

2018

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018
ΤΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ **2018**

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΚΑΙ ΤΗΝ **ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018 ΤΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ**

**Προς την Αυτού Εξοχότητα
Κύριο Νίκο Αναστασιάδη
Πρόεδρο Κυπριακής Δημοκρατίας
Λευκωσία**

30 Ιουνίου 2019

Εξοχότατε,

Έχουμε την τιμή να σας υποβάλουμε την 15η Ετήσια Έκθεση και τους Λογαριασμούς της ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ, που περιλαμβάνει και την Ετήσια Έκθεση του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου, για τον χρόνο που τελείωσε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, καθώς επίσης και την Έκθεση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Η Έκθεση αυτή και οι Λογαριασμοί υποβάλλονται σε εσάς σύμφωνα με τα άρθρα 18(1), 19(3), 61(3) και 62(3) των Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων του 2003-2018 και το άρθρο 7(1)(ιη) των Περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου Νόμων του 2004 μέχρι το 2018.

Με τιμή,

Δρ. Ανδρέας Πουλλικκάς
Πρόεδρος

Φίλιππος (Άλκης) Φιλίππου
Αντιπρόεδρος

Νεόφυτος Χατζηγεωργίου
Μέλος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ, ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΑΙ ΜΕΛΟΥΣ ΡΑΕΚ	8
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
Ηλεκτρική ενέργεια - Αρμοδιότητες και εξουσίες ΡΑΕΚ	12
Φυσικό αέριο - Αρμοδιότητες και εξουσίες ΡΑΕΚ	13
2. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΡΑΕΚ	20
Εθνικές Νομοθετικές Ρυθμίσεις	20
Νόμοι και Κανονισμοί	20
Ρυθμιστικές Αποφάσεις, προσχέδια Ρυθμιστικών Αποφάσεων και σημαντικές αποφάσεις ΡΑΕΚ κατά το 2018	21
Ενέργειες που λήφθηκαν σε σχέση με απορρέοντα από προηγούμενες Ρυθμιστικές Αποφάσεις	26
Κανόνες αγοράς ηλεκτρισμού	28
Κανόνες μεταφοράς και διανομής	28
3. ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	29
Ευρωπαϊκές Νομοθετικές Ρυθμίσεις	29
Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος (ΕΚΕ)	31
Διεθνείς Δραστηριότητες	32
Άλλες Διεθνείς Δραστηριότητες	36
Τοπικές Δραστηριότητες	36
Τεχνική Βοήθεια από την Υπηρεσία Υποστήριξης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων (Structural Reform Support Service - SRSS) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	37

4. ΑΓΟΡΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	39
Εισαγωγή	39
Έκδοση αδειών και παροχή εξαιρέσεων	40
Άδειες προμήθειας ηλεκτρισμού	40
Άδειες κατασκευής και λειτουργίας μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας	40
Εξαιρέσεις από άδεια κατασκευής και λειτουργίας μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας	43
Στοιχεία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας κατά το 2018	46
Εγκεκριμένη πρόβλεψη μέγιστης συνολικής ισχύος (MW) και συνολικής παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας (GWh) για τη δεκαετία 2018-2027	49
Επάρκεια ηλεκτρικής ενέργειας	50
Τιμές ηλεκτρικής ενέργειας	50
5. ΑΓΟΡΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	52
Νομοθετικό πλαίσιο αγοράς φυσικού αερίου	52
Οργάνωση και ανάπτυξη της αγοράς φυσικού αερίου	53
6. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ	54
Προστασία καταναλωτών και επίλυση παραπόνων	54
Δείκτες απόδοσης	54
Παράπονα που υποβλήθηκαν στη ΡΑΕΚ	58
7. ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΡΑΕΚ	59
8. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΔΣΜΚ	97

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΗΚ	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΒΡΔ	Βασική Ρυθμιζόμενη Δραστηριότητα
ΔΕΦΑ	Δημόσια Εταιρεία Φυσικού Αερίου
ΔΣΔ	Διαχειριστής Συστήματος Διανομής
ΔΣΜΚ	Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου
ΕΚΕ	Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος
ΕΤΥΦΑ	Εταιρεία Υποδομών Φυσικού Αερίου
ΗΣΒ	Ηλεκτροπαραγωγός Σταθμός Βασιλικού
ΙΣΔ	Ιδιοκτήτης Συστήματος Διανομής
ΙΣΜ	Ιδιοκτήτης Συστήματος Μεταφοράς
ΡΑΕ	Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Ελλάδας
ΡΑΕΚ	Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου
ΥΕΕΒ	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
ΥΔΩ	Υποχρεώσεις Δημόσιας Ωφέλειας
ΥΦΑ	Υγροποιημένο Φυσικό Αέριο
ACER	Agency for the Cooperation of Energy Regulators Οργανισμός Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας
CEER	Council of European Energy Regulators Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστών Ενέργειας
MEDREG	Mediterranean Energy Regulators Ένωση των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας της Μεσογείου
SPV	Special Purpose Vehicle

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΠΙΝΑΚΕΣ

ΛΙΣΤΑ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Σχεδιάγραμμα 1	Εκπαίδευση προσωπικού 2018	19
Σχεδιάγραμμα 2	Ανάλυση τιμολογίου ηλεκτρικού ρεύματος για ένα τυπικό οικιακό καταναλωτή με κατανάλωση 600 kWh (% επί του τελικού τιμολογίου), Δεκέμβριος 2018	27
Σχεδιάγραμμα 3	Παραστατική παρουσίαση και γεωγραφική κατανομή εγκατεστημένων συμβατικών μονάδων μέχρι το 2018	41
Σχεδιάγραμμα 4	Αιτήσεις για άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που υποβλήθηκαν την περίοδο 2004-2018	42
Σχεδιάγραμμα 5	Αιτήσεις για άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που υποβλήθηκαν την περίοδο 2004-2018 από ΑΗΚ και άλλους παραγωγούς	43
Σχεδιάγραμμα 6	Ισχύς (MW) εξαιρέσεων από άδεια κατασκευής (ΑΠΕ) για την περίοδο 2004-2018	44
Σχεδιάγραμμα 7	Ισχύς (MW) εξαιρέσεων από άδεια λειτουργίας (ΑΠΕ) που εκδόθηκαν την περίοδο 2004-2018	45
Σχεδιάγραμμα 8	Αριθμός εγκατεστημένων συστημάτων και εγκατεστημένη ισχύς (kW) συστημάτων net metering για τα έτη 2013-2018	45
Σχεδιάγραμμα 9	Παραστατική παρουσίαση και γεωγραφική κατανομή εγκατεστημένων μονάδων ΑΠΕ ισχύος μεγαλύτερης από 20kWp μέχρι το 2018	46
Σχεδιάγραμμα 10	Διάγραμμα Sankey για τη συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας κατά το 2018	47
Σχεδιάγραμμα 11	Ετήσια εγκατεστημένη ισχύς (kW) ΑΠΕ	48
Σχεδιάγραμμα 12	Ετήσια παραγωγή (MWh) ΑΠΕ	48
Σχεδιάγραμμα 13	Εγκεκριμένη πρόβλεψη συνολικής παραγόμενης ενέργειας (GWh) 2018-2027	49
Σχεδιάγραμμα 14	Εγκεκριμένη πρόβλεψη μέγιστης συνολικής ισχύος (MW) 2018-2027	49
Σχεδιάγραμμα 15	Επάρκεια ηλεκτρικής ενέργειας	50
Σχεδιάγραμμα 16	Μέση τιμή διατίμησης εξαιρουμένου τέλους ΑΠΕ και ΦΠΑ	51
Σχεδιάγραμμα 17	Δείκτες απόδοσης ιδιοκτήτη συστήματος διανομής (ΑΗΚ)	56
Σχεδιάγραμμα 18	Δείκτες απόδοσης προμηθευτή ΑΗΚ	57
Σχεδιάγραμμα 19	Παράπονα που υποβλήθηκαν στη ΡΑΕΚ κατά το 2018	58

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1	Συντελεστές ρήτρας καυσίμων για καταναλωτές	22
Πίνακας 2	Συντελεστές ρήτρας καυσίμων για καταναλωτές	23
Πίνακας 3	Συντελεστές ρήτρας καυσίμου για προσαρμογή της διατίμησης Δ-Χ	25
Πίνακας 4	Δείκτες απόδοσης ιδιοκτήτη συστήματος διανομής (ΑΗΚ)	56
Πίνακας 5	Δείκτες απόδοσης προμηθευτή ΑΗΚ	57

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ, ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΑΙ ΜΕΛΟΥΣ ΡΑΕΚ

Κατά το 2018, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) μέσα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας έλαβε σειρά αποφάσεων που στοχεύουν στη διαμόρφωση και ανάπτυξη της ενεργειακής αγοράς της Κύπρου σε συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού, στην προστασία του καταναλωτή και στην ενθάρρυνση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ). Επίσης, η ΡΑΕΚ έλαβε διάφορες σημαντικές αποφάσεις στοχεύοντας στην εναρμόνιση του ρυθμιστικού πλαισίου της χώρας μας στη βάση των προνοιών της Ενεργειακής Ένωσης.

Βασικός στόχος της ΡΑΕΚ είναι να σχεδιάσει και να υλοποιήσει μια ολοκληρωμένη δέσμη ρυθμιστικών μέτρων και δράσεων που θα προετοιμάσουν τη χώρα μας για να συμμετάσχει, με ομαλό, οργανωμένο και αποδοτικό τρόπο, στη διαδικασία ολοκλήρωσης της ενοποιημένης ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να διαφυλάσσει την αναγκαία ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας, τόσο σε φυσικό επίπεδο, όσο και σε οικονομικό, και να εξασφαλίζει κόστος ενέργειας προσιτό για την εθνική οικονομία και τον καταναλωτή.

Προς την κατεύθυνση αυτή, η ΡΑΕΚ προχώρησε το 2018 στην έκδοση μιας σειράς κομβικών αποφάσεων, καθώς και στην ανάληψη και υλοποίηση συναφών πρωτοβουλιών και δράσεων, πάντα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που έχει προδιαγραφεί από την εθνική νομοθεσία και το κοινοτικό δίκαιο. Μερικές από τις κομβικές αυτές αποφάσεις και δράσεις της ΡΑΕΚ στον ενεργειακό τομέα της χώρας μας αφορούν:

- τις ρυθμιστικές λογιστικές Οδηγίες για την ετοιμασία χωριστών λογαριασμών της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ) από το έτος 2021 και μετέπειτα,
- την εφαρμογή δεσμευτικού χρονοδιαγράμματος για τη μαζική εγκατάσταση και λειτουργία από τον Διαχειριστή Συστήματος Διανομής (ΔΣΔ), υποδομής Ευφυών Συστημάτων Μέτρησης (Advanced Metering Infrastructure).

Επίσης, η ΡΑΕΚ έχει εκδώσει προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης για διαβούλευση σχετικά με την εγκατάσταση συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας και έχει δώσει οδηγίες στους δύο Διαχειριστές για τον επανασχεδιασμό του ηλεκτρικού δικτύου έτσι ώστε να γίνει αμφίδρομο, για να μπορέσει να δεχτεί μεγάλες ποσότητες ΑΠΕ σε συνδυασμό με συστήματα αποθήκευσης ενέργειας.

Σχετικά με την επάρκεια σε ηλεκτρισμό, η ΡΑΕΚ με βάση τις εξουσίες που της παρέχει ο νόμος έχει εκπονήσει τρεις μελέτες που αφορούν την επάρκεια ισχύος του ηλεκτρικού συστήματος της Κύπρου για τα επόμενα 10 χρόνια. Τα αποτελέσματα έχουν καταδείξει ότι μεταξύ των ετών 2022 και 2024 δημιουργείται σοβαρή έλλειψη στην επάρκεια ισχύος στο σύστημα ηλεκτροπαραγωγής και διαφαίνεται η επιτακτική ανάγκη για είσοδο νέου συμβατικού δυναμικού της τάξης περίπου των 600 μεγαβάτ λόγω της ετήσιας αυξανόμενης ζήτησης σε ηλεκτρισμό αλλά κυρίως λόγω της επικείμενης απόσυρσης των έξι ατμοστρόβιλων του ηλεκτροπαραγωγού σταθμού Δεκέλειας της ΑΗΚ. Σήμερα η συνολική αδειοδοτημένη από τη ΡΑΕΚ συμβατική ηλεκτροπαραγωγή αναμένεται να καλύψει μέχρι το έτος 2024 περίπου στα 620 μεγαβάτ, ικανή να επιλύσει το πρόβλημα επάρκειας ισχύος που δημιουργείται στη χώρα μας μεταξύ των ετών 2022 και 2024.

Όσον αφορά τον λειτουργικό και λογιστικό διαχωρισμό της ΑΗΚ στις βασικές ρυθμιζόμενες δραστηριότητες, δηλαδή την παραγωγή, μεταφορά, διανομή και προμήθεια, έχει γίνει ο δεύτερος έλεγχος και αναμένεται να γίνει ο τελευταίος έλεγχος για την πλήρη συμμόρφωση της ΑΗΚ με τις πρόνοιες

του λειτουργικού διαχωρισμού αρχές του 2019. Έχουν εφαρμοστεί οι νέες ρυθμιζόμενες διατιμήσεις της ΑΗΚ, η οποία σήμερα κατέχει τη δεσπόζουσα θέση, όπου έχουν ξεχωρίσει οι χρεώσεις των μονοπωλιακών δραστηριοτήτων, δηλαδή αυτές των δικτύων μεταφοράς και διανομής, από τις χρεώσεις των ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων, δηλαδή αυτές της παραγωγής και της προμήθειας. Οι ρυθμιζόμενες διατιμήσεις δημοσιεύονται έτσι ώστε με πλήρη διαφάνεια να γνωρίζουν οι ενδιαφερόμενοι ανεξάρτητοι παραγωγοί τη διατίμηση χονδρικής της ΑΗΚ και οι ενδιαφερόμενοι προμηθευτές τις διατιμήσεις λιανικής της ΑΗΚ. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούν να προσφέρουν ανταγωνιστικές τιμές προς όφελος πάντα των καταναλωτών.

Το μεταρρυθμιστικό πλαίσιο που αφορά την αγορά ηλεκτρισμού για την πλήρη εμπορική λειτουργία της ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρισμού στην Κύπρο είναι διαμορφωμένο με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι συμβατό με το μοντέλο στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο έχει υιοθετηθεί από τα πλείστα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχει καθοριστεί με Ρυθμιστικές Αποφάσεις της ΡΑΕΚ σε προηγούμενα έτη.

Σημειώνεται ότι παρ' όλες τις μέχρι σήμερα καθυστερήσεις που υπάρχουν για την εφαρμογή της ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρισμού στην Κύπρο, οι οποίες αφορούν κατά κύριο λόγο τη δημιουργία δύο λογισμικών προγραμμάτων, προαπαιτούμενα για τη λειτουργία και παρακολούθηση της αγοράς ηλεκτρισμού, η ΡΑΕΚ προσβλέπει με βάση τα σημερινά δεδομένα στην εισαγωγή ενός υγιούς ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρισμού της Κύπρου περί τα τέλη του 2020.

Για την κάλυψη του χρονικού διαστήματος μέχρι την πλήρη εμπορική λειτουργία του νέου μοντέλου αγοράς ηλεκτρισμού, είναι σε ισχύ από το 2017 σχετική Ρυθμιστική Απόφαση για εισαγωγή μεταβατικής ρύθμισης στην αγορά ηλεκτρισμού συμπεριλαμβανομένων λεπτομερών κανονισμών. Η μεταβατική ρύθμιση στην αγορά ηλεκτρισμού αφορά «Διμερή συμβόλαια μεταξύ παραγωγών και προμηθευτών» και όπως διαφαίνεται ήδη έχει δώσει την αναγκαία ώθηση, έτσι ώστε να αρχίσει η αδειοδότηση ανεξάρτητων προμηθευτών. Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του 2018 αδειοδοτήθηκαν έξι ανεξάρτητοι προμηθευτές, και έχει δημιουργηθεί το κατάλληλο πλαίσιο για να μπορέσουν οι ήδη αδειοδοτημένοι ανεξάρτητοι παραγωγοί να δραστηριοποιηθούν στον τομέα του ηλεκτρισμού.

Έχοντας υπόψη τις πιο πάνω προκλήσεις, η ΡΑΕΚ έχει συμπεριλάβει στον στρατηγικό της σχεδιασμό για το έτος 2019 τόσο βραχυπρόθεσμες ενέργειες όσο και μακροπρόθεσμες ενέργειες και αφορούν μεταξύ άλλων τη λειτουργία της μεταβατικής ρύθμισης στην αγορά ηλεκτρισμού, την υλοποίηση του νέου μοντέλου ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρισμού, τη δημιουργία πλαισίου αγοράς φυσικού αερίου, την ολοκλήρωση του λειτουργικού και λογιστικού διαχωρισμού της ΑΗΚ, την εγκατάσταση έξυπνων μετρητών σε όλους τους καταναλωτές ηλεκτρισμού, την αναβάθμιση του ηλεκτρικού δικτύου σε ένα ευέλικτο και αμφίδρομο δίκτυο για τη μαζική εισδοχή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας πέραν του 2020 και την ένταξη συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας.

Η ΡΑΕΚ θα συνεχίσει να εκτελεί το έργο της για τη διαμόρφωση μιας ανθρωποκεντρικής και δίκαιης ενεργειακής ρύθμισης με επίκεντρο τον καταναλωτή.

Τέλος, εκφράζονται ιδιαίτερες ευχαριστίες στο προσωπικό του Γραφείου της ΡΑΕΚ, για την ευσυνειδησία και την επιμέλεια που επέδειξαν, αντιμετωπίζοντας πολύ ικανοποιητικά όλες τις προκλήσεις που προέκυψαν κατά το 2018.

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) εγκαθιδρύθηκε δια Νόμου το 2003 σύμφωνα με Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Είναι ανεξάρτητη αρχή δημοσίου δικαίου με βασικό σκοπό τη ρύθμιση και επίβλεψη της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου. Επιπλέον, στόχος της είναι να διασφαλίσει μια ανταγωνιστική, ασφαλή και περιβαλλοντικά βιώσιμη εσωτερική αγορά ενέργειας, με κύριο μέλημα την προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών.

Παράλληλα, ευθύνη της ΡΑΕΚ είναι να συμβουλεύει τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας σε όλα τα θέματα που αφορούν την αγορά ενέργειας.

Με βάση τους Νόμους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού 2003 έως 2018, η ΡΑΕΚ υποβάλλει μέχρι το τέλος Ιουνίου κάθε έτους ετήσια έκθεση των δραστηριοτήτων της στον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας και καταθέτει αντίγραφο της ετήσιας έκθεσης στο Υπουργικό Συμβούλιο και στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Η παρούσα ετήσια έκθεση πεπραγμένων της ΡΑΕΚ καλύπτει το έτος 2018 και είναι η δέκατη πέμπτη (15η) που εκδίδεται.

Στην ετήσια έκθεση της ΡΑΕΚ είναι ενσωματωμένη και η έκθεση δραστηριοτήτων του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (ΔΣΜΚ), όπως προνοεί η σχετική νομοθεσία.

Κατά το υπό επισκόπηση έτος, η ΡΑΕΚ προχώρησε στην έκδοση δύο (2) Ρυθμιστικών Αποφάσεων και ενός (1) προσχεδίου Ρυθμιστικής Απόφασης:

- Ρυθμιστική Απόφαση Αρ. 01/2018 σχετικά με τις ρυθμιστικές λογιστικές Οδηγίες για την ετοιμασία χωριστών λογαριασμών της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ) από το έτος 2021 και μετέπειτα,
- Ρυθμιστική Απόφαση Αρ. 02/2018 σχετικά με την εφαρμογή δεσμευτικού χρονοδιαγράμματος για τη μαζική εγκατάσταση και λειτουργία από τον Διαχειριστή Συστήματος Διανομής (ΔΣΔ), υποδομής Ευφών Συστημάτων Μέτρησης (Advanced Metering Infrastructure).
- Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης Αρ. 03/2018 αναφορικά με τη θέσπιση βασικών αρχών ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρισμού ανάντη του μετρητή.

Παράλληλα, η ΡΑΕΚ προχώρησε στην έκδοση μια σειράς Αποφάσεων με τις πιο σημαντικές να περιλαμβάνουν:

- έγκριση των νέων σχεδίων διατιμήσεων της ΑΗΚ για το 2018,
- συντελεστές ρήτρας καυσίμου και βασικές τιμές για αγορά ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) για το έτος 2018,
- μακροπρόθεσμη πρόβλεψη ετήσιας μέγιστης συνολικής ηλεκτρικής ισχύος και συνολικής παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας για τη δεκαετία 2018-2027,
- ειδική οικιακή διατίμηση για συγκεκριμένες κατηγορίες ευάλωτων καταναλωτών - τέλος Υποχρεώσεων Δημόσιας Ωφέλειας (ΥΔΩ),

- μεθοδολογία αναπροσαρμογής των επιτρεπόμενων εσόδων και των διατιμήσεων για τις βασικές ρυθμιζόμενες δραστηριότητες της ΑΗΚ και του ΔΣΜΚ,
- αποξήλωση μέρους των εναέριων γραμμών μεταφοράς 132 kV «Ανατολικό-Χατζηπασχάλη» και «Μονή-Βασιλικό»,
- χρεώσεις χρήσης δικτύου, επικουρικών υπηρεσιών και άλλων υπηρεσιών που θα επιβάλλονται για την εφαρμογή του συστήματος συμψηφισμού λογαριασμών (net-billing), αυτοπαραγωγής και συμψηφισμού μετρήσεων (net-metering) με χρήση φωτοβολταϊκών συστημάτων και/ή βιομάζας σε βιομηχανικές και/ή εμπορικές εγκαταστάσεις που λειτουργούν στο πλαίσιο των καθεστώτων στήριξης του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ),
- συντελεστές ρήτρας καυσίμου και βασικές τιμές για αγορά ενέργειας από ΑΠΕ για την περίοδο Ιούλιος 2018-Ιούνιος 2019,
- διορισμός μελών Φορέα Αδειοδοτήσεων Εξουσιοδοτημένων Προσώπων Ανεξάρτητων Παραγωγών και Μεγάλων Καταναλωτών για την περίοδο 18 Οκτωβρίου 2018 έως 18 Οκτωβρίου 2021,
- έγκριση δεκαετούς προγράμματος ανάπτυξης συστήματος μεταφοράς 2019-2028,
- τρόπος ανάκτησης των εξόδων εγκατάστασης Υποδομής Ευφυών Συστημάτων Μέτρησης,
- ορισμός ορίου (κατωφλίου) για τις μονάδες παραγωγής και τις μονάδες ΑΠΕ για συμμετοχή στη μεταβατική ρύθμιση στην αγορά ηλεκτρισμού,
- απόφαση αναθεώρησης οργανωτικής δομής του Γραφείου της ΡΑΕΚ, η οποία στηρίχθηκε στις καλύτερες πρακτικές που εφαρμόζονται σε άλλες Ευρωπαϊκές Ρυθμιστικές Αρχές Ενέργειας.

Ηλεκτρική ενέργεια - Αρμοδιότητες και εξουσίες ΡΑΕΚ

- Διασφαλίζει τον ουσιαστικό ανταγωνισμό στην αγορά ηλεκτρισμού αποφεύγοντας δυσμενείς διακρίσεις με απώτερο στόχο τη μείωση των τιμών.
- Προστατεύει τα συμφέροντα των καταναλωτών.
- Προάγει την ανάπτυξη μιας οικονομικά βιώσιμης και αποδοτικής αγοράς ηλεκτρισμού.
- Διασφαλίζει την επάρκεια ηλεκτρικής ενέργειας για ικανοποίηση όλων των εύλογων αναγκών και απαιτήσεων για ηλεκτρισμό.
- Εξασφαλίζει τη συνέχεια, ποιότητα, αξιοπιστία και ασφάλεια της παροχής ηλεκτρισμού.
- Ενθαρρύνει την αποδοτική χρήση και παραγωγή ηλεκτρισμού.
- Χορηγεί, ελέγχει, επιβάλλει, τροποποιεί, ανακαλεί άδειες ή παρέχει εξαίρεση από άδειες.
- Διασφαλίζει ότι οι κάτοχοι αδειών λειτουργούν αποδοτικά και έχουν την ικανότητα χρηματοδότησης των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων για τις οποίες είναι αδειούχοι.
- Καθορίζει, δημοσιεύει και επιβάλλει επίπεδα ποιότητας με τα οποία θα συμμορφώνονται οι κάτοχοι αδειών.
- Ρυθμίζει τις διατιμήσεις, χρεώσεις και άλλους όρους και προϋποθέσεις που εφαρμόζονται από τους αδειούχους για οποιεσδήποτε υπηρεσίες που παρέχονται σύμφωνα με τους όρους των αδειών τους.
- Προωθεί την ανάπτυξη περιφερειακών αγορών εντός της Κοινότητας με τρόπο ώστε να λειτουργούν ανταγωνιστικά και εύρυθμα για την επίτευξη της ασφάλειας εφοδιασμού.
- Προωθεί την κατάργηση των περιορισμών στο εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης κατάλληλου διασυννοριακού δυναμικού μεταφοράς για την κάλυψη της ζήτησης και την ενίσχυση της ολοκλήρωσης των εθνικών αγορών.

- Διασφαλίζει όπως οι Κανονισμοί οι οποίοι διέπουν τη λειτουργία των δικτύων ηλεκτρισμού και της αγοράς (Κανόνες μεταφοράς και διανομής και Κανόνες αγοράς ηλεκτρισμού) ετοιμάζονται και εγκρίνονται σύμφωνα με τον νόμο.
- Καθορίζει τους κανόνες ή τις διαδικασίες σύμφωνα με τις οποίες εξετάζονται παράπονα που αφορούν τις υπηρεσίες που παρέχονται από τους κατόχους αδειών, περιλαμβανομένης, όπου το θεωρεί αναγκαίο, της διεξαγωγής έρευνας και της λήψης αποφάσεων για τέτοια παράπονα.
- Διεξάγει έρευνες είτε αυτεπάγγελα, είτε μετά από υποβολή παραπόνων.
- Επιβάλλει διοικητικά πρόστιμα σε περιπτώσεις παραβάσεων.
- Διασφαλίζει την εφαρμογή των προνοιών του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1227/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2011 για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στη χονδρική αγορά ενέργειας.
- Ενθαρρύνει την έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της ενέργειας.
- Καταρτίζει και εφαρμόζει μακροπρόθεσμο προγραμματισμό αναφορικά με το δυναμικό παραγωγής, μεταφοράς και διανομής σε μακροπρόθεσμη βάση, προκειμένου να καλύπτεται η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας στο σύστημα και να εξασφαλίζεται ο εφοδιασμός των πελατών ο οποίος περιλαμβάνει την ασφάλεια εφοδιασμού, την ενεργειακή αποδοτικότητα/διαχείριση της ζήτησης και την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων και των στόχων που αφορούν την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

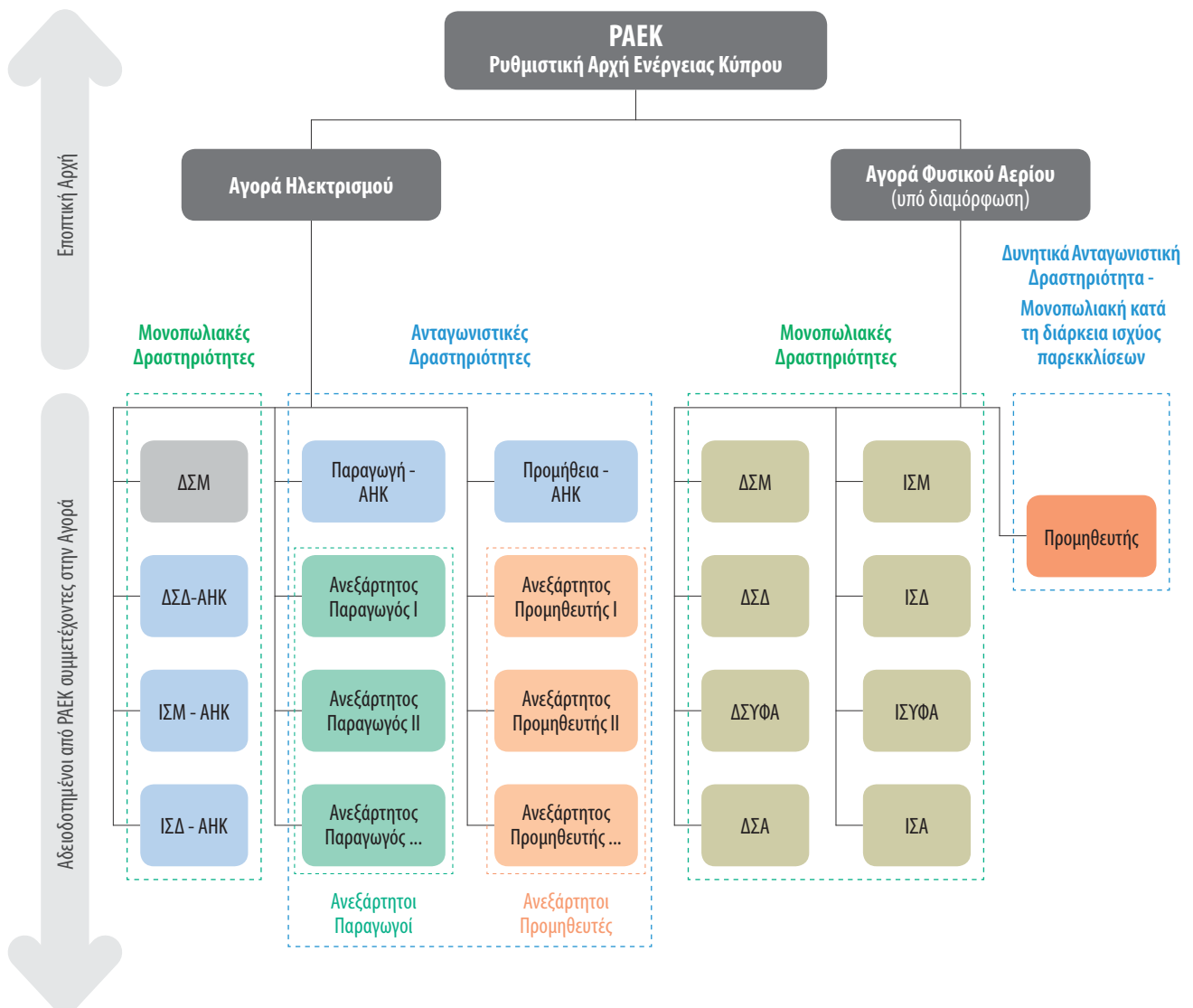
Φυσικό αέριο - Αρμοδιότητες και εξουσίες ΡΑΕΚ

- Προάγει την ανάπτυξη μιας οικονομικά εύρωστης και αποτελεσματικής αγοράς φυσικού αερίου.
- Διασφαλίζει την ασφάλεια, συνέχεια στην παροχή, ποιότητα και αποτελεσματικότητα στην παροχή φυσικού αερίου.
- Παρακολουθεί τα θέματα της ασφάλειας της προμήθειας και ιδιαίτερα το ισοζύγιο προμήθειας/ζήτησης στην αγορά, το επίπεδο της αναμενόμενης μελλοντικής ζήτησης και των διαθέσιμων προμηθειών, καθώς και το επίπεδο ανταγωνισμού της αγοράς.
- Δημοσιοποιεί μέτρα, τα οποία δυνατό να ληφθούν σε περίπτωση απρόβλεπτης κρίσης στην αγορά ενέργειας ή όταν απειλείται η ασφάλεια προσώπων, έργων ή εγκαταστάσεων ή και η ακεραιότητα των δικτύων.
- Ετοιμάζει και δημοσιεύει τους τεχνικούς κανόνες που ορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις τεχνικού σχεδιασμού και λειτουργίας για τη σύνδεση με το δίκτυο εγκαταστάσεων Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου ΥΦΑ, εγκαταστάσεων αποθήκευσης, άλλων δικτύων μεταφοράς ή διανομής και απευθείας αγωγών φυσικού αερίου.
- Λαμβάνει κατάλληλα και αποτελεσματικά μέτρα για τον έλεγχο και τη διαφάνεια, ώστε να αποφεύγεται τυχόν κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, ιδιαίτερα σε βάρος των καταναλωτών.
- Προστατεύει τα συμφέροντα των τελικών καταναλωτών.
- Προωθεί την ανάπτυξη περιφερειακών αγορών εντός της Ένωσης με τρόπο ώστε να λειτουργούν ανταγωνιστικά και εύρυθμα για την επίτευξη της ασφάλειας εφοδιασμού.
- Προωθεί την κατάργηση των περιορισμών στο εμπόριο φυσικού αερίου μεταξύ κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης κατάλληλου διασυνοριακού δυναμικού μεταφοράς για την κάλυψη της ζήτησης και την ενίσχυση της ολοκλήρωσης των εθνικών αγορών.
- Διασφαλίζει ως αρμόδια αρχή την εφαρμογή των μέτρων για την κατοχύρωση της ασφάλειας εφοδιασμού με αέριο.
- Επιλύει διαφορές για την πρόσβαση σε ανάντη δίκτυα αγωγών, σε σχέση με διαπραγματεύσεις για πρόσβαση στο δίκτυο.

- Διεξάγει έρευνες είτε αυτεπάγγελα, είτε μετά από υποβολή παραπόνων.
- Επιβάλλει διοικητικά πρόστιμα σε περιπτώσεις παραβάσεων.
- Καθορίζει τους κανόνες διαχείρισης και κατανομής του δυναμικού διασύνδεσης, σε συνεννόηση με την ή τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών με τα οποία υπάρχει διασύνδεση.
- Καταρτίζει και εφαρμόζει μακροπρόθεσμο προγραμματισμό αναφορικά με τον προγραμματισμό του εφοδιασμού και της μεταφορικής δυναμικότητας των επιχειρήσεων φυσικού αερίου πάνω σε μακροπρόθεσμη βάση με τέτοιον τρόπο, ώστε να ικανοποιείται η ζήτηση σε φυσικό αέριο του συστήματος, να επιτυγχάνεται η διαφοροποίηση των πηγών και να διασφαλίζεται ο εφοδιασμός των πελατών. Ο μακροπρόθεσμος προγραμματισμός περιλαμβάνει την ασφάλεια του εφοδιασμού, την ενεργειακή αποδοτικότητα/διαχείριση της ζήτησης και την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων και των στόχων που αφορούν την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

ΡΥΘΜΙΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ

ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

- ΔΣΜ** Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς
- ΔΣΔ** Διαχειριστής Συστήματος Διανομής
- ΔΣΥΦΑ** Διαχειριστής Συστήματος Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου
- ΔΣΑ** Διαχειριστής Συστήματος Αποθήκευσης
- ΙΣΜ** Ιδιοκτήτης Συστήματος Μεταφοράς
- ΙΣΔ** Ιδιοκτήτης Συστήματος Διανομής
- ΙΣΥΦΑ** Ιδιοκτήτης Συστήματος Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου
- ΙΣΑ** Ιδιοκτήτης Συστήματος Αποθήκευσης

ΜΕΛΗ ΡΑΕΚ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Δρ. Ανδρέας Πουλλικκάς
Μηχανολόγος Μηχανικός

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Φίλιππος (Άλκης) Φιλίππου
Διοίκηση Επιχειρήσεων

ΜΕΛΟΣ

Νεόφυτος (Άκης) Χατζηγεωργίου
Ηλεκτρολόγος Μηχανικός

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ορφανίδης, Χριστοφίδης & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε.

ΛΟΓΙΣΤΕΣ

Alliott Partellas Kiliaris Limited

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Λεωφόρος Γρίβα Διγενή 81-83
Μέγαρο Ιακωβίδη
3ος όροφος
1080 Λευκωσία
Ταχ. Θυρ. 24936
1305 Λευκωσία

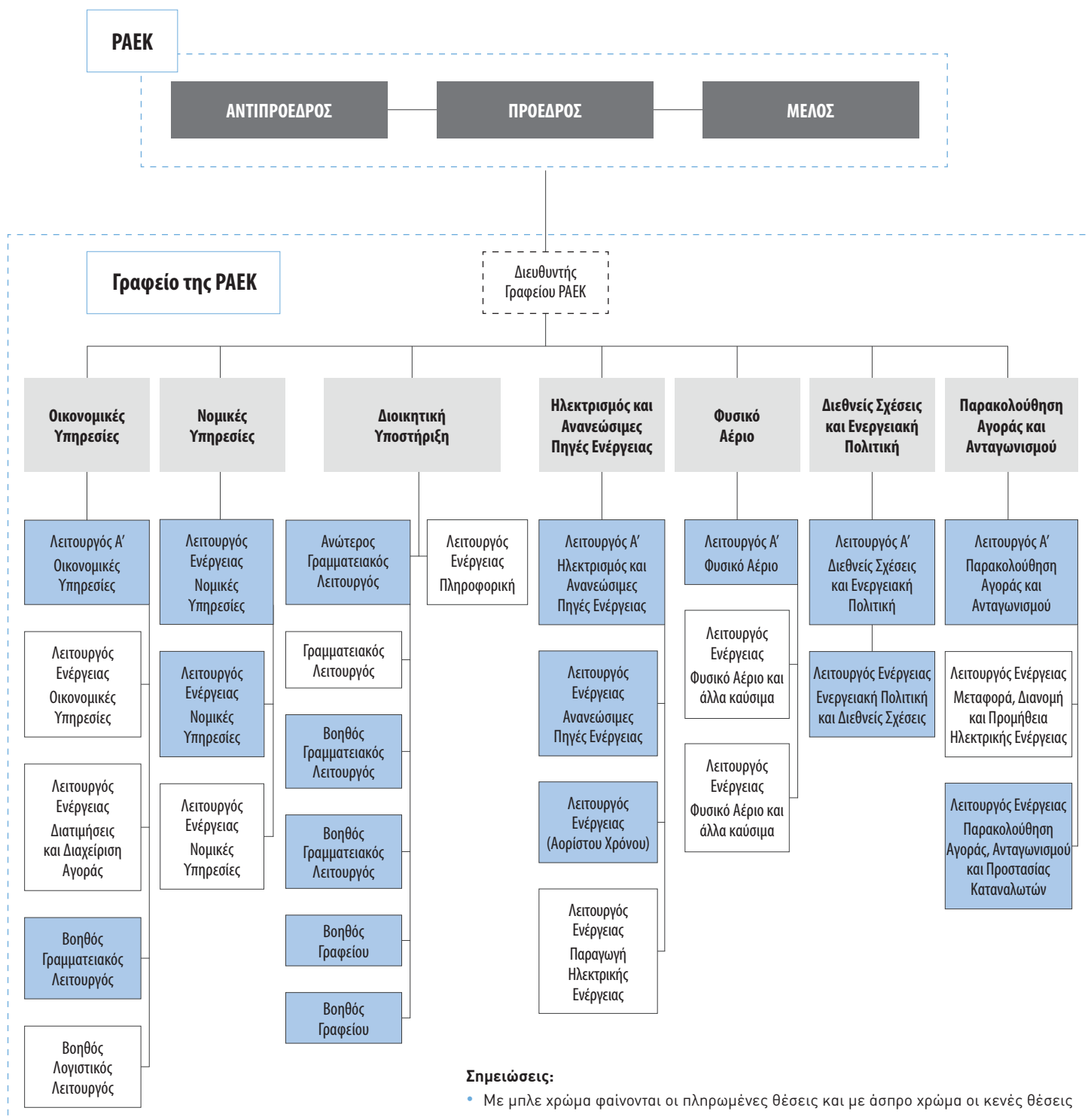
Τηλέφωνο: + 357 22 66 63 63

Τηλεομοιότυπο: + 357 22 66 77 63

Ηλεκτρονική διεύθυνση: regulator.cy@cera.org.cy

Ιστοσελίδα: www.cera.org.cy

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΡΑΕΚ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΡΑΕΚ

Στις αρχές του 2018 το γραφείο της ΡΑΕΚ αριθμούσε 19 άτομα σε προσωπικό και μέχρι το τέλος έτους 17 άτομα, λόγω αποχώρησης του Λειτουργού Ενέργειας (Πληροφορικής) και του Λειτουργού Ενέργειας (Διατιμήσεις και Διαχείριση Αγοράς).

Στις 19 Οκτωβρίου του 2018, η ΡΑΕΚ προκήρυξε τη θέση του Διευθυντή του Γραφείου της ΡΑΕΚ, της οποίας η διαδικασία επιλογής για την πλήρωση αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του 2019.

Επίσης, αναμένεται η έγκριση της αναστολής πλήρωσης 7 θέσεων Λειτουργών οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό της ΡΑΕΚ για το 2018, καθώς και η έγκριση και τροποποίηση Σχεδίων Υπηρεσίας της Αρχής προκειμένου να ξεκινήσει η διαδικασία πλήρωσής τους.

Με σκοπό την εφαρμογή νέας αναθεωρημένης Οργανωτικής Δομής έτσι ώστε να επιλυθούν τα προβλήματα στελέχωσης που αντιμετωπίζει η ΡΑΕΚ και να μπορέσει να ανταπεξέλθει στα καθήκοντα και αρμοδιότητές της με βάση τον νόμο ως Ανεξάρτητη Αρχή, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που της επιβάλλει η εθνική αλλά και ευρωπαϊκή νομοθεσία στο πλαίσιο της εποπτείας της αγοράς ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου, καθώς και της προστασίας των καταναλωτών, πραγματοποίησε δυο ανεξάρτητες μελέτες που έγιναν από εξωτερικούς συμβούλους και στηρίζεται στις βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζονται σε άλλες Ευρωπαϊκές Ρυθμιστικές Αρχές Ενέργειας και όχι στα πρότυπα της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Συγκεκριμένα, μετά από υπόδειξη της Γενικής Διεύθυνσης Ενέργειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε επιστολή της ημερομηνίας 11 Ιουλίου 2014 προς τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την ανάγκη επίσπευσης της διαδικασίας επαρκούς στελέχωσης της ΡΑΕΚ ούτως ώστε να είναι σε θέση να ανταπεξέλθει στα καθήκοντά της, τον Ιανουάριο 2015, ο Ρυθμιστής Ενέργειας της Αυστρίας, Energie-Control Austria (E-Control), πραγματοποίησε ανεξάρτητη μελέτη αναφορικά με την «Οργανωτική δομή και τον οργανωτικό σχεδιασμό του Γραφείου της ΡΑΕΚ» για το θέμα των απαιτούμενων πόρων, για την αποδοτική εκτέλεση των καθηκόντων της ΡΑΕΚ σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο και τις πρακτικές σε άλλες Ευρωπαϊκές Ρυθμιστικές Αρχές Ενέργειας.

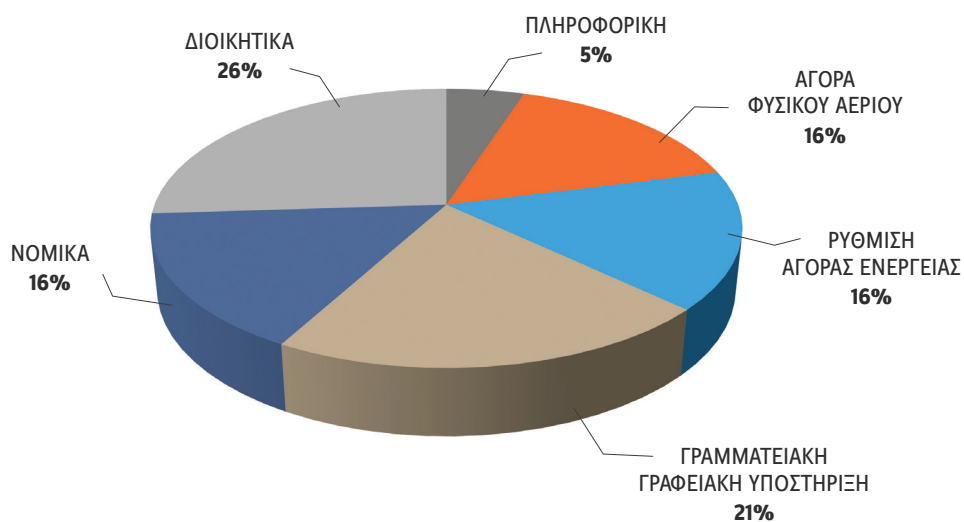
Στη συνέχεια, τον Δεκέμβριο 2017, η ΡΑΕΚ, μέσω εξειδικευμένου εξωτερικού συμβούλου, πραγματοποίησε επιπρόσθετη μελέτη για την αξιολόγηση του βαθμού εφαρμογής της έκθεσης της E-Control, την επικαιροποίηση της στα νέα δεδομένα, και τον προσδιορισμό της βέλτιστης οργανωτικής αναδιάρθρωσης της δομής του Γραφείου της ΡΑΕΚ.

Η ΡΑΕΚ, με την Απόφαση της 96/2018, υιοθέτησε τα αποτελέσματα της πιο πάνω μελέτης, η οποία έχει σκοπό τη βελτιστοποίηση της αποδοτικότητας της λειτουργίας του Γραφείου της ΡΑΕΚ, με στόχο την κατάλληλη και αποτελεσματικότερη στήριξη της ΡΑΕΚ στην εκτέλεση του εύρους των αρμοδιοτήτων της. Η αναθεωρημένη οργανωτική δομή του Γραφείου της ΡΑΕΚ, στηρίζεται στις καλύτερες πρακτικές που εφαρμόζονται σε άλλες Ευρωπαϊκές Ρυθμιστικές Αρχές Ενέργειας.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της νέας αναθεωρημένης Οργανωτικής Δομής σύμφωνα με τα αποτελέσματα των πιο πάνω μελετών, η ΡΑΕΚ έχει αιτηθεί μέσω του Προϋπολογισμού του 2019 τη συμπερίληψη 6 νέων θέσεων πρώτου διορισμού για τη συμπλήρωση της οργανωτικής της δομής, τη μετονομασία 13 υφιστάμενων θέσεων και την αναβάθμιση 6 θέσεων.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Σχεδιάγραμμα 1 παρουσιάζει την εκπαίδευση του προσωπικού του Γραφείου της ΡΑΕΚ ανά τομέα δραστηριότητας κατά τη διάρκεια της χρονιάς 2018.

Σχεδιάγραμμα 1 - Εκπαίδευση προσωπικού 2018

2

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΡΑΕΚ

Εθνικές Νομοθετικές Ρυθμίσεις

Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι Νόμοι και Κανονισμοί οι οποίοι έτυχαν τροποποίησης, τα Νομοσχέδια τα οποία είναι υπό συζήτηση, οι σημαντικότερες Ρυθμιστικές Αποφάσεις και Αποφάσεις της ΡΑΕΚ και, τέλος, οι εξελίξεις στους Κανόνες Αγοράς και στους Κανόνες Μεταφοράς και Διανομής.

Νόμοι και Κανονισμοί

Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμος του 2018

Κατά το 2018 ψηφίστηκε ο τροποποιητικός Νόμος Ν.145(Ι)/2018 του περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού για σκοπούς πλήρους εναρμόνισης με την Οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Με τη σχετική τροποποίηση εισάχθηκαν ειδικές πρόνοιες για τον ύστατο προμηθευτή και επιπλέον έγινε εναρμόνιση με το Άρθρο 37(12) της Οδηγίας, σύμφωνα με το οποίο κάθε θιγόμενος έχει δικαίωμα ένστασης σε απόφαση της ΡΑΕΚ που αφορά τη μεθοδολογία των διατιμήσεων το αργότερο εντός 2 μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης ή της ρυθμιστικής απόφασης ή του προσχεδίου απόφασης ή ρυθμιστικής απόφασης.

Περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου Νόμος του 2018

Κατά το 2018 ψηφίστηκε ο τροποποιητικός Νόμος Ν.148(Ι)/2018 του περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου για σκοπούς πλήρους εναρμόνισης με την Οδηγία 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου. Με τη σχετική τροποποίηση καθορίστηκε η ΡΑΕΚ ως η Αρμόδια Αρχή για τη διασφάλιση της εφαρμογής των προνοιών του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1227/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2011 για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στη χονδρική αγορά ενέργειας και παράλληλα καθορίστηκαν άλλες ειδικές πρόνοιες του εν λόγω Κανονισμού, ως επίσης και ποινικές κυρώσεις και διοικητικά πρόστιμα. Επιπλέον, εισάχθηκαν ειδικές πρόνοιες που αφορούν τα ευφυή συστήματα μέτρησης.

Ρυθμιστικές Αποφάσεις, προσχέδια Ρυθμιστικών Αποφάσεων και σημαντικές αποφάσεις ΡΑΕΚ κατά το 2018

Η ΡΑΕΚ κατά το 2018 έλαβε Ρυθμιστικές Αποφάσεις και Αποφάσεις εκ των οποίων οι σημαντικότερες είναι οι εξής:

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΧΕΔΙΑ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Ρυθμιστική Απόφαση Αρ. 01/2018 - ΚΔΠ 106/2018 - για Ρυθμιστικές Λογιστικές Οδηγίες για την ετοιμασία Χωριστών Λογαριασμών (ΧΛ)

Με τη Ρυθμιστική Απόφαση 01/2018 (ΚΔΠ 106/2018) αντικαταστάθηκε η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 4.2 του Παραρτήματος 1 της Ρυθμιστικής Απόφασης 02/2014 (ΚΔΠ 370/2014), ούτως ώστε οι απολογιστικοί ΧΛ να υποβάλλονται από τους Υπόχρεους Οργανισμούς μέχρι την 31η Μαΐου του έτους που ακολουθεί τη λήξη του οικονομικού έτους αναφοράς, τόσο σε ηλεκτρονική όσο και σε έντυπη μορφή.

Η Ρυθμιστική Απόφαση 01/2018 εφαρμόζεται στους ΧΛ της ΑΗΚ για το έτος 2021 και μετέπειτα.

Ρυθμιστική Απόφαση 02/2018 - ΚΔΠ 259/2018 - Περί Εφαρμογής Δεσμευτικού Χρονοδιαγράμματος για τη Μαζική Εγκατάσταση και Λειτουργία από τον ΔΣΔ Υποδομής Ευφυών Συστημάτων Μέτρησης (Advanced Metering Infrastructure)

Με τη Ρυθμιστική Απόφαση 02/2018 (ΚΔΠ 259/2018) η ΡΑΕΚ κάλεσε τον ΔΣΔ να προχωρήσει στις δέουσες από μέρους του ενέργειες για την έναρξη των απαιτούμενων διαδικασιών για την πλήρη και μαζική εγκατάσταση ευφυών συστημάτων μέτρησης καθορίζοντας ως ημερομηνία έναρξης των εργασιών την 1η Ιανουαρίου 2019 και ολοκλήρωση εντός οκτώ (8) ετών, η οποία περιλαμβάνει επιμέρους δράσεις με τελικό σκοπό την εγκατάσταση 400.000 έξυπνων μετρητών.

Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης περί θέσπισης βασικών αρχών ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρισμού ανάντη του μετρητή

Με το προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης 03/2018, η ΡΑΕΚ έθεσε σε δημόσια διαβούλευση τους όρους σχετικά με τη συμμετοχή εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρισμού ανάντη του μετρητή στην αγορά ηλεκτρισμού και των υπηρεσιών εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρισμού ανάντη του μετρητή στο σύστημα μεταφοράς και στο σύστημα διανομής. Επιπλέον, έθεσε χρονοδιάγραμμα με το οποίο καλεί τον ΔΣΜΚ να προχωρήσει με όλες τις δέουσες ενέργειες για την τροποποίηση, όπου απαιτείται, των Κανόνων Μεταφοράς και Διανομής και των Κανόνων Αγοράς Ηλεκτρισμού και να υποβάλει στη ΡΑΕΚ για έγκριση τελική πρόταση τροποποίησης των Κανόνων μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2019.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Απόφαση 12/2018 - Έγκριση των νέων σχεδίων διατιμήσεων της ΑΗΚ για το 2018

Με την Απόφαση 12/2018 η ΡΑΕΚ ενέκρινε τα σχέδια διατιμήσεων ηλεκτρισμού για το έτος 2018, και έδωσε οδηγίες όπως η ΑΗΚ προβεί στη δημοσίευση των εγκεκριμένων σχεδίων διατιμήσεων για την κατάλληλη ενημέρωση των καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας και των άλλων συμμετεχόντων στην αγορά ηλεκτρισμού.

Απόφαση 30/2018 - Συντελεστές ρήτρας καυσίμου και Βασικές τιμές για αγορά ενέργειας από ΑΠΕ για το έτος 2018

Με την Απόφαση 30/2018 η ΡΑΕΚ ενέκρινε τους ακόλουθους συντελεστές ρήτρας καυσίμου και τις πιο κάτω βασικές τιμές αγοράς ενέργειας από ΑΠΕ για την περίοδο Ιανουάριος-Ιούνιος 2018.

Συντελεστές ρήτρας καυσίμου για καταναλωτές		Συντελεστές ρήτρας καυσίμου για αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ		Βασικές τιμές αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ	
	€/kWh/1€σ		€/kWh/1€σ		€/kWh
Χαμηλή τάση	0,00024438	Χαμηλή τάση	0,00023933	Χαμηλή τάση	7,393
Μέση τάση	0,00023933	Μέση τάση	0,00023503	Μέση τάση	7,264
Υψηλή τάση	0,00023503	Υψηλή τάση	0,00023074	Υψηλή τάση	7,135

Πίνακας 1 - Συντελεστές ρήτρας καυσίμων για καταναλωτές

Επίσης η ΡΑΕΚ έδωσε οδηγίες στην ΑΗΚ όπως ενημερώνει άμεσα τη ΡΑΕΚ για οποιοσδήποτε εξελίξεις σε σχέση με την ανταπόκριση των ασφαλιστών της ΑΗΚ στις ζημιές που έχουν προκύψει στη μονάδα αποθείωσης της Μονάδας 3 του ηλεκτροπαραγωγικού σταθμού Βασιλικού. Η ΡΑΕΚ θα παρακολουθεί τις εξελίξεις στο θέμα της ασφάλειας και από αυτές θα εξαρτηθεί ο υπολογισμός του τελικού ποσού αναπροσαρμογής του μέσου σταθμικού κόστους καυσίμου.

Απόφαση 39/2018 - Τροποποίηση εγγράφων και στοιχείων που πρέπει να συνοδεύουν αιτήσεις για χορήγηση άδειας/εξαίρεσης από άδεια κατασκευής σταθμού παραγωγής ηλεκτρισμού με τελική κατάληξη την ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού

Με την Απόφαση 39/2018, η ΡΑΕΚ αποφάσισε ότι για την υποβολή και εξέταση αίτησης για χορήγηση άδειας/εξαίρεσης από άδεια κατασκευής σταθμού παραγωγής ηλεκτρισμού με τελική κατάληξη την ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού δεν απαιτείται η υποβολή προκαταρκτικών θετικών απόψεων από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικίσσεως.

Απόφαση 47/2018 - Μακροπρόθεσμη πρόβλεψη ετήσιας μέγιστης συνολικής ηλεκτρικής ισχύος και συνολικής παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας για τη δεκαετία 2018-2027

Με την Απόφαση 47/2018 η ΡΑΕΚ ενέκρινε τη μακροπρόθεσμη πρόβλεψη ετήσιας μέγιστης συνολικής ηλεκτρικής ισχύος και συνολικής παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας για τη δεκαετία 2018-2027 που υπέβαλε ο ΔΣΜΚ.

Απόφαση 91/2018 - Ειδική οικιακή διατίμηση για συγκεκριμένες κατηγορίες ευάλωτων καταναλωτών - Τέλος ΥΔΩ

Με την Απόφαση 91/2018, η ΡΑΕΚ, αποφάσισε την έγκριση της διατίμησης για την ανάκτηση των δαπανών των ΥΔΩ (Δ-ΔΣ) στα €0,00083/kWh.

Απόφαση 97/2018 - Μεθοδολογία αναπροσαρμογής των επιτρεπόμενων εσόδων και των διατιμήσεων για τις βασικές ρυθμιζόμενες δραστηριότητες της ΑΗΚ και του ΔΣΜΚ

Με την Απόφαση 97/2018, η ΡΑΕΚ, αφού εκτίμησε ότι σε συνέχεια της Ρυθμιστικής Απόφασης Αρ. 02/2015 (ΚΔΠ 208/2015) «Δήλωση Ρυθμιστικής Πρακτικής και Μεθοδολογία Διατιμήσεων Ηλεκτρισμού» υπάρχει ανάγκη έκδοσης μηχανισμού για την αναπροσαρμογή των επιτρεπόμενων εσόδων τα οποία εγκρίνονται στην αρχή της περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου για κάθε ρυθμιζόμενη δραστηριότητα ο οποίος θα καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα γίνεται η διαφοροποίηση των επιτρεπόμενων εσόδων για κάθε έτος της περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου και ο τρόπος που η διαφοροποίηση στα ΕΕ θα μεταφέρεται στις διατιμήσεις ηλεκτρικού ρεύματος, και αφού έλαβε σχόλια από όλα τα επηρεαζόμενα μέρη, ενέκρινε και δημοσίευσε το έγγραφο «Μεθοδολογία αναπροσαρμογής των επιτρεπόμενων εσόδων και των διατιμήσεων για τις βασικές ρυθμιζόμενες δραστηριότητες της ΑΗΚ και του ΔΣΜΚ». Στην Απόφαση προστίθεται ότι αφού η εν λόγω μεθοδολογία αναπροσαρμογής των επιτρεπόμενων εσόδων και των διατιμήσεων για τις βασικές ρυθμιζόμενες δραστηριότητες της ΑΗΚ και του ΔΣΜΚ θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά για την περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου 2017-2021, εάν κατά την εφαρμογή της παρουσιαστεί ανάγκη για τροποποίησή της, τα επηρεαζόμενα μέρη θα μπορούν να αιτηθούν τροποποίησή της στο ανάλογο σημείο.

Απόφαση 111/2018 - Αποξήλωση μέρους των εναέριων γραμμών μεταφοράς 132 kV «Ανατολικό-Χατζηπασχάλη» και «Μονή-Βασιλικό»

Με την Απόφαση 111/2018 η ΡΑΕΚ ενέκρινε το αίτημα του Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς (ΙΣΜ) για να προχωρήσει στις απαραίτητες διαδικασίες για την αποξήλωση των πιο πάνω εναέριων γραμμών μεταφοράς στο πλαίσιο πάντα της ομαλής λειτουργίας του ηλεκτρικού συστήματος.

Απόφαση 127/2018 - Συντελεστές ρήτρας καυσίμου και βασικές τιμές για αγορά ενέργειας από ΑΠΕ για την περίοδο Ιούλιος-Δεκέμβριος 2018

Με την Απόφαση 127/2018 η ΡΑΕΚ ενέκρινε τους ακόλουθους συντελεστές ρήτρας καυσίμου για καταναλωτές, και τις πιο κάτω βασικές τιμές αγοράς ενέργειας από ΑΠΕ για την περίοδο Ιούλιος-Δεκέμβριος 2018:

Συντελεστές ρήτρας καυσίμου για καταναλωτές		Συντελεστές ρήτρας καυσίμου για αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ		Βασικές τιμές αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ	
	€/kWh/1€σ		€/kWh/1€σ		€/kWh
Χαμηλή τάση	0,00025557	Χαμηλή τάση	0,00024971	Χαμηλή τάση	7,725
Μέση τάση	0,00024971	Μέση τάση	0,00023911	Μέση τάση	7,407
Υψηλή τάση	0,00023911	Υψηλή τάση	0,00023464	Υψηλή τάση	7,273

Πίνακας 2 - Συντελεστές ρήτρας καυσίμων για καταναλωτές

Απόφαση 180/2018 - Αναθεώρηση χρεώσεων χρήσης δικτύου, επικουρικών υπηρεσιών και άλλων που θα επιβάλλονται για την εφαρμογή του συστήματος συμψηφισμού λογαριασμών (net billing), αυτοπαραγωγής και συμψηφισμού μετρήσεων (net metering) με χρήση φωτοβολταϊκών συστημάτων και/ή βιομάζας σε οικιακές, και/ή βιομηχανικές και/ή εμπορικές εγκαταστάσεις, αναλόγως, που λειτουργούν στο πλαίσιο των καθεστώτων στήριξης του ΥΕΕΒ

Με την Απόφαση 180/2018, η ΡΑΕΚ αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Την αναθεώρηση του πίνακα ανάλυσης χρεώσεων και πιστώσεων για συμψηφισμό λογαριασμών (net billing) και αυτοπαραγωγή, που περιλαμβάνεται στην Απόφαση Αρ. 919/2013. Οι αναθεωρημένες χρεώσεις προκύπτουν λόγω της διαφοροποίησης στα τέλη χρήσης δικτύου μεταφοράς και διανομής με τις Αποφάσεις της ΡΑΕΚ Αρ. 97/2017 και 265/2017, και παρουσιάζονται στο Παράρτημα 1 της Απόφασης.
2. Την αναθεώρηση του πίνακα ανάλυσης χρεώσεων και πιστώσεων για συμψηφισμό μετρήσεων (net metering), που περιλαμβάνεται στην Απόφαση Αρ. 909/2013. Οι αναθεωρημένες χρεώσεις προκύπτουν λόγω της διαφοροποίησης στα τέλη χρήσης δικτύου μεταφοράς και διανομής με τις Αποφάσεις της ΡΑΕΚ Αρ. 97/2017 και 265/2017, και παρουσιάζονται στο Παράρτημα 2 της Απόφασης.
3. Την εφαρμογή των αναθεωρημένων χρεώσεων όπως αυτές παρουσιάζονται στα Παραρτήματα 1 και 2, αναδρομικά από την ημερομηνία εφαρμογής των νέων διατιμήσεων της ΑΗΚ (Σεπτέμβριος 2017).

Επίσης, στην Απόφαση γίνεται αναφορά ότι οι πιο πάνω χρεώσεις για τα σχέδια αυτοπαραγωγής, συμψηφισμού λογαριασμών (net billing) και συμψηφισμού μετρήσεων (net metering), πιθανόν να αναθεωρηθούν από τη ΡΑΕΚ με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης των συμβούλων της ΡΑΕΚ σχετικά με τον ορθολογιστικό και κοστοστρεφή υπολογισμό των χρεώσεων χρήσης δικτύου και επικουρικών υπηρεσιών των τριών πιο πάνω κατηγοριών.

Απόφαση 191/2018 - Διορισμός Μελών Φορέα Αδειοδοτήσεων Εξουσιοδοτημένων Προσώπων Ανεξάρτητων Παραγωγών και Μεγάλων Καταναλωτών

Με την Απόφαση 191/2018 η ΡΑΕΚ ενέκρινε την πρόταση του ΔΣΜΚ για τον διορισμό συγκεκριμένων Λειτουργών του ΔΣΜΚ και της ΑΗΚ ως τα νέα Μέλη του Φορέα για την περίοδο 18 Οκτωβρίου 2018 έως 18 Οκτωβρίου 2021.

Απόφαση 207/2018 - Έκδοση και δημοσίευση προσχεδίου Ρυθμιστικής Απόφασης περί θέσπισης Βασικών αρχών ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρισμού ανάντη του μετρητή

Με την Απόφαση 207/2018 η ΡΑΕΚ αποφάσισε:

1. Να δημοσιεύσει προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης αναφορικά με τη θέσπιση Βασικών αρχών ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρισμού ανάντη του μετρητή.
2. Τη δημοσίευση του εν λόγω προσχεδίου Ρυθμιστικής Απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, της ανάρτησης σχετικής ανακοίνωσης στην ιστοσελίδα της ΡΑΕΚ, συμπεριλαμβανομένου του προσχεδίου Ρυθμιστικής Απόφασης, καθώς επίσης κοινοποίηση της ανακοίνωσης σε μέσα μαζικής ενημέρωσης, στο πλαίσιο της έναρξης διαβούλευσης σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας με την οποία καλούνταν οι κάτοχοι αδειών, αιτητές αδειών ή άλλα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να υποβάλουν γραπτώς σχόλια, ενστάσεις ή/και παραστάσεις στη ΡΑΕΚ εντός 30 ημερών από την ημερομηνία δημοσίευσης του προσχεδίου Ρυθμιστικής Απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Απόφαση 227/2018 - Έγκριση δεκαετούς προγράμματος ανάπτυξης συστήματος μεταφοράς 2019-2028

Με την Απόφαση 227/2018 η ΡΑΕΚ προχώρησε σε έγκριση του αναθεωρημένου 10ετούς Προγράμματος Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς 2019-2028, που υπέβαλε ο ΔΣΜΚ πλην των έργων με Α/Α 112 - Μετακίνηση τμήματος της εναέριας γραμμής Μεταφοράς «Αλάμπρα-Αθαλάσσα» στο Δάλι και με Α/Α 126 - Νέα σύνδεση «Τριμίκλινη-Τεμπριά» ΜΚ UPAS 300mm² 1x150MVA και Αποξήλωση ΕΓ 66kV «Τεμπριά-Καρβουνά-Τριμίκλινη», για τα οποία υπάρχει διαφωνία μεταξύ του ΔΣΜΚ και του ΙΣΜ, δίνοντας σχετικές οδηγίες.

Απόφαση 230/2018 - Συντελεστές ρήτρας καυσίμου και βασικές τιμές για αγορά ενέργειας από ΑΠΕ για την περίοδο Ιανουάριος-Ιούνιος 2019

Με την Απόφαση 230/2018 η ΡΑΕΚ ενέκρινε τους ακόλουθους συντελεστές ρήτρας καυσίμου για καταναλωτές, και τις πιο κάτω βασικές τιμές αγοράς ενέργειας από ΑΠΕ για την περίοδο Ιανουάριος-Ιούλιος 2019:

Συντελεστές ρήτρας καυσίμου για προσαρμογή της διατίμησης Δ-Χ		Συντελεστές ρήτρας καυσίμου για αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ		Βασικές τιμές αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ	
	€/kWh/1€σ		€/kWh/1€σ		€/kWh
Χαμηλή τάση	0,00024665	Χαμηλή τάση	0,00024156	Χαμηλή τάση	7,466
Μέση τάση	0,00024156	Μέση τάση	0,00023722	Μέση τάση	7,336
Υψηλή τάση	0,00023722	Υψηλή τάση	0,00023290	Υψηλή τάση	7,206

Πίνακας 3 - Συντελεστές ρήτρας καυσίμου για προσαρμογή της διατίμησης Δ-Χ

Επίσης η ΡΑΕΚ αποφάσισε να μην εγκρίνει την ανάκτηση από τη Βασική Ρυθμιζόμενη Δραστηριότητα (ΒΡΔ) παραγωγής της ΑΗΚ, του επιπρόσθετου λειτουργικού κόστους ύψους €11,040,932 (όπως αυτό έχει υπολογιστεί από τον ΔΣΜΚ ως ανεξάρτητο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου) το οποίο αναμένεται να προκύψει από τη μη διαθεσιμότητα της Ατμοηλεκτρικής Μονάδας Αρ. 3 του Ηλεκτροπαραγωγικού Σταθμού Βασιλικού (ΗΣΒ) στο σύστημα ηλεκτροπαραγωγής από τον Δεκέμβριο 2018 μέχρι και τον Μάιο 2019. Αυτό αποφασίστηκε να εφαρμοστεί με την μείωση του μέσου σταθμικού κόστους καυσίμου κατά €1,840,155 το μήνα, για έξι μήνες, αρχίζοντας από τον υπολογισμό του μέσου σταθμικού κόστους καυσίμου του μηνός Δεκεμβρίου 2018.

Σε περίπτωση που η Ατμοηλεκτρική Μονάδα Αρ. 3 του ΗΣΒ συνεχίζει να βρίσκεται εκτός λειτουργίας μετά τον Μάιο 2019, το επιπρόσθετο λειτουργικό κόστος που θα εκτιμηθεί ότι θα προκύψει μετά τον Μάιο του 2019 δεν θα εγκριθεί για ανάκτηση από τη ΒΡΔ Παραγωγής της ΑΗΚ.

Αναμένεται ότι η μέση τιμή ηλεκτρισμού για έναν μέσο οικιακό καταναλωτή θα μειωθεί κατά 3,6% τον Φεβρουάριο 2019 σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο 2018, με την προϋπόθεση ότι το μέσο σταθμικό κόστος καυσίμου θα παραμείνει ως είχε στα τιμολόγια καταναλωτών με διμηνιαία καταμέτρηση Δεκεμβρίου 2018.

Απόφαση 231/2018 - Τρόπος ανάκτησης των εξόδων εγκατάστασης υποδομής ευφυών συστημάτων μέτρησης

Με την Απόφαση 231/2018 η ΡΑΕΚ αποφάσισε να καλέσει τον ΔΣΔ όπως προβεί στις δέουσες από μέρους του ενέργειες ούτως ώστε το 50% των εξόδων για την υλοποίηση του υπό αναφορά έργου που προνοεί η Ρυθμιστική Απόφαση Αρ. 02/2018 (ΚΔΠ 259/2018), ανακτηθούν από τα πλεονάσματα/αποθεματικά της ΒΡΔ διανομής της ΑΗΚ.

Απόφαση 232/2018 - Αποξήλωση μετασχηματιστή Τ3 στον ηλεκτρικό σταθμό της Μονής

Με την Απόφαση 232/2018 η ΡΑΕΚ ενέκρινε το αίτημα του ΙΣΜ να προχωρήσει στις απαραίτητες διαδικασίες για την αποξήλωση του μετασχηματιστή Τ3 στον ηλεκτρικό σταθμό της Μονής, στο πλαίσιο πάντα της ομαλής λειτουργίας του ηλεκτρικού συστήματος.

Απόφαση 234/2018 - Ορισμός ορίου (κατώφλιου) για τις μονάδες παραγωγής και τις μονάδες ΑΠΕ για συμμετοχή στη μεταβατική ρύθμιση της αγοράς ηλεκτρισμού

Με την Απόφαση 234/2018 η ΡΑΕΚ αποφάσισε να τροποποιήσει την Απόφαση 120/2017 αναφορικά με το κατώφλι συμμετοχής στη μεταβατική ρύθμιση της αγοράς ηλεκτρισμού για παραγωγούς είτε με μονάδες παραγωγής είτε με μονάδες ΑΠΕ και να καθορίσει νέο όριο (κατώφλι) για συμμετοχή στη μεταβατική ρύθμιση της αγοράς ηλεκτρισμού για παραγωγούς είτε με μονάδες παραγωγής είτε με μονάδες ΑΠΕ με κανονικό μετρητή στο 1MW για άδεια παραγωγής για σταθμό καθαρής ονομαστικής ισχύος που εκπροσωπούν.

Ενέργειες που λήφθηκαν σε σχέση με απορρέοντα από προηγούμενες Ρυθμιστικές Αποφάσεις

Έλεγχος συμμόρφωσης του τρόπου λειτουργίας της ΑΗΚ στη βάση του λειτουργικού διαχωρισμού των δραστηριοτήτων της σύμφωνα με το ρυθμιστικό πλαίσιο

Η ΡΑΕΚ με βάση τις πρόνοιες της Ρυθμιστικής Απόφασης Αρ. 04/2014 «Λειτουργικός διαχωρισμός των δραστηριοτήτων της ΑΗΚ», προσέλαβε μέσω ανοικτής διαγωνιστικής διαδικασίας εξωτερικούς συμβούλους με όρους εντολής τον έλεγχο του βαθμού συμμόρφωσης του τρόπου λειτουργίας της ΑΗΚ στη βάση του λειτουργικού διαχωρισμού των δραστηριοτήτων της σύμφωνα με το ρυθμιστικό πλαίσιο, με την εφαρμογή εξειδικευμένων ελέγχων που θα υλοποιηθεί σε τρεις διακριτές χρονικές περιόδους.

Σύμφωνα με τους όρους εντολής, κατά το υπό αναφορά έτος, διενεργήθηκε ο δεύτερος έλεγχος, όπου και υποβλήθηκε στη ΡΑΕΚ σχετική εμπειριστατωμένη και αναλυτική έκθεση από τους εξωτερικούς συμβούλους της, στην οποία καταγράφηκαν τα ευρήματα του εν λόγω ελέγχου και αναδείχτηκαν συγκεκριμένες αποκλίσεις στο πλαίσιο συμμόρφωσης της ΑΗΚ με το ρυθμιστικό πλαίσιο.

Στη συνέχεια, η ΡΑΕΚ, λαμβάνοντας υπόψη τα ευρήματα του δεύτερου ελέγχου, έλαβε τις δέουσες ενέργειες επισημαίνοντας προς το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑΗΚ τα εν λόγω ευρήματα και δη των συγκεκριμένων αποκλίσεων με οδηγίες για διόρθωση αυτών και πλήρη εφαρμογή και τήρηση των προνοιών του ρυθμιστικού πλαισίου.

Το επόμενο έτος, ήτοι το 2019, θα ακολουθήσουν ο τρίτος και τελικός έλεγχος από τη ΡΑΕΚ με στόχο την πλήρη εφαρμογή των προνοιών του ρυθμιστικού πλαισίου για τον λειτουργικό διαχωρισμό των δραστηριοτήτων της ΑΗΚ.

Διατιμήσεις ηλεκτρισμού για το έτος 2018

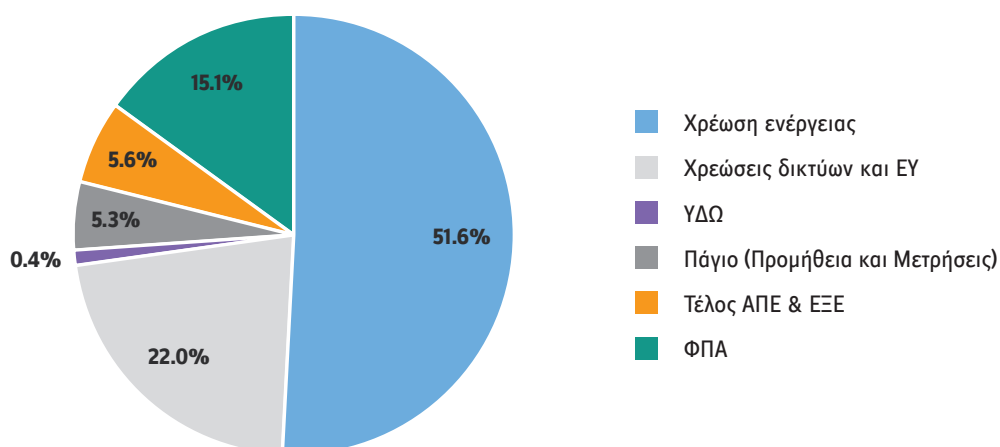
Σύμφωνα με τους Νόμους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού 2003 ως 2018, η ΡΑΕΚ έχει εξουσία, καθήκον και αρμοδιότητα να ρυθμίζει τις διατιμήσεις ηλεκτρισμού. Σε αυτό το πλαίσιο η ΡΑΕΚ, εφαρμόζοντας τη Ρυθμιστική Απόφαση 02/2015 (ΚΔΠ 208/2015) «Δήλωση ρυθμιστικής πρακτικής και μεθοδολογία διατιμήσεων ηλεκτρισμού» (Μεθοδολογία Διατιμήσεων), έχει εγκρίνει με την Απόφαση 97/2017 τις νέες διατιμήσεις ηλεκτρισμού για το έτος 2017. Με την ίδια Απόφαση έχουν εγκριθεί τα επιτρεπόμενα έσοδα για την περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου 2017-2021.

Με Απόφαση της Αρ. 265/2017 ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2017, η ΡΑΕΚ ενέκρινε τις διατιμήσεις ηλεκτρισμού για το έτος 2018, οι οποίες βασίζονται στις ίδιες αρχές και χαρακτηριστικά με τις διατιμήσεις ηλεκτρισμού του έτους 2017. Επίσης, κατά το 2018, εκδόθηκε η «Μεθοδολογία αναπροσαρμογής των επιτρεπόμενων εσόδων και των διατιμήσεων για τις βασικές ρυθμιζόμενες δραστηριότητες της ΑΗΚ και του ΔΣΜΚ» με την οποία δίνονται κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο θα γίνεται η διαφοροποίηση των επιτρεπόμενων εσόδων για κάθε έτος της περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου, και ο τρόπος που η διαφοροποίηση στα ΕΕ θα μεταφέρεται στις διατιμήσεις ηλεκτρικού ρεύματος (Απόφαση ΡΑΕΚ 97/2018).

Νέα τιμολόγια ΑΗΚ Προμήθειας και ανάλυση τελικού τιμολογίου

Η ΡΑΕΚ, με την Απόφαση 160/2017 έχει εγκρίνει τα νέα τιμολόγια της ΑΗΚ στα οποία παρουσιάζεται ο διαχωρισμός της τιμής ηλεκτρισμού στις επιμέρους χρεώσεις της κάθε ρυθμιζόμενης δραστηριότητας. Με την επιπλέον πληροφόρηση, ο καταναλωτής θα έχει τη δυνατότητα να λάβει καλύτερες αποφάσεις ως προς την κατανάλωση και να επιλέξει προμηθευτή.

Στο Σχεδιάγραμμα 2, παρουσιάζεται η ανάλυση του τιμολογίου ηλεκτρισμού ανά κατηγορία χρέωσης, για έναν τυπικό οικιακό καταναλωτή με κατανάλωση 600 kWh τον Δεκέμβριο του 2018, στη βασική τιμή (δηλαδή εξαιρουμένης της αναπροσαρμογής καυσίμων).

Σχεδιάγραμμα 2 - Ανάλυση τιμολογίου ηλεκτρικού ρεύματος για έναν τυπικό οικιακό καταναλωτή με κατανάλωση 600 kWh (% επί του τελικού τιμολογίου), Δεκέμβριος 2018

Κανόνες αγοράς ηλεκτρισμού

Σύμφωνα με τους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμους του 2003 έως 2018, οι κανόνες αγοράς ηλεκτρισμού:

- Διέπουν τους μηχανισμούς, τις τιμές και άλλους όρους και προϋποθέσεις που τυγχάνουν εφαρμογής στις περιπτώσεις που οι κάτοχοι αδειών αγοράζουν ή πωλούν ηλεκτρισμό με βάση διευθετήσεις που διενεργούνται από τον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου.
- Διασφαλίζουν ότι οι κάτοχοι αδειών από τους οποίους ζητείται να συμμετέχουν στην αγορά και πώληση ηλεκτρισμού, με βάση τις διευθετήσεις αυτές, δεν θα υπόκεινται σε δυσμενή διάκριση.
- Προάγουν την αποδοτικότητα και την οικονομία και διευκολύνουν τον ανταγωνισμό στην αγορά και πώληση ηλεκτρισμού με βάση τις διευθετήσεις αυτές.

Οι κανόνες αγοράς ηλεκτρισμού τηρούνται από όλους τους κατόχους αδειών ή από πρόσωπα στα οποία έχουν παραχωρηθεί εξαιρέσεις στην έκταση που το απαιτούν οι άδειες ή οι εξαιρέσεις τους.

Κατά το υπό αναφορά έτος, ο ΔΣΜΚ, λαμβάνοντας υπόψη τα σχόλια της συνεδρίας της Συμβουλευτικής Επιτροπής Κανόνων Αγοράς Ηλεκτρισμού, ημερομηνίας 27 Νοεμβρίου 2018, υπέβαλε στη ΡΑΕΚ για έγκριση προτεινόμενη νέα έκδοση 2.0.1 των κανόνων αγοράς ηλεκτρισμού.

Με βάση τις πρόνοιες των Νόμων περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού του 2003 έως 2018 και συγκεκριμένα το άρθρο 80, μέχρι τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της αναθεώρησης και τροποποίησης των κανόνων αγοράς ηλεκτρισμού, ισχύουν οι πρόνοιες της Ρυθμιστικής Απόφασης Αρ. 04/2017 - ΚΔΠ 223/2017 «Περί εφαρμογής μεταβατικής ρύθμισης στην αγορά ηλεκτρισμού της Κύπρου πριν την πλήρη εφαρμογή του νέου μοντέλου αγοράς ηλεκτρισμού» και οι Κανονισμοί μεταβατικής ρύθμισης της αγοράς ηλεκτρισμού οι οποίοι τέθηκαν σε ισχύ με βάση την Απόφαση της ΡΑΕΚ Αρ. 118/2017.

Κανόνες μεταφοράς και διανομής

Σύμφωνα με τους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμους του 2003 έως 2018, οι κανόνες μεταφοράς και διανομής:

- Διέπουν τις τεχνικές απαιτήσεις και περιορισμούς που εφαρμόζονται από τους κατόχους αδειών οποτεδήποτε επιθυμούν να συνδεθούν με το σύστημα μεταφοράς ή/και το σύστημα διανομής ή να χρησιμοποιούν το σύστημα μεταφοράς ή το σύστημα διανομής για τη μεταφορά ηλεκτρισμού.
- Διασφαλίζουν ότι οι τεχνικοί όροι που εφαρμόζονται σε κατόχους αδειών οι οποίοι επιθυμούν να συνδεθούν ή να χρησιμοποιήσουν το σύστημα μεταφοράς ή το σύστημα διανομής δεν δημιουργούν αδικαιολόγητη διάκριση στους κατόχους αδειών.
- Προάγουν την αποδοτικότητα, αξιοπιστία και οικονομία στη χρήση και ανάπτυξη του συστήματος μεταφοράς και του συστήματος διανομής.

Οι πρόνοιες των Κανόνων Μεταφοράς και Διανομής τηρούνται από όλους τους κατόχους αδειών ή από πρόσωπα στα οποία έχουν παραχωρηθεί εξαιρέσεις στην έκταση που το απαιτούν οι άδειες ή εξαιρέσεις, αντίστοιχα.

Κατά το υπό αναφορά έτος, λαμβάνοντας υπόψη τα σχόλια της συνεδρίας της Συμβουλευτικής Επιτροπής Κανόνων Μεταφοράς και Διανομής, ημερομηνίας 6 Νοεμβρίου 2018, υποβλήθηκε από τον ΔΣΜΚ για έγκριση η προτεινόμενη Ενοποιημένη Έκδοση 5.0.0 των Κανόνων Μεταφοράς και Διανομής.

Η Έκδοση 4.0.2 - Νοέμβριος 2017 αποτελεί την τελευταία τροποποιητική σε ισχύ έκδοση των Κανόνων Μεταφοράς και Διανομής.

3

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ευρωπαϊκές Νομοθετικές Ρυθμίσεις

Κατά το 2018 συνεχίστηκε ο διάλογος και οι διαβουλεύσεις για τη δέσμη νομοθετικών προτάσεων «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους (Winter Package)».

Με τη δημοσίευση του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2002 σχετικά με την ενεργειακή απόδοση και της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/844 σχετικά με την ενεργειακή απόδοση των κτηρίων, τέσσερις (4) από τις οκτώ (8) νομοθετικές πράξεις του πακέτου «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους» έχουν πλέον τεθεί σε ισχύ.

Επίσης, επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία σχετικά με τις υπόλοιπες 4 προτάσεις που αφορούν τον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (Οδηγία για την ηλεκτρική ενέργεια, Κανονισμός για την ηλεκτρική ενέργεια, Κανονισμός για την ετοιμότητα αντιμετώπισης κινδύνων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και Κανονισμός για την ίδρυση Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας). Ωστόσο, τα κείμενα ελέγχονται σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ και η επίσημη υιοθέτηση τους αναμένεται κατά το πρώτο εξάμηνο του 2019.

Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 θέτει την απαραίτητη νομοθετική βάση για αξιόπιστη, περιεκτική, οικονομικά αποδοτική, διαφανή και προβλέψιμη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα (μηχανισμός διακυβέρνησης), η οποία διασφαλίζει την επίτευξη των στόχων και επιδιώξεων της Ενεργειακής Ένωσης για το 2030 και των μακροπρόθεσμων στόχων και των επιδιώξεων της Ενεργειακής Ένωσης, σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού του 2015 για την αλλαγή του κλίματος μετά την 21η διάσκεψη των συμβαλλόμενων μερών της σύμβασης πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή («συμφωνία του Παρισιού»), με συμπληρωματικές, συνεκτικές και φιλόδοξες προσπάθειες εκ μέρους της Ένωσης και των κρατών μελών της, ενώ περιορίζει τη διοικητική πολυπλοκότητα.

Με την εφαρμογή των προνοιών του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 εξασφαλίζεται η επίτευξη του πλαισίου το οποίο ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για την ενέργεια και το κλίμα για το 2030, με άξονα τέσσερις βασικές επιδιώξεις σε επίπεδο Ένωσης:

- μείωση τουλάχιστον κατά 40% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (Ατθ) στο σύνολο της οικονομίας,
- βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά τουλάχιστον 32,5%,
- μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που καταναλώνεται στην Ένωση τουλάχιστον 32%, και
- διασύνδεση ηλεκτρικής ενέργειας τουλάχιστον 15%.

Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

Σύμφωνα με το άρθρο 194 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η προώθηση των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας είναι ένας από τους στόχους της ενεργειακής πολιτικής της Ένωσης. Ο στόχος αυτός επιδιώκεται μέσω της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001.

Η Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 θεσπίζει κοινό πλαίσιο προώθησης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Θέτει έναν δεσμευτικό ενωσιακό στόχο για το συνολικό μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας της Ένωσης το 2030 σε τουλάχιστον 32%. Καθορίζει επίσης κανόνες για τη χρηματοδοτική στήριξη της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές, την αυτοκατανάλωση παρόμοιας ηλεκτρικής ενέργειας, για τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στους τομείς θέρμανσης, ψύξης και μεταφορών, την περιφερειακή συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και με τρίτες χώρες, τις εγγυήσεις προέλευσης, τις διοικητικές διαδικασίες, την πληροφόρηση και την κατάρτιση. Καθιερώνει επίσης, κριτήρια αειφορίας και μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου για τα βιοκαύσιμα, τα βιορευστά και τα καύσιμα βιομάζας.

Οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018 σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση

Η Οδηγία 2012/27/ΕΕ αποτελεί ένα στοιχείο προόδου προς την επίτευξη της Ενεργειακής Ένωσης, στο πλαίσιο της οποίας η ενεργειακή απόδοση οφείλεται να αντιμετωπίζεται ως αυτοτελής πηγή ενέργειας. Η αρχή για την προτεραιότητα στην ενεργειακή απόδοση θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τον καθορισμό νέων κανόνων για την πλευρά της προσφοράς και για άλλους τομείς πολιτικής.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 23ης και 24ης Οκτωβρίου 2014 υποστήριξε στόχο ενεργειακής απόδοσης 27% για το 2030 σε επίπεδο Ένωσης, με γνώμονα στόχο 30% σε ενωσιακό επίπεδο. Στο ψήφισμά του της 15ης Δεκεμβρίου 2015 με τίτλο «Η πορεία προς μια Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Ένωση», το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να αξιολογήσει, επιπροσθέτως, τη βιωσιμότητα του στόχου του 40% για την ενεργειακή απόδοση για το ίδιο χρονικό διάστημα. Επομένως, κρίθηκε σκόπιμο να τροποποιηθεί η οδηγία 2012/27/ΕΕ, ώστε να προσαρμοσθεί στην προοπτική του 2030.

Η Οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 θεσπίζει κοινό πλαίσιο μέτρων για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης εντός της Ένωσης προκειμένου να διασφαλισθεί η επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για το 2020 για 20% στην ενεργειακή απόδοση και των πρωταρχικών στόχων της για το 2030 για τουλάχιστον 32,5% στην ενεργειακή απόδοση, με πιθανή αναθεώρηση προς τα άνω το 2023 και προετοιμάζει το έδαφος για περαιτέρω βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης μετά τις εν λόγω χρονολογίες.

Η Οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 καθορίζει κανόνες με σκοπό την άρση των φραγμών στην αγορά ενέργειας και την εξάλειψη των αδυναμιών της αγοράς που παρεμποδίζουν την απόδοση στον εφοδιασμό και τη χρήση ενέργειας και προβλέπει τον καθορισμό ενδεικτικών εθνικών στόχων ενεργειακής απόδοσης και συνεισφορών για το 2020 και το 2030.

Οδηγία (ΕΕ) 2018/844 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ης Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2010/31/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτηρίων και της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση

Η Οδηγία 2010/31/ΕΕ προωθεί τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτηρίων εντός της Ένωσης λαμβάνοντας υπόψη τις εξωτερικές κλιματολογικές και τις τοπικές συνθήκες, καθώς και τις κλιματικές απαιτήσεις των εσωτερικών χώρων και τη σχέση κόστους/οφέλους.

Με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/844 εισάγεται ο όρος της μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανακαίνισης, σύμφωνα με την οποία, κάθε κράτος μέλος θεσπίζει μακροπρόθεσμη στρατηγική ανακαίνισης του εθνικού δυναμικού

κτηρίων, δημόσιων και ιδιωτικών, που προορίζονται για κατοικίες ή για χρήσεις και τη μετατροπή του σε υψηλής ενεργειακής απόδοσης και απαλλαγμένο από ανθρακούχες εκπομπές κτηριακό δυναμικό έως το 2050, διευκολύνοντας την οικονομικά αποδοτική μετατροπή υφιστάμενων κτηρίων σε κτήρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας. Επίσης, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, πριν από την έναρξη της κατασκευής νέων κτηρίων, έχει ληφθεί υπόψη η τεχνική, περιβαλλοντική και οικονομική σκοπιμότητα εγκατάστασης εναλλακτικών συστημάτων υψηλής απόδοσης, εφόσον είναι διαθέσιμα και μεριμνούν ώστε τα νέα κτήρια να πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης που καθορίζονται στην Οδηγία.

Στις μακροπρόθεσμες εθνικές στρατηγικές της ανακαίνισης, κάθε κράτος μέλος παρουσιάζει χάρτη πορείας με μέτρα και μετρήσιμους εθνικούς δείκτες προόδου, ενόψει του μακροπρόθεσμου στόχου του 2050 για μείωση των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου στην Ένωση κατά 80-95% σε σχέση με το 1990, προκειμένου να διασφαλιστεί εθνικό κτηριακό δυναμικό υψηλής ενεργειακής απόδοσης και απαλλαγμένο από ανθρακούχες εκπομπές και προκειμένου να διευκολυνθεί η οικονομικά αποδοτική μετατροπή υφιστάμενων κτηρίων σε κτήρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας. Ο χάρτης πορείας περιλαμβάνει ενδεικτικά ορόσημα για το 2030, το 2040 και το 2050, και προσδιορίζει με ποιον τρόπο τα ορόσημα αυτά συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων ενεργειακής απόδοσης της Ένωσης σύμφωνα με την οδηγία 2012/27/ΕΕ.

Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος (ΕΚΕ)

Στις 24 Νοεμβρίου 2017 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τον τρίτο κατά σειρά κατάλογο 173 έργων ενεργειακής υποδομής κείρας σημασίας, ο οποίος αποτελεί επικαιροποίηση του δεύτερου καταλόγου και ο οποίος εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2015, γνωστών ως Έργων Κοινού Ενδιαφέροντος (ΕΚΕ), τα οποία θα συμβάλουν στην επίτευξη των ενεργειακών και κλιματικών ευρωπαϊκών στόχων και θα επιτρέψουν τη σταδιακή οικοδόμηση της Ενεργειακής Ένωσης με την ολοκλήρωση των ενεργειακών αγορών στην Ευρώπη, ενώ θα επιτρέψουν παράλληλα τον τερματισμό της ενεργειακής απομόνωσης ορισμένων κρατών μελών. Ο κατάλογος των ΕΚΕ επικαιροποιείται ανά διετία, ούτως ώστε να προστίθενται έργα που καλύπτουν νέες ανάγκες και να διαγράφονται τα παρωχημένα. Ο επόμενος κατάλογος θα δημοσιευθεί το 2019. Κατά τη διάρκεια του 2018, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να αναθεωρήσουν και να σχολιάσουν τα έργα αλλά και να προσδιορίσουν τις ανάγκες τους σε υποδομές ούτως ώστε να αρχίσει η προετοιμασία για δημιουργία του τρίτου καταλόγου ΕΚΕ.

Τα ΕΚΕ επωφελούνται από ταχείες διαδικασίες αδειοδότησης και ευνοϊκότερες ρυθμίσεις, ενώ μπορούν να είναι επιλέξιμα για χρηματοδοτική στήριξη από τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη». Διατίθενται κονδύλια ύψους 5,35 δις ευρώ για διευρωπαϊκές ενεργειακές υποδομές στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» για την περίοδο 2014-2020, συμβάλλοντας στην ταχύτερη υλοποίηση έργων κοινού ενδιαφέροντος και καθιστώντας τα ελκυστικότερα για τους επενδυτές.

Τα έργα τα οποία αφορούν την Κύπρο και έχουν ενταχθεί στον ενωσιακό κατάλογο είναι τα ακόλουθα:

- Ομάδα έργων Ισραήλ - Κύπρος - Ελλάδα μεταξύ Χαδέρα (Ισραήλ) και περιοχής Αττικής (Ελλάδα) (προς το παρόν επονομαζόμενα ως "EuroAsia Interconnector"). Η ομάδα έργων περιλαμβάνει τα ακόλουθα ΕΚΕ:
 - Ηλεκτρική διασύνδεση μεταξύ Χαδέρα (Ισραήλ) και Κοφίνου (Κύπρος),
 - Ηλεκτρική διασύνδεση μεταξύ Κοφίνου (Κύπρος) και Κορακιάς (Κρήτη, Ελλάδα) και
 - Εσωτερική ηλεκτρική γραμμή μεταξύ Κορακιάς - Κρήτης και περιοχής Αττικής.
- Ομάδα υποδομών φυσικού αερίου και συναφούς εξοπλισμού για τη μεταφορά νέων πηγών αερίου από τα υπεράκτια κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου τα οποία περιλαμβάνουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα ΕΚΕ:
 - East Med Pipeline - Αγωγό φυσικού αερίου υπεράκτια της Κύπρου προς την ηπειρωτική Ελλάδα μέσω της Κρήτης, και
 - Ανάπτυξη υποδομών αερίου στην Κύπρο το επονομαζόμενο "Cyprus Gas2EU".

Ο Φορέας Υλοποίησης του έργου 7.5 «Ανάπτυξη των υποδομών φυσικού αερίου στην Κύπρο (Cyprus Gas2EU)» υπέβαλε αίτημα επένδυσης στις εμπλεκόμενες Ρυθμιστικές Αρχές Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) και Ελλάδας (ΡΑΕ) στις 28 Αυγούστου 2017. Μετά από διαβουλεύσεις μεταξύ ΡΑΕΚ και ΡΑΕ επιτεύχθηκε στις 9 Οκτωβρίου 2017 συμφωνία σχετικά με το διασυνοριακό επιμερισμό του επενδυτικού κόστους.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις 25 Ιανουαρίου 2018, τα κράτη μέλη συμφώνησαν να επενδύσουν συνολικά €873 εκατ. σε ενεργειακές υποδομές, συμπεριλαμβανομένων περίπου €200 εκατ. σε έργα φυσικού αερίου. Στο έργο 7.5 "CyprusGas2EU" το οποίο αιτήθηκε χορηγίας, απονεμήθηκε €101 εκατ. από τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη», ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει το 40% του συνολικού κόστους του.

Ο Φορέας Υλοποίησης του έργου EuroAsia Interconnector υπέβαλε αίτημα επένδυσης στις εμπλεκόμενες Ρυθμιστικές Αρχές Κύπρου και Ελλάδας στις 5 Σεπτεμβρίου 2017 για το πρώτο στάδιο του έργου 3.10.2 «Διασύνδεση Κοφίνου (CY) και Κορακιάς στην Κρήτη (EL)» συνολικής δυναμικότητας 1000MW και για το πρώτο στάδιο του έργου 3.10.3 «Εσωτερική γραμμή Κορακιάς στην Κρήτη και περιφέρειας Αττικής (EL)» συνολικής δυναμικότητας 1000MW. Μετά από διαβουλεύσεις μεταξύ της ΡΑΕΚ και της ΡΑΕ επιτεύχθηκε στις 10 Οκτωβρίου 2017 συμφωνία σχετικά με τον διασυνοριακό επιμερισμό του επενδυτικού κόστους.

Διεθνείς Δραστηριότητες

Οργανισμός Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER)

Ο Οργανισμός Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) (<http://www.acer.europa.eu/>) είναι κοινοτικό όργανο με νομική προσωπικότητα και ιδρύθηκε με βάση τις πρόνοιες του Κανονισμού 713/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 για την ίδρυση Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας. Ο ACER άρχισε να λειτουργεί επισήμως τον Μάρτιο του 2011 και έχει την έδρα του στη Λιουμπλιάνα της Σλοβενίας.

Ο κύριος στόχος του Οργανισμού είναι να βοηθά και να συντονίζει τις δράσεις των εθνικών ρυθμιστικών αρχών ενέργειας σε επίπεδο ΕΕ, να διασφαλίζει την ολοκλήρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου και να εναρμονίζει τα κανονιστικά πλαίσια εντός του πλαισίου των στόχων της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ.

Επίσης, συμβουλεύει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ώστε να λαμβάνονται δεσμευτικές αποφάσεις για τα κράτη μέλη. Παρεμβαίνει με εισηγήσεις για επίλυση διαφορών μεταξύ των ρυθμιστικών αρχών και συμβάλλει στη δημιουργία κοινών Πανευρωπαϊκών Κωδικών (Network Codes).

Ο ACER παίζει κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη ενός δικτύου ευρωπαϊκής κλίμακας και κανόνων αγοράς με στόχο την ενίσχυση του ανταγωνισμού. Ο Οργανισμός συντονίζει περιφερειακές και διαπεριφερειακές πρωτοβουλίες που συμβάλλουν στην ολοκλήρωση της αγοράς. Παρακολουθεί τις εργασίες των Ευρωπαϊκών Δικτύων Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς (ΕΔΔΣΜ) και παρακολουθεί τη γενικότερη λειτουργία των αγορών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας αλλά και ειδικότερα τη λειτουργία της χονδρικής εμπορίας ενέργειας.

Ο Οργανισμός αποτελείται από το Διοικητικό Συμβούλιο, τα μέλη του οποίου διορίζονται από ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, το Ρυθμιστικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από ανώτερους εκπροσώπους των ρυθμιστικών αρχών των κρατών μελών της ΕΕ και το Συμβούλιο Προσφυγών, το οποίο υπάγεται μεν στον Οργανισμό αλλά είναι ανεξάρτητο από τις διοικητικές και ρυθμιστικές του δομές και το οποίο επιλαμβάνεται προσφυγών κατά αποφάσεων του ACER.

Η Κύπρος εκπροσωπείται στο Ρυθμιστικό Συμβούλιο από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και το Μέλος της ΠΑΕΚ. Κατά τη διάρκεια του 2018, η ΠΑΕΚ συμμετείχε στην 72η, 73η, 74η, 75η, 76η, 77η και 79η Γενική Συνέλευση του ACER.

Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστών Ενέργειας (CEER)

Το **Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστών Ενέργειας (CEER)** (<http://www.ceer.eu/>) ιδρύθηκε το 2000 και αποτέλεσε την πρώτη αυτόνομα οργανωμένη κοινότητα των ανεξάρτητων ρυθμιστικών αρχών ενέργειας στην Ευρώπη. Είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός και έχει την έδρα του στις Βρυξέλλες.

Ο βασικός στόχος του CEER είναι η προώθηση μιας ενιαίας, ανταγωνιστικής, αποτελεσματικής και βιώσιμης εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη. Μέσω του CEER, οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές έχουν τη δυνατότητα να συνεργάζονται και να ανταλλάσσουν πληροφορίες και βέλτιστες πρακτικές. Επιπλέον, ο CEER παρέχει βοήθεια στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές ενέργειας της Ευρώπης και είναι η φωνή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και σε διεθνές επίπεδο.

Συνεργάζεται πολύ στενά με τον Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER). Είναι, επίσης, μέλος στη Διεθνή Συνομοσπονδία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ICER), η οποία συγκεντρώνει παρόμοιες οργανώσεις από όλο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένων των NARUC (Αμερική), ERRA (Κεντρική/Ανατολική Ευρώπη) και MEDREG (περιοχή της Μεσογείου).

Το Συμβούλιο αποτελείται από τη Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο. Οργανώνει το έργο του μέσα από Ομάδες Εργασίας (Working Groups, WG), οι οποίες μπορεί να υποστηρίζονται από Ομάδες Δράσης (Task Forces, TF) και Ροές Εργασίας (Work Streams, WS) που είναι επιφορτισμένες με συγκεκριμένα θέματα. Ο CEER έχει δημιουργήσει 7 Ομάδες Εργασίας.

Το Συμβούλιο συνέρχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα συνήθως στις Βρυξέλλες. Τα Μέλη της ΠΑΕΚ εκπροσωπούν την Κύπρο σε αυτές τις συνεδριάσεις. Κατά τη διάρκεια του 2018, η ΠΑΕΚ συμμετείχε στην 136η, 137η, 139η, 140η, 141η και 143η Γενική Συνέλευση του CEER.

Ένωση των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας της Μεσογείου (MedReg)

Η **Ένωση των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας της Μεσογείου (MedReg)** (<http://medreg-regulators.org/>) ιδρύθηκε το 2007, σύμφωνα με τον ιταλικό νόμο και έχει την έδρα της στη Ρώμη. Σήμερα αποτελείται από 24 Ρυθμιστικές Αρχές Ενέργειας (Αλβανία (ERE), Αλγερία (CREG και ARH), Βοσνία-Ερζεγοβίνη (SERC), Κροατία (HERA), Κύπρος (ΠΑΕΚ), Αίγυπτος (EgyptEra), Γαλλία (CRE), Ελλάδα (ΠΑΕ), Ισραήλ (PUA και NGA), Ιταλία (AEEGSI), Ιορδανία (EMRC και MEMR), Λιβύη (ME), Μάλτα (REWS), Μαυροβούνιο (REGA-GEN), Μαρόκο (MEMEE), Παλαιστίνη (PERC), Πορτογαλία (ERSE), Σλοβενία (AGEN-RS), Ισπανία (CNMC), Τυνησία (MIT) και Τουρκία (EMRA)).

Η MedReg προωθεί ένα διαφανές, σταθερό και εναρμονισμένο κανονιστικό πλαίσιο στην περιοχή της Μεσογείου, με έμφαση στην ολοκλήρωση της αγοράς και στις επενδύσεις υποδομών, καθώς και στην προστασία των καταναλωτών και τη συνεργασία των ενδιαφερόμενων φορέων στη λεκάνη της Μεσογείου, με στόχο την εφαρμογή των προϋποθέσεων για τη δημιουργία μιας μελλοντικής Μεσογειακής Κοινότητας Ενέργειας, που να βασίζεται σε μια προσέγγιση από τη βάση στην κορυφή (bottom-up approach).

Η MedReg υποστηρίζεται ενεργά από την ΕΕ και το CEER. Η Γενική Συνέλευση της MedReg συνεδριάζει δύο φορές το χρόνο.

Κατά τη διάρκεια του 2018, η ΡΑΕΚ συμμετείχε στην 25η Γενική Συνέλευση της MedReg στις 5 Ιουλίου 2018 στη Λισαβόνα.

Η ΡΑΕΚ εκπροσωπήθηκε στην 24η και 25η συνάντηση της Ομάδας Εργασίας της MedReg για τον Ηλεκτρισμό, οι οποίες διοργανώθηκαν τον Μάρτιο 2018 στο Παρίσι και τον Οκτώβριο 2018 στη Μαδρίτη, αντίστοιχα. Παράλληλα, η ΡΑΕΚ η οποία είναι Αντιπρόεδρος της Ομάδας Εργασίας για τις ΑΠΕ, την Εξοικονόμηση Ενέργειας και το Περιβάλλον εκπροσωπήθηκε στην 23η και 24η συνάντηση της εν λόγω Ομάδας Εργασίας της MedReg, οι οποίες διοργανώθηκαν παράλληλα με τις συναντήσεις της Ομάδας Εργασίας του Ηλεκτρισμού τον Μάρτιο του 2018 στο Παρίσι και τον Οκτώβριο του 2018 στη Μαδρίτη, αντίστοιχα.

Ενεργειακή Κοινότητα (European Community)

Η **Ενεργειακή Κοινότητα (European Community)** (<https://www.energy-community.org>) ιδρύθηκε από τη Διεθνή Συνθήκη που υπογράφηκε στην Αθήνα το 2005. Η Συνθήκη για την ίδρυση της Ενεργειακής Κοινότητας ενώνει την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις χώρες από την περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μαύρης Θάλασσας.

Κύριοι στόχοι της είναι να προσελκύσει επενδύσεις στην παραγωγή και τα δίκτυα της ενέργειας για να εξασφαλίσει σταθερή και συνεχή παροχή ενέργειας, να συμβάλει στην ολοκλήρωση της αγοράς ενέργειας, να ενισχύσει την ασφάλεια του εφοδιασμού, να προωθήσει την προστασία του περιβάλλοντος και να ενισχύσει τον περιφερειακό ανταγωνισμό.

Η Ενεργειακή Κοινότητα αποτελείται από οκτώ Συμβαλλόμενα Μέρη, έναν Υποψήφιο, τέσσερις Παρατηρητές και είκοσι έξι κράτη μέλη της ΕΕ.

Ρυθμιστικό Συμβούλιο Ενεργειακής Κοινότητας (ECRB)

Το **Ρυθμιστικό Συμβούλιο Ενεργειακής Κοινότητας (ECRB)** (<https://www.energy-community.org>) είναι η πλατφόρμα συντονισμού για την ανταλλαγή γνώσεων και την ανάπτυξη των βέλτιστων πρακτικών για τις ρυθμιζόμενες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου στην Ενεργειακή Κοινότητα. Η αποστολή του είναι να διευκολύνει την ανάπτυξη ανταγωνιστικών και ολοκληρωμένων αγορών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας προς όφελος της Ενεργειακής Κοινότητας των επιχειρήσεων και των πολιτών.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη, το Ρυθμιστικό Συμβούλιο:

- συμβουλεύει το Υπουργικό Συμβούλιο ή τη Μόνιμη Ομάδα Υψηλού Επιπέδου για τις λεπτομέρειες νομικών, τεχνικών και ρυθμιστικών κανόνων,
- εκδίδει συστάσεις σε θέματα διασυνοριακών διαφορών μεταξύ δύο ή περισσότερων ρυθμιστικών αρχών, κατόπιν αιτήματος οποιουδήποτε από αυτούς,
- λαμβάνει μέτρα, εφόσον εξουσιοδοτηθεί σχετικά από το Υπουργικό Συμβούλιο,
- υιοθετεί Διαδικαστικές Πράξεις.

Το ECRB αποτελείται από εκπροσώπους των ρυθμιστικών αρχών των οκτώ Συμβαλλόμενων Μερών (Αλβανία (ERE), Βοσνία-Ερζεγοβίνη (SERC), Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας (ERC), Μαυροβούνιο (REGAGEN), Σερβία (AERS), Μολδαβία (ANRE), Ουκρανία (NEURC) και Κοσσυφοπέδιο (ERO). Το ECRB περιλαμβάνει, επίσης, δέκα εκπροσώπους ρυθμιστικών αρχών, χωρίς δικαίωμα ψήφου, τους λεγόμενους Συμμετέχοντες (Αυστρία (E-Control), Βουλγαρία (SEWRC), Κροατία (HERA), Κύπρος (ΡΑΕΚ), Γερμανία (BNetzA), Ελλάδα (ΡΑΕ), Ουγγαρία (MEKH), Ιταλία (AEEGSI), Ρουμανία (ANRE) και έναν εκπρόσωπο του

ACER). Επιπλέον, το καθεστώς παρατηρητή έχει ανατεθεί σε δύο ρυθμιστικές αρχές (Γεωργία (GNERC) και Τουρκία (EMRA).

Φόρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε το 1998 το **Ευρωπαϊκό Ρυθμιστικό Φόρουμ για την Ηλεκτρική Ενέργεια (Florence Forum)** για τη δημιουργία μιας κοινής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας εντός της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ. Ένα έτος αργότερα δημιουργήθηκε το **Ευρωπαϊκό Ρυθμιστικό Φόρουμ για το Φυσικό Αέριο (Madrid Forum)**, ισοδύναμο του Φόρουμ της Φλωρεντίας, για τον τομέα του Φυσικού Αερίου. Τα Ευρωπαϊκά Ρυθμιστικά Φόρα, συγκαλούνται μία με δύο φορές το χρόνο με τη συμμετοχή της Επιτροπής, των κρατών μελών, μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκπροσώπων των ρυθμιστικών αρχών ενέργειας και των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς, εκπροσώπων οργανώσεων εμπόρων, καταναλωτών, χρηστών δικτύων μεταφοράς, καθώς και των οργανωμένων αγορών ενέργειας και έχουν αναδειχθεί σήμερα σε ανεπίσημα συμβουλευτικά όργανα της Κοινότητας και χώρους ανάδειξης προβλημάτων της εσωτερικής αγοράς αλλά και προώθησης λύσεων σε αυτά. Τα Ευρωπαϊκά Ρυθμιστικά Φόρα της Φλωρεντίας και της Μαδρίτης αποτέλεσαν τη βάση για την ίδρυση του **Ευρωπαϊκού Ενεργειακού Φόρουμ των Πολιτών (London Forum)**, το οποίο παρέχει υποστήριξη στους καταναλωτές για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην αγορά ενέργειας και αναζητά λύσεις. Επίσης, αποτέλεσαν βάση για την ίδρυση του **Ευρωπαϊκού Ρυθμιστικού Φόρουμ Αειφόρου Ενέργειας (Bucharest Forum)**, το οποίο ασχολείται με την προώθηση της αειφόρου ενέργειας.

Η ΡΑΕΚ παρακολουθεί συστηματικά τα Ευρωπαϊκά Φόρα της Ενέργειας και συμμετέχει στις εργασίες τους. Τον Οκτώβριο 2018 η ΡΑΕΚ συμμετείχε στο 31ο Ευρωπαϊκό Ρυθμιστικό Φόρουμ για το Φυσικό Αέριο.

Φόρα της Ενεργειακής Κοινότητας

Η δημιουργία των Φόρα της Ενεργειακής Κοινότητας αντικατοπτρίζει την ανάπτυξη της Ενεργειακής Κοινότητας. Τα Φόρα Ενέργειας συγκεντρώνουν όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη. Υπό την προεδρία εκπροσώπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα Φόρα εγκρίνουν συμπεράσματα και τα διαβιβάζουν στη Μόνιμη Ομάδα Υψηλού Επιπέδου. Το πρώτο Φόρουμ Ηλεκτρικής Ενέργειας, το **Ρυθμιστικό Φόρουμ των Αθηνών**, συγκλήθηκε το 2002, πριν από την υπογραφή της Συνθήκης. Οι συνεδριάσεις του άνοιξαν τον δρόμο για την υπογραφή του Μνημονίου της Αθήνας το 2002, και αργότερα για τη σύνταξη της Συνθήκης για την ίδρυση της Ενεργειακής Κοινότητας. Λειτουργήσε κατά τα πρότυπα του Φόρουμ της Φλωρεντίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το Φόρουμ συνεδριάζει μία φορά το χρόνο στην Αθήνα. Το **Ρυθμιστικό Φόρουμ της Ενεργειακής Κοινότητας για το Φυσικό Αέριο** διεξάγεται μία φορά τον χρόνο στη Σλοβενία. Οι διατάξεις του Φόρουμ ήταν μέρος της διαδικασίας της Αθήνας, ακόμη και πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης. Η Συνθήκη κάνει ρητή αναφορά στη δημιουργία του Φόρουμ Φυσικού Αερίου. Το **Ρυθμιστικό Φόρουμ για το Πετρέλαιο** δημιουργήθηκε με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου το 2008, προκειμένου να βοηθήσει στην εφαρμογή του κεκτημένου της Ενεργειακής Κοινότητας πετρελαίου. Η πρώτη του συνεδρία πραγματοποιήθηκε το 2009 και έκτοτε συνεδριάζει μια φορά το χρόνο στο Βελιγράδι. Το **Ρυθμιστικό Φόρουμ για την Κοινωνική Πολιτική** ολοκληρώνει το σύστημα των Φόρα της Ενεργειακής Κοινότητας. Συνεδριάζει κάθε χρόνο από το 2007 έως το 2014. Ιδρύθηκε για να επανεξετάσει την εφαρμογή των αρχών που καθορίζονταν στο Μνημόνιο Συνεργασίας για τα κοινωνικά θέματα που εγκρίθηκαν το 2007.

Άλλες Διεθνείς Δραστηριότητες

Κατά το υπό αναφορά έτος, η ΡΑΕΚ συμμετείχε με παρουσιάσεις και στις ακόλουθες διεθνείς δραστηριότητες:

- Παρουσίαση του Προέδρου της ΡΑΕΚ με τίτλο "EU Energy Strategies towards Sustainable Energy Systems" στο Συνέδριο με τίτλο "The future of Energy, EU and UAE Cases" στις 6 Φεβρουαρίου 2018 στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου Rochester Institute of Technology στο Dubai των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (ΗΑΕ).
- Παρουσίαση του Προέδρου της ΡΑΕΚ με τίτλο "Moving towards new energy era" στο "5th International Conference on Energy, Sustainability and Climate Change" στις 5 Ιουνίου 2018 στη Μύκονο.

Τοπικές Δραστηριότητες

Κατά το υπό επισκόπηση έτος, η ΡΑΕΚ δέχθηκε προσκλήσεις για ομιλίες και παρουσιάσεις στην Κύπρο προκειμένου να παρουσιάσει θέματα που σχετίζονται με την ενέργεια και να συμβάλει στη σφαιρική και απρόσκοπτη ενημέρωση γύρω από τα θέματα του ηλεκτρισμού, του φυσικού αερίου, των αδειοδοτήσεων, κλπ.

Πιο συγκεκριμένα, η ΡΑΕΚ συμμετείχε σε αριθμό εκδηλώσεων/παρουσιάσεων με τις πιο εξέχουσες να είναι:

- Παρουσίαση Λειτουργού Α΄ της ΡΑΕΚ με τίτλο «Αγορά ηλεκτρισμού της Κύπρου», σε διάλεξη στις 28 Φεβρουαρίου 2018, στην Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων
- Παρουσίαση Λειτουργού Α΄ της ΡΑΕΚ με τίτλο «Δικαιώματα Καταναλωτών Ενέργειας», σε διάλεξη στις 7 Μαρτίου 2018, στη Σχολή Καταναλωτών στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας
- Χαιρετισμός του Προέδρου της ΡΑΕΚ στη δημόσια παρουσίαση των Κανονισμών της Μεταβατικής Ρύθμισης στην Αγορά Ηλεκτρισμού της Κύπρου, στις 21 Μαρτίου 2018, στο Πανεπιστήμιο Frederick στη Λευκωσία
- Παρουσίαση του Προέδρου της ΡΑΕΚ με τίτλο «Αγορά Ηλεκτρισμού και Χειμερινό Πακέτο ΕΕ» στην ημερίδα με θέμα «Ενεργειακή Ένωση: Τελευταίες εξελίξεις», στις 23 Μαρτίου 2018, στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου στη Λεμεσό
- Παρουσίαση του Προέδρου της ΡΑΕΚ με τίτλο "The role of Natural Gas towards Sustainable Energy Systems" στο "9th Mediterranean Oil & Gas Forum 2018", στις 28 Μαρτίου 2018, στο ξενοδοχείο Hilton Park στη Λευκωσία
- Παρουσίαση του Προέδρου της ΡΑΕΚ με τίτλο "Electricity Market and Prices in Cyprus" στο συνέδριο "Investment and Investment Finance: The Cypriot case" υπό τη συνδιοργάνωση της European Investment Bank (EIB) και του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ), στις 31 Μαΐου 2018, στο ξενοδοχείο Hilton στη Λευκωσία
- Χαιρετισμός του Προέδρου της ΡΑΕΚ στην Ετήσια Γενική Συνέλευση Συνδέσμου Εταιρειών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας Κύπρου (ΣΕΑΠΕΚ) στις 27 Ιουνίου, 2018, στη Λευκωσία
- Παρουσίαση Λειτουργού Α΄ της ΡΑΕΚ με τίτλο "Clean Energy for all Europeans", σε διάλεξη στις 24 Ιουλίου 2018, στο 1ο Ακαδημαϊκό Φόρουμ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Νέων στη Λευκωσία
- Συμμετοχή της ΡΑΕΚ στην 1η και 2η Ημερίδα για τη Χρηματοδότηση Έργων ΑΠΕ, στις 31 Ιουλίου 2018 και 24 Σεπτεμβρίου 2018, αντίστοιχα, που διοργανώθηκε από το ΥΕΕΒ, στη Λευκωσία
- Παρουσίαση του Προέδρου της ΡΑΕΚ με τίτλο «ΡΑΕΚ: Πεπραγμένα - Στόχοι - Προκλήσεις» κατά τη συνάντηση με της δημοσιογράφους της 23 Οκτωβρίου 2018, στη Δημοσιογραφική Εστία στη Λευκωσία

- Παρουσίαση του Προέδρου της ΡΑΕΚ με τίτλο "Development of energy strategies for sustainable future" στο 6ο Επιστημονικό Συνέδριο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εξοικονόμησης Ενέργειας, την 1η Νοεμβρίου 2018, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου στη Λευκωσία
- Παρουσίαση του Προέδρου της ΡΑΕΚ με τίτλο "Energy Regulatory Challenges Towards 2050" στο Nicosia Risk Forum 2018, στις 14 Νοεμβρίου 2018, στο Πολιτισμικό Κέντρο του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου στη Λευκωσία
- Παρουσίαση Λειτουργού της ΡΑΕΚ με τίτλο «Λειτουργία Και Ρύθμιση της Αγοράς Ηλεκτρισμού», στις 28 Νοεμβρίου 2018, σε φοιτητές της Σχολής Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης στο πλαίσιο προπτυχιακού μαθήματος, στη Λευκωσία
- Παρουσίαση του Προέδρου της ΡΑΕΚ με τίτλο "Large Scale Intergration of Renewable Energy Systems into Electricity Markets" στο International Conference CSP4Climate 2018, στις 29 Νοεμβρίου 2018, στο Cyprus Institute στη Λευκωσία
- Παρουσίαση του Προέδρου της ΡΑΕΚ με τίτλο «Ο ρόλος του Φυσικού Αερίου προς την επίτευξη των Αειφόρων Ενεργειακών Συστημάτων» στο 6ο Ενεργειακό Συμπόσιο, στις 4 Δεκεμβρίου 2018, στο ξενοδοχείο Hilton Park στη Λευκωσία
- Παρουσίαση Λειτουργού της ΡΑΕΚ με τίτλο «Αγορά Ηλεκτρισμού στην Κύπρο» στο πλαίσιο του 6ου Ενεργειακού Συμποσίου, στις 4 Δεκεμβρίου 2018, στη Λευκωσία.

Τεχνική Βοήθεια από την Υπηρεσία Υποστήριξης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων (Structural Reform Support Service - SRSS) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Στο πλαίσιο παροχής τεχνικής βοήθειας από την Υπηρεσία Υποστήριξης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής άρχισε η εκπόνηση των ακόλουθων μελετών:

1. Παροχή τεχνικής βοήθειας στη ΡΑΕΚ για την αναδιοργάνωση της αγοράς ενέργειας (Support to the Cyprus Energy Regulatory Authority (CERA) on regulatory topics related to the organisation and restructuring of the energy market) το οποίο περιλαμβάνει ζητήματα που αφορούν την οργάνωση της αγοράς ηλεκτρισμού, θέματα διατιμήσεων αερίου και θέματα ενημέρωσης και διαχείρισης παραπόνων των καταναλωτών. Το πρόγραμμα καθώς και όλα τα απαραίτητα παραδοτέα ολοκληρώθηκαν τέλος του 2018.
2. Παροχή τεχνικής βοήθειας στη ΡΑΕΚ για την αναθεώρηση της μεθοδολογίας υπολογισμού της τιμής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ (Provide expertise to the Cyprus Energy Regulatory Authority (CERA) concerning the revision of the RES-E purchase tariff calculation methodology). Το πρόγραμμα καθώς και όλα τα απαραίτητα παραδοτέα ολοκληρώθηκαν αρχές του 2018.
3. Παροχή τεχνικής βοήθειας στη ΡΑΕΚ για την αναγνώριση εκπαιδευτικών αναγκών προσωπικού ΡΑΕΚ και διεξαγωγή σχετικής εκπαίδευσης (Tailored training support to the Cyprus Energy Regulatory Authority).

Ο Οργανισμός Energy Regulators Regional Association (ERRA) επιλέχθηκε από την SRSS για την αναγνώριση εκπαιδευτικών αναγκών και διεξαγωγή εκπαίδευσης στο προσωπικό της ΡΑΕΚ.

Κατά το 2018 πραγματοποιήθηκαν στα γραφεία της ΡΑΕΚ εκπαιδεύσεις σε θέματα που αφορούσαν:

- Βασικές αρχές ρύθμισης της ενέργειας
- Ρύθμιση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Αγορά ηλεκτρικής ενέργειας
- Ρύθμιση χρεώσεων και διατιμήσεων
- Αγορά φυσικού αερίου.

Το πρόγραμμα καθώς και όλα τα απαραίτητα παραδοτέα, ολοκληρώθηκαν εντός του 2018.

4. Παροχή τεχνικής βοήθειας στη ΡΑΕΚ για την ανάπτυξη μεθοδολογίας για τον υπολογισμό των χρεώσεων δικτύου για τις περιπτώσεις των έργων ΑΠΕ που εμπίπτουν σε Σχέδια Χορηγιών/Υποστήριξης (Development of a Methodology for evaluating the network charges for CERA's use and the needed adjustments in the future support schemes). Το πρόγραμμα καθώς και όλα τα απαραίτητα παραδοτέα αναμένεται να ολοκληρωθούν μέσα του 2019.

4

ΑΓΟΡΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Εισαγωγή

Με βάση τις πρόνοιες του περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμου του 2003, εγκαθιδρύθηκε η ΡΑΕΚ η οποία αποτελεί Ανεξάρτητη Αρχή του κράτους και είναι η καθ' ύλη αρμόδια αρχή για την χορήγηση σχετικών αδειών σε πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, μεταφορά, διανομή και προμήθεια ηλεκτρισμού.

Οι δραστηριότητες της παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρισμού αφορούν ανταγωνιστικές δραστηριότητες, δηλαδή δίδεται η δυνατότητα σε ενδιαφερόμενα πρόσωπα, αφού αποκτήσουν τις σχετικές άδειες, να δραστηριοποιηθούν και συμμετάσχουν σε ανταγωνιστική βάση στον τομέα της αγοράς ηλεκτρισμού και σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που θέτει η ΡΑΕΚ, ως ανεξάρτητοι παραγωγοί ή/και ως ανεξάρτητοι προμηθευτές.

Αν και οι δραστηριότητες της παραγωγής και προμήθειας ανήκουν στο Ανταγωνιστικό μέρος της αγοράς ηλεκτρισμού, η ΑΗΚ ως Παραγωγός και ως Προμηθευτής λόγω του ότι κατέχει, για το παρόν στάδιο, δεσποζουσα θέση στην αγορά, ρυθμίζεται από τη ΡΑΕΚ. Συγκεκριμένα, η ΡΑΕΚ προβαίνει σε έλεγχο αλλά και σε ρύθμιση των οικονομικών της παραμέτρων, ούτως ώστε να επιτυγχάνεται ένα υγιές περιβάλλον που να επιτρέπει την εισδοχή νέων ανεξάρτητων παραγωγών και προμηθευτών που να μπορούν να ανταγωνίζονται επί ίσοις όροις.

Οι δραστηριότητες της Μεταφοράς και Διανομής ηλεκτρισμού εκ φύσεως αποτελούν τις Μονοπωλιακές Δραστηριότητες. Οι εν λόγω δραστηριότητες αφορούν τη διαχείριση και την ιδιοκτησία του συστήματος μεταφοράς και συστήματος διανομής. Το σύστημα μεταφοράς και το σύστημα διανομής είναι οι εναέριες γραμμές ή/και υπόγεια καλώδια για τη μεταφορά και διανομή του ηλεκτρισμού από τους σταθμούς παραγωγής ηλεκτρισμού (ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς από συμβατικές μονάδες και σταθμούς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας) προς τους τελικούς πελάτες για κατανάλωση.

Η ιδιοκτησία του συστήματος μεταφοράς και συστήματος διανομής ανήκουν στην ΑΗΚ, η οποία κατέχει τις σχετικές άδειες από τη ΡΑΕΚ ως Ιδιοκτήτης Συστήματος Μεταφοράς (ΙΣΜ) και Ιδιοκτήτης Συστήματος Διανομής (ΙΣΔ), αντίστοιχα.

Η διαχείριση του συστήματος μεταφοράς ανήκει στον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς, κατόπιν χορήγησης της σχετικής άδειας από τη ΡΑΕΚ, ο οποίος αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Η διαχείριση του συστήματος διανομής ανήκει στον Διαχειριστή Συστήματος Διανομής, κατόπιν χορήγησης της σχετικής άδειας από τη ΡΑΕΚ, ο οποίος ανήκει στην ΑΗΚ.

Έκδοση αδειών και παροχή εξαιρέσεων

Οι άδειες που χορηγεί η ΡΑΕΚ σύμφωνα με το άρθρο 34 των Νόμων περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού του 2003 έως 2018 αφορούν:

1. Κατασκευή και τη λειτουργία σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού με συμβατικά καύσιμα για εμπορικούς σκοπούς.
2. Κατασκευή και τη λειτουργία σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού με συμβατικά καύσιμα πέραν του 1MW για ίδια χρήση και εφεδρικούς σκοπούς.
3. Κατασκευή και τη λειτουργία σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού με χρήση ΑΠΕ πέραν των 5MW.
4. Προμήθεια ηλεκτρισμού.
5. Την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων του ΔΣΜΚ.
6. Την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων του ΔΣΔ.
7. Την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων του ΙΣΜ.
8. Την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων του ΙΣΔ.

Οι εξαιρέσεις από άδεια που χορηγεί η ΡΑΕΚ σύμφωνα με το άρθρο 35 του περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμο αφορούν:

1. Κατασκευή και λειτουργία σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού με χρήση ΑΠΕ μέχρι 5MW.
2. Κατασκευή και λειτουργία σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού με συμβατικά καύσιμα ηλεκτρικής ισχύος μέχρι 1MW για ίδια χρήση ή για εφεδρικούς σκοπούς.

Άδειες προμήθειας ηλεκτρισμού

Άδειες προμήθειας ηλεκτρισμού σε τελικούς πελάτες για την περίοδο ισχύος της Μεταβατικής Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού

Το 2018 υποβλήθηκαν δέκα αιτήσεις για χορήγηση άδειας προμήθειας ηλεκτρισμού σε τελικούς πελάτες για την περίοδο ισχύος της Μεταβατικής Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού και έχουν εκδοθεί έξι άδειες προμήθειας ηλεκτρισμού σε τελικούς πελάτες για την περίοδο ισχύος της Μεταβατικής Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού.

Άδειες κατασκευής και λειτουργίας μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας

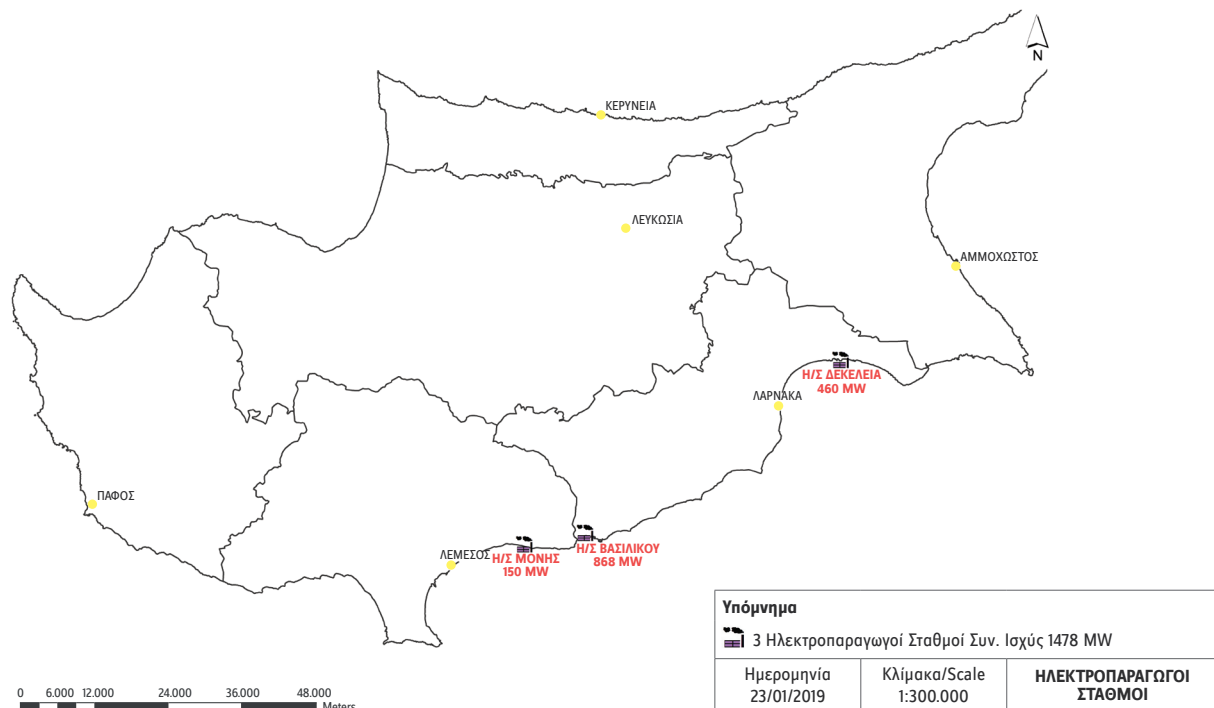
Συμβατικές μονάδες για εμπορική χρήση

Το 2018 υποβλήθηκαν δύο αιτήσεις για χορήγηση άδειας κατασκευής σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για εμπορική χρήση, συνολικής ηλεκτρικής ισχύος 164,5MWe και υποβλήθηκε μία αίτηση για χορήγηση άδειας λειτουργίας σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για εμπορική χρήση, συνολικής ηλεκτρικής ισχύος 4,5MWe. Κατά το 2018 έχουν χορηγηθεί δύο άδειες κατασκευής και λειτουργίας σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για εμπορική χρήση, συνολικής ηλεκτρικής ισχύος 21,99MWe.

Συμβατικές μονάδες για ίδια χρήση

Το 2018 υποβλήθηκαν τρεις αιτήσεις για κατασκευή και λειτουργία σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για ίδια χρήση, αυτοπαραγωγή, με μηχανές εσωτερικής καύσης (ΜΕΚ), συνολικής ηλεκτρικής

ισχύος 4,39MWe και εκδόθηκαν δύο άδειες για κατασκευή και λειτουργία σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για ίδια χρήση, αυτοπαραγωγή, με μηχανές εσωτερικής καύσης (ΜΕΚ), συνολικής ηλεκτρικής ισχύος 3,34MWe.

Σχεδιάγραμμα 3 - Παραστατική παρουσίαση και γεωγραφική κατανομή εγκατεστημένων συμβατικών μονάδων μέχρι το 2018

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ)

Αιολικά πάρκα

Το 2018 δεν έχουν εκδοθεί άδειες για κατασκευή και λειτουργία αιολικών πάρκων. Η εγκατεστημένη ισχύς δεν έχει διαφοροποιηθεί κατά το έτος 2018 και παραμένει ως είχε το προηγούμενο έτος.

Βιομάζα/βιοαέριο

Το 2018 δεν έχουν εκδοθεί άδειες για κατασκευή και λειτουργία σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού με χρήση βιομάζας/βιοαερίου. Η εγκατεστημένη ισχύς δεν έχει διαφοροποιηθεί κατά το έτος 2018 και παραμένει ως είχε το προηγούμενο έτος.

Φωτοβολταϊκά συστήματα

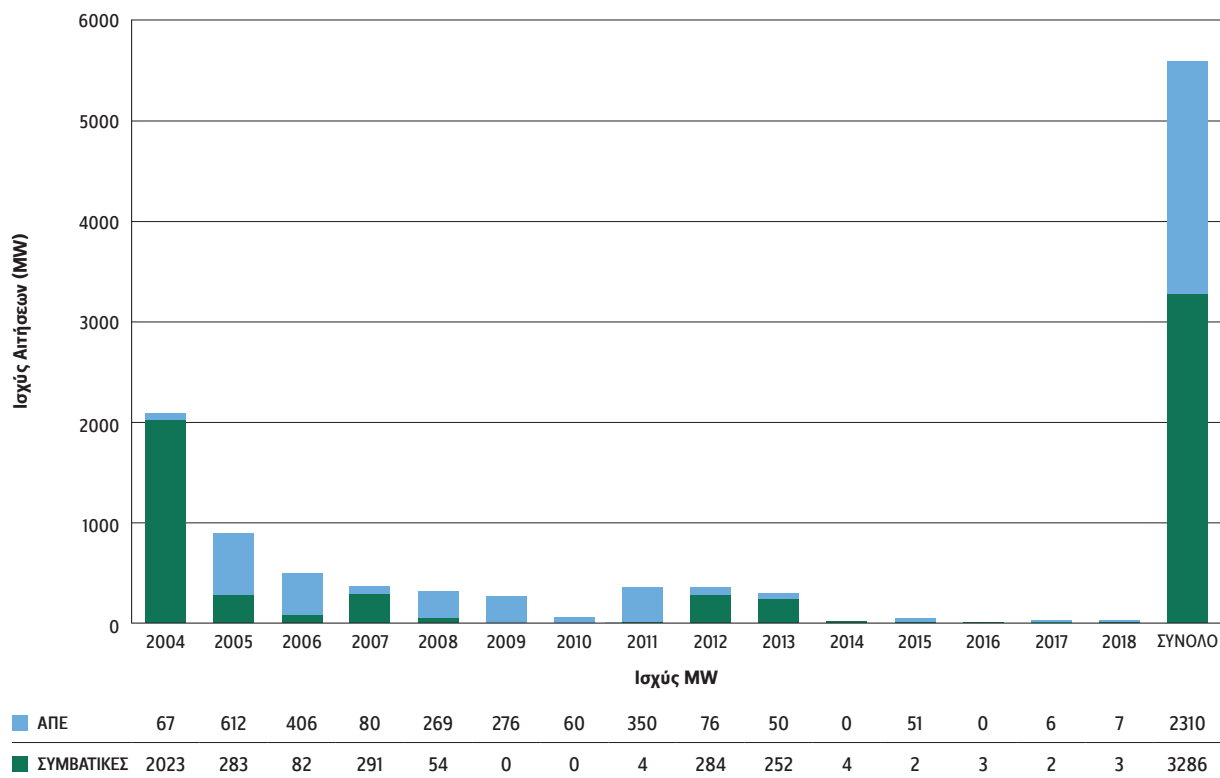
Το 2018 εκδόθηκαν επτά άδειες για κατασκευή σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για εμπορική χρήση, συνολικής ηλεκτρικής ισχύος 52MWe.

Ηλιοθερμικοί σταθμοί - NER300

Στο πλαίσιο του προγράμματος NER300 της ΕΕ για χρηματοδότηση έργων επίδειξης καινοτόμων τεχνολογιών ενέργειας από ΑΠΕ οι οποίες είναι ώριμες για επίδειξη αλλά δεν είναι ακόμη εμπορικά εφαρμοσμένες, εγκρίθηκαν από την ΕΕ δύο κυπριακά έργα ηλεκτροπαραγωγής. Το Υπουργικό Συμβούλιο έχει εγκρίνει για καθένα από τα δύο έργα ατομικό μέτρο στήριξης.

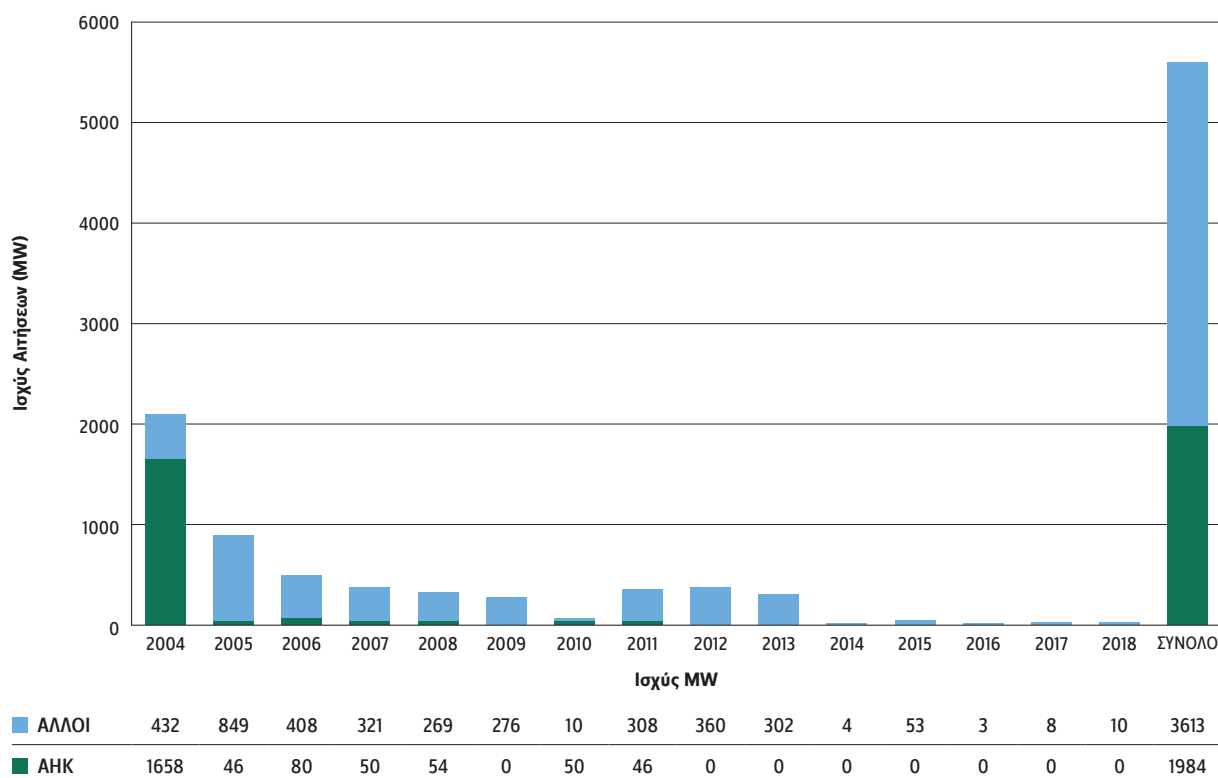
Το 2018 η ΡΑΕΚ ανακάλεσε τη μία άδεια κατασκευής ηλιοθερμικού πάρκου με μηχανές Sterling, ηλεκτρικής ισχύος 50,76ΜWe.

Στα σχεδιαγράμματα 4 και 5 που ακολουθούν, παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία αιτήσεων και αδειοδοτήσεων για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, από συμβατικές μονάδες και μονάδες ΑΠΕ για την περίοδο από την ίδρυση της ΡΑΕΚ μέχρι και το τέλος του 2018.

* Συμπεριλαμβάνονται και Τροποποιήσεις Αιτήσεων

Σχεδιάγραμμα 4 - Αιτήσεις για άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που υποβλήθηκαν την περίοδο 2004-2018

* Συμπεριλαμβάνονται και Τροποποιήσεις Αιτήσεων

Σχεδιάγραμμα 5 - Αιτήσεις για άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που υποβλήθηκαν την περίοδο 2004-2018 από ΑΗΚ και άλλους παραγωγούς

Εξαιρέσεις από άδεια κατασκευής και λειτουργίας μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας

ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Το 2018 υποβλήθηκαν 86 αιτήσεις για χορήγηση εξαιρέσεων από άδεια κατασκευής και λειτουργίας σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού από συμβατικά καύσιμα για αυτοπαραγωγή, για εφεδρικούς σκοπούς και/ή για αυτόνομα συστήματα και έχουν χορηγηθεί 75 εξαιρέσεις από άδεια κατασκευής και/ή λειτουργίας, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος, 17,39MWe.

ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΑΠΕ)

Φωτοβολταϊκά συστήματα 21-150kWe εντός σχεδίων χορηγιών

Σύμφωνα με τους δημοσιευμένους στην ιστοσελίδα της ΡΑΕΚ καταλόγους, η κατάσταση των φωτοβολταϊκών συστημάτων 21-150kW εντός σχεδίων χορηγιών δεν έχει διαφοροποιηθεί κατά το έτος 2018, παραμένει ως είχε το προηγούμενο έτος.

Φωτοβολταϊκά συστήματα μεγαλύτερα από 150kWe εντός σχεδίων χορηγιών - μειοδοτικός διαγωνισμός

Η ΡΑΕΚ λαμβάνοντας υπόψη τα σχέδια χορηγιών για ενθάρρυνση της χρήσης των ΑΠΕ, την κυβερνητική πολιτική για τις ΑΠΕ και την προκήρυξη του μειοδοτικού διαγωνισμού από τη Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞΕ, κατά το έτος 2018, προχώρησε στην έκδοση μιας εξαιρέσης από άδεια για λειτουργία φωτοβολταϊκού πάρκου στο πλαίσιο του μειοδοτικού διαγωνισμού, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 3,049ΜWe.

Φωτοβολταϊκά συστήματα, σταθμοί βιομάζας με τη μέθοδο αυτοπαραγωγής/συμψηφισμού λογαριασμών (net billing) σε εμπορικά και βιομηχανικά υποστατικά, για ίδια χρήση

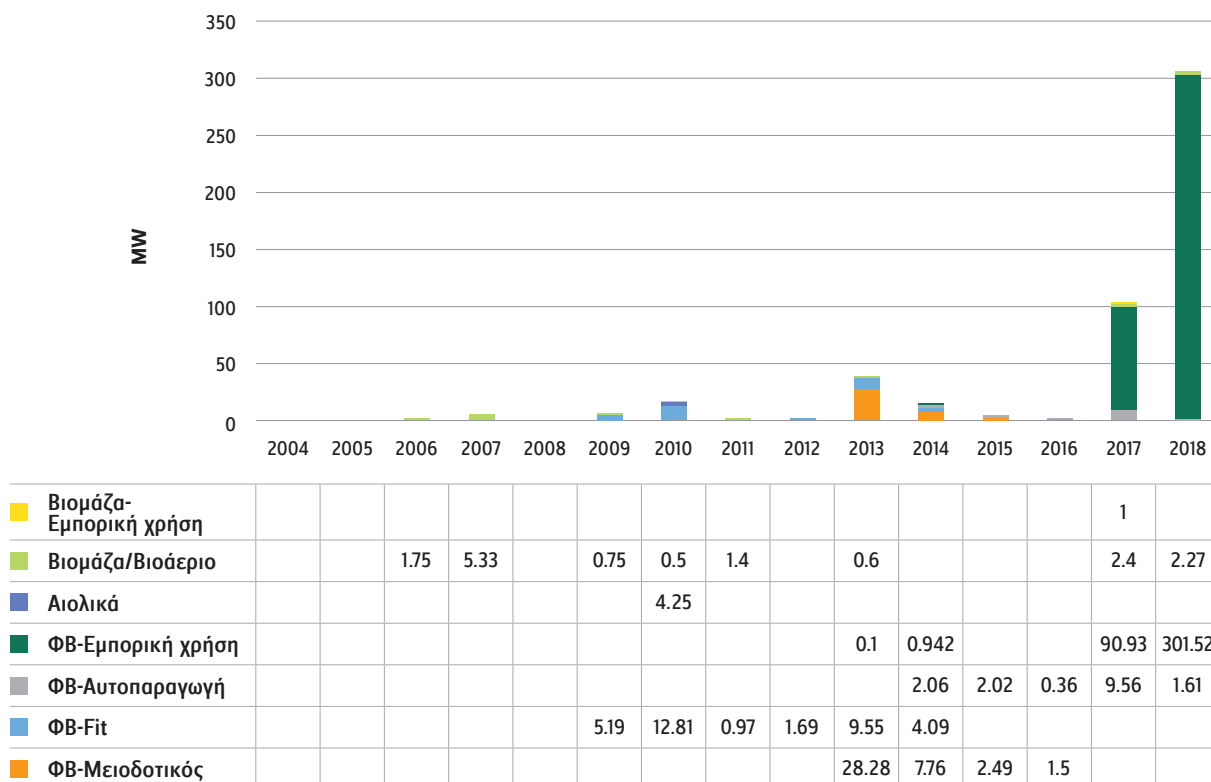
Κατά το έτος 2018 η ΡΑΕΚ εξέδωσε 36 εξαιρέσεις από άδεια για κατασκευή φωτοβολταϊκών συστημάτων και συστημάτων βιομάζας/βιοαερίου, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 1,61ΜWe και 22 εξαιρέσεις από άδεια για λειτουργία συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 4,61ΜWe.

Φωτοβολταϊκά συστήματα για εμπορική χρήση

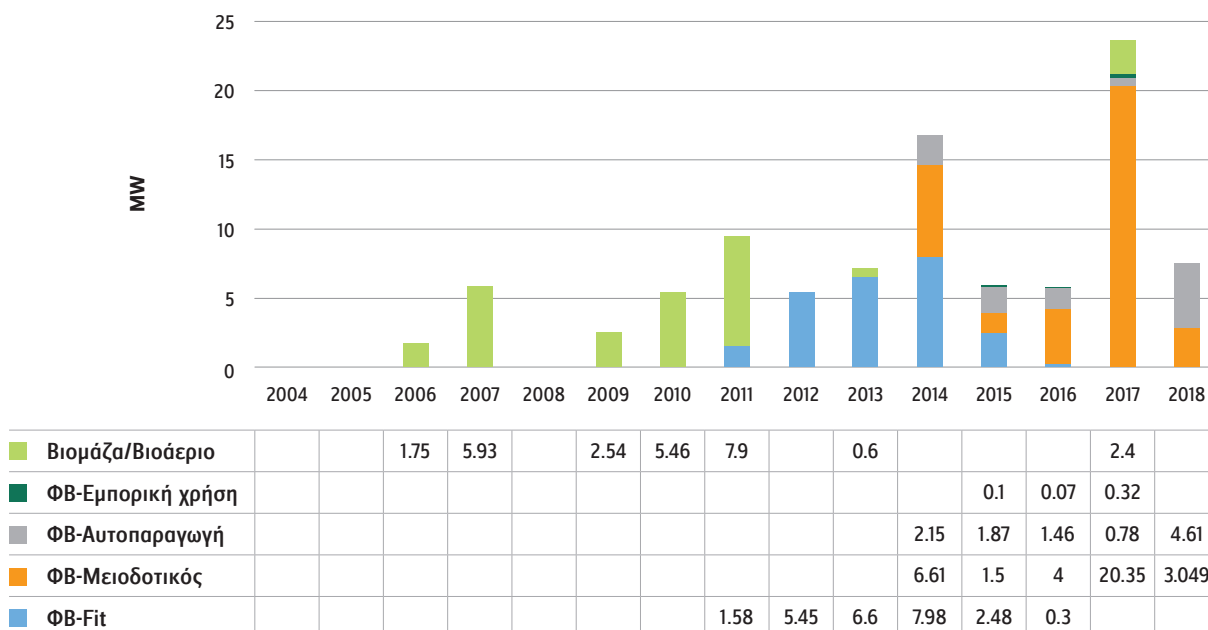
Το 2018 χορηγήθηκαν 195 εξαιρέσεις από άδεια κατασκευής σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού ισχύος 301,52ΜWe για εμπορική χρήση.

Συστήματα βιομάζας/βιοαερίου για εμπορική χρήση

Το 2018 χορηγήθηκε μια εξαιρεση από άδεια κατασκευής σταθμού βιομάζας/βιοαερίου για παραγωγή ηλεκτρισμού ισχύος 2,27ΜWe για εμπορική χρήση.

Σχεδιάγραμμα 6 - Ισχύς (MW) εξαιρέσεων από άδεια κατασκευής (ΑΠΕ) για την περίοδο 2004-2018

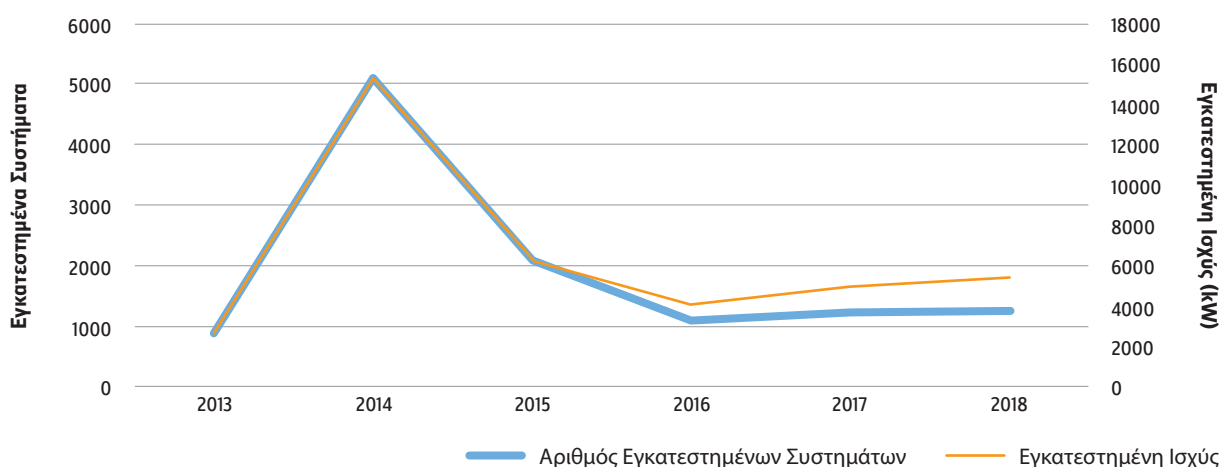

Σχεδιάγραμμα 7 - Ισχύς (MW) εξαιρέσεων από άδεια λειτουργίας (ΑΠΕ) που εκδόθηκαν την περίοδο 2004-2018

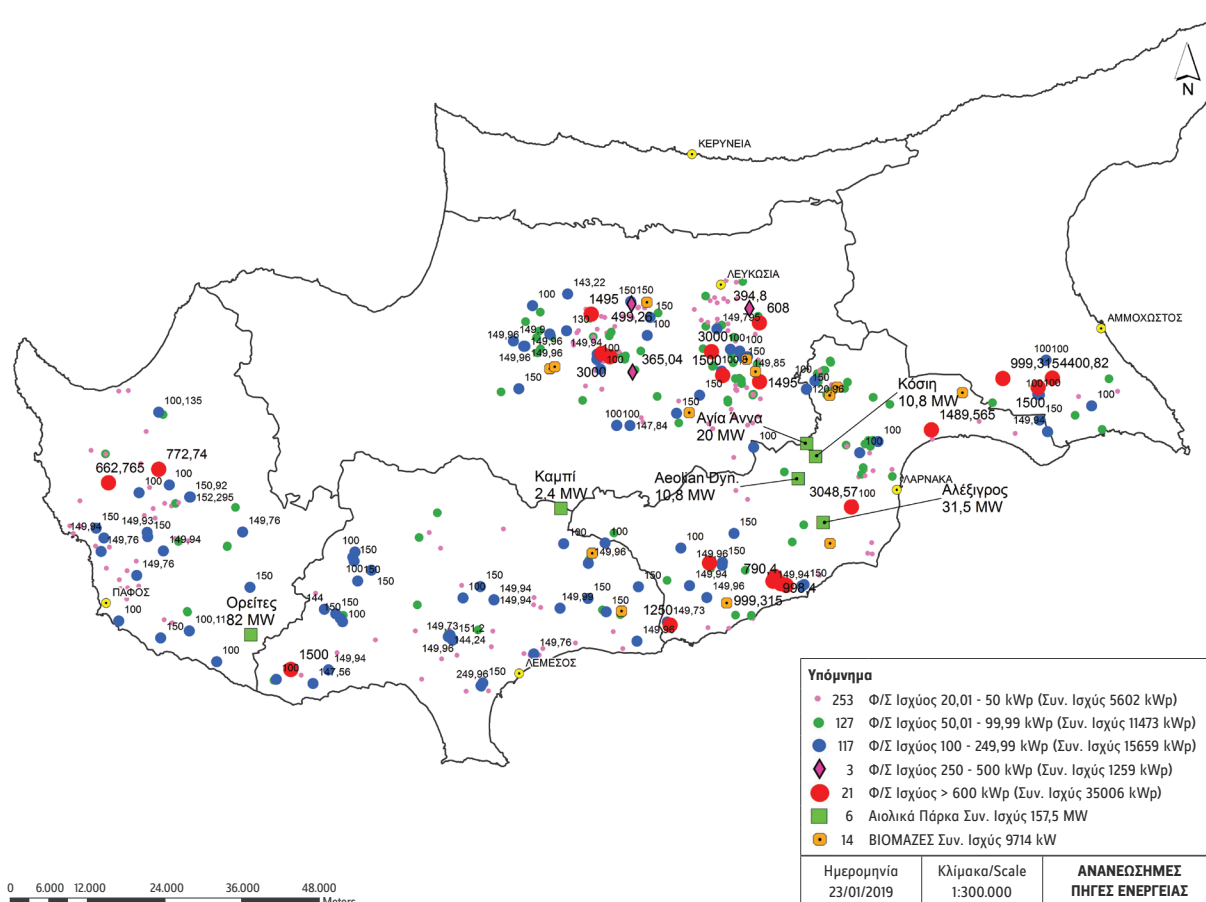
Φωτοβολταϊκά συστήματα με τη μέθοδο συμψηφισμού μετρήσεων

«Συμψηφισμός μετρήσεων» για τις ανάγκες του σχεδίου, ορίστηκε ως η μέθοδος που αφορά όλους τους καταναλωτές στα υποστατικά των οποίων γίνεται εγκατάσταση μικρού φωτοβολταϊκού συστήματος με ισχύ μέχρι και 10kWe. Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, γίνεται υπολογισμός της διαφοράς μεταξύ της εισαγόμενης από το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας, για την κάλυψη των αναγκών του υποστατικού από την παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από το φωτοβολταϊκό σύστημα η οποία εγχέεται στο δίκτυο για κάθε δίμηνο.

Ο Διαχειριστής Συστήματος Διανομής ορίστηκε από τη ΡΑΕΚ ως φορέας υλοποίησης του σχεδίου συμψηφισμού μετρήσεων και σύμφωνα με την ενημέρωση που αποστέλλει στη ΡΑΕΚ, κατά το έτος 2018, έχει διεκπεραιωθεί η εγκατάσταση 1253 φωτοβολταϊκών συστημάτων, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 5,39MWe.

Σχεδιάγραμμα 8 - Αριθμός εγκατεστημένων συστημάτων και εγκατεστημένη ισχύς (kW) συστημάτων net metering για τα έτη 2013-2018

Σχεδιάγραμμα 9 - Παραστατική παρουσίαση και γεωγραφική κατανομή εγκατεστημένων μονάδων ΑΠΕ ισχύος μεγαλύτερης από 20kWp μέχρι το 2018

Αρχείο αιτήσεων αδειοδότησης και εκδοθεισών αδειών

Όλοι οι κατάλογοι των αιτήσεων των αδειών, καθώς και των εκδοθεισών αδειών είναι καταχωρημένοι στην ιστοσελίδα της ΠΑΕΚ www.cera.org.cy.

Στοιχεία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας κατά το 2018

Μέγιστη συνολική παραγωγή ισχύος και ηλεκτρικής ενέργειας

Η μέγιστη ζήτηση ηλεκτρικής ισχύος για το έτος 2018 σημειώθηκε τη Δευτέρα 23 Ιουλίου 2018 και ώρα 14:30, οπότε η μέγιστη συνολική παραγωγή ισχύος ανήλθε στα 1074 MW.

Συνολική παραγωγή ενέργειας (GWh)

Αναφορικά με την καταγεγραμμένη συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, κατά το έτος 2018, έχουν καταγραφεί τα ακόλουθα σημαντικά στοιχεία:

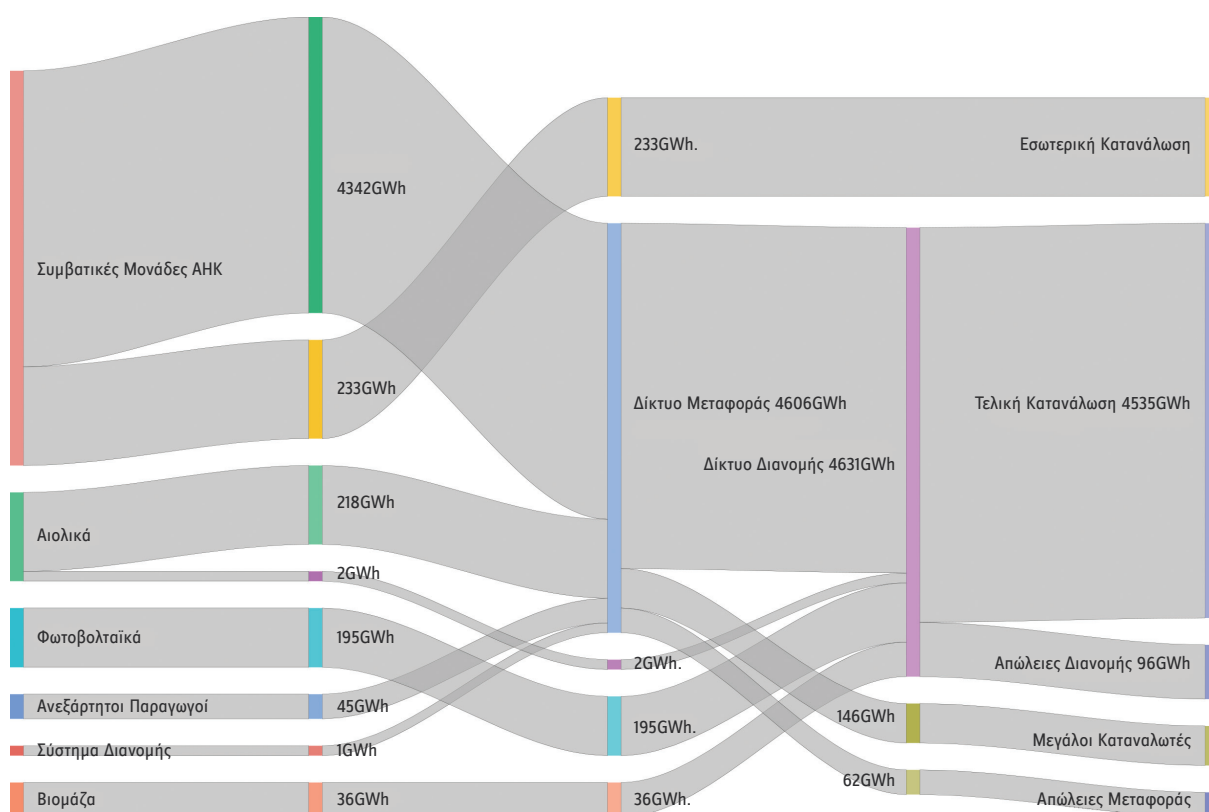
- Η ΑΗΚ συνέβαλε με 4.574.978 MWh.
- Οι παραγωγοί με χρήση ΑΠΕ παράγααν 452.008 MWh.

- Οι σταθμοί παραγωγής της ΑΗΚ παρήγαγαν 233.286 MWh, για τις τοπικές τους ανάγκες.
- Η ενέργεια από συμβατικές μονάδες της ΑΗΚ που εισήλθε στο σύστημα μεταφοράς έφθασε στις 4.341.692 MWh.
- Η ενέργεια που εξήλθε από το σύστημα μεταφοράς προς τους υποσταθμούς της ΑΗΚ και τους μεγάλους παραγωγούς έφθασε στις 4.544.202 MWh.
- Οι καταγραφείσες απώλειες κατά τη μεταφορά ανήλθαν στις 62.226 MWh, ή 1,35%, της εισερχόμενης ενέργειας στο σύστημα μεταφοράς.
- Οι καταγραφείσες απώλειες κατά τη διανομή ανήλθαν στις 96.400 MWh, ή 2,1%, της εισερχόμενης ενέργειας στο σύστημα διανομής.

Συντελεστής φορτίου

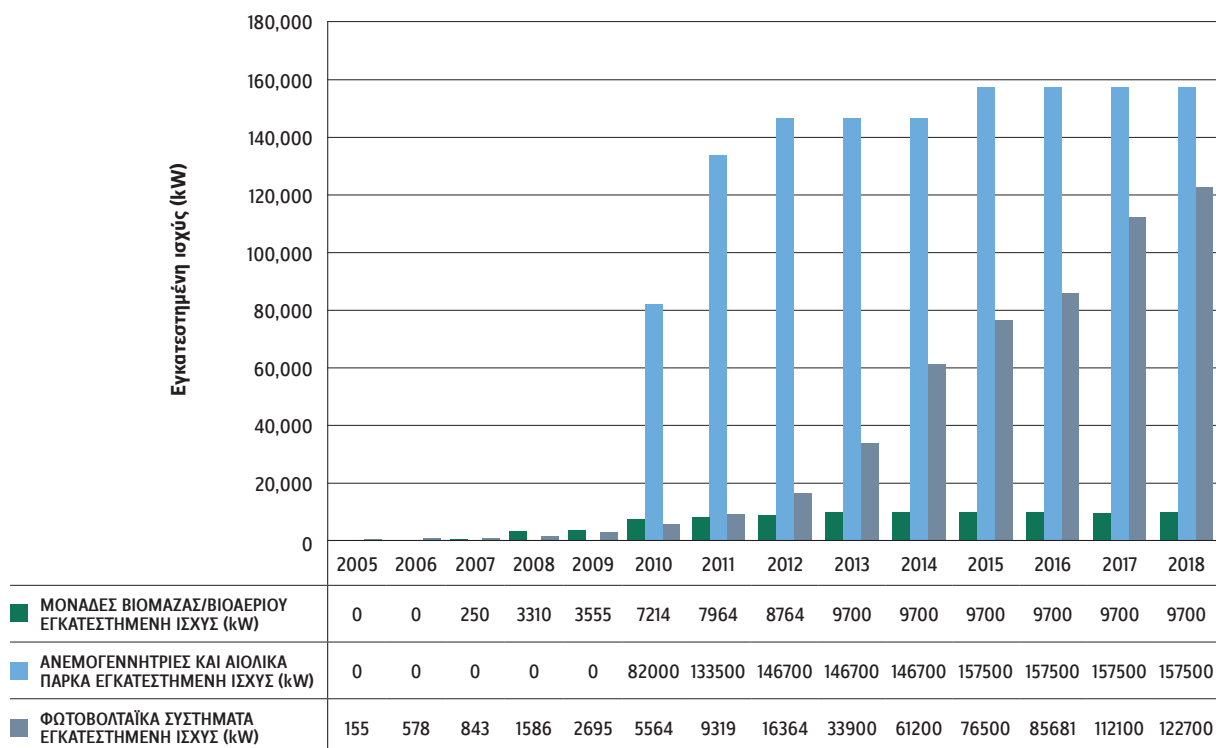
Ο συντελεστής φορτίου των συμβατικών μονάδων ηλεκτροπαραγωγής ήταν 53,4% κατά το 2018 σε σύγκριση με τον συντελεστή φορτίου για το έτος 2017 που ήταν της τάξης του 52,1%.

Το σχεδιάγραμμα 10 απεικονίζει τη συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας για το 2018.

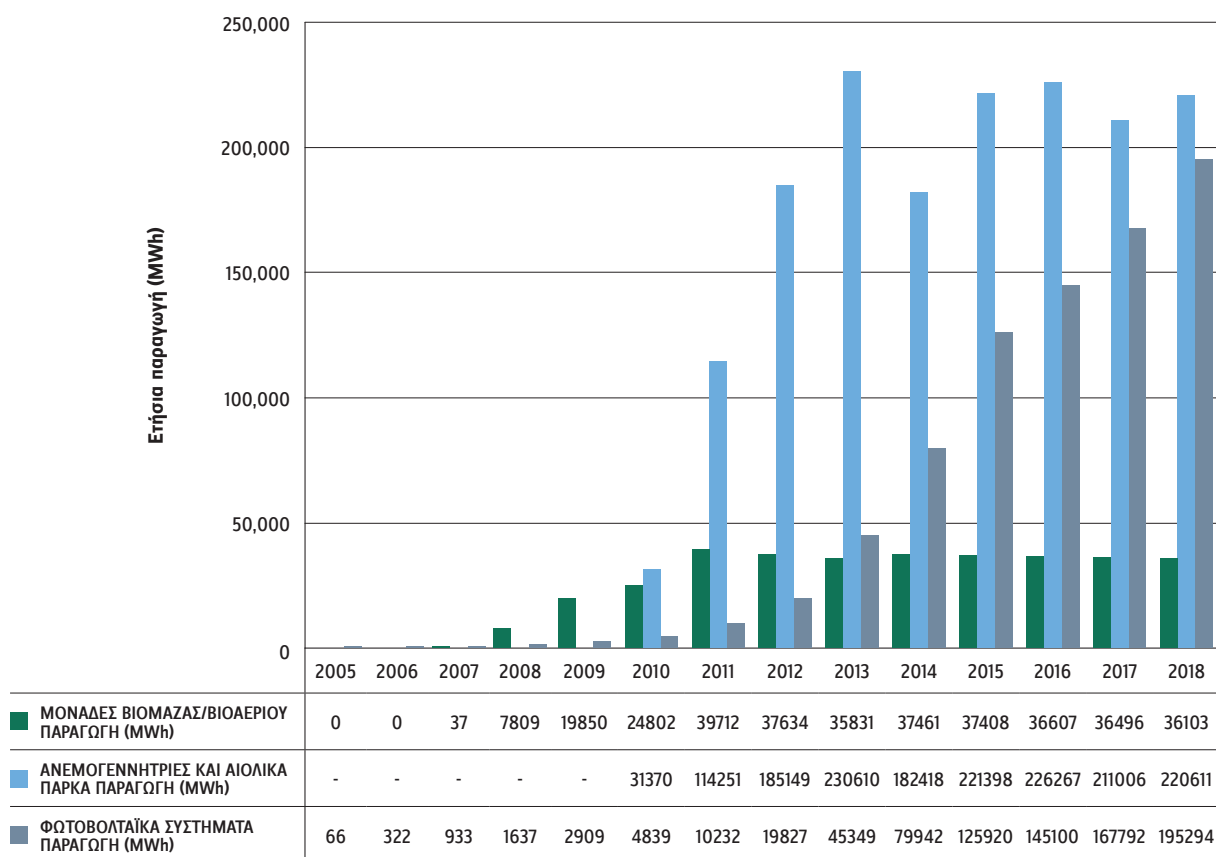

Σχεδιάγραμμα 10 - Διάγραμμα Sankey για τη συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας κατά το 2018

Τα σχεδιαγράμματα 11 και 12 απεικονίζουν ιστορικά στοιχεία παραγωγής από ΑΠΕ οι οποίες είναι συνδεδεμένες στο δίκτυο.

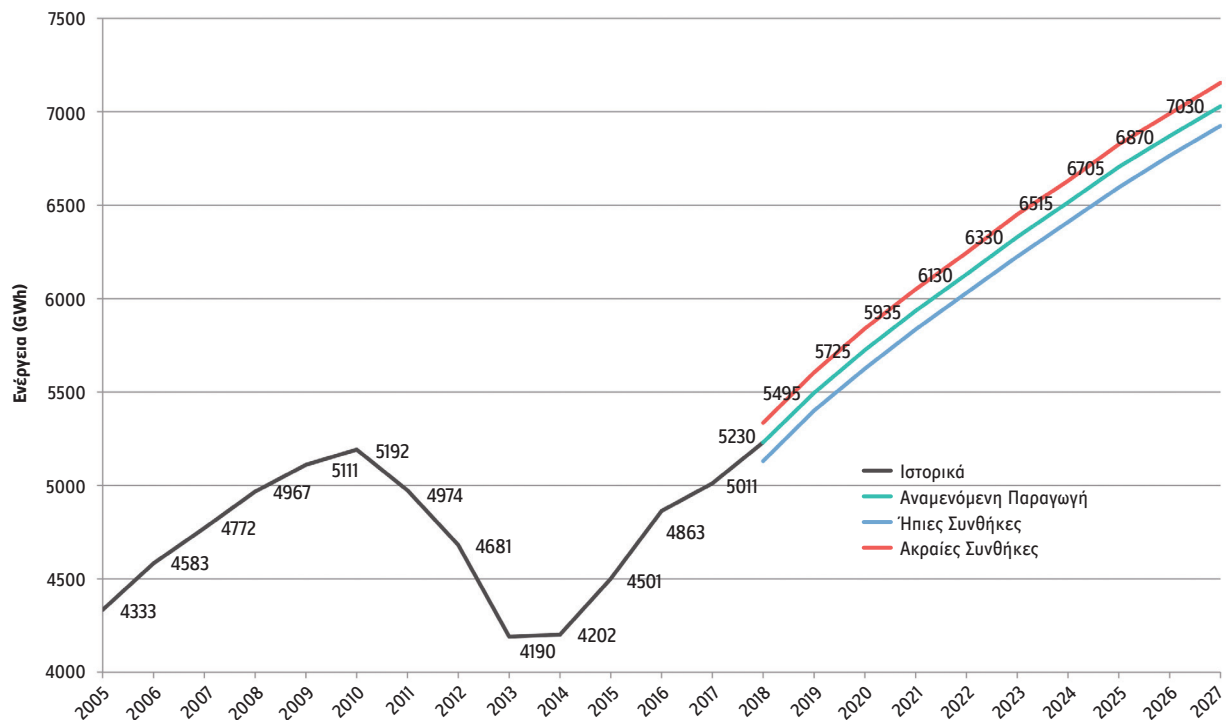

Σχεδιάγραμμα 11 - Ετήσια εγκατεστημένη ισχύς (kW) ΑΠΕ

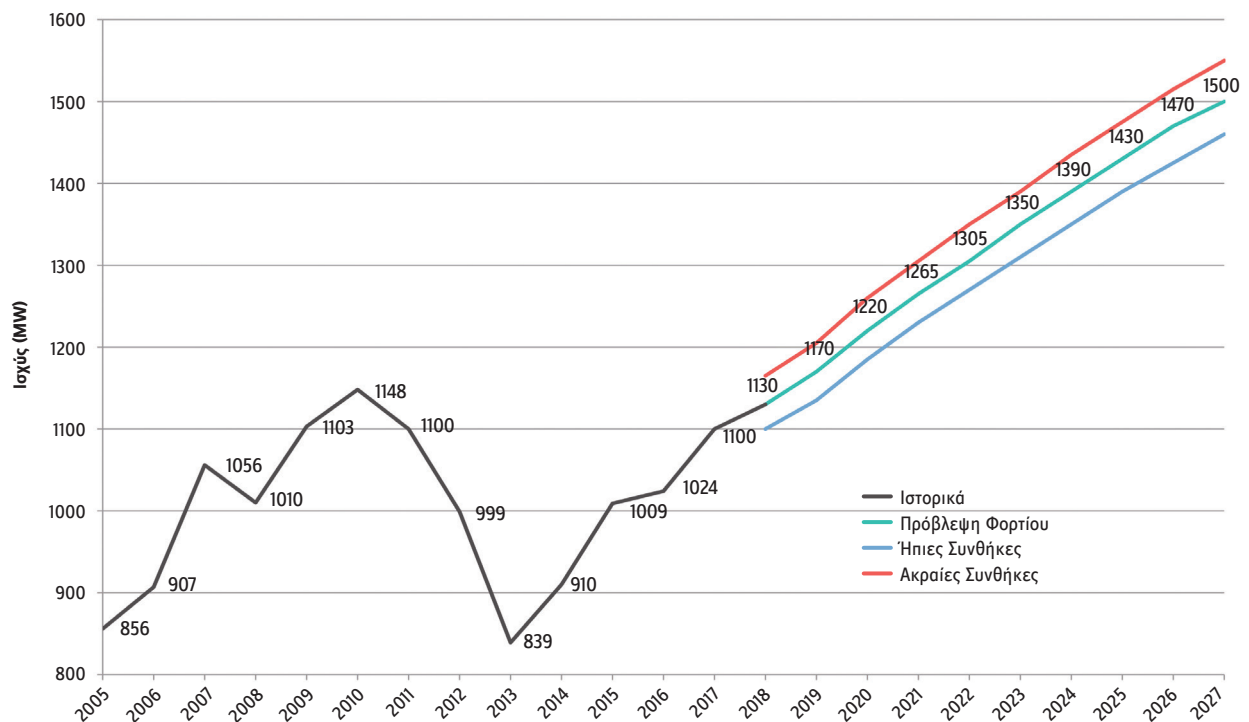

Σχεδιάγραμμα 12 - Ετήσια παραγωγή (MWh) ΑΠΕ

Εγκεκριμένη πρόβλεψη μέγιστης συνολικής ισχύος (MW) και συνολικής παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας (GWh) για τη δεκαετία 2018-2027

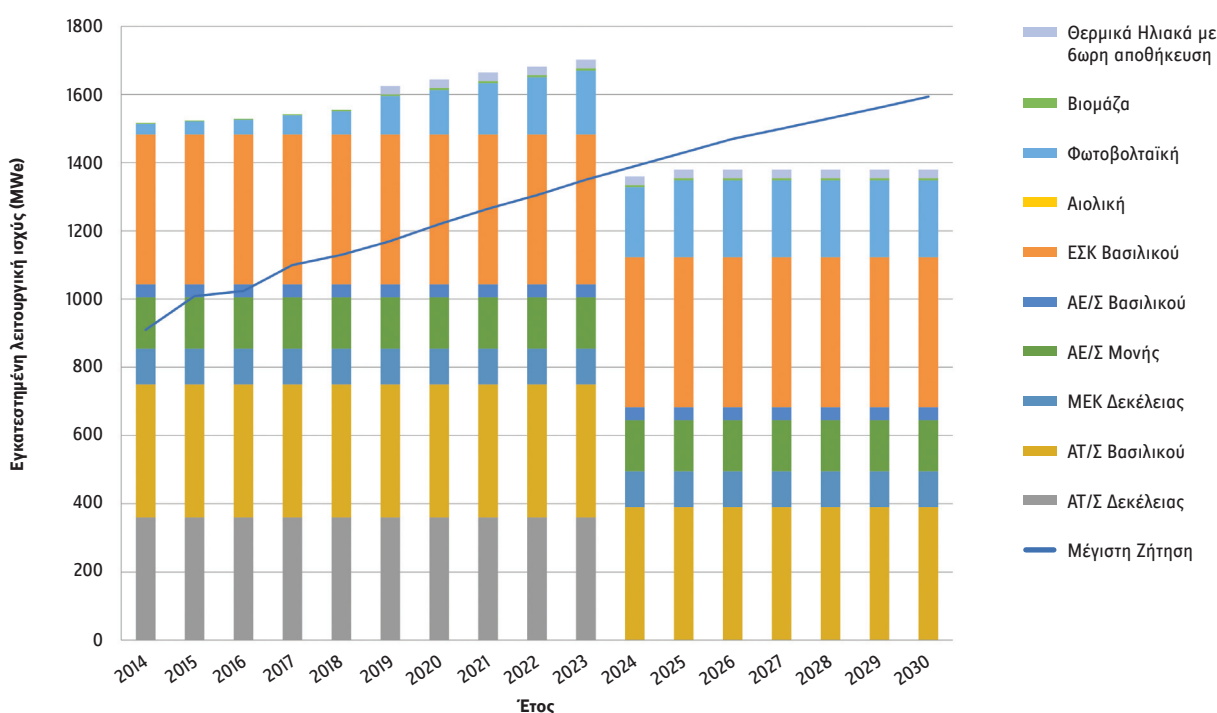
Σχεδιάγραμμα 13 - Εγκεκριμένη πρόβλεψη συνολικής παραγόμενης ενέργειας (GWh) 2018-2027

Σχεδιάγραμμα 14 - Εγκεκριμένη πρόβλεψη μέγιστης συνολικής ισχύος (MW) 2018-2027

Επάρκεια ηλεκτρικής ενέργειας

Η ΡΑΕΚ, σύμφωνα με τους Νόμους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού του 2003 έως 2018, έχει την ευθύνη για την επάρκεια ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο, την αξιοπιστία και ασφάλεια του συστήματος παραγωγής, μεταφοράς και διανομής, καθώς και για την ποιότητα της παροχής ηλεκτρισμού. Η ΡΑΕΚ παρακολουθεί συστηματικά την επάρκεια, ποιότητα και αξιοπιστία της παροχής ηλεκτρισμού και, οποτεδήποτε διαπιστώσει τυχόν ελλείμματα, ενημερώνει σχετικά τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, ο οποίος, μετά από διαβούλευση με τη ΡΑΕΚ και τον ΔΣΜΚ, λαμβάνει όλα τα ενδεικνυόμενα διορθωτικά μέτρα. Όπως παρουσιάζεται στο σχεδιάγραμμα 15, κατά το υπό επισκόπηση έτος, η επάρκεια βρίσκεται σε ικανοποιητικά υψηλά επίπεδα.

Σχεδιάγραμμα 15 - Επάρκεια ηλεκτρικής ενέργειας

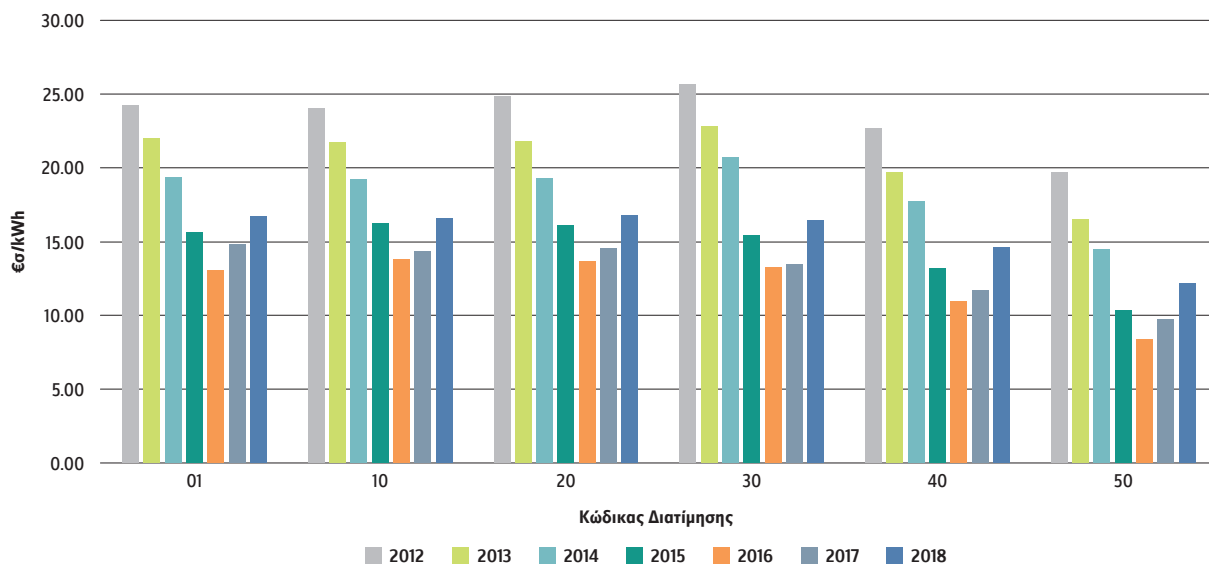
Τιμές ηλεκτρικής ενέργειας

Το σχεδιάγραμμα 16 παρουσιάζει τη μέση τιμή ενέργειας ανά πωληθείσα kWh, εξαιρουμένου του τέλους ΑΠΕ και του ΦΠΑ, για τα έτη 2015 ως 2018:

- 01: Διατίμηση οικιακής χρήσης μονής εγγραφής
- 10: Διμηνιαία διατίμηση εμπορικής χρήσης μονής εγγραφής χαμηλής τάσης
- 20: Διμηνιαία διατίμηση βιομηχανικής χρήσης μονής εγγραφής χαμηλής τάσης
- 30: Μηνιαία διατίμηση εμπορικής και βιομηχανικής χρήσης εποχιακής διπλής εγγραφής χαμηλής τάσης
- 40: Μηνιαία διατίμηση εμπορικής και βιομηχανικής χρήσης εποχιακής διπλής εγγραφής μέσης τάσης
- 50: Μηνιαία διατίμηση εμπορικής και βιομηχανικής χρήσης εποχιακής διπλής εγγραφής υψηλής τάσης

Από το σχεδιάγραμμα 16 παρατηρούμε ότι οι διατιμήσεις με κώδικα 01, 10 και 20 (οικιακής χρήσης, εμπορικής χρήσης χαμηλής τάσης και βιομηχανικής χρήσης χαμηλής τάσης, αντίστοιχα) είναι σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τις άλλες διατιμήσεις, ενώ οι διατιμήσεις με κώδικα 30, 40 και 50, που είναι διατιμήσεις Seasonal Time of Day (STOD) (εμπορικής και βιομηχανικής χρήσης χαμηλής, μέσης τάσης και υψηλής τάσης, αντίστοιχα) είναι σε χαμηλότερα επίπεδα. Για τα έτη πριν από το 2017, όπου περισσότεροι του ενός παλιό κώδικες διατιμήσεων έχουν συμπεριληφθεί σε νέο κώδικα διατίμησης, έχει ληφθεί υπόψη η μέση τιμή της διατίμησης των παλιών κωδικών.

Η αύξηση στη μέση τιμή των διατιμήσεων του 2018 οφείλεται στην αύξηση στις τιμές των καυσίμων.

Σχεδιάγραμμα 16 - Μέση τιμή διατίμησης εξαιρουμένου τέλους ΑΠΕ και ΦΠΑ

5

ΑΓΟΡΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ

Νομοθετικό πλαίσιο αγοράς φυσικού αερίου

Οι εν ισχύ Νόμοι περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου 2004 έως 2018, οι οποίοι υιοθετούν τα σημαντικά χαρακτηριστικά του Τρίτου Ενεργειακού Πακέτου, προνοούν για τη ρύθμιση της αγοράς φυσικού αερίου στην Κυπριακή Δημοκρατία και μεταξύ άλλων θεσπίζουν τους κανόνες για τη μεταφορά, διανομή, προμήθεια και αποθήκευση του φυσικού αερίου. Επιπλέον, προσδιορίζουν τους κανόνες σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία του τομέα του φυσικού αερίου, την πρόσβαση στην αγορά, την εκμετάλλευση των δικτύων καθώς και τα κριτήρια και τις διαδικασίες χορήγησης αδειών μεταφοράς, διανομής, προμήθειας και αποθήκευσης φυσικού αερίου. Επίσης, περιγράφονται και τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της ΡΑΕΚ και καθορίζεται ολοκληρωμένα το εύρος των δραστηριοτήτων και ο ρόλος της.

Σημειώνεται ότι στους Νόμους περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου 2004 έως 2018 παρέχονται οι βασικές πρόνοιες ενόψει της επικείμενης εισαγωγής φυσικού αερίου στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας, όμως δεν προσδιορίζει το μοντέλο της αγοράς και το οργανωτικό πλαίσιο που θα χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη της αγοράς, παρέχοντας με αυτόν τον τρόπο την εύλογη ευχέρεια στους αποφασίζοντες για τις πρόπουσες επιλογές. Επιπλέον, οι Νόμοι προβλέπουν τη δυνατότητα παρεκκλίσεων, κατά τις διατάξεις και της Οδηγίας, χωρίς όμως να θεσμοθετούν συγκεκριμένα τις παρεκκλίσεις αυτές αφήνοντας στην κρίση του Υπουργικού Συμβουλίου τον πλήρη καθορισμό αυτών των παρεκκλίσεων.

Βασικό στοιχείο του νέου πλαισίου λειτουργίας των αγορών φυσικού αερίου, αλλά και ηλεκτρισμού, όπως αυτό αποτυπώνεται με πολύ αναλυτικό τρόπο στο ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο είναι ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων της παραγωγής και εμπορίας φυσικού αερίου, οι οποίες οφείλουν πλέον να πραγματοποιούνται σε συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού, από εκείνες της μεταφοράς και της διανομής, για τις οποίες προβλέπεται η ρυθμιζόμενη πρόσβαση τρίτων υπό την εποπτεία των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, του ACER και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στους Νόμους περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου 2004 έως 2018, προβλέπεται για την Κύπρο η δυνατότητα παρέκκλισης από συγκεκριμένα Άρθρα της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ, καθώς μπορεί να θεωρηθεί είτε απομονωμένη είτε αναδυόμενη αγορά. Στην περίπτωση της Κύπρου, είναι δυνατόν αφενός μεν να υπάρξει παρέκκλιση από την εφαρμογή του ανταγωνισμού στην εμπορία χονδρικής και στην προμήθεια φυσικού αερίου προς τους τελικούς καταναλωτές, ιδιαίτερα για όσο διάστημα η κυπριακή αγορά φυσικού αερίου θεωρείται αναδυόμενη, αφετέρου δε να μην υπάρξει ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων των διαχειριστών φυσικού αερίου (μεταφορά, διανομή, αποθήκευση, ΥΦΑ, κλπ.) από τις δραστηριότητες της εμπορίας και προμήθειας, κατά τον προβλεπόμενο στην Οδηγία τρόπο, επί παραδείγματι, για τις εγκαταστάσεις μεταφοράς, με ιδιοκτησιακό διαχωρισμό.

Η επιλογή των παρεκκλίσεων δεν είναι απαραίτητο να αφορά όλες τις δυνατότητες που παρέχει το θεσμικό πλαίσιο, αντίθετα θα πρέπει να γίνει η κατάλληλη επιλογή με κριτήρια κυρίως της οικονομικότητας και της ομαλής λειτουργίας της αγοράς κατά την αρχική περίοδο, καθώς και η δυνατότητα ομαλής μετάβασης στο καθεστώς πλήρως απελευθερωμένης αγοράς. Αναμφίβολα, η εφαρμογή τους δεν θα πρέπει να εμποδίζει την αποτελεσματική ρύθμιση και έλεγχο της αγοράς φυσικού αερίου και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε αυτή.

Οργάνωση και ανάπτυξη της αγοράς φυσικού αερίου

Τον Ιούνιο 2016, σε συνέχεια της έκθεσης που υποβλήθηκε από τη ΡΑΕΚ σχετικά με τις επιλογές για την ανάπτυξη της αγοράς φυσικού αερίου στην Κύπρο, λήφθηκε Απόφαση από το Υπουργικό Συμβούλιο για έλευση υδροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ) στην Κύπρο το συντομότερο δυνατό και πριν το 2020. Το ΥΦΑ θα αποτελεί αρχικά αποκλειστική επιλογή τροφοδοσίας της εσωτερικής αγοράς με φυσικό αέριο και στη συνέχεια, μετά την τροφοδοσία της αγοράς από τα γηγενή κοιτάσματα, θα αποτελεί εναλλακτική επιλογή που θα διασφαλίζει την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού.

Σε συνέχεια της μελέτης που πραγματοποιήθηκε από τη Δημόσια Επιχείρηση Φυσικού Αερίου (ΔΕΦΑ ΛΤΔ) σχετικά με την ανάπτυξη της αγοράς φυσικού αερίου στην Κύπρο ώστε να αξιοποιηθεί η προσφορότερη λύση για εισαγωγή υδροποιημένου φυσικού αερίου το αργότερο μέχρι το 2020, με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ανατέθηκε στη ΔΕΦΑ ΛΤΔ τον Ιούνιο 2017 η προκήρυξη δύο διαγωνισμών για μακροπρόθεσμη προμήθεια ΥΦΑ και για στρατηγικό επενδυτή για τις απαιτούμενες υποδομές.

Κατόπιν Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου του Απριλίου 2018 συστάθηκε εταιρεία ειδικού σκοπού (Special Purpose Vehicle - SPV) με την επωνυμία Εταιρεία Υποδομών Φυσικού Αερίου ΛΤΔ (ΕΤΥΦΑ ΛΤΔ), η οποία θα υλοποιήσει τις απαιτούμενες υποδομές για έλευση ΥΦΑ.

Η ΔΕΦΑ ΛΤΔ ενεργώντας εκ μέρους της ΕΤΥΦΑ ΛΤΔ δημοσίευσε τον Οκτώβριο 2018 διαγωνισμό για τον σχεδιασμό, κατασκευή και λειτουργία του τερματικού σταθμού εισαγωγής ΥΦΑ στον κόλπο του Βασιλικού. Η υποβολή προσφορών εκκρεμεί για το 2019.

Η είσοδος του φυσικού αερίου στο ενεργειακό ισοζύγιο, στο πλαίσιο των στόχων της ενεργειακής πολιτικής για τη διαφοροποίηση των ενεργειακών πηγών της χώρας και την προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί σημαντική απόφαση στον τομέα της ενέργειας.

Δεδομένου ότι η αγορά φυσικού αερίου στην Κύπρο είναι υπό ανάπτυξη, βασικός στόχος είναι η δημιουργία μίας οργανωμένης αγοράς, κατά τα πρότυπα των προηγμένων αντίστοιχων αγορών παγκοσμίως, αλλά και κατά τη βέλτιστη πρακτική της ευρωπαϊκής βιομηχανίας φυσικού αερίου, με εύρυθμη λειτουργία όλων των εμπλεκόμενων στην αγορά, είτε πρόκειται για επιχειρήσεις φυσικού αερίου, είτε πρόκειται για θεσμοθετημένους από τη νομοθεσία φορείς.

Η ΡΑΕΚ δίνει μεγάλη προτεραιότητα στην εξυπηρέτηση του στόχου της γρήγορης και αποτελεσματικής διεύθυνσης του φυσικού αερίου με ανταγωνιστικούς όρους στην κυπριακή αγορά.

Οι υποχρεώσεις της ΡΑΕΚ που αφορούν στην αγορά του φυσικού αερίου και το ρυθμιστικό εύρος δικαιοδοσίας της καθορίζονται στους Νόμους περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου 2004 έως 2018. Η ΡΑΕΚ στο διάστημα που μεσολαβεί έως την έλευση του φυσικού αερίου εργάζεται προς τη διαμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου της αγοράς γνωρίζοντας ότι θα αποτελεί τον εγγυητή της ορθής λειτουργίας της και της προστασίας των καταναλωτών για το διάστημα ισχύος των παρεκκλίσεων αλλά και της ομαλής μετάβασης σε μια υγιή ανοιχτή αγορά.

6

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ

Προστασία Καταναλωτών και Επίλυση Παραπόνων

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Ρυθμιστών Ενέργειας (Council of European Energy Regulators - CEER) σε συνεργασία με όλες τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές προωθούν μέτρα για υλοποίηση της προστασίας και αναβάθμισης των δικαιωμάτων των καταναλωτών ενέργειας και ειδικότερα των

ευάλωτων καταναλωτών. Ως βασικό μέτρο είναι η στήριξη του CEER από τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές, οι οποίες γνωστοποιούν τη σύσταση της νέας ιστοσελίδας του που αφορά αποκλειστικά στην ενημέρωση των καταναλωτών ενέργειας.

Η ιστοσελίδα του CEER που αναφέρεται αποκλειστικά στους καταναλωτές ενέργειας είναι η: https://www.ceer.eu/energy_customers

Η ΡΑΕΚ με σκοπό να διασφαλίσει ότι διατίθεται στους καταναλωτές ενέργειας το σύνολο των αναγκαίων πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματά τους, την ισχύουσα νομοθεσία και τους τρόπους προσφυγής που διαθέτουν σε περίπτωση διαφοράς, εξέδωσε το 2016 ενημερωτικό υλικό το οποίο διέθεσε σε ηλεκτρονική μορφή στα Γραφεία Εξυπηρέτησης του Πολίτη, στα κατά τόπους Επαρχιακά Γραφεία του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και στα κατά τόπους Επαρχιακά Γραφεία της ΑΗΚ.

Σύμφωνα με σχετικές πρόνοιες των Νόμων, το Γραφείο της ΡΑΕΚ, τα Γραφεία Εξυπηρέτησης του Πολίτη και το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας αποτελούν τα ενιαία σημεία επαφής για ενημέρωση των καταναλωτών.

Δείκτες Απόδοσης

Η ΡΑΕΚ ασκώντας τις εξουσίες που της παρέχουν οι Νόμοι περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού του 2003 έως 2018, έχει εκδώσει με την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου και αφού κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων και εγκρίθηκαν από αυτή τους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού (Δείκτες Απόδοσης) Κανονισμούς του 2005 - Κ.Δ.Π. 571/2005.

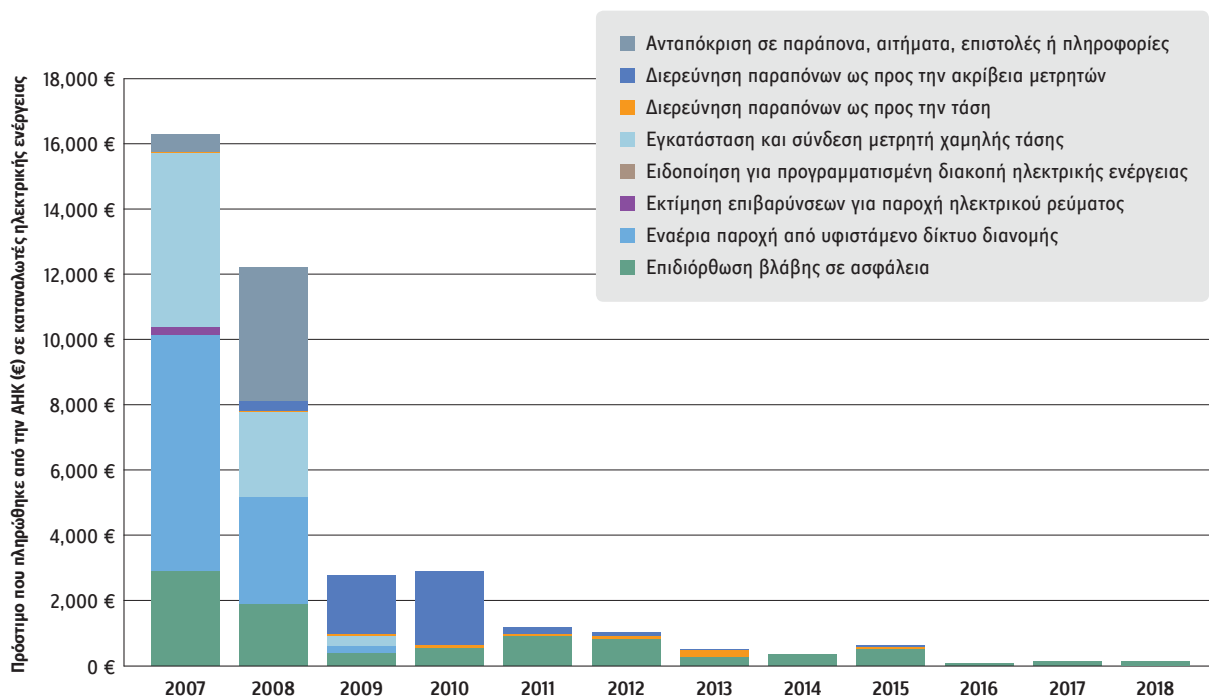
Με βάση τους εν λόγω Κανονισμούς οι «δείκτες απόδοσης» ορίζονται ως οι δείκτες προμήθειας ηλεκτρισμού και περιλαμβάνουν τις υποχρεώσεις του προμηθευτή και του ιδιοκτήτη συστήματος διανομής, τα δικαιώματα των καταναλωτών, τα πρότυπα απόδοσης και τα ελάχιστα επίπεδα απόδοσης αυτών, καθώς και το πρόστιμο που επιβάλλεται σε περίπτωση παράλειψης συμμόρφωσης του προμηθευτή ή/και του ιδιοκτήτη συστήματος διανομής.

Στο πλαίσιο εφαρμογής και τήρησης των πιο πάνω προνοιών, παρατίθενται πιο κάτω για κάθε δείκτη απόδοσης τα ποσά που έχουν καταβληθεί ως πρόστιμο σε καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας από την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου ως ιδιοκτήτης συστήματος διανομής και ως αδειούχος προμηθευτής που έχουν καταγραφεί για την περίοδο 1.1.2018 μέχρι 31.12.2018. Επίσης παρουσιάζονται, για σκοπούς σύγκρισης, τα αντίστοιχα αποτελέσματα προηγούμενων ετών.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ (ΑΗΚ)

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2007-2018

Πρόστιμο που πληρώθηκε από την ΑΗΚ (€) σε καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας

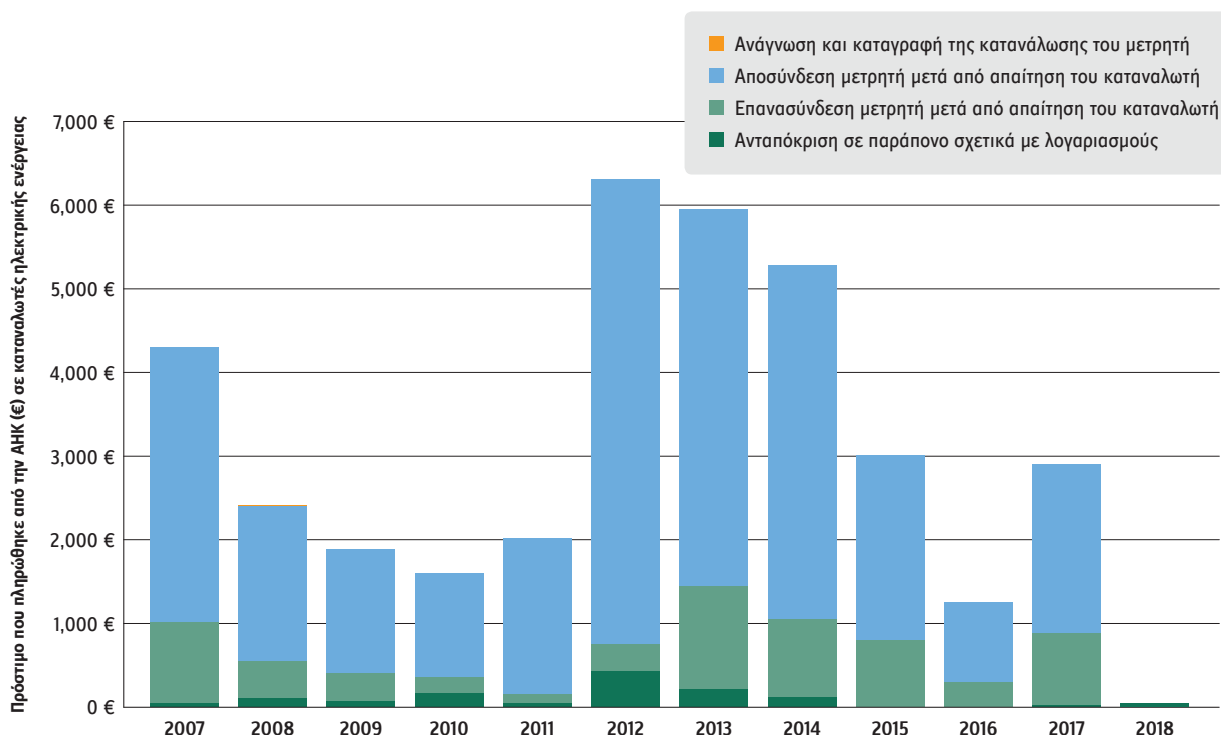
Σχεδιάγραμμα 17 - Δείκτες απόδοσης ιδιοκτήτη συστήματος διανομής (ΑΗΚ)

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
1	Επιδιόρθωση βλάβης σε ασφάλεια	2.905€	1.896€	393€	529€	914€	828€	265€	367€	521€	60€	137€	137€
2	Εγκατάσταση και σύνδεση μετρητή χαμηλής τάσης	5.331€	2.605€	290€									
3	Εναέρια παροχή από υφιστάμενο δίκτυο διανομής	7.227€	3.264€	205€	17€								
4	Εκτίμηση επιβαρύνσεων για παροχή ηλεκτρικού ρεύματος		239€										
5	Ειδοποίηση για προγραμματισμένη διακοπή ηλεκτρικής ενέργειας												
6	Διερεύνηση παραπόνων ως προς την τάση	34€	34€	68€	68€	34€	68€	205€		34€			
7	Διερεύνηση παραπόνων ως προς την ακρίβεια μετρητών		308€	1.811€	2.289€	239€	137€	31€		34€			
8	Ανταπόκριση σε παράπονα, αιτήματα, επιστολές ή πληροφορίες	530€	4.102€					17€					

Πίνακας 4 - Δείκτες απόδοσης ιδιοκτήτη συστήματος διανομής (ΑΗΚ)

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ ΑΗΚ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2007-2018

Πρόστιμο που πληρώθηκε από την ΑΗΚ (€) σε καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας

Σχεδιάγραμμα 18 - Δείκτες απόδοσης προμηθευτή ΑΗΚ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1 Ανταπόκριση σε παράπονο σχετικά με λογαριασμούς	51€	103€	68€	171€	51€	427€	222€	120€			17€	51€
2 Διευθέτηση και τήρηση συναντήσεων												
3 Επανασύνδεση μετρητή μετά από απαίτηση του καταναλωτή	957€	453€	333€	188€	111€	333€	1.230€	931€	803€	299€	868€	
4 Αποσύνδεση μετρητή μετά από απαίτηση του καταναλωτή	3.298€	1.853€	1.477€	1.238€	1.853€	5.551€	4.501€	4.231€	2.203€	948€	2.015€	
5 Ανάγνωση και καταγραφή της κατανάλωσης του μετρητή		9€										
6 Ανταπόκριση σε παράπονα, αιτήματα, επιστολές ή πληροφορίες		*	*	*								

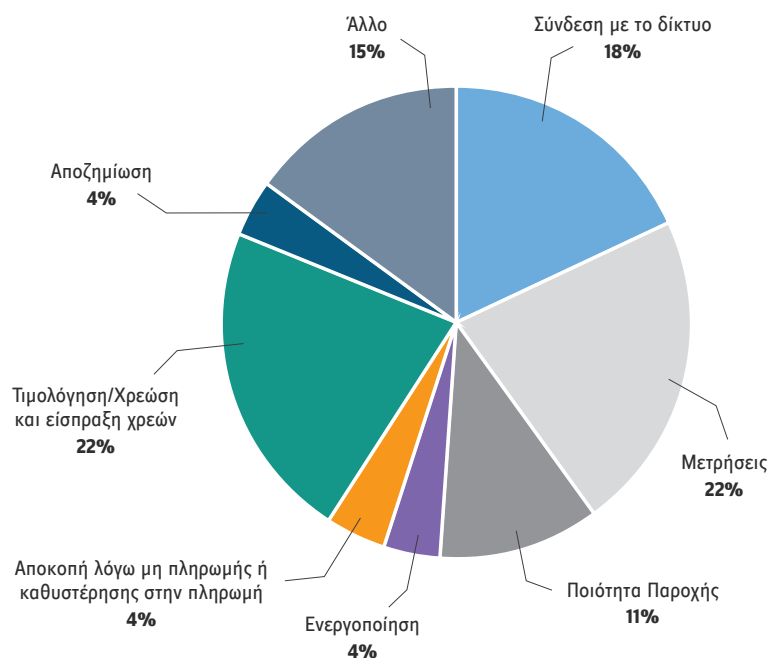
* Ο Δείκτης (6) συμπεριλαμβάνεται στον δείκτη (8) ΙΣΔ

Πίνακας 5 - Δείκτες απόδοσης προμηθευτή ΑΗΚ

Από τους πιο πάνω πίνακες φαίνεται ότι κατά το υπό επισκόπηση έτος αρκετές από τις επιδόσεις της ΑΗΚ τόσο ως ιδιοκτήτης συστήματος διανομής όσο και ως προμηθευτής, παρουσίασαν βελτίωση σε σχέση με προηγούμενες χρονιές και ως εκ τούτου θεωρούνται ικανοποιητικές. Ωστόσο, η ΡΑΕΚ θα συνεχίσει να προβαίνει σύμφωνα με τις εξουσίες που της παρέχει η νομοθεσία, σε όλες τις δέουσες ενέργειες έτσι ώστε οι επιδόσεις της ΑΗΚ να βελτιωθούν περαιτέρω.

Παράπονα που υποβλήθηκαν στη ΡΑΕΚ

Στο σχεδιάγραμμα 19 που ακολουθεί αναλύονται το είδος και ο αριθμός των παραπόνων που υποβλήθηκαν στη ΡΑΕΚ κατά το 2018. Σημειώνεται ότι όλα τα παράπονα ή/και αιτήματα έχουν εξεταστεί και οι καταναλωτές έχουν ενημερωθεί σχετικά.

Σχεδιάγραμμα 19 - Παράπονα που υποβλήθηκαν στη ΡΑΕΚ κατά το 2018

7

ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΡΑΕΚ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μέλη Αρχής	60
Έκθεση Μελών Αρχής	61
Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή	62
Κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εσόδων	65
Κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης	66
Κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης	67
Κατάσταση ταμειακών ροών	68
Σημειώσεις στις οικονομικές καταστάσεις	69
Πρόσθετες πληροφορίες στην κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εσόδων	91

ΜΕΛΗ ΑΡΧΗΣ

Μέλη: Ανδρέας Πουλλικκάς - Πρόεδρος (διορίστηκε στις 5 Οκτωβρίου 2015)
Φίλιππος Φιλίππου - Αντιπρόεδρος (διορίστηκε στις 5 Οκτωβρίου 2015)
Νεόφυτος Χατζηγεωργίου - Μέλος (διορίστηκε στις 26 Απριλίου 2016)

Ανεξάρτητοι Ελεγκτές: Cyfexpro Ltd
Εγκεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές
110, Ελευθερίου Βενιζέλου και Σαντορίνης
MAISPA Centre, 1ος Όροφος
8062 Πάφος
Κύπρος

Λογιστικοί Σύμβουλοι: Alliot Partellas Kiliaris Ltd
Εγκεκριμένοι Λογιστές
Στροβόλου 77
Strovolos Center, Γραφείο 201
2018 Στρόβολος
Λευκωσία, Κύπρος

Νομικοί Σύμβουλοι: Ορφανίδης, Χριστοφίδης & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε.
Θεμιστοκλή Δέρβη 41, Hawaii Tower
Γραφεία 301-303, 3ος όροφος
1066 Λευκωσία, Κύπρος

Χρίστος Μ. Τριανταφυλλίδης
Λεωφ. Ευαγόρου 27, Κτίριο Ειρήνη
Σουίτες 30 & 54
1065 Λευκωσία, Κύπρος

Διεύθυνση γραφείου: Λεωφόρος Γρίβα Διγενή 81-83
Μέγαρο Ιακωβίδη, 3ος όροφος, 1080 Λευκωσία
Τ.Θ. 24936
1305 Λευκωσία

ΕΚΘΕΣΗ ΜΕΛΩΝ ΑΡΧΗΣ

Τα Μέλη της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) παρουσιάζουν την έκθεσή τους μαζί με τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις της Αρχής για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Κύρια δραστηριότητα

Η ίδρυση της ΡΑΕΚ πηγάζει από τις υποχρεώσεις της Κύπρου έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βασικός σκοπός της ΡΑΕΚ είναι η επίβλεψη της λειτουργίας της Αγοράς Ενέργειας (Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου) σε ένα νέο απελευθερωμένο περιβάλλον, χωρίς μονοπώλια.

Ανασκόπηση τρέχουσας κατάστασης, προβλεπόμενες μελλοντικές εξελίξεις και επιδόσεων των δραστηριοτήτων της Αρχής

Η εξέλιξη της Αρχής μέχρι σήμερα, τα οικονομικά της αποτελέσματα και η οικονομική της θέση, όπως παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις, θεωρούνται ικανοποιητικά.

Κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες

Οι κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες που αντιμετωπίζει η Αρχή περιγράφονται στη σημείωση 3 των οικονομικών καταστάσεων.

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα της Αρχής για το έτος παρουσιάζονται στη σελίδα 65.

Μέλη

Τα Μέλη της Αρχής στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και κατά την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης παρουσιάζονται στη σελίδα 60.

Σύμφωνα με τον Ιδρυτικό Νόμο Ν. 122(Ι)/2003 όλα τα υφιστάμενα Μέλη της ΡΑΕΚ έχουν διοριστεί για 6 χρόνια.

Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς

Δεν υπήρξαν σημαντικά γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς που να έχουν σχέση με την κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων.

Ανεξάρτητοι Ελεγκτές

Ελεγκτής της Αρχής είναι ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας ο οποίος έχει αναθέσει στους ανεξάρτητους ελεγκτές, Cyfexro Ltd, τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της Αρχής και, θα εξακολουθήσουν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους και για το επόμενο έτος.

Με εντολή των μελών της Αρχής,

Ανδρέας Πουλλικκάς

Πρόεδρος

Λευκωσία, 25 Απριλίου 2019

Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή Προς τα Μέλη της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ)

Έκθεση επί του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις οικονομικές καταστάσεις της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) (η «Αρχή»), όπως παρουσιάζονται στις σελίδες 65 μέχρι 90 και αποτελούνται από την κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης στις 31 Δεκεμβρίου 2018, και τις καταστάσεις αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εσόδων, μεταβολών καθαρής θέσης και ταμειακών ροών του έτους που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και σημειώσεις στις οικονομικές καταστάσεις.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της χρηματοοικονομικής θέσης της Αρχής στις 31 Δεκεμβρίου 2018, και της χρηματοοικονομικής της επίδοσης και των ταμειακών ροών της για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις των περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχο μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ). Οι ευθύνες μας, με βάση αυτά τα πρότυπα, περιγράφονται περαιτέρω στην ενότητα της έκθεσης μας «Ευθύνη των Ελεγκτών για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων». Είμαστε ανεξάρτητοι από την Αρχή σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας Λογιστών που εκδίδεται από το Διεθνές Συμβούλιο Προτύπων Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Λογιστές' (Κώδικας ΔΣΠΔΕΛ) και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο οικονομικών καταστάσεων στην Κύπρο και έχουμε συμμορφωθεί με τις άλλες ευθύνες δεοντολογίας που απορρέουν από τις απαιτήσεις αυτές και τον Κώδικα ΔΣΠΔΕΛ. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Άλλες πληροφορίες

Τα Μέλη της Αρχής είναι υπεύθυνα για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες αποτελούνται από τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην έκθεση διαχείρισης και στις πρόσθετες πληροφορίες στην κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εσόδων στις σελίδες 91 μέχρι 94 αλλά δεν περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελεγκτή επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφέρουμε οποιοδήποτε συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σχετικά με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να διαβάσουμε τις άλλες πληροφορίες, έτσι ώστε να αξιολογήσουμε, κατά πόσο αυτές δεν συνάδουν ουσιωδώς με τις οικονομικές καταστάσεις ή με τη γνώση που έχουμε αποκτήσει κατά τη διάρκεια του ελέγχου, ή διαφαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις διαδικασίες που έχουμε πραγματοποιήσει, συμπεράνουμε ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα επί αυτού.

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου για τις οικονομικές καταστάσεις

Τα Μέλη της Αρχής είναι υπεύθυνα για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις των περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων, Κεφ. 113, και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που τα Μέλη της Αρχής καθορίζουν ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, τα Μέλη είναι υπεύθυνα να αξιολογήσουν την ικανότητα της Αρχής να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα, γνωστοποιώντας όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, θέματα που σχετίζονται με τη συνέχιση της δραστηριότητας της Αρχής και την υιοθέτηση της αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός εάν τα Μέλη της Αρχής προτίθενται, είτε να θέσουν την Αρχή σε εκκαθάριση ή να παύσουν τις δραστηριότητες, ή όταν δεν έχει ρεαλιστικές εναλλακτικές επιλογές από το να προχωρήσουν σε αυτές τις ενέργειες.

Τα Μέλη της Αρχής είναι υπεύθυνα για την επίβλεψη της διαδικασίας χρηματοοικονομικής πληροφόρησης της Αρχής.

Ευθύνες του Ελεγκτή για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας, είναι να αποκτήσουμε λελογισμένη διασφάλιση για το κατά πόσον οι οικονομικές καταστάσεις στο σύνολο τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος και η έκδοση έκθεσης ελεγκτή, η οποία να περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Λελογισμένη διασφάλιση συνιστά υψηλού βαθμού διασφάλιση, αλλά όχι εγγύηση, ότι ο έλεγχος όπως αυτός πραγματοποιήθηκε με βάση τα ΔΠΕ πάντοτε θα εντοπίζει ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν, είτε από απάτη, είτε από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη εάν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμενόταν, ότι θα επηρεάσουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λήφθηκαν με βάση αυτές τις οικονομικές καταστάσεις.

Ως μέρος ενός ελέγχου σύμφωνα με τα ΔΠΕ, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους για ουσιώδη σφάλματα στις οικονομικές καταστάσεις που οφείλονται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζουμε και εφαρμόζουμε ελεγκτικές διαδικασίες οι οποίες ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και λαμβάνουμε ελεγκτικά τεκμήρια τα οποία είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν τη βάση της γνώμης μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ενός ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι μεγαλύτερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθ' ότι η απάτη μπορεί να περιλαμβάνει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς δηλώσεις ή την παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που είναι σχετικές με τον έλεγχο, προκειμένου να σχεδιάσουμε ελεγκτικές διαδικασίες που είναι κατάλληλες υπό τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Αρχής.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του λελογισμένου των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τα Μέλη.

- Συμπεραίνουμε για την καταλληλότητα της χρήσης από τα Μέλη της Αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και, με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν, κατά πόσον υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα που να σχετίζεται με γεγονότα ή συνθήκες που να υποδηλώνουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας, που ενδέχεται να φανερώσει σημαντική αμφιβολία ως προς την ικανότητα της Αρχής να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα. Εάν συμπεράνουμε, ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση μας να επισύρουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις, ή εάν τέτοιες γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς, να τροποποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματα μας βασίζονται στα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Αρχή να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, δομή και περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, και κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν τις συναλλαγές και γεγονότα με τρόπο που να επιτυγχάνεται η αληθινή και δίκαιη εικόνα.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στα Μέλη της Αρχής θέματα σχετικά με το προβλεπόμενο πεδίο και χρονοδιάγραμμα του ελέγχου και σημαντικά ευρήματα από τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένων τυχόν σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου, που εντοπίσαμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Άλλο θέμα

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για τα μέλη της Αρχής ως σώμα σύμφωνα με το Άρθρο 69 του περί Ελεγκτών Νόμου του 2018 και για τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και μόνο και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε και δεν αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιοδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Νίκος Χρ. Κούβαρος BSC, ACA
Εγγεκριμένος Λογιστής και Εγγεγραμμένος Ελεγκτής
εκ μέρους και για λογαριασμό της

CYFEXPO Limited
Εγγεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές

Πάφος, 25 Απριλίου 2019

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

	Σημ.	2018 €	2017 €
Εισοδήματα	5	2,210,881	2,008,954
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	6	39,321	34,745
Έξοδα διανομής και πωλήσεων		-	(628)
Έξοδα διοίκησης		(1,624,397)	(1,726,534)
Άλλα έξοδα	7	(96,226)	(35,951)
Πλεόνασμα από εργασίες	8	529,579	280,586
Έσοδα χρηματοδότησης	11	66,338	81,103
Έξοδα χρηματοδότησης	11	(3,499)	(1,703)
Πλεόνασμα πριν τη φορολογία		592,418	359,986
Φορολογία	12	(19,863)	(24,331)
Καθαρό πλεόνασμα για το έτος		572,555	335,655
Λοιπά συνολικά έσοδα			
Αναλογιστικές αυξήσεις ή ζημίες σε σχέδια καθορισμένου ωφελήματος		75,920	61,191
Λοιπά συνολικά έσοδα για το έτος		75,920	61,191
Συνολικά έσοδα για το έτος		648,475	396,846

Οι σημειώσεις στις σελίδες 69 μέχρι 90 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

31 Δεκεμβρίου 2018

	Σημ.	2018 €	2017 €
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ			
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού			
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός	14	70,697	87,316
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	15	-	267
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση	16	163,902	260,128
		234,599	347,711
Κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού			
Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα	17	53,658	68,376
Μετρητά στην τράπεζα και στο ταμείο	18	9,487,783	8,635,804
		9,541,441	8,704,180
Σύνολο στοιχείων ενεργητικού		9,776,040	9,051,891
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Αποθεματικά			
Συσσωρευμένο πλεόνασμα		6,156,724	5,512,527
Σύνολο αποθεματικών		6,156,724	5,512,527
Μη βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Προβλέψεις για άλλες υποχρεώσεις και επιβαρύνσεις	20	1,444,425	1,398,937
		1,444,425	1,398,937
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	21	97,849	72,642
Αναβαλλόμενο εισόδημα	22	2,066,349	2,050,051
Δανεισμός	19	6,012	7,499
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις	23	4,681	10,235
		2,174,891	2,140,427
Σύνολο υποχρεώσεων		3,619,316	3,539,364
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		9,776,040	9,051,891

Στις 25 Απριλίου 2019 τα Μέλη της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) ενέκριναν αυτές τις οικονομικές καταστάσεις για έκδοση.

Ανδρέας Πουλλικκάς-Πρόεδρος

Φίλιππος Φιλίππου-Αντιπρόεδρος

Νεόφυτος Χατζηγεωργίου-Μέλος

Οι σημειώσεις στις σελίδες 69 μέχρι 90 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ

Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

	Σημ.	Συσσωρευμένο Πλεόνασμα €
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2017		5,121,949
Συνολικά έσοδα		
Καθαρό πλεόνασμα για το έτος		335,655
Αμυντική εισφορά σε λογιζόμενη διανομή μερίσματος	13	(6,268)
Άλλες μεταβολές		
Αναλογιστικό κέρδος έτους		61,191
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2017/ 1 Ιανουαρίου 2018		5,512,527
Συνολικά έσοδα		
Καθαρό πλεόνασμα για το έτος		572,555
Αμυντική εισφορά σε λογιζόμενη διανομή μερίσματος	13	(4,278)
Άλλες μεταβολές		
Αναλογιστικό κέρδος έτους		75,920
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018		6,156,724

Εταιρείες που δεν διανέμουν 70% των κερδών τους μετά τη φορολογία, όπως προσδιορίζονται από τον περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας Νόμο, κατά τη διάρκεια των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, θα θεωρείται πως έχουν διανέμει αυτό το ποσό ως μέρισμα. Έκτακτη αμυντική εισφορά προς 17% θα είναι πληρωτέα πάνω σε αυτή τη λογιζόμενη διανομή μερίσματος στην έκταση που οι μέτοχοι, κατά το τέλος της περιόδου των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, είναι φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου και λογίζονται κάτοικοι (domiciled) Κύπρου. Το ποσό αυτό της λογιζόμενης διανομής μερίσματος μειώνεται με οποιοδήποτε πραγματικό μέρισμα που ήδη διανεμήθηκε για το έτος στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται. Αυτή η έκτακτη αμυντική εισφορά καταβάλλεται από την Αρχή για λογαριασμό των μετόχων.

Στην περίπτωση οργανισμών δημοσίου δικαίου, ο όρος κέρδη περιορίζεται στα πλεονάσματα που προκύπτουν από την διεξαγωγή επιχείρησης. Στην περίπτωση της ΡΑΕΚ η λογιζόμενη διανομή υπολογίστηκε στους εισπρακτέους τόκους.

Οι σημειώσεις στις σελίδες 69 μέχρι 90 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

	Σημ.	2018 €	2017 €
ΡΟΗ ΜΕΤΡΗΤΩΝ ΑΠΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Πλεόνασμα πριν τη φορολογία		592,418	359,986
Αναπροσαρμογές για:			
Αποσβέσεις ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	14	23,386	27,372
Απόσβεση προγραμμάτων ηλεκτρονικού υπολογιστή	15	266	266
Αναλογιστική (ζημιά)/κέρδος		75,920	61,191
Χρέωση για απομείωση στην αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού διαθέσιμων προς πώληση	16	96,226	35,951
Πιστωτικούς τόκους	11	(66,338)	(81,103)
Χρεωστικούς τόκους	11	1,505	-
		723,383	403,663
Μεταβολές στο κεφάλαιο κινήσεως:			
Μείωση/(αύξηση) στα εισπρακτέα ποσά		14,719	(13,298)
Αύξηση στους εμπορικούς και άλλους πιστωτές		25,207	10,311
Αύξηση στο αναβαλλόμενο έσοδο		16,298	2,045,710
Αύξηση στις προβλέψεις	20	45,488	77,811
Μετρητά που προήλθαν από εργασίες		825,095	2,524,197
Φορολογία που (πληρώθηκε)/επιστροφή φόρων		(25,417)	4,954
Καθαρά μετρητά που προήλθαν από εργασίες		799,678	2,529,151
ΡΟΗ ΜΕΤΡΗΤΩΝ ΑΠΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Πληρωμή για αγορά ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	14	(6,767)	(55,368)
Είσπραξη τόκων		66,338	81,103
Καθαρά μετρητά που προήλθαν από επενδυτικές δραστηριότητες		59,571	25,735
ΡΟΗ ΜΕΤΡΗΤΩΝ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Πληρωμή τόκων		(1,505)	-
Πληρωμή αμυντικής εισφοράς σε λογιζόμενη διανομή μερίσματος		(4,278)	(6,268)
Καθαρά μετρητά για χρηματοδοτικές δραστηριότητες		(5,783)	(6,268)
Καθαρή αύξηση σε μετρητά και αντίστοιχα μετρητών		853,466	2,548,618
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών στην αρχή του έτους		8,628,305	6,079,687
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών στο τέλος του έτους	18	9,481,771	8,628,305

Οι σημειώσεις στις σελίδες 69 μέχρι 90 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

1. Σύσταση και κύριες δραστηριότητες

Χώρα συστάσεως

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) (η «Αρχή») συστάθηκε στην Κύπρο στις 21 Ιανουαρίου 2004 ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, με βάση τον Νόμο Ν.122(Ι)/2003. Την ίδια ημερομηνία και με τον ίδιο Νόμο ιδρύθηκε και λειτουργεί το Γραφείο της ΡΑΕΚ σαν χωριστή νομική προσωπικότητα. Η ΡΑΕΚ προΐσταται, εποπτεύει και ασκεί έλεγχο στο Γραφείο της ΡΑΕΚ. Το εγγεγραμμένο γραφείο της είναι στη Λεωφόρο Γρίβα Διγενή 81-83, Μέγαρο Ιακωβίδη, 3ος όροφος, 1080 Λευκωσία, Τ.Θ. 24936, 1305 Λευκωσία. Οι οικονομικές καταστάσεις αφορούν στη ΡΑΕΚ και στο Γραφείο της ΡΑΕΚ.

Κύρια δραστηριότητα

Η ίδρυση της ΡΑΕΚ πηγάζει από τις υποχρεώσεις της Κύπρου έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βασικός σκοπός της ΡΑΕΚ είναι η επίβλεψη της λειτουργίας της Αγοράς Ενέργειας (Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου) σε ένα νέο απελευθερωμένο περιβάλλον, χωρίς μονοπώλια.

2. Σημαντικές λογιστικές πολιτικές

Οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν στην ετοιμασία αυτών των οικονομικών καταστάσεων αναφέρονται πιο κάτω. Αυτές οι πολιτικές έχουν εφαρμοστεί με συνέπεια για όλα τα έτη που παρουσιάζονται σε αυτές τις οικονομικές καταστάσεις, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά.

Βάση ετοιμασίας

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τις απαιτήσεις των περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων. Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους όπως έχει τροποποιηθεί με την εκτίμηση σε εύλογη αξία και των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού διαθέσιμων προς πώληση.

Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης από τα Μέλη στη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών πολιτικών της Αρχής. Επίσης, απαιτείται η χρήση υπολογισμών και υποθέσεων που επηρεάζουν τα αναφερθέντα ποσά των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, τη γνωστοποίηση ενδεχόμενων απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων και τα αναφερθέντα ποσά εσόδων και εξόδων κατά τη διάρκεια του υπό αναφορά έτους. Παρά το γεγονός ότι αυτοί οι υπολογισμοί βασίζονται στην καλύτερη δυνατή γνώση των Μελών της Αρχής σε σχέση με τις τρέχουσες συνθήκες και ενέργειες, τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί τελικά να διαφέρουν από αυτούς τους υπολογισμούς.

Υιοθέτηση καινούργιων και αναθεωρημένων ΔΠΧΑ

Κατά το τρέχον έτος, η Αρχή υιοθέτησε όλα τα ακόλουθα καινούργια και αναθεωρημένα ΔΠΧΑ τα οποία σχετίζονται με τις εργασίες της και είναι εφαρμόσιμα για λογιστικές περιόδους που αρχίζουν την

1 Ιανουαρίου 2018. Η υιοθέτηση αυτή δεν έχει επιφέρει σημαντικές μεταβολές στις οικονομικές καταστάσεις της Αρχής.

Κατά την ημερομηνία έγκρισης αυτών των οικονομικών καταστάσεων είχαν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων πρότυπα και Διερμηνείες που δεν είχαν τεθεί ακόμη σε εφαρμογή. Μερικά από αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλα ακόμη. Τα Μέλη αναμένουν ότι η υιοθέτηση αυτών των προτύπων χρηματοοικονομικής αναφοράς σε μελλοντικές περιόδους δεν θα έχει σημαντική επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις της Αρχής.

Πρότυπα που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ

Κατά την ημερομηνία έγκρισης αυτών των οικονομικών καταστάσεων τα πιο κάτω λογιστικά πρότυπα είχαν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αλλά δεν είχαν τεθεί ακόμη σε εφαρμογή:

i. Υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση

- ΔΠΧΑ 16 "Μισθώσεις" (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν από ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019).
- Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 9: Χαρακτηριστικά προπληρωμής με αρνητική αποζημίωση (εκδόθηκε στις 12 Οκτωβρίου 2017) (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν από ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019).

ii. Δεν υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Νέα πρότυπα

- ΔΠΧΑ 17 "Ασφαλιστήρια συμβόλαια" (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν από ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2021).

Τροποποιήσεις

- Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 28: Μακροπρόθεσμες Συμμετοχές σε Επενδύσεις σε Συνδεδεμένες Εταιρείες και Κοινοπραξίες (εκδόθηκε στις 12 Οκτωβρίου 2017) (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν από ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019).
- Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 19: Τροποποιήσεις, Περικοπές ή Διακανονισμοί του Προγράμματος (εκδόθηκε στις 12 Οκτωβρίου 2017) (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν από ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019).
- Ετήσιες βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ, κύκλος 2015-2017 (εκδόθηκαν 12 Δεκεμβρίου 2017) (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν από ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019).
- Τροποποιήσεις των παραπομπών στο Εννοιολογικό Πλαίσιο στα ΔΠΧΑ (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν από ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2020).
- ΔΠΧΑ 10 (Τροποποιήσεις) και ΔΛΠ 28 (Τροποποιήσεις) "Πώληση ή συνεισφορά περιουσιακών στοιχείων μεταξύ ενός επενδυτή και της συγγενούς του εταιρίας ή της κοινοπραξίας του" (η ημερομηνία ισχύος έχει μετατεθεί επ' αόριστο).

Νέες ερμηνείες

- ΕΔΔΠΧΑ23 "Αβεβαιότητες σε σχέση με φορολογικούς χειρισμούς" (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν από ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019).

Τα Μέλη της Αρχής αναμένουν πως η υιοθέτηση αυτών των προτύπων χρηματοοικονομικής αναφοράς ή Διερμηνειών σε μελλοντικές περιόδους δεν θα έχει σημαντική επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις της ΡΑΕΚ.

Αναγνώριση εσόδων

Τα έσοδα της Αρχής αναγνωρίζονται ως εξής:

- **Έσοδα από τέλη**

Το εισόδημα από τέλη αποτελείται από την αξία τιμολόγησης για τέλη που αφορούν την χορηγία αδειών. Έσοδα από τα τέλη αναγνωρίζονται με βάση την χρονική περίοδο στην οποία αναφέρεται η σχετική άδεια χορηγήσεων.

- **Έσοδα από τόκους**

Οι πιστωτικοί τόκοι από ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζονται στον βαθμό που τα οικονομικά οφέλη είναι πιθανόν να εισχωρήσουν στην Αρχή και το εισόδημα μπορεί να μετρηθεί αξιόπιστα. Οι πιστωτικοί τόκοι προβλέπονται με βάση το χρόνο, σε σχέση με το οφειλόμενο ποσό και το πραγματικό επιτόκιο που εφαρμόζεται, το οποίο είναι το επιτόκιο που προεξοφλεί τις υπολογισμένες μελλοντικές εισπράξεις μετρητών μέσω της αναμενόμενης ζωής του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου στην καθαρή λογιστική αξία αυτού του περιουσιακού στοιχείου κατά την αρχική αναγνώριση.

Ωφελήματα υπαλλήλων

Η Αρχή λειτουργεί σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος και θα χρηματοδοτείται όπως και στη Δημόσια Υπηρεσία, δηλαδή μέσω του ετήσιου προϋπολογισμού της Αρχής. Τα ωφελήματα πληρώνονται στην αφυπηρέτηση, τον θάνατο ή την αποχώρηση από την υπηρεσία. Το ποσό του ωφελήματος εξαρτάται από την διάρκεια της υπηρεσίας και από το επίπεδο των αποδοχών.

Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων και το κόστος τρέχουσας υπηρεσίας για το σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος υπολογίζονται ετήσια με την αναλογιστική μέθοδο προβολής μονάδας (projected unit credit method). Τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές προκύπτουν από αλλαγές στο επιτόκιο με το οποίο προεξοφλούνται οι εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εκροές για ωφελήματα και άλλων αναλογιστικών παραδοχών. Στις δαπάνες της ΡΑΕΚ αναγνωρίζεται το μη καταχωρημένο αναλογιστικό κέρδος ή ζημιά στην αρχή του έτους.

Χρεώστες και προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις

Χρεώστες ανεπίδεκτοι εισπράξεων διαγράφονται και επιπλέον γίνεται πρόβλεψη για συγκεκριμένες επισφαλείς απαιτήσεις, όπου θεωρείται αναγκαίο. Δε γίνεται οποιαδήποτε γενική πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις. Οι εμπορικοί χρεώστες αναφέρονται μετά από το συμπηφισμό της ειδικής πρόνοιας για επισφαλείς απαιτήσεις, όταν υπάρχει.

Έσοδα χρηματοδότησης

Τα έσοδα χρηματοδότησης περιλαμβάνουν τόκους εισπρακτέους που υπολογίζονται με τη μέθοδο του αποτελεσματικού επιτοκίου.

Έξοδα χρηματοδότησης

Χρεωστικοί τόκοι και άλλα έξοδα δανεισμού διαγράφονται στα αποτελέσματα όπως πραγματοποιούνται.

Μετατροπή ξένου νομίσματος

1. Νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης

Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις της Αρχής αποτιμούνται χρησιμοποιώντας το νόμισμα του κύριου οικονομικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο λειτουργεί η Αρχή ("το νόμισμα λειτουργίας"). Οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€), το οποίο είναι το νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης της Αρχής.

2. Συναλλαγές και υπόλοιπα

Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται στο νόμισμα λειτουργίας με βάση τις τιμές συναλλάγματος που ισχύουν την ημερομηνία της συναλλαγής. Συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από την εξόφληση τέτοιων συναλλαγών και από τη μετατροπή με τη συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύει στο τέλος του έτους χρηματικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων που είναι σε ξένα νομίσματα αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα. Συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από μη χρηματικά στοιχεία, όπως μετοχικοί τίτλοι που ταξινομήθηκαν ως χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση, καταχωρούνται στα λοιπά συνολικά έσοδα και στη συνέχεια συμπεριλαμβάνονται στο αποθεματικό εύλογης αξίας στα ίδια κεφάλαια. Συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από χρεωστικούς τίτλους που ταξινομήθηκαν ως χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση, συμπεριλαμβάνονται στα αποτελέσματα.

Φορολογία

Τα τέλη που εισπράττει η Αρχή σύμφωνα με τον Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμο και τους σχετικούς Κανονισμούς, στα πλαίσια της άσκησης του εποπτικού της ρόλου, δεν αποτελούν εισόδημα που εμπίπτει στο άρθρο 5(1)(α) του Περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου και δεν υπόκεινται σε φορολογία. Το ίδιο ισχύει και για τις κυβερνητικές χορηγίες που έχουν ληφθεί για να μπορέσει η Αρχή να εξασκήσει τον εποπτικό της ρόλο. Εισοδήματα από ενοίκια ή οποιεσδήποτε άλλες πηγές, υπόκεινται σε φορολογία με συντελεστή 12.5% και σε αμυντική εισφορά, μετά την αφαίρεση των εκπτώσεων που προνοούνται στη Νομοθεσία.

Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

Τα ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός παρουσιάζονται σε ιστορικό κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις και τις οποιεσδήποτε συσσωρευμένες ζημιές απομείωσης.

Οι αποσβέσεις υπολογίζονται σύμφωνα με τη σταθερή μέθοδο ώστε να διαγραφεί το κόστος του κάθε στοιχείου ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού στο διάστημα της αναμενόμενης ωφέλιμης χρήσης του. Τα ετήσια ποσοστά απόσβεσης είναι τα ακόλουθα:

	%
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	20
Μηχανήματα και εξοπλισμός	10
Οχήματα	20
Έπιπλα, σκεύη και εξοπλισμός	10
Βιβλία	10

Η υπολειμματική αξία και η ωφέλιμη χρήση αναθεωρούνται και προσαρμόζονται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εάν αυτό θεωρηθεί αναγκαίο.

Όπου η λογιστική αξία ενός στοιχείου ενεργητικού είναι μεγαλύτερη από το υπολογιζόμενο ποσό ανάκτησης, αυτή μειώνεται αμέσως στο ποσό της ανάκτησης.

Δαπάνες για επιδιορθώσεις και συντήρηση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού χρεώνονται στα αποτελέσματα στην περίοδο που προκύπτουν. Το κόστος σημαντικών ανακαινίσεων και άλλες μεταγενέστερες δαπάνες περιλαμβάνονται στην αξία του στοιχείου ενεργητικού όταν είναι πιθανό πως θα προκύψουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη στην Αρχή μεγαλύτερα από αυτά που αρχικά αναμένονταν σύμφωνα με την αρχική απόδοση του στοιχείου ενεργητικού. Οι σημαντικές ανακαινίσεις αποσβένονται κατά τη διάρκεια της υπόλοιπης ωφέλιμης ζωής του σχετικού στοιχείου ενεργητικού.

Ένα στοιχείο των ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού διαγράφεται κατά τη διάθεση ή όταν δεν αναμένεται να προκύψουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη από τη συνεχή χρήση του στοιχείου ενεργητικού.

Το κέρδος ή ζημιά που προκύπτει κατά την πώληση ή την απόσυρση ενός στοιχείου των ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού καθορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των εισπράξεων των πωλήσεων και τη λογιστική αξία του στοιχείου ενεργητικού και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

Αναβαλλόμενο έσοδο

Το αναβαλλόμενο έσοδο περιλαμβάνει εισπράξεις έναντι εσόδων που αφορούν μεταγενέστερη οικονομική περίοδο.

Άυλα στοιχεία ενεργητικού

Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού που αποκτούνται ξεχωριστά επιμετρούνται στο κόστος κατά την αρχική αναγνώριση. Το κόστος ενός άυλου στοιχείου ενεργητικού που αποκτάται σε μια συνένωση επιχειρήσεων είναι η εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία της απόκτησης. Μεταγενέστερα, τα άυλα στοιχεία ενεργητικού επιμετρούνται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις και συσσωρευμένες ζημιές απομείωσης. Εσωτερικώς δημιουργούμενα άυλα στοιχεία ενεργητικού, εξαιρουμένων των δαπανών ανάπτυξης που κεφαλαιοποιούνται, δεν κεφαλαιοποιούνται και περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα κατά την περίοδο στην οποία πραγματοποιούνται. Η ωφέλιμη ζωή ενός άυλου στοιχείου ενεργητικού μπορεί να είναι αόριστη ή περιορισμένη.

Άυλα στοιχεία ενεργητικού με περιορισμένη ζωή αποσβένονται κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους και εξετάζονται για απομείωση όταν υπάρχει ένδειξη ότι έχουν υποστεί απομείωση αξίας. Η περίοδος απόσβεσης και η μέθοδος απόσβεσης για άυλο στοιχείο ενεργητικού με περιορισμένη ωφέλιμη ζωή επανεξετάζονται τουλάχιστον στο τέλος κάθε οικονομικού έτους. Αν υπάρξουν μεταβολές στην αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή ή στον προσδοκώμενο ρυθμό των μελλοντικών οικονομικών ωφελειών που ενσωματώνονται στο στοιχείο ενεργητικού, η μέθοδος απόσβεσης ή η περίοδος απόσβεσης πρέπει να μεταβληθούν ανάλογα. Τέτοιες μεταβολές αντιμετωπίζονται λογιστικά ως μεταβολές λογιστικής εκτίμησης. Η δαπάνη απόσβεσης των άυλων στοιχείων ενεργητικού με περιορισμένη ζωή περιλαμβάνεται στα αποτελέσματα.

Άυλα στοιχεία ενεργητικού με αόριστη ωφέλιμη ζωή εξετάζονται για απομείωση ετησίως. Αυτά τα στοιχεία ενεργητικού δεν αποσβένονται. Η ωφέλιμη ζωή ενός άυλου στοιχείου ενεργητικού που δεν αποσβένεται επανεξετάζεται ετησίως για να προσδιοριστεί αν τα γεγονότα και οι συνθήκες συνεχίζουν να υποστηρίζουν την εκτίμηση της ωφέλιμης ζωής για εκείνο το στοιχείο. Αν δεν την υποστηρίζουν, η μεταβολή της εκτίμησης της ωφέλιμης ζωής από αόριστη σε περιορισμένη αντιμετωπίζεται ως μεταβολή λογιστικής εκτίμησης.

Το κέρδος ή η ζημιά που απορρέει από τη διαγραφή ενός άυλου στοιχείου ενεργητικού προσδιορίζεται ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού προϊόντος της διάθεσης και της λογιστικής αξίας του στοιχείου ενεργητικού και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα όταν το στοιχείο ενεργητικού διαγράφεται.

Οι αποσβέσεις υπολογίζονται σύμφωνα με τη σταθερή μέθοδο ώστε να διαγραφεί το κόστος του κάθε άυλου στοιχείου ενεργητικού στο διάστημα της αναμενόμενης ωφέλιμης χρήσης του. Το ετήσιο ποσοστό απόσβεσης είναι 33.33%.

Λογισμικά προγράμματα

Δαπάνες που έχουν άμεση σχέση με ξεχωριστά λογισμικά προγράμματα που ανήκουν στην ΠΑΕΚ και που αναμένεται ότι θα δημιουργήσουν οικονομικά οφέλη που θα υπερβαίνουν τις δαπάνες για περισσότερο από ένα έτος αναγνωρίζονται ως άυλα στοιχεία ενεργητικού. Μετέπειτα, τα λογισμικά προγράμματα παρουσιάζονται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις και μείον οποιαδήποτε συσσωρευμένη απομείωση στην αξία. Δαπάνες που βελτιώνουν ή επεκτείνουν την απόδοση των λογισμικών προγραμμάτων πέραν από τις αρχικές προδιαγραφές κεφαλαιοποιούνται. Δαπάνες που σχετίζονται με τη συντήρηση λογισμικών προγραμμάτων χρεώνονται στα αποτελέσματα στο έτος που προκύπτουν. Τα λογισμικά προγράμματα αποσβένονται σύμφωνα με τη σταθερή μέθοδο σε περίοδο που δεν υπερβαίνει τα τρία έτη. Η απόσβεση αρχίζει όταν τα λογισμικά προγράμματα είναι διαθέσιμα προς χρήση.

Ένα άυλο στοιχείο ενεργητικού διαγράφεται κατά τη διάθεση ή όταν δεν αναμένονται μελλοντικά οικονομικά οφέλη από τη χρήση ή τη διάθεση του. Κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από τη διαγραφή ενός άυλου στοιχείου ενεργητικού, υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ των εισπράξεων των πωλήσεων και της λογιστικής αξίας του στοιχείου ενεργητικού, αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα όταν το στοιχείο ενεργητικού διαγράφεται.

Απομείωση στην αξία μη χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Τα στοιχεία ενεργητικού με απεριόριστη ωφέλιμη ζωή δεν αποσβένονται αλλά ελέγχονται κάθε χρόνο για απομείωση στην αξία τους. Τα στοιχεία ενεργητικού που αποσβένονται ελέγχονται για απομείωση στην αξία, όταν γεγονότα ή μεταβολές στις περιστάσεις δείχνουν πως η λογιστική αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται για τη διαφορά της λογιστικής αξίας και του ανακτήσιμου ποσού του στοιχείου ενεργητικού. Το ανακτήσιμο ποσό είναι το μεγαλύτερο της εύλογης αξίας του στοιχείου ενεργητικού μείον έξοδα πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης. Για σκοπούς προσδιορισμού της απομείωσης, τα στοιχεία ενεργητικού ομαδοποιούνται στα μικρότερα επίπεδα για τα οποία υπάρχουν ξεχωριστές, αναγνωρίσιμες ταμειακές ροές (μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών). Μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, εκτός της υπεραξίας, τα οποία έχουν υποστεί απομείωση ελέγχονται για πιθανή αντιστροφή της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού.

Χρηματοοικονομικά μέσα

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της Αρχής, από τη στιγμή που η Αρχή καθίσταται ένα μέρος εκ των συμβαλλόμενων του χρηματοοικονομικού μέσου.

Απαιτήσεις από εμπορικές δραστηριότητες

Οι απαιτήσεις από εμπορικές δραστηριότητες αρχικά επιμετρώνται στην εύλογη αξία και μεταγενέστερα επιμετρώνται στο αναπόσβεστο κόστος με τη χρήση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου. Κατάλληλες προβλέψεις για εκτιμώμενα μη ανακτήσιμα ποσά αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα έτους όταν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι το στοιχείο ενεργητικού έχει απομειωθεί. Η αναγνωριζόμενη πρόβλεψη επιμετράται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του στοιχείου ενεργητικού και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλημένων με το πραγματικό επιτόκιο που ίσχυε κατά την αρχική αναγνώριση.

Προκαταβολές πελατών

Προπληρωμές που αφορούν συμβόλαια πώλησης για τα οποία δεν έχουν αναγνωριστεί έσοδα, παρουσιάζονται ως προκαταβολές πελατών κατά την ημερομηνία αναφοράς και περιλαμβάνονται στις υποχρεώσεις.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

1. Ταξινόμηση

Η Αρχή ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού της σε μετοχές και ομόλογα στις ακόλουθες κατηγορίες: χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αποτιμούνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, δάνεια και εισπρακτέα, επενδύσεις που κατέχονται μέχρι τη λήξη και χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση. Η ταξινόμηση των επενδύσεων εξαρτάται από το σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκαν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού. Τα Μέλη της Αρχής αποφασίζουν την κατάλληλη ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού κατά την αρχική αναγνώριση.

• Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση είναι μη παράγωγα, τα οποία είτε ορίζονται στην κατηγορία αυτή ή δεν έχουν ταξινομηθεί σε οποιαδήποτε άλλη κατηγορία. Περιλαμβάνονται στα μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού, εκτός εάν τα Μέλη της Αρχής προτίθεται να πωλήσουν τις επενδύσεις μέσα σε δώδεκα μήνες από την ημερομηνία αναφοράς.

2. Αναγνώριση και αποτίμηση

Αγορές και πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού με βάση συμβόλαιο κανονικής παράδοσης αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία που διεξάγεται η συναλλαγή, που είναι η ημερομηνία κατά την οποία η Αρχή δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το στοιχείο ενεργητικού. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αναγνωρίζονται αρχικά σε εύλογη αξία, πλέον το κόστος συναλλαγής για όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν παρουσιάζονται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αποτιμούνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, αναγνωρίζονται αρχικά σε εύλογη αξία και τα έξοδα συναλλαγών χρεώνονται στα αποτελέσματα. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαγράφονται όταν το δικαίωμα να εισπραχθούν χρηματικές ροές από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού έχει λήξει ή έχει μεταφερθεί και η Αρχή έχει ουσιαστικά μεταφέρει όλα τα ρίσκα και οφέλη ιδιοκτησίας. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση και χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αποτιμούνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, παρουσιάζονται μετέπειτα σε εύλογη αξία. Τα δάνεια και εισπρακτέα μέχρι τη λήξη παρουσιάζονται σε αποσβεσμένο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Κέρδη ή ζημιές που προέρχονται από μεταβολές στην εύλογη αξία της κατηγορίας "χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αποτιμούνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων" παρουσιάζονται στα αποτελέσματα στην περίοδο κατά την οποία προκύπτουν. Μερίσματα που εισπράττονται από χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αποτιμούνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα όταν αποδειχθεί το δικαίωμα της Αρχής να εισπράξει.

Η εύλογη αξία των επενδύσεων που διαπραγματεύονται σε μια ενεργή αγορά βασίζεται στη χρηματιστηριακή τιμή πλειοδοτήσης. Εάν η αγορά για ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού δεν είναι ενεργή όπως επίσης και για μη εισηγμένες μετοχές, η Αρχή προσδιορίζει την εύλογη αξία χρησιμοποιώντας μεθόδους αποτίμησης. Οι μέθοδοι αποτίμησης περιλαμβάνουν τη χρήση πρόσφατων συναλλαγών που έγιναν σε καθαρά εμπορική βάση, αναφορά σε παρόμοιους τίτλους και μεθόδους προεξοφλημένων ταμειακών ροών κάνοντας μέγιστη χρήση δεδομένων της αγοράς και ελάχιστη χρήση εσωτερικών δεδομένων της Αρχής.

Μεταβολές στην εύλογη αξία των χρηματικών τίτλων που παρουσιάζονται σε ένα ξένο νόμισμα και ταξινομούνται ως διαθέσιμοι προς πώληση αναλύονται ανάμεσα σε συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από μεταβολές στο αποσβεσμένο κόστος του τίτλου και άλλες μεταβολές στη λογιστική αξία του τίτλου. Οι συναλλαγματικές διαφορές σε χρηματικούς τίτλους αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα, ενώ συναλλαγματικές διαφορές σε μη χρηματικούς τίτλους αναγνωρίζονται στα άλλα συνολικά έσοδα. Μεταβολές στην εύλογη αξία των χρηματικών και μη χρηματικών τίτλων που ταξινομούνται ως διαθέσιμοι προς πώληση, αναγνωρίζονται στα άλλα συνολικά έσοδα.

Όταν τίτλοι που ταξινομούνται ως διαθέσιμοι προς πώληση πωληθούν ή υποστούν απομείωση στην αξία, οι συσσωρευμένες αναπροσαρμογές στην εύλογη αξία που αναγνωρίστηκαν στα άλλα συνολικά έσοδα, περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα ως κέρδη και ζημιές από χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση.

Ο τόκος στους τίτλους που είναι διαθέσιμοι προς πώληση ο οποίος υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Τα μερίσματα από μετοχικούς τίτλους διαθέσιμους προς πώληση αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα όταν αποδειχθεί το δικαίωμα της Αρχής να εισπράξει.

Η Αρχή αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία αναφοράς κατά πόσον υπάρχουν αντικειμενικά στοιχεία ότι ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ή μια ομάδα χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, έχει υποστεί απομείωση στην αξία. Στην περίπτωση μετοχικών τίτλων που ταξινομήθηκαν ως διαθέσιμοι προς πώληση, μια σημαντική ή παρατεταμένη μείωση στην εύλογη αξία της μετοχής κάτω από το κόστος της λαμβάνεται υπόψη ως ένδειξη πιθανής απομείωσης στην αξία. Αν υπάρχουν τέτοιες ενδείξεις για χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση η συσσωρευμένη ζημιά η οποία προσδιορίζεται ως η διαφορά μεταξύ του κόστους απόκτησης και της παρούσας εύλογης αξίας, μείον ζημιές απομείωσης του στοιχείου ενεργητικού που προηγουμένως αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα, μεταφέρεται από τα ίδια κεφάλαια και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

Για χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος, εάν σε μεταγενέστερη περίοδο, το ποσό της απομείωσης μειώνεται και η μείωση μπορεί να συνδεθεί αντικειμενικά με ένα γεγονός που συνέβη μετά την αναγνώριση της απομείωσης. Η απομείωση που αναγνωρίστηκε προηγουμένως αναστρέφεται μέσω των αποτελεσμάτων στο βαθμό που η λογιστική αξία της επένδυσης, κατά την ημερομηνία της αναστροφής, δεν υπερβαίνει αυτό που το αποσβεσμένο κόστος που θα υφίστατο αν η απομείωση δεν είχε αναγνωρισθεί.

Όσον αφορά τις μετοχές διαθέσιμες προς πώληση, οι ζημιές απομείωσης που έχουν αναγνωρισθεί στα αποτελέσματα προηγουμένως δεν αντιστρέφονται μέσω των αποτελεσμάτων. Οποιαδήποτε αύξηση στην εύλογη αξία τους μετά την μία ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα και θα συσσωρεύεται κάτω από τον τίτλο του αποθεματικού επανεκτίμησης επενδύσεων. Όσον αφορά τις διαθέσιμες προς πώληση χρεογράφων, η ζημιά απομείωσης της ανατρέπεται στη συνέχεια μέσω των αποτελεσμάτων εάν η αύξηση στην εύλογη αξία της επένδυσης μπορεί να συνδεθεί αντικειμενικά με γεγονός που επήλθε μετά την αναγνώριση της ζημιάς απομείωσης.

Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών

Για σκοπούς της κατάστασης ταμειακών ροών, τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών αποτελούνται από μετρητά στο ταμείο, καταθέσεις στην τράπεζα και τραπεζικά παρατραβήγματα. Στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, τα τραπεζικά παρατραβήγματα περιλαμβάνονται στο δανεισμό στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Υποχρεώσεις από εμπορικές δραστηριότητες

Οι υποχρεώσεις από εμπορικές δραστηριότητες αρχικά επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους και μεταγενέστερα επιμετρώνται στο αναπόσβεστο κόστος με την χρησιμοποίηση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου.

Διαγραφή χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού διαγράφεται όταν:

- εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του στοιχείου ενεργητικού ή
- η Αρχή διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού στοιχείου, αλλά ανέλαβε συμβατική υποχρέωση για την πλήρη καταβολή των ταμειακών ροών σε τρίτο μέρος ή
- η Αρχή έχει μεταβιβάσει τα συμβατικά δικαιώματά της επί των ταμειακών ροών του στοιχείου ενεργητικού ή είτε (α) έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του στοιχείου ενεργητικού ή (β) δεν έχει ούτε μεταβιβάσει ούτε διατηρήσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του στοιχείου ενεργητικού, αλλά έχει μεταβιβάσει τον έλεγχο του στοιχείου.

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση διαγράφεται όταν εξοφλείται, ακυρώνεται ή εκπνέει.

Όταν μία υφιστάμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση αντικαθίσταται από άλλη από τον ίδιο δανειστή με ουσιαστικά διαφορετικούς όρους ή οι όροι της υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται ουσιαστικά, τέτοια ανταλλαγή ή τροποποίηση χειρίζεται ως διαγραφή της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώριση νέας υποχρέωσης και η διαφορά στα σχετικά ποσά αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό απεικονίζεται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, όταν υπάρχει επί του παρόντος νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού των ποσών που αναγνωρίστηκαν και υπάρχει η πρόθεση είτε διακανονισμού του καθαρού υπολοίπου, είτε είσπραξης του ποσού της απαίτησης με ταυτόχρονη εξόφληση της υποχρέωσης. Αυτό δεν συμβαίνει κατά κανόνα με κύριες συμφωνίες συμψηφισμού, και τα σχετικά

στοιχεία ενεργητικού και παθητικού παρουσιάζονται συνολικά στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης.

Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν η Αρχή έχει μία παρούσα υποχρέωση ως αποτέλεσμα γεγονότος του παρελθόντος και είναι πιθανό ότι θα απαιτηθεί η Αρχή να διακανονίσει αυτή την υποχρέωση. Οι προβλέψεις επιμετρώνται από τα Μέλη της Αρχής στην καλύτερη δυνατή εκτίμηση της απαιτούμενης δαπάνης για να διακανονιστεί η υποχρέωση κατά την ημερομηνία αναφοράς και προεξοφλούνται στην παρούσα αξία όταν το αποτέλεσμα είναι σημαντικό.

Συγκριτικά ποσά

Όπου χρειάζεται τα συγκριτικά ποσά αναπροσαρμόζονται για να συνάδουν με τις μεταβολές στην παρουσίαση του τρέχοντος έτους.

3. Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου

Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου

Η ΡΑΕΚ εκτίθεται σε κίνδυνο τιμής αγοράς, κίνδυνο επιτοκίου, πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο ρευστότητας και άλλους κινδύνους που προκύπτουν από τα χρηματοοικονομικά μέσα που κατέχει. Η πολιτική που εφαρμόζει η Αρχή στη διαχείριση των κινδύνων, ώστε να τους ελέγχει, εξηγείται πιο κάτω:

3.1 Κίνδυνος τιμής αγοράς

Ο κίνδυνος τιμής αγοράς είναι ο κίνδυνος η αξία των χρηματοοικονομικών μέσων να διακυμαίνεται εξαιτίας μεταβολών στις τιμές της αγοράς. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση και τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, που αποτιμούνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων της Αρχής υπόκεινται σε κίνδυνο τιμής αγοράς λόγω αβεβαιότητας ως προς τις μελλοντικές τιμές των επενδύσεων.

3.2 Κίνδυνος επιτοκίου

Ο κίνδυνος επιτοκίου είναι ο κίνδυνος όπου η αξία των χρηματοοικονομικών μέσων διακυμαίνεται εξαιτίας μεταβολών στα επιτόκια της αγοράς. Τα έσοδα και ροή μετρητών από εργασίες της Αρχής είναι ουσιαστικά ανεξάρτητα από μεταβολές στα επιτόκια της αγοράς, εφόσον η Αρχή δεν έχει σημαντικά στοιχεία ενεργητικού που να φέρουν τόκο. Η Αρχή εκτίθεται σε κίνδυνο επιτοκίου αναφορικά με το μη βραχυπρόθεσμο δανεισμό της. Ο δανεισμός σε κυμαινόμενα επιτόκια εκθέτει την Αρχή σε κίνδυνο επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές. Ο δανεισμός σε σταθερά επιτόκια εκθέτει την Αρχή σε κίνδυνο επιτοκίου που αφορά την εύλογη αξία. Τα Μέλη της Αρχής παρακολουθούν τις διακυμάνσεις στα επιτόκια σε συνεχή βάση και ενεργούν ανάλογα.

Κατά την ημερομηνία παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων, η ανάλυση των τοκοφόρων χρηματοοικονομικών μέσων σε σχέση με τα επιτόκια ήταν:

	2018	2017
	€	€
Χρηματοοικονομικά μέσα σταθερού επιτοκίου		
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	9,487,178	8,636,732
	<u>9,487,178</u>	<u>8,636,732</u>

Ανάλυση ευαισθησίας

Η αύξηση των επιτοκίων κατά 100 βασικές μονάδες στις 31 Δεκεμβρίου 2018 θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση/(μείωση) στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα όπως παρουσιάζεται πιο κάτω. Ο υπολογισμός αυτός προϋποθέτει ότι άλλοι παράγοντες και συγκεκριμένα οι τιμές συναλλάγματος παραμένουν σταθεροί. Σε περίπτωση μείωσης των επιτοκίων κατά 100 βασικές μονάδες θα προκύψει η ίδια αλλά αντίθετη επίδραση στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα.

	Αποτελέσματα	
	2018	2017
	€	€
Χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου	<u>94,872</u>	<u>86,367</u>

3.3 Πιστωτικός κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει όταν η αδυναμία των συμβαλλόμενων μερών να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους θα μπορούσε να μειώσει το ποσό των μελλοντικών ταμειακών εισροών από χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού κατά την ημερομηνία αναφοράς. Η ΡΑΕΚ δεν έχει σημαντικές συγκεντρώσεις πιστωτικού κινδύνου. Η ΡΑΕΚ εφαρμόζει διαδικασίες που να βεβαιώνουν ότι η παροχή υπηρεσιών γίνεται σε πελάτες με κατάλληλη ιστορία αξιοπιστίας και παρακολουθεί σε συνεχή βάση τη χρονολογική κατάσταση των εισπρακτέων.

Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις

Η έκθεση της Αρχής στον πιστωτικό κίνδυνο επηρεάζεται κυρίως από τα ξεχωριστά χαρακτηριστικά του κάθε πελάτη.

Εκτός όπως αναφέρεται πιο κάτω, η λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού αντιπροσωπεύει τη μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οποιεσδήποτε εγγυήσεις έχουν ληφθεί.

Οι εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις κατά τύπο αντισυμβαλλόμενου στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν:

	Καθαρή λογιστική αξία	
	2018	2017
	€	€
Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα	36,083	52,147
Μετρητά στην τράπεζα	3,717,794	2,323,422
Τραπεζικές καταθέσεις	5,769,384	6,311,280
	<u>9,523,261</u>	<u>8,686,849</u>

3.3.1 Πιστωτική ποιότητα των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Η πιστωτική ποιότητα των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού τα οποία δεν είναι ούτε ληξιπρόθεσμα ούτε απομειωμένα, μπορεί να καθοριστεί με αναφορά σε εξωτερικές πιστωτικές αξιολογήσεις (αν υπάρχουν) ή σε ιστορικές πληροφορίες σχετικά με τα ποσοστά αθέτησης εκπλήρωσης υποχρεώσεων από τα συμβαλλόμενα μέρη:

	2018	2017
	€	€
Μετρητά στην τράπεζα και βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις ⁽¹⁾		
B3	3,715,132	-
Caa2	-	2,323,422
Ba1	2,662	-
	3,717,794	2,323,422

Το υπόλοιπο του στοιχείου της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης "Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών" είναι μετρητά στο ταμείο.

Κανένα από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία δεν είναι ούτε ληξιπρόθεσμα ούτε απομειωμένα δεν έχει τύχει επαναδιαπραγμάτευσης.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται η ανάλυση των καταθέσεων της Αρχής, με βάση την πιστοληπτική διαβάθμιση των τραπεζικών οργανισμών στους οποίους είναι οι καταθέσεις:

Κατηγορία βάσει αξιολογήσεων του Οίκου Moody's	Αρ. τραπεζών	2018	2017
		€	€
Caa1	2	-	4,306,542
Caa2	2	-	1,006,768
Caa3		1,009,410	1,000,000
B3	1	3,559,974	-
Ba1	1	1,200,000	-
		5,769,384	6,313,310

3.4 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι ο κίνδυνος που προκύπτει όταν η λήξη των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων δεν συμπίπτουν. Όταν οι λήξεις δεν συμπίπτουν, η αποδοτικότητα μπορεί να αυξηθεί αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αυξηθεί ο κίνδυνος ζημιών. Η Αρχή εφαρμόζει διαδικασίες με σκοπό την ελαχιστοποίηση τέτοιων ζημιών όπως η διατήρηση ικανοποιητικών ποσών μετρητών και άλλων στοιχείων ενεργητικού με υψηλή ρευστότητα και με το να διατηρεί ένα ικανοποιητικό ποσό σε δεσμευμένες πιστωτικές διευκολύνσεις.

Οι ακόλουθοι πίνακες παρουσιάζουν την αναμενόμενη χρονολογική λήξη των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της Αρχής. Οι πίνακες έχουν ετοιμαστεί με βάση τις συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και βάσει της ενωρίτερης ημερομηνίας κατά την οποία η Αρχή μπορεί να υποχρεωθεί να πληρώσει.

31 Δεκεμβρίου 2018	Λογιστική αξία	Εντός 3 μηνών
	€	€
Τραπεζικά παρατραβήγματα	6,012	6,012
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	91,082	91,082
	97,094	97,094

31 Δεκεμβρίου 2017

	Λογιστική αξία €	Εντός 3 μηνών €
Τραπεζικά παρατραβήγματα	7,499	7,499
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	46,256	46,256
	53,755	53,755

3.5 Άλλοι κίνδυνοι

Το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον που επικρατεί στην Κύπρο και διεθνώς ενδέχεται να επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό τις δραστηριότητες της Αρχής. Έννοιες όπως ο πληθωρισμός, η ανεργία και εξέλιξη του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) είναι άμεσα συνυφασμένες με την οικονομική πορεία της κάθε χώρας και οποιαδήποτε μεταβολή αυτών καθώς και του εν γένει οικονομικού περιβάλλοντος δύναται να προκαλέσει αλυσιδωτές αντιδράσεις σε όλους τους τομείς επηρεάζοντας ανάλογα την Αρχή.

Εκτίμηση εύλογων αξιών

Οι εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων της ΠΑΕΚ είναι περίπου οι ίδιες, όπως και τα ποσά που παρουσιάζονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που εμπορεύονται σε ενεργές αγορές, όπως οι εμπορικές και διαθέσιμες προς πώληση επενδύσεις που είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο, βασίζεται στις χρηματιστηριακές τιμές την ημερομηνία αναφοράς. Η χρηματιστηριακή τιμή που χρησιμοποιείται για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που κατέχει η Αρχή είναι η τιμή πλειοδότησης. Η κατάλληλη χρηματιστηριακή τιμή για τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις είναι η τρέχουσα τιμή ζήτησης.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων τα οποία δεν εμπορεύονται σε ενεργές αγορές καθορίζονται χρησιμοποιώντας διάφορες μεθόδους αποτίμησης αξιών. Η Αρχή χρησιμοποιεί διάφορες μεθόδους αποτίμησης αξιών όπως μεθόδους προεξοφλημένων ταμειακών ροών και κάνει υποθέσεις με βάση τις συνθήκες της αγοράς κατά την ημερομηνία αναφοράς.

4. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και άσκηση κρίσης

Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης από τα Μέλη στη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών πολιτικών της Αρχής. Επίσης, απαιτείται η χρήση υπολογισμών και υποθέσεων που επηρεάζουν τα αναφερθέντα ποσά των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, τη γνωστοποίηση ενδεχόμενων απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων και τα αναφερθέντα ποσά εισοδημάτων και εξόδων κατά τη διάρκεια του υπό αναφορά έτους. Παρά το γεγονός ότι αυτοί οι υπολογισμοί βασίζονται στην καλύτερη δυνατή γνώση τα Μέλη της Αρχής σε σχέση με τις τρέχουσες συνθήκες και ενέργειες, τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί τελικά να διαφέρουν από αυτούς τους υπολογισμούς.

Οι λογιστικοί υπολογισμοί και εκτιμήσεις αξιολογούνται σε συνεχή βάση και βασίζονται στην ιστορική εμπειρία και σε άλλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων προσδοκιών σχετικά με μελλοντικά γεγονότα που πιστεύεται ότι είναι λογικά σύμφωνα με τις περιστάσεις.

Σημαντικοί λογιστικοί υπολογισμοί και παραδοχές

Η Αρχή κάνει υπολογισμούς και παραδοχές σε σχέση με το μέλλον. Ως αποτέλεσμα οι λογιστικοί υπολογισμοί σπανίως ισούνται με τα πραγματικά αποτελέσματα. Οι υπολογισμοί και οι παραδοχές που πιθανό να

προκαλέσουν ουσιώδεις αναπροσαρμογές στη λογιστική αξία περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων κατά το επόμενο οικονομικό έτος παρουσιάζονται πιο κάτω.

- **Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις**

Η Αρχή εξετάζει αν υπάρχουν ενδείξεις αναφορικά με την πιθανότητα είσπραξης των οφειλόμενων ποσών από τους εμπορικούς και άλλους χρεώστες. Οι ενδείξεις στις οποίες βασίζεται η πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις είναι το ιστορικό αποπληρωμής και η οικονομική κατάσταση του χρεώστη. Εάν υπάρχουν τέτοιες ενδείξεις, υπολογίζεται το ανακτήσιμο ποσό και δημιουργείται ανάλογη πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις. Το ποσό της πρόβλεψης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Η αναθεώρηση του πιστωτικού κινδύνου είναι συνεχής και η μεθοδολογία και οι υποθέσεις για υπολογισμό της πρόβλεψης επισφαλών απαιτήσεων εξετάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και αναπροσαρμόζονται ανάλογα.

Σημαντικές εκτιμήσεις στην εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών της Αρχής

- **Απομείωση αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού διαθέσιμων προς πώληση**

Η Αρχή ακολουθεί τις οδηγίες του ΔΛΠ 39 για να αποφασίσει πότε μια επένδυση έχει υποστεί απομείωση στην αξία. Αυτή η απόφαση απαιτεί άσκηση σημαντικής κρίσης. Στην άσκηση της κρίσης αυτής, η Αρχή εκτιμά, μαζί με άλλους παράγοντες, τη διάρκεια και την έκταση που η εύλογη αξία μιας επένδυσης είναι χαμηλότερη του κόστους, και την χρηματοοικονομική βιωσιμότητα και βραχυπρόθεσμο επιχειρηματικό μέλλον της επένδυσης συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως η επίδοση της βιομηχανίας και του επιχειρηματικού κλάδου, οι μεταβολές στην τεχνολογία και στις λειτουργικές και χρηματοδοτικές ταμειακές ροές.

- **Ωφελήματα αφυπηρέτησης**

Το κόστος ωφελημάτων για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών υπολογίζεται με βάση αναλογιστικές εκτιμήσεις, κατά τις οποίες χρησιμοποιούνται παραδοχές για τους προεξοφλητικούς συντελεστές, τα ποσοστά μακροπρόθεσμης απόδοσης των επενδύσεων, το ρυθμό αύξησης των μισθών, τα ποσοστά θνησιμότητας και τις μελλοντικές αυξήσεις στα ωφελήματα αφυπηρέτησης όπου είναι αναγκαίο. Η Αρχή κάνει αυτές τις παραδοχές βασισμένη σε προσδοκίες της αγοράς κατά την ημερομηνία αναφοράς, χρησιμοποιώντας τις καλύτερες εκτιμήσεις για κάθε παράμετρο, καλύπτοντας την περίοδο κατά την οποία η υποχρέωση θα διακανονιστεί. Λόγω της μακροχρόνιας φύσης των προγραμμάτων, οι παραδοχές αυτές υπόκεινται σε σημαντική αβεβαιότητα.

- **Απομείωση μη-χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού**

Ο έλεγχος για απομείωση διεξάγεται με την προεξόφληση των μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να προκύψουν από τη χρήση των μη χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, χρησιμοποιώντας ένα προεξοφλητικό επιτόκιο που αντανάκλα τις παρούσες εκτιμήσεις της αγοράς και τους κινδύνους που σχετίζονται με το στοιχείο ενεργητικού. Όταν δεν είναι δυνατό να εκτιμηθεί η ανακτήσιμη αξία ενός επί μέρους στοιχείου ενεργητικού, η Αρχή εκτιμά την ανακτήσιμη αξία της μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών στην οποία ανήκει το στοιχείο ενεργητικού.

- **Απομείωση άυλων στοιχείων ενεργητικού**

Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος αγοράς τους και αποσβένονται με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής τους. Για τα άυλα στοιχεία ενεργητικού που αποκτώνται από συνενώσεις επιχειρήσεων, ως κόστος αγοράς θεωρείται η εύλογη τους αξία κατά την ημερομηνία της συναλλαγής. Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού με απεριόριστη ζωή ελέγχονται για απομείωση τουλάχιστο μία φορά ανά έτος. Ο έλεγχος αυτός διεξάγεται με την προεξόφληση των μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να προκύψουν από τη χρήση των άυλων στοιχείων ενεργητικού, χρησιμοποιώντας ένα προεξοφλητικό επιτόκιο που αντανάκλα τις παρούσες εκτιμήσεις της αγοράς και τους κινδύνους που σχετίζονται με το στοιχείο ενεργητικού. Όταν δεν είναι δυνατό να εκτιμηθεί η ανακτήσιμη αξία ενός επί μέρους στοιχείου ενεργητικού, η Αρχή εκτιμά την ανακτήσιμη αξία της μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών στην οποία ανήκει το στοιχείο ενεργητικού.

5. Εισοδήματα

	2018	2017
	€	€
Ετήσια τέλη	2,099,956	1,959,312
Τέλος παροχής υπηρεσιών	110,925	49,642
	2,210,881	2,008,954

6. Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης

	2018	2017
	€	€
Κέρδος από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	2,800	-
Απόσβεση για το έτος εισπρακτέων από Ευρωπαϊκά προγράμματα	-	4,341
Διάφορα άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	36,521	30,404
	39,321	34,745

7. Άλλα έξοδα

	2018	2017
	€	€
Χρέωση για απομείωση στην αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού διαθέσιμων προς πώληση (Σημ. 16)	96,226	35,951
	96,226	35,951

8. Πλεόνασμα από εργασίες

	2018	2017
	€	€
Το πλεόνασμα από εργασίες αναφέρεται μετά τη χρέωση των πιο κάτω κονδυλίων:		
Απόσβεση προγραμμάτων ηλεκτρονικού υπολογιστή (περιλαμβάνεται στα «Έξοδα διοίκησης») (Σημ. 15)	266	266
Αποσβέσεις ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού (Σημ. 14)	23,386	27,372
Κόστος προσωπικού συμπεριλαμβανομένων και των Μελών υπό την εκτελεστική τους ιδιότητα (Σημ. 9)	1,020,318	975,365
Αμοιβή ελεγκτών - τρέχοντος έτους	3,497	3,497
Αμοιβή ελεγκτών - προηγούμενων ετών	(5,600)	-
Εμπορικοί χρεώστες - χρέωση για επισφαλείς απαιτήσεις	-	628

9. Παροχές προσωπικού

	2018	2017
	€	€
Μισθοί	816,472	753,559
Κοινωνικές επιβαρύνσεις	97,623	89,182
Έξοδα βάσει σχεδίου αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος (Σημ. 10)	106,223	132,624
	1,020,318	975,365

10. Ωφελήματα υπαλλήλων

Η ΡΑΕΚ παρέχει στο προσωπικό της ωφελήματα αφυπηρέτησης προσωπικού υπό μορφή εφάπαξ ποσού βάσει σχεδίου αφυπηρέτησης, το οποίο είναι καθορισμένου ωφελήματος. Πολιτική της ΡΑΕΚ είναι η διενέργεια ανεξάρτητης αναλογιστικής εκτίμησης των υποχρεώσεων για την παροχή ωφελημάτων αφυπηρέτησης κάθε χρόνο.

Η πλέον πρόσφατη ανεξάρτητη αναλογιστική μελέτη έγινε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 με βάση τις πιο κάτω υποθέσεις:

	2018	2017
	€	€
Προεξοφλητικό επιτόκιο	2.20%	2.09%
Αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων	2.20%	2.09%
Πληθωρισμός	1.50%	1.50%
Γενική αύξηση μισθών	0.50%	0.50%
Ολική αύξηση μισθών	2017: 1.25% 2018+: 1.25% για τον πληθωρισμό και την γενική αύξηση των μισθών συν κλίμακα για προαγωγές και προσαυξήσεις	2016: 0% 2017+: 1.25% για τον πληθωρισμό και την γενική αύξηση των μισθών συν κλίμακα για προαγωγές και προσαυξήσεις
Ποσοστό αύξησης συντάξεων	1%	1%
Αύξηση συντάξεων κοινωνικών ασφαλίσεων	1.5%	1.5%
Αύξηση βασικών ασφαλιστέων αποδοχών	2.5%	2.5%
Πίνακας θνησιμότητας	60% του ΡΑ90	60% του ΡΑ90

Κατά τη διάρκεια του έτους ποσό €106,223 (2017: €132,624) έχει επιβαρύνει τα αποτελέσματα σύμφωνα με την πιο πάνω αναλογιστική εκτίμηση. Το ποσό που αναγνωρίστηκε στα αποτελέσματα αναλύεται ως ακολούθως:

	2018	2017
	€	€
Τρέχουσες δαπάνες υπηρεσίας	76,032	107,816
Τόκος στην υποχρέωση	30,191	24,808
	106,223	132,624

Κίνηση αποθεματικών προβλέψεων για υποχρεώσεις σχεδίου αφυπηρέτησης όπως περιλαμβάνεται στα λοιπά στοιχεία παθητικού:

	2018	2017
	€	€
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου	1,398,937	1,321,126
Πρόβλεψη για το έτος	106,223	132,624
Αναλογιστική ζημιά/(κέρδος) στην υποχρέωση	(75,920)	(61,191)
Πληρωμές ωφελημάτων	(2,852)	(9,247)
Εισφορές μελών	18,038	15,625
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου	1,444,425	1,398,937

Η υπολογιζόμενη αναλογιστική θέση στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν ως εξής:

	2018	2017
	€	€
Αξία υποχρεώσεων σχεδίου	1,444,425	1,398,937
Αποθεματικά προβλέψεων για υποχρεώσεις σχεδίου στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης	1,444,425	1,398,937

11. Έσοδα/(έξοδα) χρηματοδότησης

	2018	2017
	€	€
Πιστωτικοί τόκοι	66,338	81,103
Έσοδα χρηματοδότησης	66,338	81,103
Τόκοι πληρωτέοι	(1,505)	-
Διάφορα έξοδα χρηματοδότησης	(1,994)	(1,703)
Έξοδα χρηματοδότησης	(3,499)	(1,703)
Καθαρά έσοδα χρηματοδότησης	62,839	79,400

12. Φορολογία

	2018	2017
	€	€
Αμυντική εισφορά	19,863	24,331
Χρέωση έτους	19,863	24,331

Ο συντελεστής εταιρικού φόρου είναι 12,5%.

Κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις τόκοι εισπρακτέοι μπορεί να υπόκεινται σε αμυντική εισφορά με ποσοστό 30%. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι τόκοι αυτοί εξαιρούνται από εταιρικό φόρο.

Τα τέλη που εισπράττει η Αρχή σύμφωνα με τον Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμο και τους σχετικούς Κανονισμούς, στα πλαίσια της άσκησης του εποπτικού της ρόλου, δεν αποτελούν εισόδημα που εμπίπτει στο άρθρο 5(1)(α) του Περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου και δεν υπόκεινται σε φορολογία. Το ίδιο και για τις κυβερνητικές χορηγίες που έχουν ληφθεί για να μπορέσει η Αρχή να εξασκήσει τον εποπτικό της ρόλο. Εισοδήματα από ενοίκια ή οποιεσδήποτε άλλες πηγές, υπόκεινται σε φορολογία με συντελεστή 12.5% και σε αμυντική εισφορά, μετά την αφαίρεση των εκπτώσεων που προνοούνται στη Νομοθεσία.

13. Μερίσματα

	2018	2017
	€	€
Αμυντική εισφορά σε λογιζόμενη διανομή μερίσματος	<u>4,278</u>	<u>6,268</u>
	<u>4,278</u>	<u>6,268</u>

14. Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	Μηχανήματα και εξοπλισμός	Οχήματα	Έπιπλα, σκεύη και εξοπλισμός	Βιβλία	Σύνολο
	€	€	€	€	€	€
Κόστος						
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2017	81,600	76,654	22,844	77,518	5,401	264,017
Προσθήκες	15,267	6,689	24,968	8,444	-	55,368
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2017/ 1η Ιανουαρίου 2018	96,867	83,343	47,812	85,962	5,401	319,385
Προσθήκες	116	6,391	-	260	-	6,767
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018	96,983	89,734	47,812	86,222	5,401	326,152
Αποσβέσεις						
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2017	54,129	58,112	22,844	65,110	4,502	204,697
Επιβάρυνση για το έτος	14,214	4,380	4,994	3,477	307	27,372
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2017/ 1η Ιανουαρίου 2018	68,343	62,492	27,838	68,587	4,809	232,069
Επιβάρυνση για το έτος	10,624	4,516	4,994	3,073	179	23,386
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018	78,967	67,008	32,832	71,660	4,988	255,455
Καθαρή λογιστική αξία						
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018	18,016	22,726	14,980	14,562	413	70,697
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2017	28,524	20,851	19,974	17,375	592	87,316

15. Άυλα στοιχεία ενεργητικού

	Λογισμικά προγράμματα €
Κόστος	
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2017	14,333
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2017/ 1η Ιανουαρίου 2018	14,333
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018	14,333
Αποσβέσεις	
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2017	13,800
Αποσβέσεις για το έτος (Σημ. 8)	266
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2017/ 1η Ιανουαρίου 2018	14,066
Αποσβέσεις για το έτος (Σημ. 8)	266
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018	14,333
Καθαρή λογιστική αξία	
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018	-
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2017	267

16. Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση

	2018 €	2017 €
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου	260,128	296,079
Χρέωση για απομείωση στην αξία	(96,226)	(35,951)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου	163,902	260,128

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση αντιπροσωπεύουν 105.743 μετοχές τάξης Α ονομαστικής αξίας €19.9999 εκάστη της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ.

Οι πιο πάνω μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και στις 31 Δεκεμβρίου 2018 η εύλογη αξία τους ήταν €1.55 ανά μετοχή.

Τα ακόλουθα περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα σε σχέση με τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση:

	2018 €	2017 €
Χρέωση για απομείωση στην αξία	(96,226)	(35,951)
Καθαρή ζημιά από χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση	(96,226)	(35,951)

17. Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα

	2018	2017
	€	€
Εμπορικά εισπρακτέα	19,436	16,989
Προκαταβολές και προπληρωμές	17,575	16,229
Δεδουλευμένα έσοδα	15,604	34,115
Εισπρακτέα από ευρωπαϊκά προγράμματα	1,043	1,043
	<u>53,658</u>	<u>68,376</u>

Η Αρχή δεν αναγνώρισε ζημιά για την απομείωση των εμπορικών εισπρακτέων κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (2017: €628).

Η εύλογη αξία των εμπορικών και άλλων εισπρακτέων που έχουν λήξη εντός ενός έτους είναι περίπου η ίδια με τα ποσά που παρουσιάζονται πιο πάνω.

Η έκθεση της Αρχής σε πιστωτικό κίνδυνο και ζημιές απομείωσης αναφορικά με εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις γνωστοποιείται στη σημείωση 3 των οικονομικών καταστάσεων.

18. Μετρητά στην τράπεζα και στο ταμείο

Τα τραπεζικά υπόλοιπα αναλύονται ως ακολούθως

	2018	2017
	€	€
Μετρητά στο ταμείο	605	1,102
Μετρητά στην τράπεζα	3,717,794	2,323,422
Καταθέσεις προθεσμίας	5,769,384	6,311,280
	<u>9,487,783</u>	<u>8,635,804</u>

Η έκθεση της Αρχής σε πιστωτικό κίνδυνο και ζημιές απομείωσης αναφορικά με μετρητά και αντίστοιχα μετρητών γνωστοποιείται στη σημείωση 3 των οικονομικών καταστάσεων.

19. Δανεισμός

	2018	2017
	€	€
Βραχυπρόθεσμα δάνεια		
Τραπεζικά παρατραβήγματα (Σημ. 18)	<u>6,012</u>	<u>7,499</u>

20. Προβλέψεις για άλλες υποχρεώσεις και επιβαρύνσεις

	Προβλέψεις για συντάξεις €
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2017	1,321,126
Χρέωση/(πίστωση) στα αποτελέσματα	132,624
Πληρωμές ωφελημάτων	(9,246)
Εισφορές μελών	15,624
Αναλογιστικό κέρδος	(61,191)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2017/ 1η Ιανουαρίου 2018	1,398,937
Χρέωση/(πίστωση) στα αποτελέσματα	106,223
Πληρωμές ωφελημάτων	(2,852)
Εισφορές μελών	18,037
Αναλογιστικό κέρδος	(75,920)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018	1,444,425

21. Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές

	2018 €	2017 €
Εμπορικοί πιστωτές	18,086	4,366
Προκαταβολές πελατών	191	138
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας	2,484	20,116
Επιστροφή χορηγίας για εκπαίδευση προσωπικού	20,635	-
Οφειλόμενα έξοδα	15,186	16,725
Άλλοι πιστωτές	36,989	25,029
Αμυντική εισφορά πάνω σε λογιζόμενη διανομή πληρωτέα	4,278	6,268
	97,849	72,642

22. Αναβαλλόμενο εισόδημα

	2018 €	2017 €
Προκαταβολές πελατών	2,066,349	2,050,051
	2,066,349	2,050,051

23. Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις

	2018	2017
	€	€
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα	<u>4,681</u>	<u>10,235</u>
	<u>4,681</u>	<u>10,235</u>

24. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Η ΡΑΕΚ δεν είχε ενδεχόμενες υποχρεώσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

25. Δεσμεύσεις

Δεσμεύσεις για λειτουργικές μισθώσεις

Το σύνολο των ελάχιστων μελλοντικών καταβολών μισθωμάτων σύμφωνα με τις μη ακυρώσιμες λειτουργικές μισθώσεις είναι ως εξής:

	2018	2017
	€	€
Εντός ενός έτους	272,018	201,533
Μεταξύ ενός και πέντε ετών	<u>14,989</u>	<u>2,993</u>
	<u>287,007</u>	<u>204,526</u>

26. Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς

Δεν υπήρξαν σημαντικά γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς που να έχουν σχέση με την κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων.

Έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή στις σελίδες 62 και 64

ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

		2018	2017
	Σελίδα	€	€
Εισοδήματα			
Ετήσια τέλη		2,099,956	1,959,312
Τέλη παροχής υπηρεσιών		110,925	49,642
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης			
Διάφορα άλλα έσοδα εκμετάλλευσης		36,521	30,404
Κέρδος από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού		2,800	-
Διαγραφή για το έτος εισπρακτέων από ευρωπαϊκά προγράμματα		-	4,341
		2,250,202	2,043,699
Λειτουργικά έξοδα			
Έξοδα διοίκησης	92	(1,624,397)	(1,726,534)
Έξοδα διανομής και πωλήσεων	92	-	(628)
		625,805	316,537
Άλλα έξοδα εκμετάλλευσης			
Χρέωση για απομείωση στην αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού διαθέσιμων προς πώληση		(96,226)	(35,951)
Πλεόνασμα από εργασίες			
Έσοδα χρηματοδότησης	93	66,338	81,103
Έξοδα χρηματοδότησης	93	(3,499)	(1,703)
Καθαρό πλεόνασμα για το έτος πριν τη φορολογία		592,418	359,986

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

	2018	2017
	€	€
Έξοδα διοίκησης		
Αμοιβή συμβούλων	259,135	258,410
Μισθοί προσωπικού	557,337	495,149
Κοινωνικές ασφαλίσεις κλπ.	97,623	89,182
Έξοδα βάσει σχεδίου αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος	106,223	132,624
Ενοίκια	76,800	76,800
Έξοδα κοινόχρηστων χώρων	3,164	2,249
Έξοδα νυκτοφυλακής	67	50
Ηλεκτρισμός	14,420	15,536
Καθαριότητα και υδατοπρομήθεια	4,996	5,125
Ασφάλιστρα	1,522	1,657
Επιδιορθώσεις και ανακαινίσεις	2,345	1,789
Διάφορα έξοδα	598	294
Τηλεφωνικά και ταχυδρομικά	2,290	3,075
Γενικά έξοδα ευρωπαϊκών προγραμμάτων	-	19,830
Γραφική ύλη και εκτυπωτικά	7,685	6,764
Συνδρομές και εισφορές	38,357	18,183
Συντήρηση εξοπλισμού	4,345	4,866
Εκπαίδευση προσωπικού	38,653	26,397
Προγράμματα ηλεκτρονικού υπολογιστή	5,846	6,549
Αμοιβή ελεγκτών - τρέχοντος έτους	3,497	3,497
Αμοιβή ελεγκτών - προηγούμενων ετών	(5,600)	-
Δικηγορικά έξοδα	32,906	24,038
Άλλα επαγγελματικά δικαιώματα	45,160	5,200
Πρόστιμα	51	-
Έξοδα ταξιδιών εξωτερικού	71,379	55,731
Οδοπορικά εσωτερικού και έξοδα διαμονής	249	448
Μη επιστρεπτέο ΦΠΑ	50,516	80,810
Φιλοξενία	7,334	7,545
Έξοδα οχημάτων	1,661	3,045
Μεταφορικά	879	2,210
Έξοδα συμβουλευτικών υπηρεσιών	112,778	283,424
Ανακοινώσεις - Δημοσιεύσεις	2,736	10,421
Διάφορα επιδόματα και έξοδα παραστάσεων	20,910	20,910
Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη υπαλλήλων	32,179	31,442
Έξοδα εκδηλώσεων	1,204	5,646
Ενοίκιο χώρου στάθμευσης	1,500	-
Απόσβεση προγραμμάτων ηλεκτρονικού υπολογιστή	266	266
Αποσβέσεις	23,386	27,372
	1,624,397	1,726,534
Έξοδα διανομής και πωλήσεων		
Διαγραφή επισφαλών απαιτήσεων	-	628
	-	628

ΕΣΟΔΑ/ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

	2018	2017
	€	€
Έσοδα χρηματοδότησης	66,212	81,103
Τόκοι από τράπεζες	<u>126</u>	-
Τόκοι από πελάτες	<u>66,338</u>	<u>81,103</u>
Έξοδα χρηματοδότησης		
Τόκοι πληρωτέοι		
Τόκοι φόρων	1,505	-
Διάφορα έξοδα χρηματοδότησης		
Δικαιώματα τραπεζών	<u>1,994</u>	<u>1,703</u>
	<u>3,499</u>	<u>1,703</u>

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΜΥΝΤΙΚΗΣ ΕΙΣΦΟΡΑΣ

Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

	Έσοδα €	Ποσοστό	Αμυντική Εισφορά € σεντ
ΤΟΚΟΙ			
Τόκοι για τους οποίους έχει γίνει παρακράτηση αμυντικής εισφοράς στην πηγή	<u>66,212</u>		
	<u>66,212</u>	30%	19,863.60
Μείον: εισφορά που αποκόπηκε στην πηγή			<u>(19,863.60)</u>
ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ ΣΤΟ ΤΕΠ			<u>-</u>

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΦΟΡΟΥ

Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

	Σελίδα	€	€
Πλεόνασμα ως η κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων	91		592,418
Πλέον:			
Αποσβέσεις		23,652	
Χρέωση για απομείωση στην αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού διαθέσιμων προς πώληση		96,226	
Πρόστιμα		51	
Τόκοι φόρων		1,505	
			<u>121,434</u>
			713,852
Μείον:			
Κέρδος από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού		2,800	
Πιστωτικοί τόκοι		66,212	
Άλλα έσοδα που δεν φορολογούνται		644,840	
			<u>(713,852)</u>
Καθαρό φορολογητέο κέρδος έτους			<u><u>-</u></u>

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ **2018**

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Ευαγγελίστριας 68,
CY-2057 Στρόβολος
Λευκωσία
Κύπρος

Τ.Θ. 25036
CY-1306 Λευκωσία,
Κύπρος

ΓΙΑ ΓΡΗΓΟΡΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Τηλέφωνο: **+357 22 277 000**

Τηλεομοιότυπο: **+357 22 611 666**

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: **mail@dsm.org.cy**

Ιστοσελίδα: **www.dsm.org.cy**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Δρ. Χρίστος Τρίαρος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Eur Ing Γιώργος Ασιήκαλης

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΒΟΗΘΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ

Δρ. Μιχάλης Συρίμης

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΒΟΗΘΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Στέλιος Σαββίδης

Μέλος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συντομογραφίες	100
Σχεδιαγράμματα-Πίνακες	101
1. Πρόλογος από τον Διευθυντή Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου	102
2. Αποστολή και στόχοι του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου	103
3. Περιγραφή των δραστηριοτήτων του ΔΣΜΚ κατά το έτος 2018	103
4. Οργάνωση του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου	105
5. Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκούς Συνδέσμους/ Έργα	108
6. Συμμετοχή στον Σύνδεσμο Μεσογειακών Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς (MED-TSO)	111
7. Διαχείριση αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας	112
8. Συνδέσεις παραγωγών και καταναλωτών στο σύστημα μεταφοράς	115
9. Λειτουργία συστήματος	117
10. Ανάπτυξη συστήματος παραγωγής	121
11. Ανάπτυξη συστήματος μεταφοράς	123
12. Έργα και δραστηριότητες του ΔΣΜΚ	125
13. Στοιχεία λειτουργίας συστήματος παραγωγής/μεταφοράς	126
14. Αξιοπιστία συστήματος	130
15. Οικονομικές καταστάσεις	133

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΗΚ	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΔΣΜΚ	Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου
ΕΚΕΕ	Εθνικό Κέντρο Ελέγχου Ενέργειας
ΕΠ	Εγγυήσεις Προέλευσης
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Εφ.ΚΕΕ	Εφεδρικό Κέντρο Ελέγχου Ενέργειας
ΗΜ ΕΠ	Ηλεκτρονικό Μητρώο Εγγύησης Προέλευσης
ΗΣ	Ηλεκτροπαραγωγός Σταθμός
ΚΑΗ	Κανόνες Αγοράς Ηλεκτρισμού
ΚΜΔ	Κανόνες Μεταφοράς & Διανομής
ΜΕΚ	Μηχανή Εσωτερικής Καύσης
ΡΑΕΚ	Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου
ΣΕΚΑΗ	Συμβουλευτική Επιτροπή Κανόνων Αγοράς Ηλεκτρισμού
ΣΗΘΥΑ	Συμπαράγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης
ΣΤΗΔΕ	Σύστημα Τηλεέγχου και Διαχείρισης Ενέργειας
ΥΕΕΒ	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
AIB	Σύνδεσμος Εκδοτών Ευρώπης (Πιστοποιητικών Εγγύησης Προέλευσης)
CGM	Κοινό Μοντέλο Δικτύου (Common Grid Model)
ΕΗ	Electronic Highway
ENTSO-E	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς για τον Ηλεκτρισμό
EECS	Ευρωπαϊκό Πρότυπο Ενεργειακής Πιστοποίησης (European Energy Certificate Standard)
HVDC	Διασυνδέσεις Ψηλής Τάσης Συνεχόμενου Ρεύματος
GOs	Πιστοποιητικά Εγγύησης Προέλευσης
SRSS	Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της ΕΕ
Med-TSO	Σύνδεσμος Μεσογειακών Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς
MMS	Λογισμικό Λειτουργίας Αγοράς (Market Management Software)
MVA	Μεγαβολταμπέρ
MW	Μεγαβάτ
MWh	Μεγαβατώρες
ROC	Περιφερειακά Κέντρα Λειτουργίας

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΠΙΝΑΚΕΣ

Σχεδιαγράμματα

Σχ. 1	Βασικό οργανόγραμμα Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου	105
Σχ. 2	Μηνιαία διαχείριση ηλεκτρονικού μητρώου εγγυήσεων προέλευσης (ΕΠ) κατά το 2018	113
Σχ. 3	Παρουσίαση πληροφοριών αποκάλυψης ενεργειακού μείγματος για το 2017, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς του προμηθευτή ΑΗΚ, περίοδος 1 Ιουλίου 2018-30 Ιουνίου 2019	114
Σχ. 4	Ποσοστό παραγωγής ΑΠΕ επί της συνολικής παραγωγής στο Ηλεκτρικό Σύστημα της Κύπρου για το έτος 2018	115
Σχ. 5	Σχέδια δράσης των φορέων που συμμετέχουν στην αποκατάσταση του συστήματος μετά από ολική σβέση	117
Σχ. 6	Μέγιστη στιγμιαία διείσδυση αιολικής ηλεκτροπαραγωγής στο ηλεκτρικό σύστημα	119
Σχ. 7	Εγκεκριμένη πρόβλεψη συνολικής παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας (GWh) 2018-2027	121
Σχ. 8	Μακροπρόθεσμη πρόβλεψη μέγιστης συνολικής ηλεκτρικής ισχύος (MW) 2018-2027	122
Σχ. 9	Γεωγραφική απεικόνιση του Συστήματος Μεταφοράς	124
Σχ. 10	Ροή Ηλεκτρικής Ενέργειας και υπολογισμός απωλειών στο Σύστημα Μεταφοράς	126
Σχ. 11	Ημερήσια διακύμανση μέγιστης και ελαχίστης παραγωγής ισχύος κατά το 2018	128
Σχ. 12	Ημερήσια διακύμανση μέγιστης παραγωγής ισχύος και κατανομής φορτίου κατά το 2018	129
Σχ. 13	Καμπύλες διάρκειας συνολικής παραγωγής του συστήματος μεταφοράς για τα έτη 2010, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018	130
Σχ. 14	Σύνολο βλαβών παραγωγής για το 2018	131
Σχ. 15	Σύγκριση βλαβών μεταφοράς 2017 και 2018	132

Πίνακες

ΠΙΝΑΚΑΣ 1	Αιτήσεις σύνδεσης καταχωρημένες στο μητρώο αιτήσεων του ΔΣΜΚ την 31 Δεκεμβρίου 2018	116
ΠΙΝΑΚΑΣ 2	Διείσδυση ΑΠΕ στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας της Κύπρου για τα έτη 2017-2018	127

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Το 2018 ήταν ακόμα μια χρονιά σημαντικών γεγονότων και εξελίξεων μέσα σε συνθήκες πρόκλησης στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, που έχουν κυρίως προκύψει ως αποτέλεσμα των προσπαθειών που καταβάλλονται για υλοποίηση του κορυφαίου έργου της Αγοράς Ηλεκτρισμού. Ο ΔΣΜΚ ενεργώντας στα πλαίσια των προνοιών του Νόμου και των Κανονισμών έχει ακυρώσει τον Διαγωνισμό για την αγορά του λογισμικού της λειτουργίας της Αγοράς Ηλεκτρισμού, καθότι η μοναδική υποβληθείσα προσφορά ήταν κατά πολύ εκτός του εγκριμένου προϋπολογισμού του ΔΣΜΚ. Ενόψει αυτής της εξέλιξης, ο ΔΣΜΚ σε συνεννόηση με το Υπουργείο ΕΕΒ και την ΡΑΕΚ, έχει άμεσα αρχίσει την προώθηση των αναγκαίων διαδικασιών για την έκδοση νέου Διαγωνισμού το συντομότερο δυνατό. Σε συνάρτηση με τα πιο πάνω δεν πρέπει να παραγνωρίζεται ότι από την 1η Σεπτεμβρίου 2017 η Κύπρος βρίσκεται σε κατάσταση μεταβατικής ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού, γεγονός που επιτρέπει τη σύναψη διμερών συμβολαίων μεταξύ παραγωγών και προμηθευτών.

Όσον αφορά τη λειτουργία του Ηλεκτρικού Συστήματος της Κύπρου, επισημαίνεται ότι αυτή βρίσκεται σε ικανοποιητικά επίπεδα ασφάλειας, αξιοπιστίας και οικονομίας. Κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου 2018 υπήρξε ικανοποιητική επάρκεια, που έχει καλύψει χωρίς προβλήματα τη μέγιστη αιχμική ζήτηση του μέρους του συστήματος εντός των ελεύθερων περιοχών που ανήλθε στα 1.074 MW. Σε συνάρτηση με την αιχμική ζήτηση τονίζεται ότι η συνολική μέγιστη διαθέσιμη συμβατική ικανότητα παραγωγής ισχύος του αντίστοιχου συστήματος ήταν της τάξης των 1.478 MW. Η συνολική παραχθείσα ηλεκτρική ενέργεια ανήλθε κατά το 2018 στις 5.025.937 MWh και σε σύγκριση με το 2017 σημείωσε αύξηση της τάξης του 1,1%.

Κατά τη διάρκεια του 2018 συνεχίστηκε η ένταξη εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) με την εγκατεστημένη ισχύ τους να φθάνει περί τα τέλη του 2018 τα 289,9 MW (157,5 MW αιολικά, 122,7 MW φωτοβολταϊκά και 9,7 MW βιομάζα). Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ανήλθε στις 452.007 MWh, που αντιστοιχεί με το 9,0% επί της συνολικής παραχθείσας ηλεκτρικής ενέργειας. Σημειώνεται σχετικά ότι σύμφωνα με το επικαιροποιημένο Εθνικό σχέδιο για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας 2015-2020, αναμένεται η διείσδυση ΑΠΕ να αυξηθεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια. Η μεγάλη αύξηση στη διείσδυση ΑΠΕ στο μικρό και απομονωμένο Ηλεκτρικό Σύστημα της Κύπρου, παρόλο που είναι επιθυμητή και αναγκαία, πρέπει να γίνεται κατά τρόπο ισορροπημένο, έτσι που να μην επηρεάζεται η ασφαλής, αξιόπιστη και οικονομική λειτουργία του Ηλεκτρικού Συστήματος.

Στα πλαίσια της όλης συντονισμένης προσπάθειας που καταβάλλεται για μείωση του κόστους του ηλεκτρισμού προς τους καταναλωτές, ο ΔΣΜΚ λειτουργεί το Ηλεκτρικό Σύστημα κατά τον πιο οικονομικό τρόπο κάτω από συνθήκες ασφάλειας και αξιοπιστίας, με τις πιο αποδοτικές μονάδες του Συστήματος Παραγωγής να αξιοποιούνται στον μέγιστο δυνατό βαθμό.

Δρ. Χρίστος Τρίαρος

Διευθυντής

Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου

2. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ο ΔΣΜΚ συνέχισε και κατά το 2018 να ασκεί τη βασική αρμοδιότητα του που είναι η λειτουργία ενός αποδοτικού, συντονισμένου, ασφαλούς, αξιόπιστου και οικονομικά βιώσιμου Συστήματος Μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ικανότητας του να ανταποκρίνεται στην εύλογη ζήτηση υπό οικονομικά αποδεκτές συνθήκες, λαμβάνοντας υπόψη και το περιβάλλον. Για καλύτερη άσκηση της πιο πάνω δραστηριότητας του βελτίωσε υφιστάμενους αυτοματισμούς και ανέπτυξε νέους μέσω λογισμικών προγραμμάτων.

Ο ΔΣΜΚ εργάστηκε επίσης εντατικά για να δημιουργήσει την υποδομή (υλισμικό και λογισμικό) με σκοπό να ασκήσει τη δεύτερη του βασική αρμοδιότητα που είναι η αντικειμενική διαχείριση της εμπορίας του ηλεκτρισμού σε ανταγωνιστικό περιβάλλον και τη διασφάλιση της πρόσβασης των παραγωγών ηλεκτρισμού στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Το Τμήμα Λειτουργίας του ΔΣΜΚ επικέντρωσε τις ενέργειες του στην εύρυθμη λειτουργία του Συστήματος Μεταφοράς και την αποκατάσταση βλαβών ή άλλων προβλημάτων στο Σύστημα Παραγωγής/Μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ώστε αυτό να καθίσταται αποδοτικό, συντονισμένο, ασφαλές, αξιόπιστο και οικονομικά βιώσιμο, εξασφαλίζοντας απρόσκοπτη και αδιάλειπτη παροχή ηλεκτρικής ενέργειας σε όλους τους καταναλωτές.

Κατά το 2018 ο ΔΣΜΚ ολοκλήρωσε την εναρμόνιση των Κανόνων Μεταφοράς/Διανομής με τους Κανόνες Αγοράς Ηλεκτρισμού (ΚΑΗ). Αναμένεται η τελική έγκριση των ΚΜΔ από τη ΡΑΕΚ.

Μετά από διεξοδικές διεργασίες εκδόθηκε διαγωνισμός για την προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος λογισμικού και υλισμικού για Λειτουργία Ανταγωνιστικής Αγοράς Ηλεκτρισμού (MMS). Δυστυχώς λόγω πολύ υψηλής τιμής προσφοράς ο διαγωνισμός ακυρώθηκε και ο ΔΣΜΚ ετοιμάζει νέες προδιαγραφές για την έκδοση νέου διαγωνισμού.

3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΣΜΚ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018

Το 2018 ήταν η πιο έντονη περίοδος για τον ΔΣΜΚ όσον αφορά τις διεργασίες για Λειτουργία Ανταγωνιστικής Αγοράς Ηλεκτρισμού. Οι ήπιες θερμοκρασίες που επικράτησαν κατά την καλοκαιρινή περίοδο συνέργησαν ώστε να συγκρατηθεί λίγο πιο κάτω από τα επίπεδα του 2017 η μέγιστη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας. Οι διεργασίες για ετοιμασία των προδιαγραφών του διαγωνισμού για υλοποίηση του Έργου Λειτουργίας της Ανταγωνιστικής Αγοράς Ηλεκτρισμού και η αξιολόγηση της προσφοράς που λήφθηκε, διατήρησαν το προσωπικό του ΔΣΜΚ σε πλήρη απασχόληση.

Πιο κάτω παρατίθενται οι κύριες δραστηριότητες του ΔΣΜΚ κατά το 2018:

- Επικαιροποίηση του Συστήματος αυτόματης απόρριψης φορτίου μέσω Ηλεκτρονόμων Υποσυχνότητας και ROCOF, σε συνεργασία με τον Διαχειριστή Συστήματος Διανομής.
- Εκπαίδευση του νεοπροσληφθέντος προσωπικού.
- Προσπάθειες για ικανοποιητική στελέχωση του ΔΣΜΚ.
- Ενεργή συμμετοχή του ΔΣΜΚ στον Σύνδεσμο Ευρωπαϊών Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς για τον Ηλεκτρισμό (ENTSO-E).
- Ενεργή συμμετοχή του ΔΣΜΚ στον Σύνδεσμο Μεσογειακών Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς (Med-TSO).
- Διαχείριση διακοσίων εβδομήντα έξι (276) αιτήσεων από εξουσιοδοτημένα πρόσωπα για τη διεξαγωγή εργασιών στο Σύστημα Μεταφοράς.
- Ετοιμασία προγραμμάτων συντήρησης μονάδων παραγωγής σύμφωνα με τις πρόνοιες των Κανόνων Μεταφοράς και Διανομής.
- Πρόγνωση της αιολικής ηλεκτροπαραγωγής επί καθημερινής βάσεως για σωστό καταρτισμό του προγράμματος παραγωγής της επόμενης μέρας.
- Διεξαγωγή μελετών ανάλυσης ροών φορτίου με τη χρήση λογισμικού ανάλυσης συστημάτων ισχύος.
- Διεξαγωγή μελετών ανάλυσης συστήματος για την ασφαλή λειτουργία του συστήματος, με τη διενέργεια δυναμικών αναλύσεων που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την ανάλυση για συνθήκες λειτουργίας σε διαφορετικές περιόδους του 2018 και την ελαχιστοποίηση του κόστους παραγωγής. Επιπρόσθετα, μελετήθηκε η λειτουργία του σχεδίου απόρριψης φορτίου λόγω υποσυχνότητας και λόγω ρυθμού πτώσης της συχνότητας.
- Μελέτη αιτήσεων για έκτακτες εργασίες συντήρησης των μονάδων παραγωγής.
- Πρόβλεψη της μέγιστης ηλεκτρικής ισχύος για την περίοδο 2018-2027.
- Σύνδεση και ενεργοποίηση ενός (1) επαγωγέα για αντιστάθμιση της άεργου ισχύος σε ένα (1) υποσταθμό.
- Αποξήλωση ενός (1) μετασχηματιστή σε ένα υποσταθμό.
- Ετοιμασία του δεκαετούς προγράμματος ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς για την περίοδο 2019-2028.
- Χρήση του δυναμικού μοντέλου του Ηλεκτρικού Συστήματος της Κύπρου για μελέτες ευστάθειας του συστήματος.
- Λειτουργία του ΣΤΗΔΕ στα Συστήματα Παραγωγής/Μεταφοράς.
- Τροχοδρόμηση για υλοποίηση του έργου «Λειτουργία της Αγοράς Ηλεκτρισμού» με βάση το μοντέλο Αγοράς που αποφασίσθηκε από τη ΡΑΕΚ και το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας.
- Συντονισμός ενεργειών για αποκατάσταση βλαβών ή άλλων προβλημάτων στο Σύστημα Παραγωγής/Μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.
- Επέκταση του Συστήματος ΣΤΗΔΕ με τη σύνδεση πέντε (5) νέων Φωτοβολταϊκών Πάρκων δυναμικότητας (6,75) MW.
- Τηλεπικοινωνιακή αναβάθμιση του ΣΤΗΔΕ με την αλλαγή πρωτοκόλλων επικοινωνίας τεσσάρων (4) υφιστάμενων Υποσταθμών Μεταφοράς με εξοπλισμό νέας γενιάς.
- Αναβάθμιση του ηλεκτρονικού μητρώου (ΗΜ) εγγυήσεων προέλευσης (ΕΠ) από την εταιρεία συμβουλευτικών υπηρεσιών Exergía Α.Ε.
- Κατόπιν εντολών της ΡΑΕΚ, διεξαγωγή Μελέτης για Διείσδυση των ΑΠΕ στο Ηλεκτρικό Σύστημα της Κύπρου, σε συνεργασία με τον ΔΣΔ και τον ΙΣΜ (ολοκληρώθηκε αρχές του 2019).
- Εφαρμογή λογισμικού για οικονομική κατανομή συγχρονισμένων μονάδων παραγωγής.

4. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σχ. 1 - Βασικό οργανόγραμμα Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου

4.1 Πρόσληψη Νέου Προσωπικού

Κατά το 2018 ο ΔΣΜΚ, ύστερα από σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου και τη μετέπειτα γραπτή συγκατάθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, για εξαίρεσή τους από τις πρόνοιες των περί της Απαγόρευσης Πλήρωσης Κενών Θέσεων στο Δημόσιο και Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα (Ειδικές Διατάξεις) Νόμων του 2013 έως 2015, πλήρωσε 20 κενές θέσεις Επιστημονικού και Τεχνικού Προσωπικού οι οποίες κατανεμήθηκαν στη βάση της νέας βασικής οργανικής δομής του ΔΣΜΚ.

Κατά το 2018 το Προσωπικό του ΔΣΜΚ αριθμούσε πενήντα τέσσερα (54) άτομα μόνιμου προσωπικού, τοποθετημένα στον ΔΣΜΚ από την ΑΗΚ, πέντε (5) Συμβούλους, τρεις (3) γραφείς και μια (1) καθαρίστρια, με αγορά υπηρεσιών. Στην πορεία του έτους δύο υπάλληλοι της ΑΗΚ που προσλήφθηκαν για τις ανάγκες του ΔΣΜΚ ανακλήθηκαν από την ΑΗΚ καθώς τους προσφέρθηκε άλλη θέση στην ΑΗΚ. Να σημειωθεί ότι ο προϋπολογισμός του ΔΣΜΚ, όπως δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας το 2018, προνοούσε την πλήρωση εβδομήντα οκτώ (78) συνολικά θέσεων.

4.2 Εκπαίδευση

Κατά τη διάρκεια του 2018 η εκπαίδευση για το προσωπικό του ΔΣΜΚ έγινε με συμμετοχή σε σεμινάρια και εκπαιδευτικά προγράμματα, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Στελέχη του ΔΣΜΚ είχαν συμμετοχή σε συνέδρια, εκπαιδευτικά προγράμματα και ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα.

- Δύο λειτουργοί του ΔΣΜΚ παρακολούθησαν ενημερωτική παρουσίαση του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας για το ΓΕΣΥ.
- Δύο Λειτουργοί του λογιστηρίου του ΔΣΜΚ έχουν παρακολουθήσει ενημερωτικό σεμινάριο που διοργάνωσε ο ΣΕΛΚ για το ΓΕΣΥ.

- Δύο Λειτουργοί στον ΔΣΜΚ (DPOs) παρακολούθησαν ενημερωτική παρουσίαση για το GDPR που διοργάνωσε το ΚΕΒΕ και σεμινάριο που διοργάνωσε το ΚΕΠΑ με θέμα «GDPR οι απαιτήσεις του Γενικού Κανονισμού προστασίας προσωπικών δεδομένων και οι ευθύνες των επιχειρήσεων».
- Πραγματοποιήθηκε αριθμός ενδουπηρεσιακών ενημερώσεων σε όλο το προσωπικό σχετικά με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων GDPR.
- Μέλη του προσωπικού των οποίων το Σχέδιο Υπηρεσίας απαιτεί κατοχή Πιστοποιητικού Πρώτων Βοηθειών παρακολούθησαν μαθήματα για ανανέωση του εν λόγω πιστοποιητικού.
- 12 λειτουργοί του ΔΣΜΚ έχουν παρακολουθήσει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Theory & Practice of Using Portable fire extinguishers».
- Το προσωπικό του ΔΣΜΚ έχει παρακολουθήσει ενημέρωση από την Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου για ενέργειες σε περίπτωση φωτιάς.
- Ένας λειτουργός του Λογιστηρίου παρακολούθησε σεμινάριο με θέμα «Σύνταξη εγγράφων διαγωνισμού στο πλαίσιο σύναψης δημοσίων συμβάσεων».
- Τρεις λειτουργοί του Λογιστηρίου παρακολούθησαν εκπαιδευτικό πρόγραμμα στον Τομέα Σύναψης Συμβάσεων που διοργάνωσε το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας.
- Δύο Λειτουργοί του ΔΣΜΚ παρακολούθησαν το σεμινάριο «Εργατική Νομοθεσία και Κοινωνικές Ασφαλίσεις στις Κυπριακές Επιχειρήσεις» που διοργάνωσε το ΚΕΒΕ.
- Ένας λειτουργός παρευρέθηκε στο ENTSO-E SDC Strategy Seminar στη Στοκχόλμη της Σουηδίας.
- Ένας λειτουργός παρευρέθηκε στο Ζβόλεν Σλοβακίας για MikroTik MTCNA training.
- Ένας λειτουργός του ΔΣΜΚ συμμετείχε ως συνεισηγητής στο 3rd International Hybrid Power Systems Workshop, στην Τενερίφη.
- Ένας λειτουργός παρευρέθηκε στη Μάλτα στο Network Control User Group Meeting της ABB.
- Ο ΔΣΜΚ, στα πλαίσια της αναγκαίας ενημέρωσης του προσωπικού και συμμόρφωσης με τη σχετική μελέτη Εκτίμησης Κινδύνων του ΕΚΕΕ, διοργάνωσε μονοήμερη ενημέρωση και εκπαίδευση στο χώρο του ΕΚΕΕ για βασικές γνώσεις πρώτων βοηθειών καθώς επίσης και για τη χρήση πυροσβεστήρων.
- Τον Ιανουάριο του 2018 οι νεοπροσληφθέντες υπάλληλοι έτυχαν ενημέρωσης από προσωπικό προερχόμενο από όλα τα τμήματα του ΔΣΜΚ κατά τις οποίες ενημερώθηκαν για τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες του κάθε τμήματος. Επίσης, στο πλαίσιο της ενημέρωσης των νεοπροσληφθέντων υπαλλήλων, οργανώθηκαν επισκέψεις στο Εθνικό Κέντρο Ελέγχου Ενέργειας (ΕΚΕΕ), σε υποσταθμούς κλειστού και ανοικτού τύπου, στον Ηλεκτροπαραγωγικό Σταθμό Βασιλικού και στο αιολικό πάρκο Ορείτες.
- Τον Φεβρουάριο του 2018, και αφού οι νεοπροσληφθέντες υπάλληλοι του Τμήματος Αγοράς μελέτησαν διεξοδικά τους Κανόνες Αγοράς Ηλεκτρισμού (ΚΑΗ), προέβηκαν σε παρουσιάσεις στους υπόλοιπους λειτουργούς για σκοπούς πληρέστερης ενημέρωσης.
- Πέντε (5) Λειτουργοί παρακολούθησαν το 2ο Ετήσιο Συνέδριο NIS Κυβερνοασφάλειας 2018 "Εξασφαλίζοντας ένα ψηλό επίπεδο ασφάλειας στην Κύπρο με την υποστήριξη της Αρχής Ψηφιακής Ασφάλειας και του Εθνικού CSIRT" το οποίο διοργάνωσε η Αρχή Ψηφιακής Ασφάλειας.
- Τέσσερις (4) Λειτουργοί παρακολούθησαν το Digital Security Stakeholders Conference 2018 το οποίο διοργάνωσε το Γραφείο Επιτρόπου Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΓΕΡΗΕΤ).
- Δύο (2) Λειτουργοί παρακολούθησαν το συνέδριο Κυβερνοασφάλειας "ITU Cyber Drill - ALERT (Applied Learning for Emergency Response Teams) for Europe Region" το οποίο διοργάνωσε το National CSIRT Cyprus.
- Ένας Λειτουργός παρακολούθησε το σεμινάριο "MISP seminar" το οποίο διοργάνωσε το National CSIRT Cyprus.
- Τέσσερις (4) Λειτουργοί παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό σεμινάριο "Fortinet Firewalls basic training" για τη τεχνική υποστήριξη των Fortinet Firewalls (τοιχοί προστασίας) του ΔΣΜΚ.

- Το Μάρτιο οργανώθηκε Ημερίδα για την Εφαρμογή της Μεταβατικής Ρύθμισης στην Αγορά Ηλεκτρισμού της Κύπρου - Σχεδιασμός Λειτουργίας, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Frederick. Η Ημερίδα συνδιοργανώθηκε μαζί με το Πανεπιστήμιο Frederick και την ΟΕΒ και συμμετείχε με παρουσία από Λειτουργό του. Την Ημερίδα παρακολούθησαν πολλοί λειτουργοί του ΔΣΜΚ μαζί με πυκνό κοινό.
- Το ΥΕΕΒ διοργάνωσε τον Ιούλιο και τον Σεπτέμβριο δύο (2) ημερίδες με θέμα τη χρηματοδότηση έργων ΑΠΕ και την λειτουργία τους στην Ανταγωνιστική Αγορά Ηλεκτρισμού. Οι Ημερίδες διεξήχθησαν στο Υπουργείο Οικονομικών με σκοπό την ενημέρωση των Τραπεζών και περιλάμβαναν, ανάμεσα σε άλλους, παρουσιάσεις από Λειτουργούς του ΔΣΜΚ.
- Λειτουργοί του Τμήματος Αγοράς συμμετείχαν σε Τηλεδιάσκεψη με θέμα 2030 Market Design, ENTSO-E Internal Workshop στις 28 Σεπτεμβρίου 2018.
- Τον Νοέμβριο διοργανώθηκε το 6th International Conference on Renewable Energy Sources & Energy Efficiency - New Challenges, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου με συνδιοργανωτή τον ΔΣΜΚ. Λειτουργοί του συμμετείχαν τόσο με παρουσιάσεις όσο και ως ακροατές.
- Λειτουργοί του ΔΣΜΚ συμμετείχαν σε ανοικτή Ημερίδα η οποία πραγματοποιήθηκε από την Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων με θέμα την Ανταγωνιστική Αγορά Ηλεκτρισμού: Προκλήσεις για την Ανάπτυξη των Φορέων Σωρευτικής Εκπροσώπησης ΑΠΕ - Εμπειρίες από το Βέλγιο, στις 07 Νοεμβρίου 2018.
- Ο ΔΣΜΚ διοργάνωσε δύο εκπαιδευτικά σεμινάρια βασικής και προχωρημένης γνώσης της Microsoft Excel, τον Μάιο και Ιούνιο 2018. Στα σεμινάρια αυτά δίδαξε Λειτουργός Πληροφορικής του Τμήματος Αγοράς και σε αυτά συμμετείχαν 17 και 31 λειτουργοί του ΔΣΜΚ αντίστοιχα.
- Ένας Μηχανικός ΔΣΜΚ έχει παρακολουθήσει σεμινάριο στις Βρυξέλλες σχετικά με "Advanced Use of HVDC Links in System Operations".
- Ένας Μηχανικός ΔΣΜΚ έχει παρακολουθήσει σεμινάριο στις Βρυξέλλες σχετικά με "ENTSOE RDIC Workshop HVAC HVDC Interaction".
- Ένας Μηχανικός έχει παρακολουθήσει σεμινάριο για το λογισμικό εργαλείο της ENTSO-E για πρόβλεψη φορτίου (TRAPUNTA).

4.3 Γραφείο Νομικών Συμβούλων

Κατά τη διάρκεια του 2018, το δικηγορικό γραφείο Κούσιος, Κορφιώτης, Παπαχαλαράμπους ΔΕΠΕ συνέχισε την παροχή νομικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών στον ΔΣΜΚ.

4.4 Προϋπολογισμός ΔΣΜΚ

Ο προϋπολογισμός του ΔΣΜΚ για το 2018 εγκρίθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 20 Μαρτίου 2018.

Ετοιμάστηκε προϋπολογισμός για τις αναμενόμενες κεφαλαιουχικές και λειτουργικές δαπάνες του ΔΣΜΚ για το 2019, ο οποίος και υποβλήθηκε στο Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και τη Βουλή των Αντιπροσώπων από την ΑΗΚ, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Περὶ Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμο (Ν122(Ι)/2003).

5. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥΣ/ ΕΡΓΑ

5.1 Συμμετοχή στον Σύνδεσμο Ευρωπαϊών Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς για τον Ηλεκτρισμό (ENTSO-E - European Network of Transmission System Operators-Electricity)

Ο ΔΣΜΚ συμμετείχε συνολικά σε δεκαεπτά (17) συνεδρίες Επιτροπών του Ευρωπαϊκού Δικτύου Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς για τον Ηλεκτρισμό (ENTSO-E). Συγκεκριμένα, ο ΔΣΜΚ εκπροσωπήθηκε σε τέσσερις (4) συνεδρίες της Γενικής Συνέλευσης, σε τέσσερις (4) συνεδρίες της Περιφερειακής Ομάδας Ηπειρωτικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης της Επιτροπής Ανάπτυξης Συστήματος, σε τέσσερις (4) συνεδρίες της Επιτροπής Αγοράς, και τρεις (3) συνεδρίες της Ομάδας Εργασίας "Οικονομικό Πλαίσιο" της Επιτροπής Αγοράς και σε δύο (2) συνεδρίες της Επιτροπής Λειτουργίας Συστήματος.

Επίσης συμμετείχε σε ένα (1) ENTSO-E Εργαστήριο Διασυνδεδεμένων Διασυνδεδεμένων Μερών για την αλληλεπίδραση HVAC/ HVDV RDIC, σε (2) δύο Ομάδες εργασίας "Economic Framework" ENTSO-E και ένα (1) Εσωτερικό Εργαστήριο ENTSO-E για την "Προηγμένη Χρήση των συνδέσεων HVDC στις λειτουργίες του συστήματος.

Κύρια θέματα που απασχόλησαν τη Γενική Συνέλευση

- Πακέτο Καθαρής Ενέργειας (Green Energy Package)
- Κοινό Μοντέλο Διαχείρισης Δικτύου (Common Grid Model)
- Μοντέλο Διαχείρισης Πληροφοριακών Συστημάτων (IT Governance Model)
- Ανανέωση Στρατηγικής Οργανισμού
- Δεκαετές Σχέδιο Ανάπτυξης

Κύρια θέματα που απασχόλησαν την Επιτροπή Ανάπτυξης Συστήματος

Ο ΔΣΜΚ συμμετέχει στην Επιτροπή Ανάπτυξης του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ηλεκτρικής ενέργειας καθώς επίσης και στην Ομάδα Εργασίας η οποία αναλύει το δίκτυο της Ανατολικής Ευρώπης και έχει εκπροσωπηθεί σε τέσσερις (4) συναντήσεις. Πέραν αυτών υποβάλλει δεδομένα και αξιολογεί μελέτες οι οποίες γίνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο από τον Ευρωπαϊκό Σύνδεσμο Διαχειριστών Ηλεκτρικής Ενέργειας (ENTSO-E) παρακολουθώντας το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο.

Τα θέματα που απασχόλησαν την επιτροπή περιλαμβάνουν:

- Δεκαετές πρόγραμμα ανάπτυξης του πανευρωπαϊκού δικτύου
- Έργα κοινού ενδιαφέροντος
- Μεθοδολογία αξιολόγησης έργων ανάπτυξης (CBA)
- Λογισμικά Πρόβλεψης Ζήτησης
- Μακροχρόνια μελέτη επάρκειας

Κύρια θέματα που απασχόλησαν την Επιτροπή Αγοράς (Market Committee)

Ο ΔΣΜΚ συμμετείχε σε τέσσερις (4) συνεδρίες της Επιτροπής Αγοράς της ENTSO-E στις Βρυξέλες. Κύρια θέματα των συναντήσεων, πέραν της εσωτερικής διακυβέρνησης και εξωτερικής πολιτικής, ήταν η διαδίζωνική τιμολόγηση, η εφαρμογή της κατευθυντήριας γραμμής για την εξισορρόπηση της ηλεκτρικής ενέργειας, το επόμενο Πακέτο Καθαρής Ενέργειας της ΕΕ και ο καθορισμός της στρατηγικής των επόμενων ενεργειών της Επιτροπής.

Κύρια θέματα που απασχόλησαν την Επιτροπή Λειτουργίας Συστήματος

Ο ΔΣΜΚ συμμετέχει στην Επιτροπή Λειτουργίας Συστήματος της ENTSO-E η οποία πραγματεύεται μεγάλο αριθμό θεμάτων που άπτονται της ασφαλούς και αποδοτικής λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Ηλεκτρικού Δικτύου. Θέματα που απασχόλησαν την Επιτροπή περιλαμβάνουν:

- Προϋπολογισμός ENTSO-E Μεθοδολογία για Συντονισμό Ανάλυσης Λειτουργικής Ασφάλειας
- Έρευνα για Μητρώο Κινδύνων της Επιτροπής Λειτουργίας Συστήματος
- Έργο Λειτουργία Συστήματος το 2030
- Εργαλείο Επικοινωνίας Κρίσεων
- Δείκτες Απόδοσης
- Πρόβλεψη Χειμώνα 2017/2018
- Κανόνες Δικτύου για Έκτακτη Ανάγκη και Αποκατάσταση Ηλεκτρισμού
- Οδηγίες Εξισορρόπησης Ηλεκτρισμού
- Μεθοδολογία Ανταλλαγής Δεδομένων
- Έκθεση TSO-DSO για Ενεργή Διαχείριση του Συστήματος
- Πακέτο Καθαρής Ενέργειας (Clean Energy Package) και ειδικότερα σε σχέση με Περιφερειακά Κέντρα Συντονισμού (ROCs)
- Επάρκεια παραγωγής κατά τους χειμερινούς και καλοκαιρινούς μήνες
- Καθοδήγηση για εθνική εφαρμογή των Κωδικών Δικτύου
- Καθοδήγηση για εθνική εφαρμογή των Κωδικών Δικτύου για Συνδέσεις
- Βασικές Οργανωτικές Απαιτήσεις, Ρόλοι και Ευθύνες για Ανταλλαγή δεδομένων
- Τηλεπικοινωνιακό Δίκτυο για Λειτουργία της Αγοράς (COMO)
- Πλαίσιο Ολοκληρωμένης Ασφάλειας (Remedial Action Framework) του δικτύου Ηλεκτρικού Διαύλου (Electronic Highway - EH) και ATOM
- Μεθοδολογία για Ανάλυση Κόστους - Οφέλους για διαθεσιμότητα παρόχων FCR με Περιορισμένη Ικανότητα Αποθήκευσης
- Μεθοδολογία Κοινού Μοντέλου Δικτύου (CGMM)
- IT Security Assessment Tool
- Έργο για Τεχνικά όρια Στατικής Ανταπόκρισης Διασυνδέσεων HVDC
- Οδηγός Λειτουργίας Συστήματος

5.2 Συμμετοχή στις εργασίες του Συνδέσμου Εκδοτών Ευρώπης (AIB)

Προσωπικό του ΔΣΜΚ έλαβε μέρος στις γενικές συνέλευσεις της AIB, στις Βρυξέλλες (3/18), το Εδιμβούργο (6/18) και τη Μαδρίτη (9/18). Κατά τις συναντήσεις αυτές κύριο θέμα των συζητήσεων ήταν η αναθεώρηση της οδηγίας των ΑΠΕ (2009/28/ΕΚ) και ο μελλοντικός ρόλος της AIB. Σχετικά με το δεύτερο θέμα έγιναν παρουσιάσεις από εξωτερικό σύμβουλο

για πιθανούς τρόπους εξέλιξης της AIB ώστε να είναι δυνατόν να ικανοποιούνται πιθανές διαφοροποιήσεις στις επιδιώξεις και φιλοδοξίες των μελών.

Κάποια μέλη έχουν εκφράσει την προθυμία να αναλαμβάνουν συμβουλευτικές υπηρεσίες προς τρίτους π.χ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω του οργανισμού.

Κατά τη συνάντηση στη Μαδρίτη τον Σεπτέμβριο κύριο θέμα συζήτησης ήταν η αναθεώρησης της οδηγίας των ΑΠΕ (2009/28/ΕΚ) και ο μελλοντικός ρόλος της AIB. Επίσης τον Νοέμβριο, Λειτουργός του ΔΣΜΚ συμμετείχε σε ομάδα εξωτερικού ελέγχου (external audit team) της AIB, η οποία πραγματοποίησε έλεγχο στον Αυστριακό Εκδότη Εγγυήσεων Προέλευσης E-Control. Η διαδικασία αυτή έχει προσφέρει πολύτιμη εμπειρία και γνώσεις στο προσωπικό που συμμετείχε, οι οποίες είναι πολύ χρήσιμες στη διαχείριση του ΗΜ ΕΠ του ΔΣΜΚ.

5.3 Συμμετοχή του ΔΣΜΚ στις συναντήσεις του έργου CA-RES III

Προσωπικό του ΔΣΜΚ έλαβε μέρος σε δύο (2) συναντήσεις του έργου CA-RES III ως υπεργολάβος του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας. Οι συναντήσεις έγιναν τον Μάρτιο στη Βαρσοβία της

Πολωνίας, και τον Δεκέμβριο στη Βιέννη της Αυστρίας. Ο ΔΣΜΚ συμμετείχε στη θεματική ενότητα CT3 Article 15 – Guarantees of Origin/Disclosure, με έναν Λειτουργό. Η θεματική αυτή σχετίζεται με την εφαρμογή του άρθρου 15 της Οδηγίας 2009/28.

5.4 Συμμετοχή του ΔΣΜΚ στο Flexitranstore

Το έργο FLEXITRANSTORE στοχεύει στη δημιουργία της επόμενης γενιάς ευέλικτων δικτύων ηλεκτρικής ισχύος, για πιο έξυπνες και εύρωστες υποδομές ηλεκτρικής ενέργειας. Παράλληλα, το έργο ανταποκρίνεται σε σημαντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν πολλοί πάροχοι ηλεκτρικής ενέργειας σε σχέση με την αποτελεσματική χρήση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ). Πιο συγκεκριμένα, το FLEXITRANSTORE, με την ανάπτυξη νέων μεθοδολογιών ενσωμάτωσης ΑΠΕ και τεχνολογιών αποθήκευσης ενέργειας, μέσω πιλοτικών εγκαταστάσεων μεγάλης κλίμακας, αναμένεται να επιφέρει αυξημένη ευελιξία στο δίκτυο μεταφοράς των συστημάτων ηλεκτρικής ισχύος και σημαντικά αυξημένες δυνατότητες αποθήκευσης της παραγομένης ενέργειας από τις ΑΠΕ. Παρόλο που το μερίδιο των ΑΠΕ αυξάνεται στην αγορά ενέργειας, η ενσωμάτωση ΑΠΕ μεγάλης κλίμακας εξακολουθεί να είναι περιορισμένη λόγω της απρόβλεπτης και μεταβλητής φύσης της παραγομένης ενέργειάς τους

Δύο λειτουργοί του ΔΣΜΚ συμμετείχαν σε δύο διαφορετικές συναντήσεις του Flexitranstore Project στη Σόφια και στο Δουβλίνο.

6. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΝ ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ (Med-TSO)

Από τον Απρίλιο 2015, ο ΔΣΜΚ είναι μέλος του Συνδέσμου Μεσογειακών Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς Med-TSO. Ο Σύνδεσμος ασχολείται με τη διενέργεια αριθμού έργων/μελετών με σκοπό την ηλεκτρική διασύνδεση της Ευρώπης με τη βόρειο Αφρική και Μέση Ανατολή με εξειδικευμένες ομάδες εργασίας.

Κατά τη διάρκεια του έτους ο ΔΣΜΚ έχει εκπροσωπηθεί σε δεκατέσσερις (14) συναντήσεις ομάδων εργασίας του Συνδέσμου Μεσογειακών Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς (Med-TSO), δύο (2) συνεδρίες της Γενικής Συνέλευσης, σε τρεις (3) συνεδρίες της Τεχνικής Επιτροπής Λειτουργίας, σε τρεις (3) συνεδρίες της Τεχνικής Επιτροπής Διασυνοριακής Εμπορίας Ηλεκτρισμού, σε τέσσερις (4) συνεδρίες της ομάδας εργασίας Ανάπτυξης Κοινών Κανόνων Λειτουργίας και σε δύο (2) συνεδρίες της Επιτροπής Οικονομικών Μελετών και Σεναρίων.

Η **ομάδα εργασίας Οικονομικών Σεναρίων** διεξάγει μελέτες που αφορούν την ωριαία τιμή ροής της ενέργειας μεταξύ των διασυνδέσεων υπό μελέτη, σε συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα μέσα από το πρίσμα σεναρίων όπως μεγάλη διείσδυση ΑΠΕ, μεγάλη οικονομική ανάπτυξη, κανονική οικονομική ανάπτυξη κ.λ.π., με βάση το κόστος παραγωγής της κιλοβατώρας ανά ώρα ή την τιμή της αγοράς κάθε χώρας.

Η **ομάδα εργασίας Μελετών Ανάπτυξης Ηλεκτρικών Συστημάτων** για διεθνείς διασυνδέσεις διεξάγει μελέτες ροής φορτίων για τις ενδυναμώσεις που δυνατόν να προκύψουν στο δίκτυο μιας χώρας σε σχέση με την επερχόμενη κατασκευή της διασύνδεσης με άλλη χώρα. Τα αποτελέσματα των μελετών σχετίζονται με το κόστος κατασκευής μιας διασύνδεσης, το κόστος ενδυναμώσεων που μπορεί να προκύψει εντός μιας χώρας καθώς επίσης και το κόστος απωλειών εντός του συστήματος της κάθε χώρας και της διασύνδεσης που την αφορά.

Επίσης, ο ΔΣΜΚ έχει εκπροσωπηθεί και στην υπό-ομάδα εργασίας που αναπτύσσει τη βάση δεδομένων για υποβολή δεδομένων και τη διεξαγωγή μελετών (DBMED ACTIVITIES).

Η **ομάδα εργασίας Ανάπτυξης Κοινών Κανόνων Λειτουργίας των διασυνδεδεμένων συστημάτων** διεξάγει μελέτες ώστε να μπορέσουν οι Διαχειριστές να καταλήξουν σε ένα κοινό αποδεκτό πλαίσιο Κανόνων Μεταφοράς και Λειτουργίας των συστημάτων τους.

Η ομάδα εργασίας Ανάλυσης Διεθνών Ανταλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας διεξάγει μελέτες για τα χαρακτηριστικά των συστημάτων σε τεχνικό επίπεδο και τη δυνατότητα λειτουργίας των συστημάτων κατά τις περιπτώσεις που το σύστημα μιας χώρας θα διασυνδεθεί με άλλα συστήματα.

Ο ΔΣΜΚ συμμετείχε στην ολοκλήρωση του Μεσογειακού Έργου "Mediterranean Project I", τα αποτελέσματα του οποίου παρουσιάστηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Βρυξέλλες, τον Μάρτιο του 2018. Πέραν τούτου έχει διαθέσει πόρους και για συμμετοχή στο "Mediterranean Project II" στο οποίο διεξάγονται μελέτες σε περισσότερο λεπτομέρεια καθώς επίσης σε επίπεδο ζωνών. Στα πλαίσια της συμμετοχής του στη διεξαγωγή των διαφόρων μελετών, ο ΔΣΜΚ αποκτά εμπειρίες και γνώσεις για τη μελλοντική συμπεριφορά του Ηλεκτρικού Συστήματος της Κύπρου σε συνθήκες λειτουργίας διασυνδεδεμένων συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας.

Κατά το 2018 ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση του Μεσογειακού Έργου (Mediterranean Project) και διοργανώθηκε εργαστήριο στη Μαδρίτη/Βρυξέλλες για ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του έργου.

Επίσης ο ΔΣΜΚ συμμετείχε σε μια διευθυντική συνάντηση καθώς επίσης και σε ένα σεμινάριο μεταφοράς γνώσης που προκύπτουν από το έργο των πιο πάνω ομάδων εργασίας και τις ιδιαιτερότητες των ηλεκτρικών συστημάτων των χωρών που συμμετέχουν στον οργανισμό (Med-TSO).

Επίσης ο ΔΣΜΚ συμμετείχε σε δύο Γενικές Συνελεύσεις του Med-TSO.

Κύρια θέματα που απασχόλησαν την Γενική Συνέλευση:

- Έγκριση Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης που αφορά το Mediterranean Project II
- Εκλογές Αντιπροέδρων
- Αλλαγές στο καταστατικό του Οργανισμού και εσωτερικών κανονισμών
- Δικαιώματα ψήφου με βάση τις συνδρομές των μελών
- Προϋπολογισμός και Οικονομικός Σχεδιασμός

7. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Το τμήμα Αγοράς προκήρυξε τον Μάρτιο 2018 τον Διαγωνισμό TSOC1/2018 για υλοποίηση και εφαρμογή συστήματος λογισμικού και υλισμικού για τη Λειτουργία της Αγοράς (MMS). Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο και είχε ως αποτέλεσμα τη μη κατακύρωση της σύμβασης και την ακύρωση του διαγωνισμού. Μετά την εξέλιξη αυτή ο ΔΣΜΚ προχώρησε στον επανασχεδιασμό της διαδικασίας του διαγωνισμού και προγραμματίζει την έκδοση νέου διαγωνισμού νωρίς το 2019.

Μετά από τις σχετικές οδηγίες της ΡΑΕΚ, το τμήμα Αγοράς προέβη σε αναθεώρηση των Κανόνων Αγοράς Ηλεκτρισμού, προς εφαρμογή του Κοινοτικού Κεκτημένου σε σχέση με τις Μονάδες Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ). Ακολουθώντας την προβλεπόμενη διαδικασία εξέδωσε την Τροποποιητική Έκδοση 2.0.1 των ΚΑΗ η οποία ακολούθως εγκρίθηκε από την ΡΑΕΚ.

Πρόσθετα ξεκίνησαν οι διεργασίες για εναρμόνιση των ΚΑΗ και συγκεκριμένα του Κεφαλαίου Εφεδρεία Απροόπτων Καταστάσεων, με τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις Κρατικές Ενισχύσεις στους τομείς του Περιβάλλοντος και της Ενέργειας. Τον Δεκέμβριο το τμήμα Αγοράς υπέβαλε τις προτεινόμενες τροποποιήσεις των ΚΑΗ στον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων για νομικό έλεγχο.

7.1 Έγκριση από τη ΡΑΕΚ Τροποποιητικής Έκδοσης ΚΑΗ

Ο ΔΣΜΚ προς εφαρμογή του Κοινοτικού Κεκτημένου σε σχέση με τις Μονάδες Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ) και σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες της ΡΑΕΚ, προέβη σε αναθεώρηση των Κανόνων Αγοράς Ηλεκτρισμού ετοιμάζοντας, βάσει της προβλεπόμενης διαδικασίας, την Τροποποιητική Έκδοση 2.0.1 των ΚΑΗ. Η Τροποποιητική Έκδοση έχει εγκριθεί από την ΡΑΕΚ.

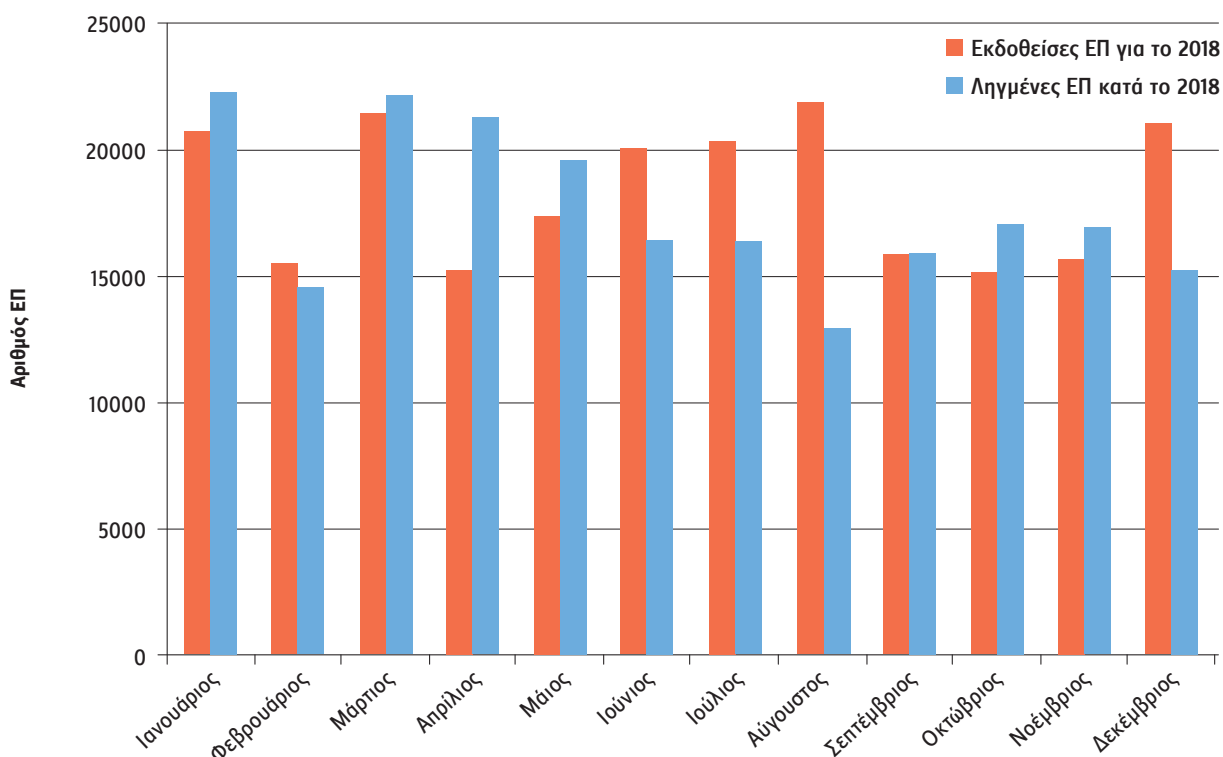
Κατόπιν οδηγιών της ΡΑΕΚ προς τον ΔΣΜΚ και στα πλαίσια πλήρους διαφάνειας, ενημέρωσης και έγκαιρης πληροφόρησης όλων των ενδιαφερομένων επενδυτών για τυχόν δραστηριοποίησή τους στον τομέα της Ανταγωνιστικής Αγοράς Ηλεκτρισμού αλλά και για ενημέρωση των οποιωνδήποτε άλλων ενδιαφερομένων προσώπων ή/και συμμετεχόντων στην Αγορά Ηλεκτρισμού, ο ΔΣΜΚ δημοσίευσε την Τροποποιητική Έκδοση 2.0.1 η οποία ωστόσο δεν έχει ακόμα τεθεί σε ισχύ. Η ΡΑΕΚ θα αποφασίσει σε μεταγενέστερο στάδιο την ημερομηνία δημοσίευσης των νέων αναθεωρημένων εγκεκριμένων ΚΑΗ στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, ημερομηνία κατά την οποία με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 81(6) του Νόμου θα τεθούν σε ισχύ. Η νέα αναθεωρημένη εγκεκριμένη Τροποποιητική Έκδοση 2.0.1 των ΚΑΗ αποτελεί συνέχεια της υφιστάμενης Έκδοσης 2.0.0.

7.2 Ηλεκτρονικό μητρώο για πιστοποιητικά εγγυήσεων προέλευσης

Η έκδοση εγγυήσεων προέλευσης EECs συνεχίστηκε χωρίς προβλήματα κατά το 2018.

Η σύνδεση του ΗΜ ΕΠ με το AIB hub, δεν έγινε κατορθωτή εντός του 2018. Υπολείπονται να γίνουν οι τελευταίες δοκιμές με το AIB hub. Η διαδικασία αναμένεται να ολοκληρωθεί νωρίς εντός του 2019.

Οι εκδόσεις εγγυήσεων προέλευσης με περίοδο αναφοράς εντός του 2018, ανήλθαν στις 220.611. Ο αντίστοιχος αριθμός για το 2017 ήταν 211.006. Στο Σχεδιάγραμμα 2 που ακολουθεί φαίνεται η μηνιαία κατάσταση του ηλεκτρονικού μητρώου όσον αφορά τις εκδοθείσες και ληγμένες εγγυήσεις προέλευσης. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο χρόνος ζωής των ΕΠ είναι ένας χρόνος, γίνεται εύκολα κατανοητό ότι ΕΠ που λήγουν εντός ενός συγκεκριμένου μήνα, είναι οι εκδοθείσες ΕΠ του αντίστοιχου μήνα του προηγούμενου έτους.

Σχ. 2 - Μηνιαία διαχείριση ηλεκτρονικού μητρώου εγγυήσεων προέλευσης (ΕΠ) κατά το 2018

7.3 Αποκάλυψη ενεργειακού μείγματος της ηλεκτρικής ενέργειας

Ο ΔΣΜΚ προέβη σε υπολογισμό του ενεργειακού μείγματος της ηλεκτρικής ενέργειας της Κύπρου για το 2017, σύμφωνα με την απόφαση της ΡΑΕΚ 1279/2015 για την αποκάλυψη ενεργειακού μείγματος της ηλεκτρικής ενέργειας της Κύπρου και μείγματος προμηθευτή. Η σύσταση του ενεργειακού μείγματος δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα του ΔΣΜΚ στις 30 Μαΐου 2018, ενώ τα αποτελέσματα του υπολογισμού για τον προμηθευτή ΑΗΚ δημοσιεύτηκαν στο πίσω μέρος των λογαριασμών της ΑΗΚ την 1 Ιουλίου 2018 (Σχεδιάγραμμα 3). Σύμφωνα με τις πρόνοιες της απόφασης της ΡΑΕΚ, τα αποτελέσματα δημοσιεύονται κατά την περίοδο 1 Ιουλίου 2018-30 Ιουνίου 2019 στους λογαριασμούς, στην ιστοσελίδα και σε άλλο ενημερωτικό υλικό που ο προμηθευτής ΑΗΚ διαθέτει στους πελάτες του.

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΠΗΓΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΕΙΓΜΑ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2017

	ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ ΑΗΚ	ΚΥΠΡΟΣ
Ορυκτά καύσιμα	91,6%	91,6%
ΑΠΕ	8,4%	8,4%
Άλλες πηγές	0,0%	0,0%

Οι εκπομπές θερμοκηπιακών αερίων (CO₂) του Προμηθευτή ΑΗΚ για το 2017 είναι 726,3 gCO₂/kWh πωληθείσας μονάδας. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της ΑΗΚ.

Σχ. 3 - Παρουσίαση πληροφοριών αποκάλυψης ενεργειακού μείγματος για το 2017, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς του προμηθευτή ΑΗΚ, περίοδος 1 Ιουλίου 2018-30 Ιουνίου 2019

7.4 Χρεώσεις χρήσης δικτύου μεταφοράς

Η διατίμηση Χρήσης Συστήματος Μεταφοράς (Δ-ΧΣ) για το 2018 εφαρμόζεται κατόπιν απόφασης της ΡΑΕΚ ανά τάση ως πιο κάτω:

- Υψηλή Τάση 0,55 €/kWh,
- Μέση Τάση 0,87 €/kWh,
- Χαμηλή Τάση 0,88 €/kWh.

Το τέλος χρήσης δικτύου μεταφοράς κατά το 2017 ήταν 0,86 σεντ/kWh.

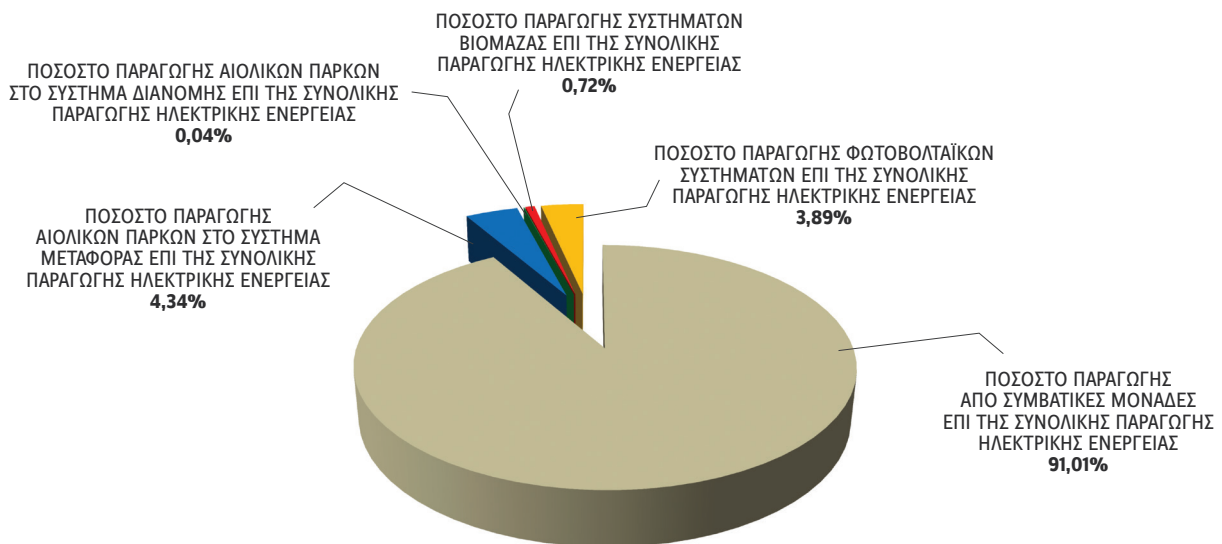
7.5 Τέλος ΔΣΜΚ

Κατόπιν απόφασης της ΡΑΕΚ, το τέλος ΔΣΜΚ (διατίμηση-ΔΣΜ) αυξήθηκε στα 0,15 σεντ/kWh για το 2018 έναντι 0,09 σεντ/kWh το 2017.

8. ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

8.1 Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ)

Κατά το 2018 δεν έγινε οποιαδήποτε σύνδεση μονάδων παραγωγής στο Σύστημα Μεταφοράς. Στο Σύστημα Διανομής συνδέθηκαν επιπρόσθετες εγκαταστάσεις Φωτοβολταϊκών Συστημάτων συνολικής εγκατεστημένης ισχύος της τάξης των 10,6 MW. Η συνολική εγκατεστημένη δυναμικότητα των Αιολικών Πάρκων και των Εγκαταστάσεων Βιομάζας/Βιοαερίου παρέμεινε στα 157,5 MW και 9,7 αντίστοιχα, ενώ των Φωτοβολταϊκών Συστημάτων ανήλθε στα 122,7 MW. Σημειώνεται ότι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ανήλθε στις 452.007 MWh, που αντιπροσωπεύει το 9,0% της ολικής παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας και παρουσιάζεται αναλυτικά στο Σχεδιάγραμμα 4.

Σχ. 4 - Ποσοστό παραγωγής ΑΠΕ επί της συνολικής παραγωγής στο Ηλεκτρικό Σύστημα της Κύπρου για το έτος 2018

8.2 Συνδέσεις παραγωγών και καταναλωτών στο σύστημα μεταφοράς

Μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2018 υπήρχαν σε ισχύ καταχωρημένες στο μητρώο αιτήσεων του ΔΣΜΚ, δύο (2) αιτήσεις παραγωγών για σύνδεση στο σύστημα μεταφοράς/διανομής, οι οποίες αφορούν παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ. Επιπρόσθετα υπήρχε καταχωρημένη μία (1) αίτηση καταναλωτή που αφορούσε μετακίνηση υπόγειας ηλεκτρικής γραμμής μεταφοράς. Τα στοιχεία αυτά φαίνονται στον Πίνακα 1 πιο κάτω.

A/A	Αιτητής	Κατηγορία έργου	Περιοχή	Αιτούμενη ισχύς σύνδεσης (MW)	Παρατηρήσεις
1	Alfa Mediterranean Enterprises Ltd	Ηλιοθερμικός Σταθμός Παραγωγής	Δωρός, Μονάγρι, Άλασσα	50	Εκδόθηκαν προκαταρκτικοί όροι σύνδεσης
2	Kel. Sorokos	Αιολικό Πάρκο	Κελλιά Λάρνακος	12	Στάδιο έκδοσης προκαταρκτικών όρων σύνδεσης
3	Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων	Μετακίνηση υπόγειας ηλεκτρικής γραμμής 132 kV	Τσέρι	----	Εκδόθηκαν προκαταρκτικοί όροι σύνδεσης

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - Αιτήσεις σύνδεσης καταχωρημένες στο μητρώο αιτήσεων του ΔΣΜΚ την 31 Δεκεμβρίου 2018

8.3 Χρέωσεις σύνδεσης συστήματος μεταφοράς

Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων του ΔΣΜΚ είναι και η ενημέρωση των αιτητών για τους πιθανούς τρόπους σύνδεσής τους στο δίκτυο και τις τεχνικά αποδεκτές λύσεις που μπορούν να υλοποιηθούν, με γνώμονα πάντα την αξιοπιστία του ηλεκτρικού συστήματος καθώς επίσης και την ελαχιστοποίηση του κόστους σύνδεσης.

Τα διάφορα στοιχεία και πληροφορίες που αφορούν το κόστος της σύνδεσης, ο τρόπος της χρέωσης καθώς επίσης και οικονομικές υποχρεώσεις του αιτητή περιγράφονται στο εγκεκριμένο έγγραφο του ΔΣΜΚ «Βασικές αρχές πολιτικής χρέωσης για σύνδεση παραγωγών και πελατών στο σύστημα μεταφοράς/διανομής (παραγωγών > 8 MW και πελατών > 12 MVA)», το οποίο τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2013 και είναι δημοσιευμένο στην ιστοσελίδα του ΔΣΜΚ.

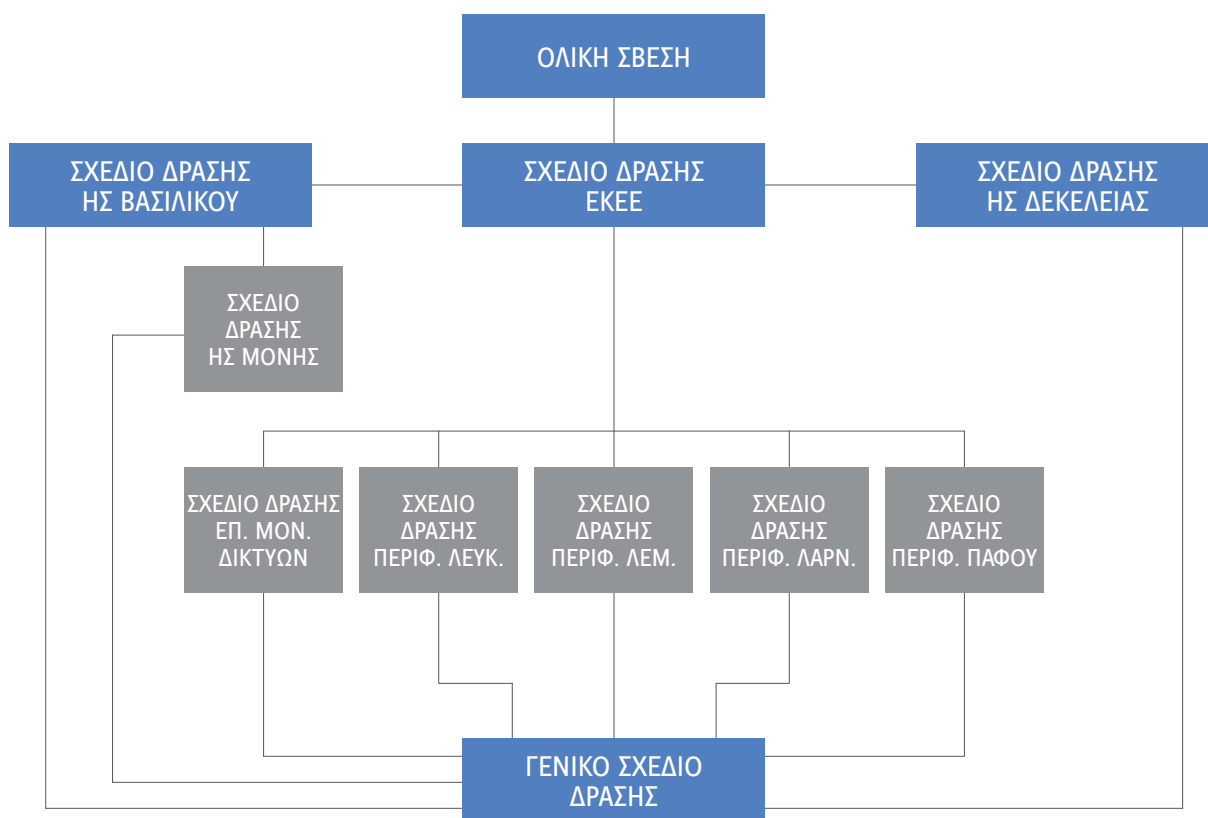
Η χρέωση των νέων συνδέσεων στο σύστημα μεταφοράς γίνεται με βάση τις μοναδιαίες τιμές εξοπλισμού (ηλεκτρολογικού και τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού, δομικών έργων κ.ά.). Οι μοναδιαίες τιμές ετοιμάζονται από τον Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς στη βάση πραγματικών τιμών εξοπλισμού και χρησιμοποιούνται από τον ΔΣΜΚ ως βάση για την κοστολόγηση νέων συνδέσεων.

9. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

9.1 Ενιαίο σχέδιο δράσης για την αποκατάσταση του συστήματος μετά από ολική σβέση

Ο ΔΣΜΚ σε συνεργασία με την ΑΗΚ έχουν εκπονήσει το ενιαίο σχέδιο δράσης για την αποκατάσταση του Συστήματος μετά από ολική σβέση, ούτως ώστε να καθοριστεί η βέλτιστη διαδικασία για την αποκατάσταση του Ηλεκτρικού Συστήματος μετά από ολική σβέση. Όλοι οι βασικοί συντελεστές και εμπλεκόμενοι φορείς στην αποκατάσταση του Ηλεκτρικού Συστήματος μετά από ολική σβέση, δηλαδή το Εθνικό Κέντρο Ελέγχου Ενέργειας, οι ηλεκτροπαραγωγοί σταθμοί, οι περιφέρειες και η επιχειρησιακή μονάδα δικτύων, έχουν ετοιμάσει σχέδια δράσης σε σχέση με την ακολουθητέα διαδικασία αποκατάστασης μετά από ολική σβέση, που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων το κρίσιμο προσωπικό υποστήριξης, τους μηχανισμούς ειδοποίησης, τον τρόπο επικοινωνίας καθώς και ενδεχόμενες επιμέρους ενέργειες των εμπλεκόμενων, με στόχο να προλειάνουν το έδαφος για την έναρξη της εφαρμογής του Ενιαίου Γενικού Σχεδίου Δράσης.

Στο Σχεδιάγραμμα 5 παρουσιάζονται σχηματικά η αλληλεξάρτηση, η σύνδεση και η εμπλοκή των Σχεδίων Δράσης των φορέων που συμμετέχουν στην αποκατάσταση του Συστήματος μετά από ολική σβέση. Τα Σχέδια Δράσης του Εθνικού Κέντρου Ελέγχου Ενέργειας, των ηλεκτροπαραγωγών σταθμών, των περιφερειών και της επιχειρησιακής μονάδας δικτύων αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του Ενιαίου Σχεδίου Δράσης. Τονίζεται σχετικά ότι τα επιμέρους Σχέδια Δράσης έχουν εκπονηθεί λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση πραγμάτων. Τα Σχέδια Δράσης βρίσκονται υπό συνεχή μελέτη και επεξεργασία και, εφόσον προκύπτει οποιαδήποτε ανάγκη για επικαιροποίηση/αναθεώρηση, ενημερώνεται άμεσα ο ΔΣΜΚ.

Σχ. 5 - Σχέδια δράσης των φορέων που συμμετέχουν στην αποκατάσταση του συστήματος μετά από ολική σβέση

9.2 Προγραμματισμένες διακοπές για εκτέλεση εργασίας στο σύστημα μεταφοράς

Για σκοπούς συντήρησης εξοπλισμού υψηλής τάσης, διεξαγωγής εργασιών αναβάθμισης εξοπλισμού και σύνδεσης νέων υποσταθμών, ο ΔΣΜΚ εξέταζε καθημερινά αιτήσεις των περιφερειών και των σταθμών παραγωγής της ΑΗΚ για προγραμματισμένες εργασίες και χειρισμούς στο Σύστημα Μεταφοράς. Η διαδικασία έγκρισης των αιτήσεων απαιτούσε σε πολλές περιπτώσεις μελέτες ροής φορτίου, υπαλλακτικές επιλογές τροφοδοσίας για διατήρηση της αναγκαίας ασφάλειας και αξιοπιστίας του Συστήματος και συντονισμό των εργασιών μεταξύ περιφερειών και σταθμών παραγωγής της ΑΗΚ.

Η διαδικασία υποβολής και εξασφάλισης έγκρισης από τον ΔΣΜΚ για διεξαγωγή εργασιών στο Σύστημα Μεταφοράς προωθείται αποκλειστικά μέσω της ειδικής διαδικτυακής εφαρμογής της ιστοσελίδας του ΔΣΜΚ. Υποβλήθηκαν μέσα στο 2018 συνολικά 276 αιτήσεις, σε σύγκριση με 304 αιτήσεις το 2017, από εξουσιοδοτημένους χρήστες του ειδικού ιστοχώρου του ΔΣΜΚ, τόσο από τα περιφερειακά γραφεία, όσο και από τους σταθμούς παραγωγής. Η διαδικτυακή εφαρμογή λειτούργησε πολύ ικανοποιητικά προσφέροντας στους χρήστες την έγκαιρη και ομαλή διεξαγωγή εργασιών στο Σύστημα Μεταφοράς.

9.3 Συντήρηση συμβατικών μονάδων παραγωγής

Για την όσο το δυνατό ομαλότερη λειτουργία του Συστήματος Παραγωγής καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια, ούτως ώστε ο προγραμματισμός και οι διαφοροποιήσεις στο εγκεκριμένο πρόγραμμα συντήρησης των μονάδων παραγωγής να παρέχουν τη μέγιστη αξιοπιστία στη λειτουργία του Συστήματος Παραγωγής και Μεταφοράς. Κατά τη διάρκεια του έτους έγιναν ορισμένες αναγκαίες αναθεωρήσεις στο πρόγραμμα που υποβλήθηκε στον ΔΣΜΚ από την επιχειρησιακή μονάδα παραγωγής για μελέτη και έγκριση. Σε κάθε περίπτωση το πρόγραμμα μελετήθηκε με γνώμονα πάντοτε τον καλύτερο λειτουργικό σχεδιασμό και εγκρίθηκε μετά από τις απαραίτητες αλλαγές.

Επιπρόσθετα, ο ΔΣΜΚ μελέτησε αιτήσεις για έκτακτες εργασίες συντήρησης των μονάδων παραγωγής. Η έγκριση των εργασιών συντήρησης των μονάδων παραγωγής από μέρος του ΔΣΜΚ υπόκειται πάντοτε σε κριτήρια που αφορούν στην επάρκεια και στην ασφάλεια του Συστήματος. Για την έγκριση οποιασδήποτε εργασίας συντήρησης, τίθεται ως ελάχιστη προϋπόθεση η διασφάλιση της απρόσκοπτης παροχής ηλεκτρικής ενέργειας στους καταναλωτές, ακόμα και στην περίπτωση απώλειας της μεγαλύτερης εγκατεστημένης μονάδας του Συστήματος με ικανότητα παραγωγής ισχύος ανερχόμενης στα 130 MW (απώλεια ενός ατμοστρόβιλου στον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό Βασιλικού).

Ο προγραμματισμός της συντήρησης μονάδων παραγωγής γίνεται με βάση τις πρόνοιες του κεφαλαίου T4 των Κανόνων Μεταφοράς και Διανομής και πάντοτε σε συνεργασία με το αρμόδιο τμήμα του παραγωγού.

9.4 Βραχυπρόθεσμη πρόβλεψη της διακύμανσης της συνολικής παραγωγής ισχύος και της συγχρονισμένης ικανότητας παραγωγής ισχύος

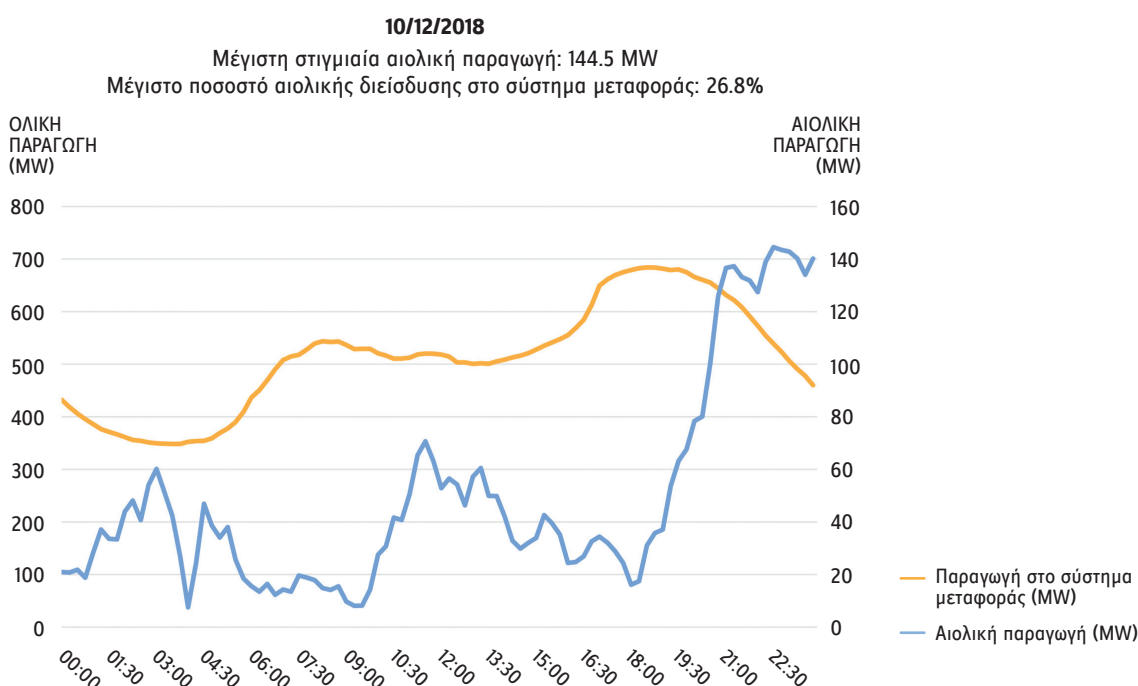
Η βραχυπρόθεσμη πρόβλεψη της διακύμανσης της συνολικής παραγωγής και της συγχρονισμένης ικανότητας παραγωγής ισχύος του συστήματος, καθώς και της συνεπαγόμενης δέσμευσης των μονάδων παραγωγής διεξάγεται επί καθημερινής βάσης για σκοπούς βέλτιστης ικανοποίησης της απαιτούμενης ζήτησης. Στο πλαίσιο της πρόβλεψης της παραγωγής ισχύος του συστήματος, λαμβάνονται υπόψη ιστορικά στοιχεία παραγωγής ισχύος, στοιχεία πρόβλεψης της ζήτησης φορτίου της ΑΗΚ και των ανεξάρτητων παραγωγών, προβλέψεις καιρικών συνθηκών, καθώς επίσης εμπειρίες και διαθέσιμα εργαλεία (λογισμικά ή τυπικές καμπύλες διακύμανσης). Στη συνέχεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρόβλεψη της διακύμανσης της συνολικής παραγωγής ισχύος του συστήματος, τις δηλώσεις τεχνικών χαρακτηριστικών των μονάδων παραγωγής και τις δηλώσεις προγραμματισμού παραγωγής της ΑΗΚ, τη διαθεσιμότητα των μονάδων παραγωγής στους ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς και χρησιμοποιώντας τα υφιστάμενα εργαλεία του ΔΣΜΚ, καθορίζεται το πρόγραμμα δέσμευσης των μονάδων παραγωγής για την επόμενη μέρα.

Κατά την πρόβλεψη της διακύμανσης της συνολικής παραγωγής ισχύος, γίνεται χρήση επίσημων μετεωρολογικών δεδομένων, των προβλεπόμενων καιρικών συνθηκών από τη Μετεωρολογική Υπηρεσία Κύπρου, την πρόβλεψη της φωτοβολταϊκής παραγωγής από τον ΔΣΔ καθώς και στοιχείων από διάφορες ιστοσελίδες του διαδικτύου, όπου δημοσιεύονται προβλέψεις του καιρού.

Τονίζεται ότι η ακρίβεια στην πρόγνωση είναι κεφαλαιώδους σημασίας για σκοπούς εύρυθμης λειτουργίας του συστήματος. Σε συστηματική βάση πραγματοποιούνται συγκρίσεις της προβλεπόμενης και της πραγματικής παραγωγής για υπολογισμό του κανονικοποιημένου μέσου απόλυτου σφάλματος μηνιαίας πρόγνωσης.

9.5 Διείσδυση αιολικής και φωτοβολταϊκής ηλεκτροπαραγωγής

Η αυξημένη διείσδυση της αιολικής ηλεκτροπαραγωγής, της οποίας η εγκατεστημένη ισχύς ανέρχεται επί του παρόντος στα 157,5 MW, προκαλεί προβλήματα λειτουργικής διαχείρισης του ηλεκτρικού δικτύου, που κατά κύριο λόγο αφορούν τα τεχνικά χαρακτηριστικά της ηλεκτροπαραγωγής των αιολικών πάρκων στο σημείο σύνδεσης. Τα χαρακτηριστικά αυτά σχετίζονται με τη διακύμανση της παραγωγής, τον ρυθμό μεταβολής της παραγόμενης ενεργού ισχύος, την ποιότητα ηλεκτρικής ισχύος και τη διαχείριση της αέργου ισχύος. Στο Σχεδιάγραμμα 6 παρουσιάζεται η ημέρα με τη μέγιστη στιγμιαία αιολική παραγωγή ισχύος για το 2018 που ανέρχεται στα 144.5 MW και με ποσοστό 26.8 % επί της στιγμιαίας συνολικής παραγωγής στο Σύστημα Μεταφοράς.

Σχ. 6 - Μέγιστη στιγμιαία διείσδυση αιολικής ηλεκτροπαραγωγής στο ηλεκτρικό σύστημα

9.6 Πρόγνωση αιολικής και φωτοβολταϊκής ηλεκτροπαραγωγής

Η πρόγνωση της αιολικής και φωτοβολταϊκής ηλεκτροπαραγωγής υποβάλλεται καθημερινά από τα αιολικά πάρκα και τον Διαχειριστή Συστήματος Διανομής αντίστοιχα, στο πλαίσιο των συμβατικών τους υποχρεώσεων και ενσωματώνεται στο γενικό πρόγραμμα πρόγνωσης του ΔΣΜΚ. Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί σημαντικό εργαλείο για τον καταρτισμό του προγράμματος παραγωγής για την επόμενη ημέρα.

Σημειώνεται ότι η αιολική και φωτοβολταϊκή ηλεκτροπαραγωγή σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία και με τους Κανόνες Μεταφοράς και Διανομής (ΚΜΔ) λαμβάνει προτεραιότητα στην κατανομή, σύμφωνα με το πρόγραμμα παραγωγής για την επόμενη ημέρα.

Ως εκ τούτου, η ακρίβεια στην πρόγνωση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και παρακολουθείται στενά από τον ΔΣΜΚ. Σε τακτικά χρονικά διαστήματα πραγματοποιούνται συγκρίσεις της προβλεπόμενης και της πραγματικής διακύμανσης της αιολικής ηλεκτροπαραγωγής στη βάση μετρήσιμων κριτηρίων που έχουν αναπτυχθεί για τον σκοπό αυτό και ενσωματωθεί στους ΚΜΔ. Για το 2018 το κανονικοποιημένο μέσο απόλυτο σφάλμα μηνιαίας πρόγνωσης της αιολικής παραγωγής ανήλθε κατά μέσο όρο στο 11,1%. Σημειώνεται σχετικά ότι σύμφωνα με τους ΚΜΔ το επιτρεπόμενο όριο σφάλματος για την αιολική πρόγνωση ανέρχεται στο 10%.

9.7 Μελέτες Λειτουργίας Συστήματος

Κατά το 2018 εκπονήθηκαν διάφορες μελέτες ανάλυσης ροών φορτίου με τη χρήση του λογισμικού ανάλυσης συστημάτων ισχύος. Μεταξύ άλλων, οι μελέτες αφορούσαν στη βέλτιστη λειτουργία του ηλεκτρικού συστήματος, ιδιαίτερα όσον αφορά στη διαχείριση της αέργου ισχύος, τον προγραμματισμό εργασιών συντήρησης στο δίκτυο μεταφοράς, την επέκταση και αναβάθμιση του Συστήματος Παραγωγής/Μεταφοράς και τη διεύθυνση ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Επίσης, εκπονήθηκαν μελέτες για την ασφαλή λειτουργία του συστήματος με τη διενέργεια δυναμικών αναλύσεων και την προσομοίωση της δυναμικής συμπεριφοράς του συστήματος, με τις οποίες εξετάστηκε η αντίδραση των μονάδων παραγωγής και η απόκριση της συχνότητας κατά τη διάρκεια διαταραχών της κανονικής λειτουργίας.

Επιπρόσθετα εκπονήθηκαν οι ακόλουθες μελέτες κατόπιν εντολών της ΡΑΕΚ:

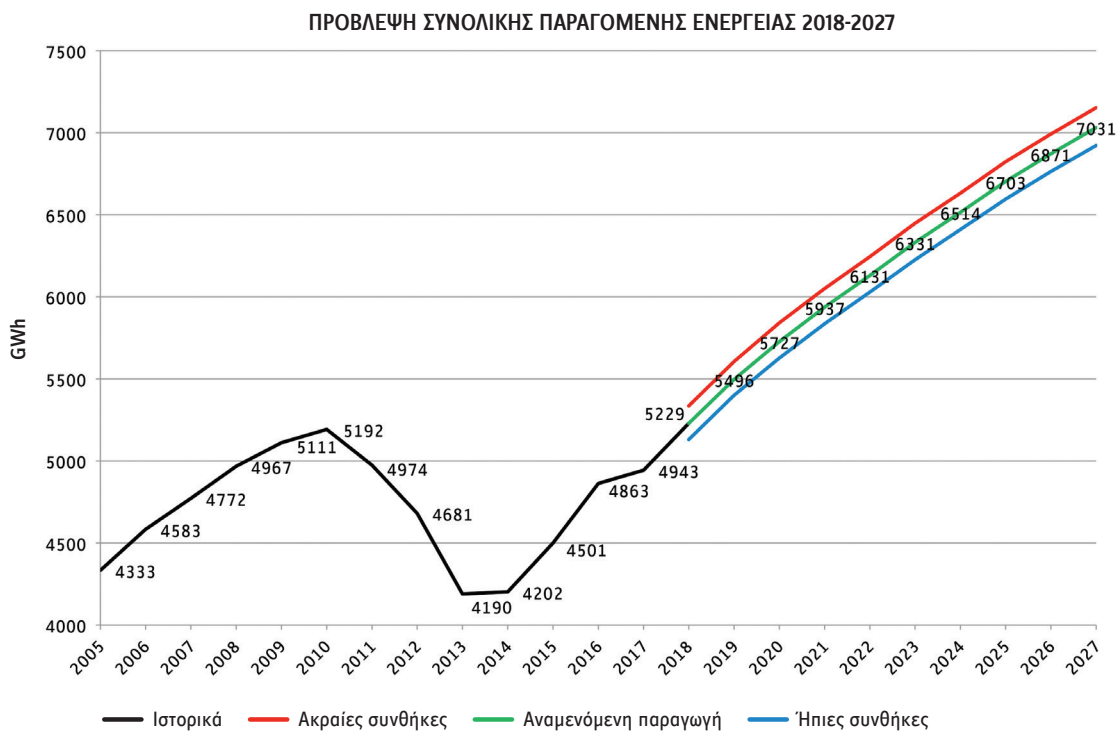
- Μελέτη Οριακού Κόστους Ενέργειας Συστήματος
- Μελέτη Επάρκειας Ισχύος-Υπολογισμός Εφεδρειών Τύπου «Contingency Reserve» 2020 και 2023
- Αναλυτική Εξέταση Επικουρικών Υπηρεσιών και Μακροχρόνιας Εφεδρείας
- Υπολογισμός της Προβλεπόμενης Ετήσιας Εξαχθείσας Ηλεκτρικής Ενέργειας στο Σύστημα Μεταφοράς
- Μεθοδολογία Υπολογισμού Απωλειών Μετασχηματιστή Γεννήτριας και εξαχθεισών Μονάδων Παραγωγής (sent-out units)
- Μελέτη κόστους οφέλους για την αναβάθμιση του Επιπέδου Τάσης από 132KV σε 220KV στο Σύστημα Μεταφοράς της Κύπρου
- Μελέτες Λειτουργικού Κόστους Συστήματος (π.χ. Κόστος Παραγωγής, κόστος βλάβης κλπ)
- Μελέτη για την Ασφαλή Διεύθυνση των ΑΠΕ στο Ηλεκτρικό Σύστημα της Κύπρου για την Περίοδο 2021-2030 (ολοκληρώθηκε αρχές του 2019)

10. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

10.1 Πρόβλεψη μέγιστης ετήσιας παραγωγής ηλεκτρικής ισχύος

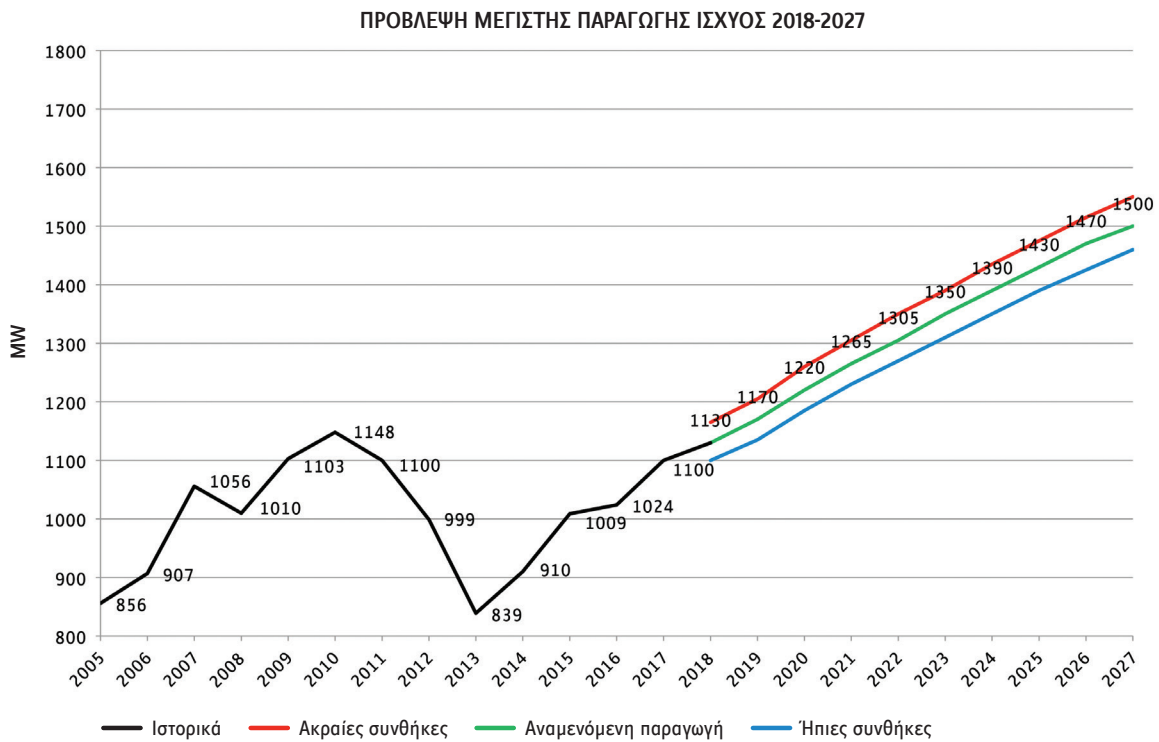
Στις 7 Φεβρουαρίου 2018 υποβλήθηκε στη ΡΑΕΚ Δεκαετής πρόβλεψη Ζήτησης Φορτίου για την περίοδο 2018-2027 η οποία και εγκρίθηκε στις 2 Μαρτίου 2018. Η πρόβλεψη φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 7 και Σχεδιάγραμμα 8. Το άνω όριο αντιπροσωπεύει την αναμενόμενη ζήτηση σε συνθήκες παρατεταμένου καύσωνα και χαμηλών θερμοκρασιών τον χειμώνα και το κάτω όριο αντιπροσωπεύει την αναμενόμενη ζήτηση για συνθήκες ήπιων θερμοκρασιών.

Όσον αφορά την ενέργεια, διαφάνηκε ότι λόγω των ήπιων συνθηκών του 2018, η πρόβλεψη για το 2018 ήταν υψηλή αφού η τιμή που είχε προβλεφθεί για το κάτω όριο της ετήσιας συνολικής παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας για το 2018 ήταν 5130 GWh και η καταγραφόμενη ανήλθε σε 5026 GWh.

Σχ. 7 - Εγκριμένη πρόβλεψη συνολικής παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας (GWh) 2018-2027

Η μακροπρόθεσμη πρόβλεψη μέγιστη συνολικής ηλεκτρικής ισχύος (MW) για την περίοδο 2018-2027 φαίνεται πιο κάτω:

Σχ. 8 - Μακροπρόθεσμη πρόβλεψη μέγιστης συνολικής ηλεκτρικής ισχύος (MW) 2018-2027

11. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

11.1 Νέοι υποσταθμοί μεταφοράς

Κατά το 2018, δεν υπήρξε καμία διασύνδεση/ενεργοποίηση νέων υποσταθμών μεταφοράς στο Σύστημα.

11.2 Αναβαθμίσεις υποσταθμών

Κατά το 2018, δεν υπήρξαν αναβαθμίσεις υποσταθμών μεταφοράς στο Σύστημα.

11.3 Ενεργοποίηση/μετονομασία κυκλωμάτων-εναέριες γραμμές/υπόγεια καλώδια

Κατά το 2018, στα πλαίσια υλοποίησης του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης του Συστήματος Μεταφοράς ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση και ενεργοποιήθηκε ο πιο κάτω εξοπλισμός στο Σύστημα:

- **Επαγωγέας για αντιστάθμιση της άεργου ισχύος στον Υποσταθμό 132 kV «ΑΛΑΜΠΡΑ»**
Στις 14 Μαρτίου 2018 συνδέθηκε και ενεργοποιήθηκε ο επαγωγέας για αντιστάθμιση της άεργου ισχύος (27-75 MVAR) στον Υποσταθμό Μεταφοράς 132 kV «ΑΛΑΜΠΡΑ».
- **Αποξήλωση του μετασχηματιστή ισχύος Νο.3 στον Η/Σ «ΜΟΝΗ 132 kV» και τοποθέτησή του στον Υ/Σ Μεταφοράς 132 kV «ΟΜΟΝΟΙΑ»**
Στις 19 Νοεμβρίου 2018 αποξηλώθηκε ο μετασχηματιστής ισχύος Νο.3 (31,5/40 MVA) στον Η/Σ «ΜΟΝΗ 132 kV» και τοποθετήθηκε στις 21 Δεκεμβρίου 2018 στον Υ/Σ Μεταφοράς 132kV «ΟΜΟΝΟΙΑ» προς αντικατάσταση του υφιστάμενου μετασχηματιστή ισχύος Νο.2 (31,5/40 MVA), ο οποίος είχε υποστεί μόνιμη βλάβη.

11.4 Αποξήλωση/αποσύνδεση εξοπλισμού

Μετά την εξασφάλιση της σχετικής έγκρισης από τη ΡΑΕΚ, όπως προνοεί η νομοθεσία, έγινε στις 19 Νοεμβρίου 2018 η αποξήλωση και αφαίρεση από το Σύστημα Μεταφοράς του μετασχηματιστή ισχύος Νο.3 (31,5/40 MVA) στον Η/Σ «ΜΟΝΗ 132 kV».

11.5 Δεκαετές πρόγραμμα ανάπτυξης συστήματος μεταφοράς

Μέσα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, ο ΔΣΜΚ ετοιμάζει κατόπιν διαβούλευσης με τον Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς (ΙΣΜ-ΑΗΚ) και υποβάλλει στη ΡΑΕΚ προς έγκριση Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς (ΔΠΑΣΜ), το οποίο και αναθεωρείται σε ετήσια βάση. Για τον σκοπό αυτό έχουν διενεργηθεί αναλύσεις ροών φορτίου για μελλοντικά έτη, οι οποίες βασίζονται στην πρόβλεψη φορτίου και ενέργειας που ετοιμάζεται και αναθεωρείται ετησίως από τον ΔΣΜΚ. Στο πλαίσιο της ετοιμασίας του ΔΠΑΣΜ λαμβάνονται υπόψη, τόσο το αναπτυξιακό πρόγραμμα παραγωγής όσο και το «Επικαιροποιημένο εθνικό σχέδιο δράσης ΑΠΕ για τα έτη 2015-2020».

Όσον αφορά το ΔΠΑΣΜ για τη δεκαετία 2019-2028, αυτό υποβλήθηκε πλήρως τεκμηριωμένο στη ΡΑΕΚ στις 13 Νοεμβρίου 2018. Η ΡΑΕΚ ενέκρινε το υποβληθέν πρόγραμμα με απόφαση της στις 14 Δεκεμβρίου 2018.

Στο Σχεδιάγραμμα 9 παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση (Ιανουάριος 2019) στο Σύστημα Μεταφοράς/ Παραγωγής.

12. ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΣΜΚ

12.1 Σύστημα τηλεέγχου και διαχείρισης ενέργειας (ΣΤΗΔΕ)

Το εποπτικό Σύστημα Τηλεέγχου και Διαχείρισης Ενέργειας αποτελεί το κύριο εργαλείο παρακολούθησης και ελέγχου του δικτύου μεταφοράς και του Συστήματος Παραγωγής σε καθημερινή βάση.

Κατά το 2018 το νέο σύστημα συμπλήρωσε με επιτυχία τον τέταρτο χρόνο λειτουργίας του. Κατά την περίοδο αυτή επιδιορθώθηκαν, σε συνεργασία με την προμηθεύτρια εταιρεία, σφάλματα και προβλήματα που εντοπίστηκαν. Μέσα στα πλαίσια της συνεχούς προσπάθειας υλοποίησης πρόσθετων λειτουργιών που περιλαμβάνει το νέο σύστημα, έχει ολοκληρωθεί η λειτουργία υπολογισμού του κόστους παραγωγής και οικονομικής κατανομής των συγχρονισμένων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής.

12.2 Επεκτάσεις/συνδέσεις ΣΤΗΔΕ

Κατά το 2018, το σύστημα ΣΤΗΔΕ επεκτάθηκε με τη σύνδεση πέντε (5) νέων Φωτοβολταϊκών Πάρκων συνολικής δυναμικότητας (6,75) MW, τα οποία διαθέτουν τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό «νέας γενεάς». Επίσης, κατά το 2018, το σύστημα ΣΤΗΔΕ αναβαθμίστηκε τηλεπικοινωνιακά με την αλλαγή του πρωτοκόλλου επικοινωνίας τεσσάρων (4) υφιστάμενων Υποσταθμών Μεταφοράς με εξοπλισμό «νέας γενεάς» («MAIN GATE EAC», «MAIN GATE RAF» στις 22 Μαΐου, «ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ»- 1η φάση στις 6 Δεκεμβρίου και «ΠΥΛΑ»- 11kV στις 8 Δεκεμβρίου 2018).

12.3 Αυτόματη τηλεκαταγραφή μετρήσεων ενέργειας στα συστήματα παραγωγής/ μεταφοράς

Το σύστημα τηλεκαταγραφής και διαχείρισης μετρητικών διατάξεων του ΔΣΜΚ λειτούργησε χωρίς προβλήματα, καταγράφοντας με ακρίβεια ανά ημίωρο στοιχεία παραγωγής και διακίνησης ηλεκτρικής ενέργειας στα συστήματα παραγωγής και μεταφοράς. Περαιτέρω το 2018 έχουν εγκατασταθεί σε όλους τους σταθμούς παραγωγής μετρητές συμβατοί με τις προδιαγραφές των ΚΜΔ και στο παρόν στάδιο γίνεται η αξιολόγηση των μετρήσεων που ανακτούνται με τελικό σκοπό την πιστοποίηση τους από τον ΔΣΜΚ.

13. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ/ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

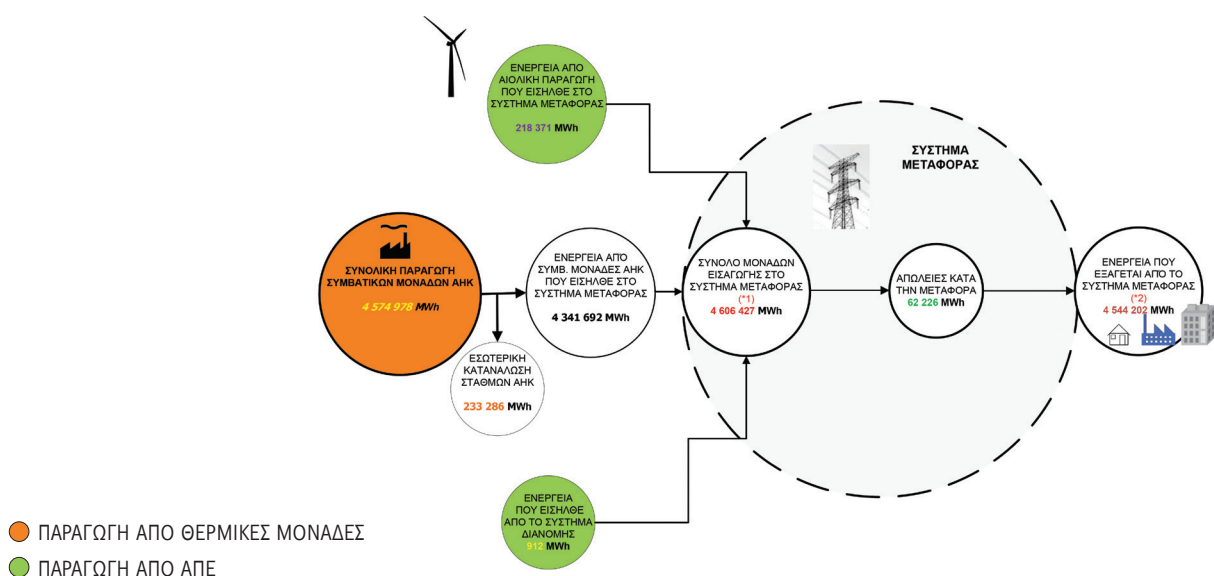
13.1 Συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο

Η ηλεκτρική ενέργεια για ικανοποίηση της ζήτησης των περιοχών, που ελέγχονται από την Κυπριακή Δημοκρατία προέρχεται από την ηλεκτρική ενέργεια που:

1. παράγεται από τους τρεις ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς της ΑΗΚ,
2. παράγεται από ανεξάρτητους παραγωγούς με τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας,
3. παράγεται από αυτοπαραγωγούς οι οποίοι είναι απευθείας συνδεδεμένοι στο Σύστημα Μεταφοράς, και
4. διοχετεύεται από και προς το Σύστημα Μεταφοράς από τρίτους.

Κατά το έτος 2018 η συνολική ηλεκτρική ενέργεια προήλθε από τις πηγές 1, 2 και 4. Το σύνολο της παραχθείσας ενέργειας από συμβατικές μονάδες για το 2018 ήταν 4.574.978 MWh έναντι 4.559.098 MWh για το 2017. Ήταν δηλαδή κατά περίπου 0,35% υψηλότερη σε σύγκριση με το 2017. Το σύνολο της καθαρής ενέργειας που εισήλθε στο Σύστημα Μεταφοράς ήταν 4.606.409 MWh κατά το 2018 έναντι 4.591.350 MWh κατά το 2017. Αυτή περιλαμβάνει την ενέργεια από τους ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς της ΑΗΚ μετά την αφαίρεση της ενέργειας για τις ανάγκες των σταθμών (5,1%), την ενέργεια που διοχετεύτηκε στο Σύστημα Μεταφοράς από αιολικά πάρκα, την ηλεκτρική ενέργεια που διοχετεύεται στο Σύστημα Μεταφοράς από τρίτους καθώς επίσης και την ενέργεια που διοχετεύτηκε στο Σύστημα Μεταφοράς από το Σύστημα Διανομής.

Το Σχεδιάγραμμα 10 δείχνει παραστατικά την παραγωγή και διακίνηση της ηλεκτρικής ενέργειας καθώς και τις απώλειες στο Σύστημα Μεταφοράς κατά το 2018.

(*1) ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΑΠΟ ΘΕΡΜΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΗΣ ΑΗΚ, ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ ΑΠΕ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

(*2) ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΠΕΛΑΤΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Η ΡΟΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΠΟ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΩΝ (*1&*2) ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΜΗΔΕΝΙΚΗ

Σχ. 10 - Ροή Ηλεκτρικής Ενέργειας και υπολογισμός απωλειών στο Σύστημα Μεταφοράς

13.2 Ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Κατά το 2018 η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που διοχετεύθηκε στο Σύστημα Μεταφοράς ήταν μόνο αυτή των αιολικών πάρκων. Το σύνολο αυτής της παραγωγής ανήλθε στις 218.371 MWh έναντι 208.649 MWh κατά το 2017, παρουσίασε δηλαδή αύξηση της τάξης του 4,7%.

Με βάση τα στοιχεία που συλλέγουν ο ΔΣΜΚ για το Σύστημα Μεταφοράς και ο ΔΣΔ για το Σύστημα Διανομής, η συνολική διείσδυση ΑΠΕ στο Σύστημα Ηλεκτρικής Ενέργειας της Κύπρου για το 2018 ανήλθε στο 9,0% επί της συνολικής παραγόμενης ενέργειας σε σύγκριση με 8,4% για το έτος 2017.

Για συνοπτική συγκριτική παρουσίαση της διείσδυσης ΑΠΕ για τα έτη 2017 και 2018 βλέπε παρακάτω τον πίνακα 2.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟ ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΚΑΙ ΑΠΕ (MWh)	ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ (MWh)	ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ* (MWh)	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΒΙΟΜΑΖΑΣ (MWh)	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΕ (MWh)
ΕΤΟΣ 2017				
4.973.572	211.007	167.792	36.496	415.295
	4,2%	3,4%	0,7%	8,4%
ΕΤΟΣ 2018				
5.025.937	220.611	195.293	36.103	452.007
	4,4%	3,9%	0,7%	9,0%

* Η παραγωγή από φωτοβολταϊκά συστήματα εμπεριέχει εκτιμήσεις

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - Διείσδυση ΑΠΕ στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας της Κύπρου για τα έτη 2017-2018

13.3 Απώλειες στα συστήματα παραγωγής και μεταφοράς

Οι ανάγκες σε ηλεκτρική ενέργεια μέσα στους ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (κατανάλωση σε βοηθητικά μηχανήματα) ανήλθαν κατά το 2018 σε 233.286 MWh, αντιπροσωπεύοντας το 5,1% επί της συνολικής θερμικής παραγωγής.

Οι θερμικές απώλειες του Συστήματος Μεταφοράς κατά το 2018 ανήλθαν στις 62.226 MWh αντιπροσωπεύοντας το 1,35% επί της συνολικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που εισάγεται στο Σύστημα Μεταφοράς.

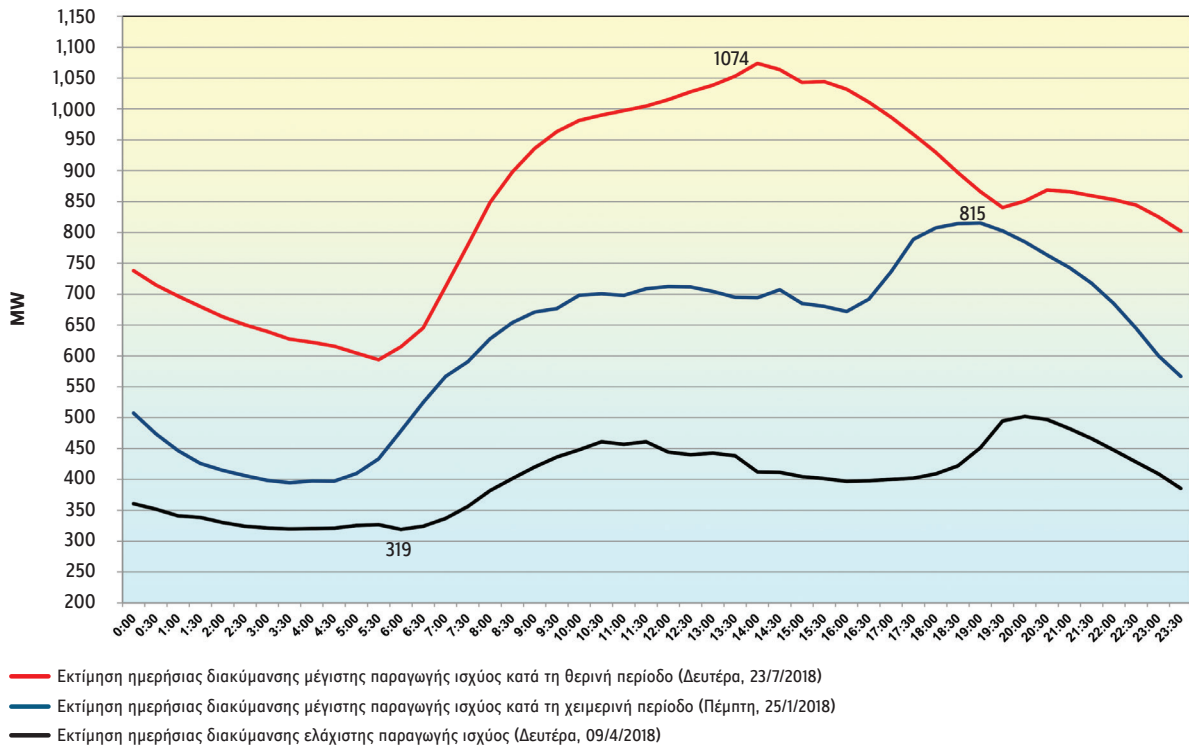
13.4 Εκτιμώμενη συνολική μέγιστη ισχύς συστήματος

Ο ΔΣΜΚ διαθέτει συστήματα τα οποία καταγράφουν ανά ημίωρο την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από συμβατικές μονάδες της ΑΗΚ και αιολικά πάρκα που είναι συνδεδεμένα στο δίκτυο μεταφοράς. Η καταγραφή της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στο Σύστημα Διανομής είναι ευθύνη του Διαχειριστή Συστήματος Διανομής.

Κατά τη θερινή περίοδο του 2018, η μέγιστη παραγωγή ισχύος του ηλεκτρικού συστήματος της Κύπρου, που σημειώθηκε την Δευτέρα 23 Ιουλίου 2018 και ώρα 14:30, ανήλθε στα 1074 MW. Από αυτά, τα 988 MW

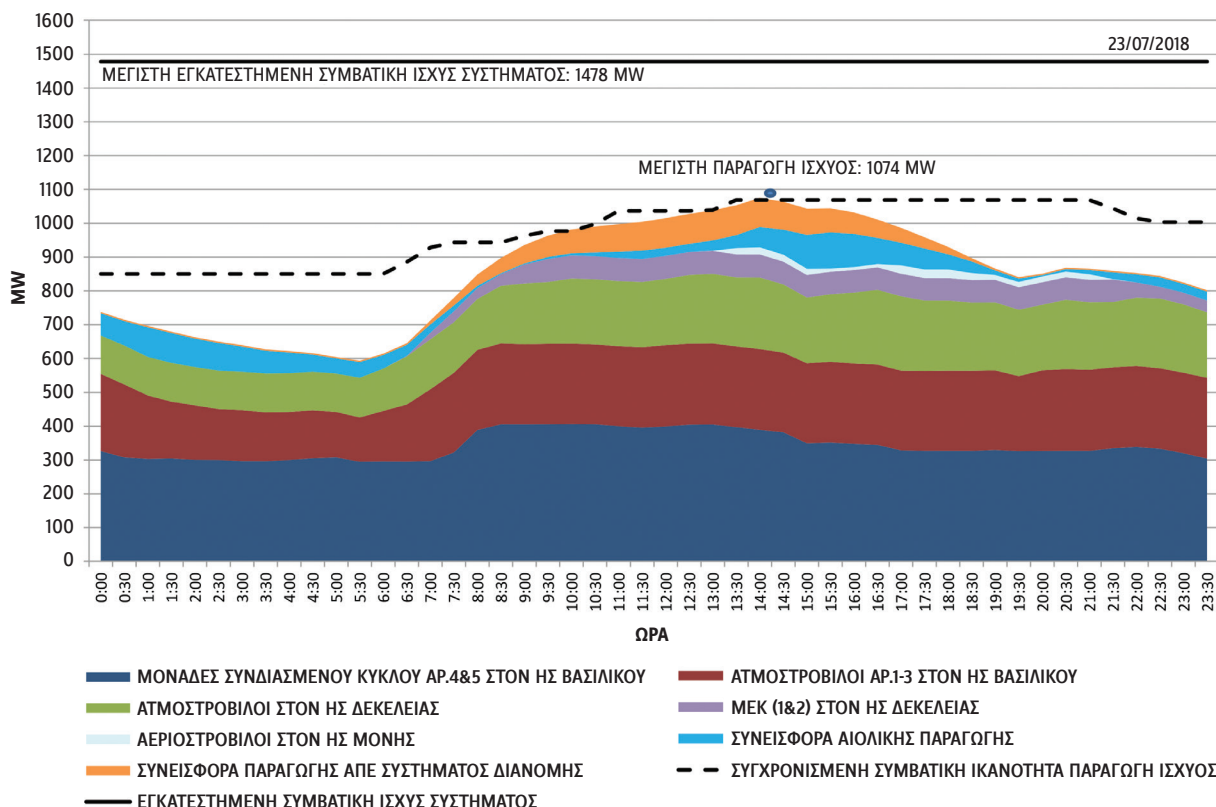
αποτελούσαν συμβατική και αιολική παραγωγή του Συστήματος Μεταφοράς, ενώ τα υπόλοιπα 86 MW κατ' εκτίμηση διεσπαρμένη παραγωγή του Συστήματος Διανομής.

Στο Σχεδιάγραμμα 11 παρουσιάζεται η ημερήσια διακύμανση της μέγιστης παραγωγής ισχύος της θερινής και χειμερινής περιόδου 2018. Πέραν τούτου παρουσιάζεται και η ημερήσια ελάχιστη παραγωγή ισχύος κατά το 2018.

Σχ. 11 - Ημερήσια διακύμανση μέγιστης και ελαχίστης παραγωγής ισχύος κατά το 2018

Στο Σχεδιάγραμμα 12 παρουσιάζεται η ημερήσια διακύμανση μέγιστης παραγωγής ισχύος και κατανομής φορτίου κατά το 2018.

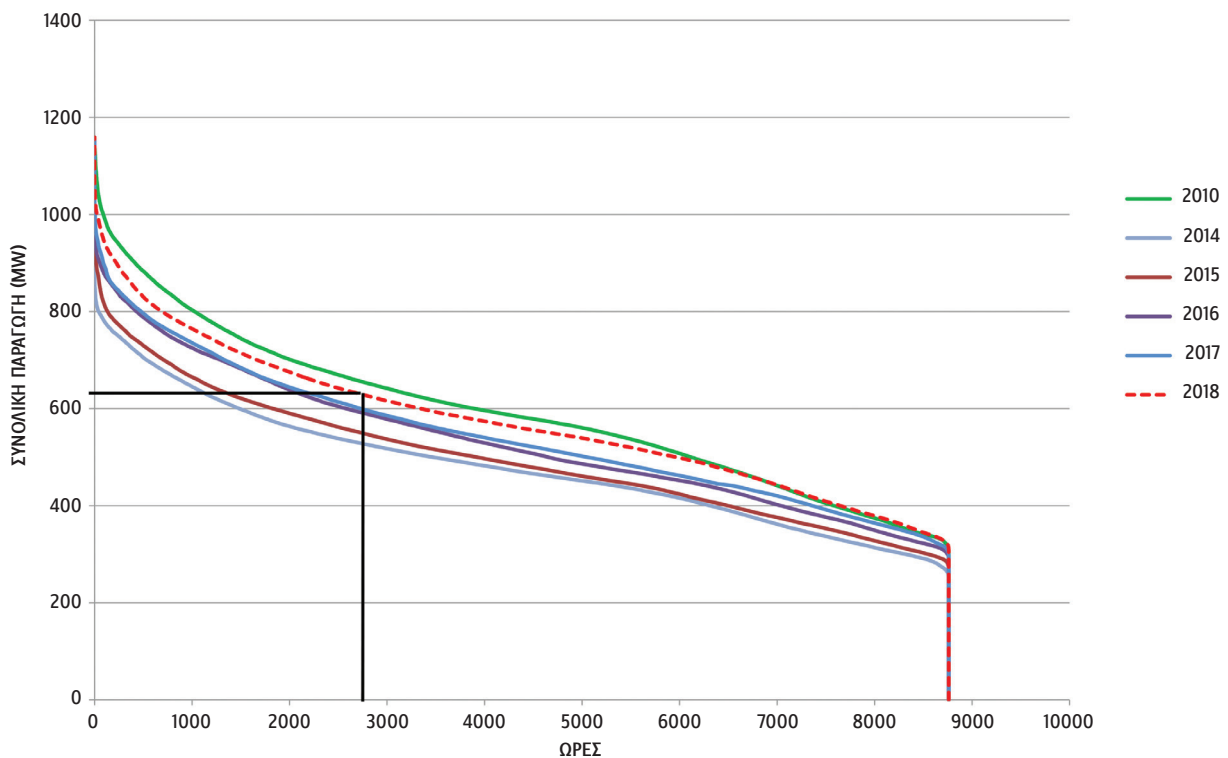
Σχ. 12 - Ημερήσια διακύμανση μέγιστης παραγωγής ισχύος και κατανομής φορτίου κατά το 2018

13.5 Ετήσιος συντελεστής φορτίου

Ο ετήσιος συντελεστής φορτίου, που είναι ο λόγος της ετήσιας παραχθείσας ηλεκτρικής ενέργειας ως προς την ετήσια ηλεκτρική ενέργεια με τη μέγιστη παραγωγή ισχύος, ήταν 53,4% σε σύγκριση με 52,1% που σημειώθηκε κατά το 2017.

13.6 Καμπύλες διάρκειας φορτίου συνολικής παραγωγής ισχύος

Στο Σχεδιάγραμμα 13 παρουσιάζονται οι καμπύλες διάρκειας φορτίου σε σχέση με τη συνολική παραγωγή ισχύος του Συστήματος Μεταφοράς για τα έτη 2010, 2014, 2015, 2016, 2017 και 2018. Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα, επισημαίνεται ότι η συνολική παραγωγή ισχύος κυμαινόταν κάτω από 635 MW για περίοδο πέραν του 70% του συνολικού ετήσιου χρόνου (8.760 ώρες).

Σχ. 13 - Καμπύλες διάρκειας συνολικής παραγωγής του συστήματος μεταφοράς για τα έτη 2010, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018

14. ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

14.1 Βλάβες παραγωγής

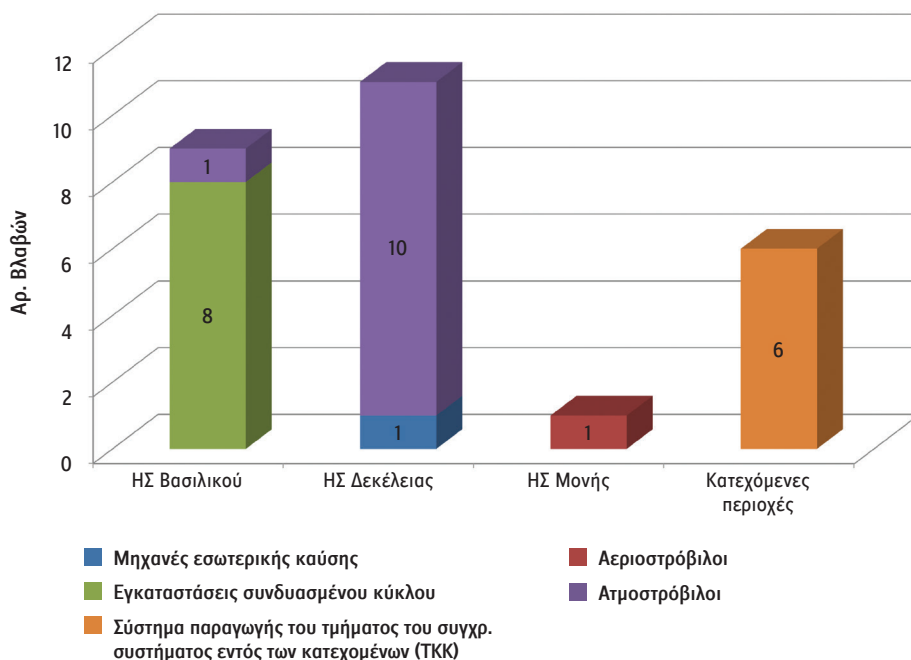
Οι βλάβες σε μονάδες παραγωγής επηρεάζουν άμεσα το Σύστημα Μεταφοράς, και ανάλογα με τη σοβαρότητά τους, μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο η ασφάλεια και η αξιοπιστία του ηλεκτρικού συστήματος. Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντική η καταγραφή και η αξιολόγησή τους.

Κατά το 2018 σημειώθηκαν συνολικά είκοσι επτά (27) βλάβες παραγωγής, εκ των οποίων εννέα (9) στον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό Βασιλικού, έντεκα (11) στον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό Δεκέλειας, μια (1) στον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό Μονής και έξι (6) στους ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς που βρίσκονται στο μέρος του Συστήματος εντός των κατεχομένων περιοχών.

Σε πέντε (5) περιπτώσεις η απώλεια μονάδων παραγωγής συνοδεύτηκε με αποσύνδεση φορτίου, είτε χειροκίνητα από το Εθνικό Κέντρο Ελέγχου Ενέργειας, είτε ως αποτέλεσμα της λειτουργίας των ηλεκτρονόμων υποσυχνότητας.

Τονίζεται ότι για τη διερεύνηση σοβαρών βλαβών, ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου σε συνεργασία με την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου ετοιμάζει εκθέσεις για τα συμβάντα, όπου διερευνούνται τα γεγονότα που προκάλεσαν το συμβάν και παρατίθενται εισηγήσεις και προτάσεις για διορθωτικά μέτρα, ούτως ώστε να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα επανάληψης παρόμοιων περιστατικών.

Στο Σχεδιάγραμμα 14, φαίνεται η παρουσίαση των βλαβών που αφορά το είδος των μονάδων παραγωγής και τους ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς όπου σημειώθηκαν οι βλάβες.

Σχ. 14 - Σύνολο βλαβών παραγωγής για το 2018

14.2 Βλάβες μεταφοράς

Κατά το 2018, σημειώθηκαν συνολικά είκοσι-δύο (22) βλάβες στο Σύστημα Μεταφοράς που είχαν ως αποτέλεσμα την απώλεια αναχωρήσεων στο δίκτυο υψηλής τάσης. Οι βλάβες κατατάσσονται στις πιο κάτω κατηγορίες ανάλογα με την αιτία πρόκλησής τους:

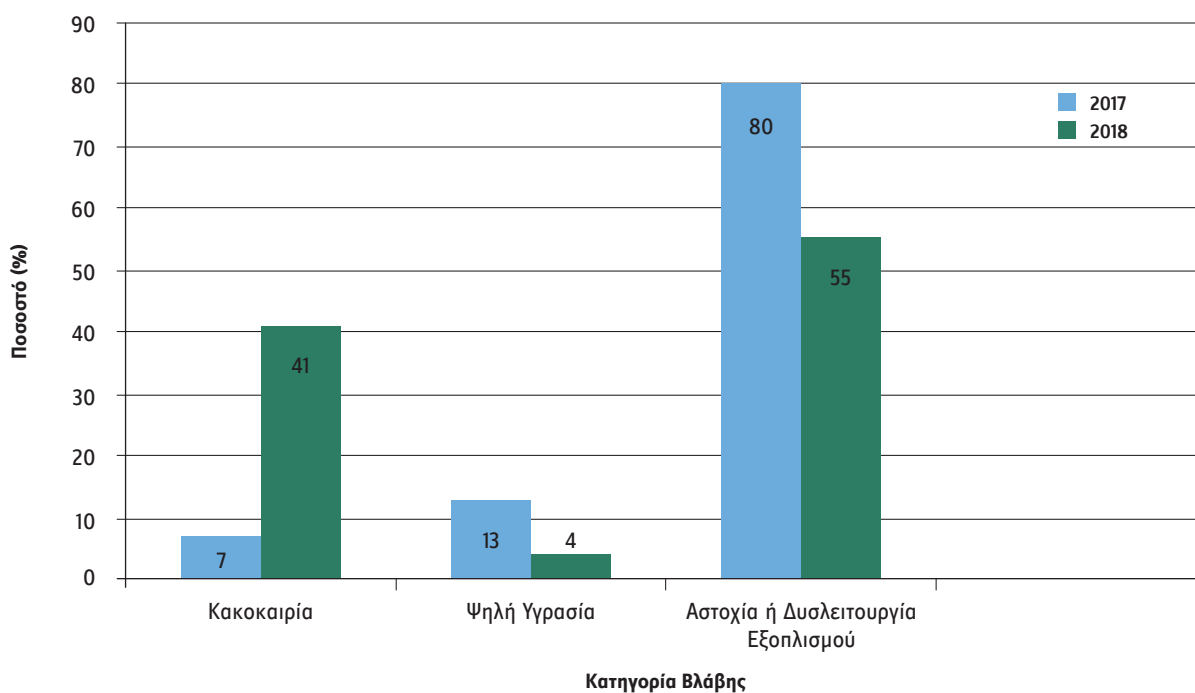
- δώδεκα (12) βλάβες λόγω αστοχίας ή δυσλειτουργίας του εξοπλισμού (55%),
- εννέα (9) βλάβες λόγω κακοκαιρίας (41%),
- μία (1) βλάβη λόγω υγρασίας (4%).

Στις δεκατρείς (13) από τις είκοσι-δύο (22) περιπτώσεις, η βλάβη συνοδεύτηκε με αποσύνδεση καταναλωτών (απώλεια φορτίου) και αυτό αφορούσε είτε σε βλάβες σε ακτινωτή αναχώρηση, είτε στη διαταραχή που προκλήθηκε στο σύστημα.

Η πιο σοβαρή βλάβη σημειώθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2018 στις 11:59, όταν λόγω κακοκαιρίας με δυνατούς ανέμους, λειτούργησε η 1η & 2η κύρια προστασία της γραμμής μεταφοράς 132 kV «ΑΛΑΜΠΡΑ-ΔΕΚΕΛΕΙΑ 1» ανοίγοντας τους διακόπτες εκατέρωθεν. Μετά από επιτόπιο έλεγχο, εντοπίστηκε σπασμένος μονωτήρας στον πρώτο πυλώνα της γραμμής από τον Η/Σ «ΔΕΚΕΛΕΙΑ 132 kV». Εξαιτίας της διαταραχής που προκλήθηκε στο σύστημα, απωλέσθηκε φορτίο της τάξης των 34 MW και η συχνότητα ανήλθε στα 50.32 Hz. Η βλάβη αποκαταστάθηκε πλήρως στις 02 Δεκεμβρίου 2018 αφού εκτελέστηκαν οι απαραίτητες εργασίες για την επιδιόρθωση της βλάβης στη γραμμή.

Επίσης, στις 30 Νοεμβρίου 2018 στις 04:30 λόγω κακοκαιρίας λειτούργησε η 1η & 2η κύρια προστασία της γραμμής μεταφοράς 132 kV «ΑΘΑΛΑΣΣΑ-ΜΙΑ ΜΗΛΙΑ» ανοίγοντας τους διακόπτες εκατέρωθεν, με αποτέλεσμα να χαθεί η μία εκ των δύο διασυνδέσεων με το Μέρος του Συστήματος εντός των Κατεχομένων. Λόγω της διαταραχής αυτής σημειώθηκε απώλεια φορτίου της τάξης των 30 MW και η συχνότητα του συστήματος ανήλθε στα 50.24 Hz. Η βλάβη αποκαταστάθηκε πλήρως μετά από περίπου οκτώ (8) ώρες.

Συμπερασματικά, ο συνολικός αριθμός των βλαβών μεταφοράς (22) κατά το 2018 έχει παρουσιάσει αύξηση της τάξης του 47% σε σχέση με αυτόν του 2017 (15). Ο αριθμός των βλαβών λόγω αστοχίας ή δυσλειτουργίας του εξοπλισμού παρουσίασε μείωση της τάξης του 25%, όπως επίσης και ο αριθμός των βλαβών λόγω υψηλής υγρασίας που παρουσίασε μείωση της τάξης του 9%. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι ο αριθμός των βλαβών λόγω κακοκαιρίας παρουσίασε αύξηση της τάξης του 34% σε σχέση με αυτόν του 2017.

Σχ. 15 - Σύγκριση βλαβών μεταφοράς 2017 και 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Διευθυντής και επαγγελματικοί σύμβουλοι	134
Έκθεση Διευθυντή ΔΣΜΚ	135
Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή	137
Κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εσόδων	141
Κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης	142
Κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης	143
Κατάσταση ταμειακών ροών	145
Σημειώσεις στις οικονομικές καταστάσεις	146

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Διευθυντής

Δρ. Χρίστος Τρίαρος

Λογιστικοί Σύμβουλοι

Nexia Ρογιαdjis
Εγκεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές

Ανεξάρτητοι Ελεγκτές

Κοινοπραξία «Γιάννης Πεττεμερίδης, Fidescorp Limited και
Intelaudit Limited»
Στασίνου 23, 2ος όροφος
2404 Έγκωμη, Λευκωσία
Κύπρος

Νομικοί Σύμβουλοι

Κούσιος Κορφιώτης Παπαχαραλάμπους ΔΕΠΕ
Δικηγόροι & Νομικοί Σύμβουλοι

Εγγεγραμμένο γραφείο

Ευαγγελιστρίας 68
2057 Στρόβολος
Κύπρος

Τραπεζίτες

Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ
Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ
Eurobank Cyprus Limited

ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΔΣΜΚ

Ο Διευθυντής του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (ΔΣΜΚ) υποβάλλει την έκθεσή του μαζί με τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Κύριες δραστηριότητες και φύση εργασιών του ΔΣΜΚ

Βασικές αρμοδιότητες του ΔΣΜΚ είναι η λειτουργία του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας και η αντικειμενική διαχείριση της εμπορίας ηλεκτρισμού στο ανταγωνιστικό περιβάλλον, στηρίζοντας και προωθώντας την ηλεκτροπαραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας καθώς επίσης και η διασφάλιση της πρόσβασης όλων των παραγωγών και προμηθευτών ηλεκτρισμού στο Δίκτυο Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας.

Επίσης, ο ΔΣΜΚ συντονίζει τις ενέργειες για αποκατάσταση βλαβών ή άλλων προβλημάτων στο Σύστημα Παραγωγής/ Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, ώστε αυτό να καθίσταται αποδοτικό, συντονισμένο, ασφαλές, αξιόπιστο και οικονομικά βιώσιμο, εξασφαλίζοντας απρόσκοπτη και αδιάλειπτη παροχή ηλεκτρικής ενέργειας σε όλους τους καταναλωτές.

Ανασκόπηση τρέχουσας κατάστασης, προβλεπόμενες μελλοντικές εξελίξεις και επιδόσεων των δραστηριοτήτων του ΔΣΜΚ

Η εξέλιξη του ΔΣΜΚ μέχρι σήμερα, τα οικονομικά του αποτελέσματα και η οικονομική του θέση, όπως παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις, θεωρούνται ικανοποιητικά.

Κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες

Οι κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες που αντιμετωπίζει ο ΔΣΜΚ περιγράφονται στις σημειώσεις 5 και 6 των οικονομικών καταστάσεων.

Ύπαρξη υποκαταστημάτων

Ο ΔΣΜΚ δεν διατηρεί οποιαδήποτε υποκαταστήματα.

Αποτελέσματα και μερίσματα

Τα αποτελέσματα του ΔΣΜΚ για το έτος παρουσιάζονται στη σελίδα 141. Το καθαρό κέρδος για το έτος μεταφέρεται στα αποθεματικά.

Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη

Ο ΔΣΜΚ συμμετέχει σε Ερευνητικά Προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης όπως περιγράφονται στη σημείωση 8 των οικονομικών καταστάσεων.

Διευθυντής

Ο Διευθυντής του ΔΣΜΚ στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και κατά την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης παρουσιάζεται στη σελίδα 134.

Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς

Οποιαδήποτε σημαντικά γεγονότα συνέβησαν μετά την περίοδο αναφοράς, περιγράφονται στη σημείωση 23 των οικονομικών καταστάσεων.

Ανεξάρτητοι Ελεγκτές

Οι ανεξάρτητοι ελεγκτές του ΔΣΜΚ, κατόπιν ανάθεσης διαγωνισμού από την Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, είναι η κοινοπραξία Γιάννης Πεττεμερίδης, Fidescorp Limited και Intelaudit Limited. Η αμοιβή τους καθορίστηκε βάση της σύμβασης με την Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας.

Με εντολή του Διευθυντή,

Δρ. Χρίστος Τρίαρος

Διευθυντής
Λευκωσία, 8 Μαΐου 2019

Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή Προς τον Διευθυντή του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου

Έκθεση επί του Ελέγχου των Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (ΔΣΜΚ), όπως παρουσιάζονται στις σελίδες 141 μέχρι 174 και οι οποίες αποτελούνται από την κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης στις 31 Δεκεμβρίου 2018, και τις καταστάσεις αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εσόδων, μεταβολών καθαρής θέσης και ταμειακών ροών του έτους που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και σημειώσεων στις οικονομικές καταστάσεις.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της χρηματοοικονομικής θέσης του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου στις 31 Δεκεμβρίου 2018, και της χρηματοοικονομικής του επίδοσης και των ταμειακών ροών του για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων και τους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμους του 2003 μέχρι το 2018.

Βάση γνώμης

Ο έλεγχός μας έχει διενεργηθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ). Οι ευθύνες μας, με βάση αυτά τα πρότυπα περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο Ευθύνη του Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων της έκθεσής μας. Είμαστε ανεξάρτητοι από τον ΔΣΜΚ, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας Λογιστών, που εκδίδεται από το Διεθνές Συμβούλιο Προτύπων Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Λογιστές (Κώδικας ΔΣΠΔΕΛ) και τις απαιτήσεις δεοντολογίας, που σχετίζονται με τον έλεγχο οικονομικών καταστάσεων στην Κύπρο και έχουμε συμμορφωθεί με τις άλλες ευθύνες δεοντολογίας, που απορρέουν από τις απαιτήσεις αυτές και τον Κώδικα ΔΣΠΔΕΛ. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Άλλες πληροφορίες

Ο Διευθυντής είναι υπεύθυνος για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες αποτελούνται από τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην έκθεση Διευθυντή ΔΣΜΚ, αλλά δεν περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελεγκτή επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφέρουμε οποιοδήποτε συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σχετικά με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να διαβάσουμε τις άλλες πληροφορίες, έτσι ώστε να αξιολογήσουμε, κατά πόσο αυτές δεν συνάδουν ουσιωδώς με τις οικονομικές καταστάσεις ή με τη γνώση που έχουμε αποκτήσει κατά τη διάρκεια του ελέγχου, ή διαφαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις διαδικασίες που έχουμε πραγματοποιήσει, συμπεράνουμε ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα επί αυτού.

Ευθύνες του Διευθυντή ΔΣΜΚ για τις οικονομικές καταστάσεις

Ο Διευθυντής είναι υπεύθυνος για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων και τους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμους του 2003 μέχρι 2018, και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που ο Διευθυντής καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, ο Διευθυντής είναι υπεύθυνος να αξιολογήσει την ικανότητα του ΔΣΜΚ να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα, γνωστοποιώντας όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, θέματα που σχετίζονται με τη συνέχιση των δραστηριοτήτων του ΔΣΜΚ και την υιοθέτηση της αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός εάν ο Διευθυντής προτίθεται, είτε να θέσει τον ΔΣΜΚ σε εκκαθάριση ή να παύσει τις δραστηριότητες, ή όταν δεν έχει ρεαλιστικές εναλλακτικές επιλογές από το να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες.

Ο Διευθυντής είναι υπεύθυνος για την επίβλεψη της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς του ΔΣΜΚ.

Ευθύνες του Ελεγκτή για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας, είναι να αποκτήσουμε λελογισμένη διασφάλιση για το κατά πόσον οι οικονομικές καταστάσεις στο σύνολο τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος και η έκδοση έκθεσης ελεγκτή, η οποία να περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Λελογισμένη διασφάλιση συνιστά υψηλού βαθμού διασφάλιση, αλλά όχι εγγύηση, ότι ο έλεγχος όπως αυτός πραγματοποιήθηκε με βάση τα ΔΠΕ πάντοτε θα εντοπίζει ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν, είτε από απάτη, είτε από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη εάν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμενόταν, ότι θα επηρεάσουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λήφθηκαν με βάση αυτές τις οικονομικές καταστάσεις.

Ως μέρος ενός ελέγχου σύμφωνα με τα ΔΠΕ, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Αναγνωρίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους για ουσιώδη σφάλματα στις οικονομικές καταστάσεις που οφείλονται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζουμε και εφαρμόζουμε ελεγκτικές διαδικασίες, οι οποίες ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και λαμβάνουμε ελεγκτικά τεκμήρια τα οποία είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν τη βάση της γνώμης μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ενός ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι μεγαλύτερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, λόγω του ότι η απάτη μπορεί να περιλαμβάνει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς δηλώσεις ή την παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.

- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που είναι σχετικές με τον έλεγχο, προκειμένου να σχεδιάσουμε ελεγκτικές διαδικασίες που είναι κατάλληλες υπό τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου του ΔΣΜΚ.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του λελογισμένου των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τον Διευθυντή ΔΣΜΚ.
- Συμπεραίνουμε για την καταλληλότητα της χρήσης από τον Διευθυντή ΔΣΜΚ της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και, με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν, κατά πόσον υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα που να σχετίζεται με γεγονότα ή συνθήκες που να υποδηλώνουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας, που ενδέχεται να φανερώσει σημαντική αμφιβολία ως προς την ικανότητα του ΔΣΜΚ να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα. Εάν συμπεράνουμε, ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεσή μας να επισύρουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις, ή εάν τέτοιες γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς, να τροποποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται στα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα ο ΔΣΜΚ να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, δομή και περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, και κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν τις συναλλαγές και γεγονότα με τρόπο που να επιτυγχάνεται η αληθινή και δίκαιη εικόνα.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στον Διευθυντή θέματα σχετικά με το προβλεπόμενο πεδίο και χρονοδιάγραμμα του ελέγχου και σημαντικά ευρήματα από τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένων τυχόν σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου, που εντοπίσαμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

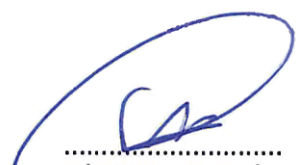
Έκθεση επί Άλλων Νομικών Απαιτήσεων

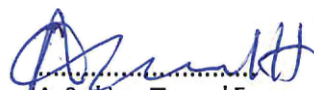
Σύμφωνα με τις επιπρόσθετες απαιτήσεις του περί Ελεγκτών Νόμου του 2017, αναφέρουμε τα πιο κάτω:

- Κατά τη γνώμη μας, η Έκθεση του Διευθυντή ΔΣΜΚ έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις των περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων του 2003 μέχρι 2018 και οι πληροφορίες που δίνονται στην Έκθεση αυτή συνάδουν με τις οικονομικές καταστάσεις.
- Κατά τη γνώμη μας, και σύμφωνα με την κατανόηση των δραστηριοτήτων και του περιβάλλοντος του ΔΣΜΚ που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο οικονομικών καταστάσεων, δεν εντοπίσαμε οποιεσδήποτε ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση του Διευθυντή ΔΣΜΚ.

Άλλο θέμα

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για τον Διευθυντή του ΔΣΜΚ σύμφωνα με το Άρθρο 69 του περί Ελεγκτών Νόμου του 2017 και για το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και μόνο και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη, δεν αποδεχόμαστε και δεν αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιοδήποτε άλλο σκοπό, ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

.....
Γιάννης Πεττεμερίδης,
.....

.....
Χριστίνα Φοραδάρη,
.....

.....
Ανθούλλης Τροκούδης

Εγκεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές
εκ μέρους και για λογαριασμό της κοινοπραξίας,

Yiannis Pettemerides, Fidescorp Limited και Intelaudit Limited

Λευκωσία, 8 Μαΐου 2019

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

Για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

	Σημ.	2018 €	2017 €
Έσοδα	7	6.695.402	4.138.826
Άλλα έσοδα	8	72.009	1.363
Σύνολο εσόδων		6.767.411	4.140.189
Έξοδα διοίκησης και λειτουργίας	9	(5.159.922)	(3.973.092)
Κέρδος από εργασίες		1.607.489	167.097
Έσοδα χρηματοδότησης		102	565
Έξοδα χρηματοδότησης		(3.197)	(6.880)
Καθαρά έξοδα χρηματοδότησης	11	(3.095)	(6.315)
Κέρδος πριν τη φορολογία		1.604.394	160.782
Φορολογία	12	(208.414)	(16.011)
Καθαρό κέρδος για το έτος		1.395.980	144.771
Λοιπά συνολικά έσοδα			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων - ζημιές εύλογης αξίας	15	(692)	-
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση - ζημιές εύλογης αξίας	14	-	(371)
Λοιπά συνολικά έσοδα για το έτος		(692)	(371)
Συνολικά έσοδα για το έτος		1.395.288	144.400

Οι σημειώσεις στις σελίδες 146 μέχρι 174 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

31 Δεκεμβρίου 2018

	Σημ.	2018 €	2017 €
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ			
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού			
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	14	-	1.916
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων	15	1.224	-
		1.224	1.916
Κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού			
Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα	16	1.863.666	1.598.948
Μειρητά στην τράπεζα και στο ταμείο	17	1.858.906	3.076.289
		3.722.572	4.675.237
Σύνολο στοιχείων ενεργητικού		3.723.796	4.677.153
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Ίδια κεφάλαια			
Άλλα αποθεματικά		(14.549)	(13.857)
Συσσωρευμένα κέρδη		3.587.898	2.238.922
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		3.573.349	2.225.065
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	18	105.647	2.445.442
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις	19	44.800	6.646
		150.447	2.452.088
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		3.723.796	4.677.153

Στις 8 Μαΐου 2019 ο Διευθυντής του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου ενέκρινε αυτές τις οικονομικές καταστάσεις για έκδοση.

Δρ. Χρίστος Τρίαρος
Διευθυντής

Οι σημειώσεις στις σελίδες 146 μέχρι 174 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ

Για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

	Σημ.	Αποθεματικό εύλογης αξίας- χρηματο- οικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση €	Αποθεματικό εύλογης αξίας- χρηματο- οικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων €	Συσσωρευμένα κέρδη €	Σύνολο €
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2017		(13.486)	-	2.188.005	2.174.519
Συνολικά έσοδα					
Καθαρό κέρδος για το έτος		-	-	144.771	144.771
Λοιπά συνολικά έσοδα					
Λοιπά συνολικά έσοδα για το έτος	14	(371)	-	-	(371)
Συναλλαγές με μετόχους					
Αμυντική εισφορά σε λογιζόμενη διανομή μερίσματος για τα κέρδη του 2015		-	-	(93.854)	(93.854)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2017		(13.857)	-	2.238.922	2.225.065

Οι σημειώσεις στις σελίδες 146 μέχρι 174 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ

Για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

(συνέχεια)

	Σημ.	Αποθεματικό εύλογης αξίας- χρηματο- οικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση €	Αποθεματικό εύλογης αξίας- χρηματο- οικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων €	Συσσωρευμένα κέρδη €	Σύνολο €
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2018 όπως δηλώθηκε προηγουμένως		(13.857)	-	2.238.922	2.225.065
Επίδραση της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9	14	13.857	(13.857)	-	-
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2018		-	(13.857)	2.238.922	2.225.065
Συνολικά έσοδα					
Καθαρό κέρδος για το έτος		-	-	1.395.980	1.395.980
Λοιπά συνολικά έσοδα					
Μεταβολή εύλογης αξίας	15	-	(692)	-	(692)
Συναλλαγές με μετόχους					
Αμυντική εισφορά σε λογιζόμενη διανομή μερίσματος για τα κέρδη του 2016		-	-	(47.004)	(47.004)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018		-	(14.549)	3.587.898	3.573.349

Από το 2009 και μετά οργανισμοί που δεν διανέμουν 70% των κερδών τους μετά τη φορολογία, όπως προσδιορίζονται από τον περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας Νόμο, κατά τη διάρκεια των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, θα θεωρείται πως έχουν διανέμει αυτό το ποσό ως μέρισμα. Έκτακτη αμυντική εισφορά προς 17% θα είναι πληρωτέα πάνω σε αυτή τη λογιζόμενη διανομή μερίσματος κατά το τέλος της περιόδου των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται. Αυτή η έκτακτη αμυντική εισφορά καταβάλλεται από τον ΔΣΜΚ για λογαριασμό της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Οι σημειώσεις στις σελίδες 146 μέχρι 174 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

	Σημ.	2018 €	2017 €
ΡΟΗ ΜΕΤΡΗΤΩΝ ΑΠΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Κέρδος πριν τη φορολογία		1.604.394	160.782
Αναπροσαρμογές για:			
Πιστωτικούς τόκους	11	(102)	(565)
Έξοδα Τραπεζών	11	1.722	6.151
		1.606.014	166.368
Μεταβολές στο κεφάλαιο κινήσεως:			
Μείωση/(αύξηση) στα εμπορικά και άλλα εισπρακτέα ποσά		(264.718)	2.996.216
(Μείωση)/αύξηση στους εμπορικούς και άλλους πιστωτές		(2.353.863)	(1.059.615)
Μετρητά (για)/που προήλθαν από εργασίες		(1.012.567)	2.102.969
Φορολογία που πληρώθηκε		(203.196)	(109.865)
Καθαρά μετρητά (για)/που προήλθαν από εργασίες		(1.215.763)	1.993.104
ΡΟΗ ΜΕΤΡΗΤΩΝ ΑΠΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Είσπραξη τόκων		102	565
Καθαρά μετρητά που προήλθαν από επενδυτικές δραστηριότητες		102	565
ΡΟΗ ΜΕΤΡΗΤΩΝ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Πληρωμή τόκων		(1.722)	(6.151)
Καθαρά μετρητά για χρηματοδοτικές δραστηριότητες		(1.722)	(6.151)
Καθαρή (μείωση)/αύξηση σε μετρητά και αντίστοιχα μετρητών		(1.217.383)	1.987.518
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών στην αρχή του έτους		3.076.289	1.088.771
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών στο τέλος του έτους	17	1.858.906	3.076.289

Οι σημειώσεις στις σελίδες 146 μέχρι 174 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

1. Σύσταση και κύριες δραστηριότητες

Χώρα σύστασης

Ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (ΔΣΜΚ) συστάθηκε στην Κύπρο στις 17 Σεπτεμβρίου 2004 ως ξεχωριστή Νομική Οντότητα. Το εγγεγραμμένο γραφείο του είναι στην Ευαγγελιστρίας 68, 2057 Στρόβολος, Κύπρος.

Η συγκρότηση του ΔΣΜΚ προέκυψε από την απόφαση της Κυπριακής Κυβέρνησης για εναρμόνιση με την Οδηγία 96/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1996 σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και σε επόμενο στάδιο τη συμμόρφωση με την Οδηγία 2003/54/ΕΚ.

Στις 25 Ιουλίου 2003 η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε τον Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμο του 2003, Νόμος Ν.122(Ι)/2003 (ο «Νόμος»), για σκοπούς εναρμόνισης με τις πιο πάνω Οδηγίες και ρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο.

Οι βασικές πρόνοιες του Νόμου συμπεριλαμβάνουν:

1. τη σύσταση Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ),
2. τον ορισμό Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς (ΙΣΜ) και Ιδιοκτήτη Συστήματος Διανομής (ΙΣΔ),
3. τη συγκρότηση του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς (ΔΣΜ),
4. τον διαχωρισμό των πελατών σε επιλέγοντες πελάτες και μη επιλέγοντες πελάτες,
5. τη φιλελευθεροποίηση της παραγωγής.

Ο ΙΣΜ και ο ΙΣΔ είναι η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ).

Στις 13 Δεκεμβρίου 2012 η Βουλή ψήφισε τον Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικό) Νόμο του 2012, Ν211(Ι)/2012, βασικές πρόνοιες του οποίου επηρεάζουν το ΔΣΜΚ ως ακολούθως:

1. Αντικατάσταση του ονόματος του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς σε Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου και του όρου ΔΣΜ σε ΔΣΜΚ.
2. Διευκρινίζεται ότι ο ΔΣΜΚ είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.
3. Ο προϋπολογισμός του ΔΣΜΚ θα υποβάλλεται ως ξεχωριστό νομοσχέδιο για έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο και τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Σύμφωνα με τον Περί Προώθησης και Ενθάρρυνσης της χρήσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας Νόμο (Ν33(Ι)/2003), ο ΔΣΜΚ έχει εξουσιοδοτηθεί με απόφαση της ΡΑΕΚ, ως «Εξουσιοδοτημένος εκδότης» για σκοπούς έκδοσης εγγύησης προέλευσης για εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας συνδεδεμένες στο δίκτυο μεταφοράς. Μέσα στο πλαίσιο αυτά ο ΔΣΜΚ λειτουργεί ηλεκτρονικό μητρώο εγγύησης προέλευσης από τον Φεβρουάριο 2011.

2. Βάση ετοιμασίας

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και των περί ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων του 2003 μέχρι το 2018. Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους όπως έχει τροποποιηθεί με την εκτίμηση σε εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων (2017: επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση).

Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης από τη διεύθυνση στη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών πολιτικών του ΔΣΜΚ. Οι τομείς που απαιτούν μεγαλύτερου βαθμού κρίση ή είναι πιο πολύπλοκοι ή τομείς όπου οι παραδοχές και οι υπολογισμοί έχουν σημαντική επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται στη Σημείωση 6.

3. Υιοθέτηση καινούργιων ή αναθεωρημένων πρότυπων και διερμηνειών

Κατά το τρέχον έτος, ο ΔΣΜΚ υιοθέτησε όλα τα νέα και αναθεωρημένα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) τα οποία σχετίζονται με τις εργασίες του και είναι εφαρμόσιμα για λογιστικές περιόδους που αρχίζουν την 1 Ιανουαρίου 2018. Η υιοθέτηση αυτή δεν είχε επιφέρει σημαντικές μεταβολές στις λογιστικές πολιτικές του ΔΣΜΚ.

Όπως δίνεται εξήγηση παρακάτω, σύμφωνα με τις διατάξεις της μετάβασης του ΔΠΧΑ 9 και ΔΠΧΑ 15, ο ΔΣΜΚ έχει εφαρμόσει την απλοποιημένη προσέγγιση για την υιοθέτηση των προτύπων. Ανάλογα, το ΔΠΧΑ 9 και το ΔΠΧΑ 15 εφαρμόστηκαν χωρίς να έχουν αναπροσαρμοστεί τα συγκριτικά στοιχεία. Τα συγκριτικά στοιχεία τα οποία παραμένουν σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 και το ΔΛΠ 18 και το ΔΛΠ 11 και οι επιπτώσεις της εφαρμογής έχουν αναγνωριστεί στα κέρδη που παρακρατήθηκαν.

i. ΔΠΧΑ 9 "Χρηματοοικονομικά μέσα"

Το ΔΠΧΑ 9 "Χρηματοοικονομικά μέσα" αντικαθιστά τις προβλέψεις του ΔΛΠ 39 που αφορούν την αναγνώριση και την παύση αναγνώρισης των χρηματοοικονομικών μέσων και την ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει περαιτέρω καινούργιες αρχές για τη λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου και ένα νέο μοντέλο απομείωσης μελλοντικής απόδοσης για χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού.

Για τις επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους οι οποίες δεν κατέχονται για εμπορία, η ταξινόμηση εξαρτάται από το αν η οικονομική οντότητα επέλεξε αμετάκλητα κατά την αρχική αναγνώριση να επιμετρά τις συγκεκριμένες επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων. Εάν δεν έχουν πραγματοποιηθεί τέτοιες επιλογές ή εάν οι επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους κατέχονται προς εμπορία, απαιτείται να επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Για τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, το πρότυπο διατηρεί τις περισσότερες από τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 39. Η κύρια αλλαγή είναι ότι στην περίπτωση που εφαρμόζεται η επιλογή της εύλογης αξίας για τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, το μέρος της μεταβολής της εύλογης αξίας το οποίο προκύπτει λόγω του πιστωτικού κινδύνου της οικονομικής οντότητας αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα αντί μέσω των αποτελεσμάτων, εκτός αν αυτό δημιουργεί λογιστική αντιστοιχία.

Με την εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9 "Χρηματοοικονομικά μέσα", το ΣΔΛΠ επιβεβαίωσε ότι τα κέρδη ή οι ζημιές που προκύπτουν από την τροποποίηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη διαγραφή τους, αναγνωρίζονται μέσω των αποτελεσμάτων.

Ο ΔΣΜΚ υιοθέτησε το ΔΠΧΑ 9 με μεταβατική ημερομηνία την 1 Ιανουαρίου 2018, που οδήγησε σε αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές για την αναγνώριση, ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και στην απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού.

Οι νέες λογιστικές πολιτικές του ΔΣΜΚ ως αποτέλεσμα της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018 παρουσιάζονται στη σημείωση 4.

Επιπτώσεις της εφαρμογής

Σύμφωνα με τις πρόνοιες μετάβασης του ΔΠΧΑ 9, ο ΔΣΜΚ επέλεξε την απλοποιημένη προσέγγιση μετάβασης για την εφαρμογή του νέου προτύπου. Αναλόγως, η διαφορά που προκύπτει από την μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 αναγνωρίστηκε την 1 Ιανουαρίου 2018 ως αναπροσαρμογή στα συσσωρευμένα κέρδη στην αρχή του χρόνου (ή σε άλλα στοιχεία των ίδιων κεφαλαίων, ανάλογα με την περίπτωση). Σύμφωνα με την μέθοδο μετάβασης που αποφασίστηκε από τον ΔΣΜΚ για την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, τα συγκριτικά στοιχεία δεν έχουν αναπροσαρμοστεί και παρουσιάζονται με βάση τις προηγούμενες πολιτικές που συμμορφώνονται με το ΔΛΠ 39. Κατά συνέπεια, οι αναθεωρημένες απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 7 «Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποιήσεις» έχουν εφαρμοστεί μόνο στην τρέχουσα περίοδο. Οι γνωστοποιήσεις της συγκριτικής περιόδου επαναλαμβάνουν αυτές τις γνωστοποιήσεις που έγιναν κατά το προηγούμενο έτος.

Ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, ο ΔΣΜΚ αναθεώρησε τη μεθοδολογία απομείωσης για κάθε κατηγορία περιουσιακών στοιχείων με βάση τις νέες απαιτήσεις απομείωσης. Από την 1 Ιανουαρίου 2018, ο ΔΣΜΚ αξιολογεί σε μελλοντική βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που σχετίζονται με τα χρεόγραφα που αναγνωρίζονται σε αποσβεσμένο κόστος και σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων, ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και τραπεζικές καταθέσεις με αρχική ημερομηνία λήξης πέρα των τριών μηνών και δανειακές δεσμεύσεις και χρηματοοικονομικές εγγυήσεις. Η μεθοδολογία απομείωσης που εφαρμόστηκε εξαρτάται από το εάν υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου και κατά πόσο τα χρεόγραφα θεωρούνται ως χαμηλού πιστωτικού κινδύνου.

Ο ΔΣΜΚ έχει τους πιο κάτω τύπους περιουσιακών στοιχείων που υπόκεινται στο νέο μοντέλο των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του ΔΠΧΑ 9: εμπορικά εισπρακτέα, χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε αποσβεσμένο κόστος, ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων.

Ο ΔΣΜΚ υιοθέτησε το απλοποιημένο μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για τα εμπορικά εισπρακτέα, όπως απαιτείται από το ΔΠΧΑ 9, παράγραφος 5.5.15 και το γενικό μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε αποσβεσμένο κόστος, ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων.

Ο πιο κάτω πίνακας συμφιλιώνει τη λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού από τις προηγούμενες κατηγορίες επιμέτρησης τους με βάση το ΔΛΠ 39 στις νέες κατηγορίες επιμέτρησης τους κατά τη μεταβίβαση στο ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018.

	Κατηγορία Επιμέτρησης	
	ΔΛΠ 39	ΔΠΧΑ 9
Επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους		
Εισηγμένοι μετοχικοί τίτλοι	Διαθέσιμα προς πώληση	Προσδιοριζόμενα ως επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων

- **Επενδύσεις σε μετοχές που προηγουμένως είχαν ταξινομηθεί ως διαθέσιμα προς πώληση:**

Ο ΔΣΜΚ επέλεξε να παρουσιάσει στα άλλα συνολικά εισοδήματα τις αλλαγές στη εύλογη αξία όλων των μετοχικών επενδύσεων που προηγουμένως ήταν στην κατηγορία των επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση, γιατί αυτές οι επενδύσεις διακρατούνται ως μακροπρόθεσμες στρατηγικές επενδύσεις που δεν αναμένεται να πωληθούν στο κοντινό ή μεσοπρόθεσμο μέλλον. Ως αποτέλεσμα, περιουσιακά στοιχεία με εύλογη αξία ύψους €1.916 αναταξινομήθηκαν από χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε εύλογη αξία μέσω των άλλων εισοδημάτων και κέρδη εύλογης αξίας ύψους €13.857 αναταξινομήθηκαν από το αποθεματικό χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού διαθέσιμων προς πώληση στο αποθεματικό χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων την 1 Ιανουαρίου 2018.

- **Άλλα χρηματοοικονομικά μέσα:**

Για όλα τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ο ΔΣΜΚ αξιολόγησε ότι το επιχειρηματικό μοντέλο του ΔΣΜΚ για την διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων είναι «διακράτηση για είσπραξη» και αυτά τα στοιχεία ενεργητικού πληρούν τις προϋποθέσεις ΑΠΚΤ. Ως αποτέλεσμα, όλα τα άλλα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ταξινομήθηκαν ως χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε αποσβεσμένο κόστος και αναταξινομήθηκαν από την κατηγορία «Δάνεια και Εισπρακτέα» με βάση το ΔΛΠ 39, το οποίο «αποσύρθηκε». Προηγουμένως, με βάση το ΔΛΠ 39 αυτά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού επιμετρούνταν σε αποσβεσμένο κόστος. Επομένως, δεν υπήρχε αντίκτυπο από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, όλες οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του ΔΣΜΚ αναγνωρίζονταν σε αποσβεσμένο κόστος. Αρχίζοντας από την 1 Ιανουαρίου 2018, οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του ΔΣΜΚ συνέχισαν να ταξινομούνται σε αποσβεσμένο κόστος.

Η αξιολόγηση του αντίκτυπου της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 στις λογιστικές πολιτικές του ΔΣΜΚ, απαιτεί από την Διεύθυνση να κάνει ορισμένες σημαντικές εκτιμήσεις κατά τη διαδικασία εφαρμογής του νέου προτύπου. Οι εκτιμήσεις που είχαν τον πιο σημαντικό αντίκτυπο στις αποφάσεις της Διεύθυνσης παρουσιάζονται στη σημείωση 6.

ii. ΔΠΧΑ 15 "Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες"

Το ΔΠΧΑ 15 "Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες" και σχετικές τροποποιήσεις αντικαθιστούν το ΔΛΠ 18 "Έσοδα", το ΔΛΠ 11 "Συμβάσεις κατασκευής" και σχετικές ερμηνείες. Το νέο πρότυπο αντικαθιστά τα ξεχωριστά μοντέλα για την αναγνώριση των εισοδημάτων από πωλήσεις προϊόντων, υπηρεσιών και κατασκευαστικών συμβάσεων με βάση τα προηγούμενα ΔΠΧΑ και καθιερώνει ενιαίες απαιτήσεις σχετικά με τη φύση, το ποσό και το χρονοδιάγραμμα αναγνώρισης των εσόδων. Το ΔΠΧΑ 15 εισάγει τη βασική αρχή ότι τα έσοδα πρέπει να αναγνωρίζονται με τέτοιο τρόπο που να απεικονίζουν τη μεταφορά αγαθών και υπηρεσιών σε πελάτες και να αντικατοπτρίζουν το αντίτιμο το οποίο ο ΔΣΜΚ εκτιμά ότι δικαιούται έναντι της μεταφοράς αυτών των αγαθών ή υπηρεσιών στον πελάτη, την τιμή συναλλαγής.

Το νέο πρότυπο παραθέτει ένα μοντέλο 5 σταδίων βασισμένο σε αρχές που πρέπει να εφαρμόζεται σε όλες τις κατηγορίες συμβάσεων με πελάτες. Τα πακέτα υπηρεσιών πρέπει να αξιολογούνται κατά πόσο περιλαμβάνουν μία ή περισσότερες υποχρεώσεις εκτέλεσης (διακριτές υποσχέσεις παράδοσης υπηρεσιών).

Οι νέες λογιστικές πολιτικές του ΔΣΜΚ μετά από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ την 1 Ιανουαρίου 2018 παρουσιάζονται πιο κάτω στη σημείωση 4.

Επιπτώσεις της εφαρμογής

Ο ΔΣΜΚ εφάρμοσε το ΔΠΧΑ 15 αναδρομικά μόνο σε συμβάσεις που δεν αποτελούν ολοκληρωθείσες συμβάσεις κατά την ημερομηνία πρώτης εφαρμογής και υιοθέτησε την πρακτική λύση να μην αναθεωρήσει αναδρομικά συμβάσεις για τις οποίες έγιναν τροποποιήσεις πριν από την ημερομηνία της αρχικής

εφαρμογής. Σύμφωνα με την μεταβατική μέθοδο που επέλεξε ο ΔΣΜΚ για την υλοποίηση του ΔΠΧΑ 15, τα συγκριτικά στοιχεία δεν έχουν αναθεωρηθεί αλλά παρουσιάζονται με βάση τις προηγούμενες πολιτικές που συμμορφώνονται με το ΔΛΠ 18 και ΔΛΠ 11 και τις σχετικές τροποποιήσεις.

4. Σημαντικές λογιστικές πολιτικές

Οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν στην ετοιμασία αυτών των οικονομικών καταστάσεων αναφέρονται πιο κάτω. Εκτός από τις αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές που απορρέουν από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 και του ΔΠΧΑ 15, οι οποίες ισχύουν από την 1 Ιανουαρίου 2018, οι πολιτικές αυτές εφαρμόστηκαν με συνέπεια για όλα τα έτη που παρουσιάζονται, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά. Οι βασικές λογιστικές πολιτικές σχετικά με τα χρηματοπιστωτικά μέσα και την αναγνώριση εσόδων που εφαρμόστηκαν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2017 παρουσιάζονται στη σημείωση 22.

Έσοδα

Αναγνώριση και επιμέτρηση

Τα επιτρεπόμενα έσοδα του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου προέρχονται από τις διατιμήσεις και χρεώσεις που εγκρίνονται από τη ΡΑΕΚ σύμφωνα με την παράγραφο (β) του εδαφίου (1) του άρθρου 32 και του άρθρου 86 και παραχωρούνται στον Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς για κάλυψη οποιουδήποτε μέρους ή και του συνόλου, εάν υπάρχει επάρκεια, των δαπανών στις οποίες υποβάλλεται ο Ιδιοκτήτης Συστήματος Μεταφοράς με βάση το εδάφιο (1) του άρθρου 65 των Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού νόμων του 2003 μέχρι το 2018.

Η ΡΑΕΚ εκδίδει κάθε έτος απόφαση, με βάση την οποία καθορίζεται το Τέλος ΔΣΜΚ, το οποίο αποτελεί το κυριότερο έσοδο του ΔΣΜΚ. Με βάση αυτή την Απόφαση το Τέλος ΔΣΜΚ επιβάλλεται επί της Τιμολογούμενης Ενέργειας.

Για τα έτη 2018 και 2017, ο μόνος Προμηθευτής Ηλεκτρικής Ενέργειας στην Κύπρο, ο οποίος τιμολόγησε ενέργεια ήταν η ΑΗΚ.

Ο ΔΣΜΚ αναγνωρίζει τα εισοδήματα όταν τα μέρη έχουν εγκρίνει τη σύμβαση (γραφώς, προφορικά ή σύμφωνα με άλλες συνήθεις επιχειρηματικές πρακτικές) και έχουν δεσμευτεί να εκτελέσουν τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους, η οικονομική οντότητα μπορεί να προσδιορίσει τα δικαιώματα κάθε μέρους αναφορικά με τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να μεταβιβαστούν, η οικονομική οντότητα μπορεί να προσδιορίσει τους όρους πληρωμής για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να μεταβιβαστούν, η σύμβαση έχει εμπορική υπόσταση (ήτοι ο κίνδυνος, ο χρόνος ή το ποσό των μελλοντικών ταμειακών ροών της οικονομικής οντότητας αναμένεται να μεταβληθούν ως αποτέλεσμα της σύμβασης) και είναι πιθανό η οικονομική οντότητα να εισπράξει το αντάλλαγμα που δικαιούται έναντι των αγαθών και υπηρεσιών που θα μεταβιβαστούν στον πελάτη και όταν συγκεκριμένα κριτήρια πληρούνται για κάθε μία από τις συμβάσεις του ΔΣΜΚ με πελάτες.

Άλλα έσοδα του ΔΣΜΚ αναγνωρίζονται ως εξής:

- **Έσοδα εγγραφής στο ηλεκτρονικό μητρώο εγγυήσεων προέλευσης**

Τα έσοδα εγγραφής στο ηλεκτρονικό μητρώο εγγυήσεων προέλευσης αναγνωρίζονται όταν ένας αιτητής για εγγραφή στο μητρώο εγκριθεί από τον ΔΣΜΚ.

- **Έσοδα από έκδοση πιστοποιητικών εγγύησης προέλευσης**

Τα έσοδα από έκδοση πιστοποιητικών εγγύησης προέλευσης αναγνωρίζονται όταν οι συμμετέχοντες στο μητρώο υποβάλουν αίτηση για έκδοση πιστοποιητικού εγγύησης προέλευσης.

- **Έσοδα από τα ερευνητικά προγράμματα**

Τα έσοδα του ΔΣΜΚ από τα ερευνητικά προγράμματα προκύπτουν από τους όρους του κάθε προγράμματος, όπως αυτοί καθορίζονται στο πρόγραμμα-πλαίσιο του κάθε προγράμματος.

- **Ανάκτηση διοικητικών εξόδων από συνδέσεις στο σύστημα μεταφοράς**

Τα έσοδα του ΔΣΜΚ από συμβόλαια για σύνδεση στο δίκτυο μεταφοράς αντιπροσωπεύουν ανάκτηση διοικητικών εξόδων του ΔΣΜΚ στο πλαίσιο ετοιμασίας μελετών σε αιτητές για συνδέσεις στο σύστημα μεταφοράς ηλεκτρισμού.

Ωφελήματα υπαλλήλων

Ο Διευθυντής ΔΣΜΚ που είναι το μόνο άτομο που εργοδοτείται από τον ΔΣΜΚ, συνεισφέρει στο Κυβερνητικό Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων με βάση τον μισθό του.

Έσοδα χρηματοδότησης

Τα έσοδα χρηματοδότησης περιλαμβάνουν τόκους εισπρακτέους που υπολογίζονται με τη μέθοδο του αποτελεσματικού επιτοκίου.

Έξοδα χρηματοδότησης

Χρεωστικοί τόκοι διαγράφονται στα αποτελέσματα όπως πραγματοποιούνται.

Νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης

Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις του ΔΣΜΚ αποτιμούνται χρησιμοποιώντας το νόμισμα του κύριου οικονομικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο λειτουργεί ο ΔΣΜΚ («το νόμισμα λειτουργίας»). Οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€), το οποίο είναι το νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης του ΔΣΜΚ.

Φορολογία

Οι τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις και στοιχεία ενεργητικού υπολογίζονται με βάση το ποσό που αναμένεται ότι θα πληρωθεί ή θα ανακτηθεί από τις φορολογικές αρχές χρησιμοποιώντας φορολογικούς συντελεστές και νομοθεσίες που είχαν θεσπισθεί ή ουσιαστικά θεσπισθεί μέχρι την ημερομηνία αναφοράς.

Κρατικές χορηγίες

Οι κρατικές χορηγίες οι οποίες λαμβάνονται για την απόκτηση μη κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού αναγνωρίζονται με συστηματική και ορθολογική βάση στα έσοδα κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης χρήσης του στοιχείου ενεργητικού. Αυτό επιτυγχάνεται με την αφαίρεση των χορηγήσεων από τη λογιστική αξία αυτών των στοιχείων ενεργητικού και την αναγνώριση των εσόδων μέσω της μειωμένης επιβάρυνσης των αποσβέσεων. Οι χορηγίες αναγνωρίζονται όταν υπάρχει εύλογη βεβαιότητα ότι ο ΔΣΜΚ θα συμμορφωθεί με τους όρους που συνδέονται με αυτές και ότι οι επιχορηγήσεις θα εισπραχθούν. Κρατικές χορηγίες αναφορικά με έξοδα αναγνωρίζονται ως έσοδα.

Αναβαλλόμενο έσοδο

Το αναβαλλόμενο έσοδο περιλαμβάνει εισπράξεις έναντι εσόδων που αφορούν μεταγενέστερη οικονομική περίοδο.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού - Ταξινόμηση

Από την 1 Ιανουαρίου 2018, ο ΔΣΜΚ ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στις πιο κάτω κατηγορίες επιμέτρησης:

- Αυτά που επιμετρούνται μετέπειτα σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων και
- Αυτά που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος.

Η ταξινόμηση και η μετέπειτα επιμέτρηση των χρεωστικών χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού εξαρτάται από (i) το επιχειρηματικό μοντέλο του ΔΣΜΚ για τη διαχείριση του σχετικού χαρτοφυλακίου χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και (ii) τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Κατά την αρχική αναγνώριση ο ΔΣΜΚ μπορεί να προσδιορίσει αμετάκλητα ένα χρεωστικό χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που κατά τα άλλα πληροί τις απαιτήσεις για αποτίμηση στο αποσβεσμένο κόστος ή στη εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων ή μειώνει σημαντικά μια λογιστική αντιστοιχία που διαφορετικά θα προέκυπτε.

Για επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους που δεν κατέχονται για εμπορία, η ταξινόμηση θα εξαρτηθεί από το κατά πόσο ο ΔΣΜΚ προσδιόρισε αμετάκλητα κατά την αρχική αναγνώριση για να λογιστεί η μετοχική επένδυση σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων. Ο προσδιορισμός αυτός γίνεται ανά επένδυση.

Για τα στοιχεία ενεργητικού που επιμετρούνται σε εύλογη αξία, τα κέρδη και ζημιές θα αναγνωριστούν είτε στα αποτελέσματα ή στα άλλα συνολικά εισοδήματα. Για επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους που δεν διακρατούνται για εμπορία, αυτό θα εξαρτηθεί στο κατά πόσο ο ΔΣΜΚ έκανε μια αμετάκλητη επιλογή κατά την αρχική αναγνώριση για να λογιστεί η μετοχική επένδυση σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού - Αναγνώριση και Παύση Αναγνώρισης

Όλες οι αγορές και πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που απαιτούν παράδοση εντός του χρονικού πλαισίου που ορίζεται από τον κανονισμό ή από τη σύμβαση αγοράς ("αγορές και πωλήσεις με βάση συμβόλαιο κανονικής παράδοσης") αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της συναλλαγής που είναι η ημερομηνία κατά την οποία ο ΔΣΜΚ δεσμεύεται να παραδώσει ένα χρηματοοικονομικό μέσο. Όλες οι αγορές και πωλήσεις αναγνωρίζονται όταν ο ΔΣΜΚ καταστεί μέρος στις συμβατικές διατάξεις του μέσου.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού παύουν να αναγνωρίζονται όταν τα δικαιώματα είσπραξης ταμειακών ροών από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού έχουν λήξει ή έχουν μεταφερθεί και ο ΔΣΜΚ έχει μεταφέρει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της ιδιοκτησίας.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού - Επιμέτρηση

Κατά την αρχική αναγνώριση, ο ΔΣΜΚ επιμετρά ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο σε εύλογη αξία και επιπλέον, στην περίπτωση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου που δεν είναι σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, το κόστος συναλλαγής που σχετίζεται άμεσα με την απόκτηση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Το κόστος συναλλαγής των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που αναγνωρίστηκαν σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζεται ως έξοδο στις κερδοζημιές. Η εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση αναγνωρίζεται μόνο εάν υπάρχει διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας και της τιμής συναλλαγής η οποία μπορεί να αποδειχθεί από άλλες παρατηρήσιμες τρέχουσες συναλλαγές στην αγορά με το ίδιο μέσο ή από μια τεχνική αποτίμησης των οποίων τα στοιχεία εισαγωγής περιλαμβάνουν μόνο στοιχεία από παρατηρήσιμες αγορές.

Μετοχικοί Τίτλοι

Ο ΔΣΜΚ μετέπειτα επιμετρά όλους τους μετοχικούς τίτλους σε εύλογη αξία. Όπου ο ΔΣΜΚ επέλεξε να παρουσιάζει τα κέρδη και ζημιές εύλογης αξίας σε μετοχικούς τίτλους σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων, δεν υπάρχει μετέπειτα αναταξινόμηση των κερδών ή ζημιών εύλογης αξίας στις κερδοζημιές ακολούθως της παύσης αναγνώρισης της επένδυσης και όποιαδήποτε σχετικά υπόλοιπα μέσα στο αποθεματικό εύλογης αξίας μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων αναταξινομούνται στα συσσωρευμένα κέρδη. Η πολιτική του ΔΣΜΚ είναι να προσδιορίζει τους μετοχικούς τίτλους σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων όταν αυτές οι επενδύσεις διακρατούνται για στρατηγικούς σκοπούς παρά για την αποκλειστική δημιουργία επενδυτικών αποδόσεων. Μερίσματα από τέτοιες επενδύσεις συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στις κερδοζημιές ως άλλα έσοδα όταν καθοριστεί το δικαίωμα του ΔΣΜΚ να τα εισπράξει.

Οι αλλαγές στη εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται στα άλλα κέρδη/(ζημιές) στην κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εσόδων, όπως αρμόζει. Οι ζημιές απομείωσης (και η αντιστροφή των ζημιών απομείωσης) σε μετοχικούς τίτλους επιμετρώνται σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων και δεν παρουσιάζονται ξεχωριστά από άλλες αλλαγές στη εύλογη αξία.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού - απομείωση - πρόβλεψη αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς ΑΠΖ

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται και επιμετρώνται σύμφωνα με μία από τις δύο προσεγγίσεις: τη γενική προσέγγιση ή την απλοποιημένη προσέγγιση.

Για εμπορικά εισπρακτέα ο ΔΣΜΚ εφαρμόζει την απλοποιημένη προσέγγιση που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, η οποία χρησιμοποιεί τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια ζωής που πρέπει να αναγνωριστούν κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού.

Επιπρόσθετα, ο ΔΣΜΚ αποφάσισε να χρησιμοποιήσει την απαλλαγή αξιολόγησης χαμηλού πιστωτικού κινδύνου για χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού επενδυτικής κλάσης. Ανατρέξτε στη σημείωση 5, παράγραφος Πιστωτικού κινδύνου για την περιγραφή του πώς ο ΔΣΜΚ καθορίζει τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού χαμηλού πιστωτικού κινδύνου.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού - Επαναταξινόμηση

Τα χρηματοοικονομικά μέσα επαναταξινομούνται μόνο όταν ο ΔΣΜΚ τροποποιεί το επιχειρηματικό μοντέλο για τη διαχείριση αυτών των περιουσιακών στοιχείων. Η επαναταξινόμηση έχει μελλοντική επίδραση και ξεκινά από την πρώτη περίοδο αναφοράς ακολούθως της αλλαγής.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού - Διαγραφή

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαγράφονται, πλήρως ή εν μέρει, όταν ο ΔΣΜΚ έχει εξαντλήσει όλα τις πρακτικές μεθόδους ανάκτησης και έχει αποφασίσει ότι δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης. Η διαγραφή αντιπροσωπεύει ένα γεγονός παύσης αναγνώρισης. Ο ΔΣΜΚ μπορεί να διαγράψει χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που εξακολουθούν να υπόκεινται σε δραστηριότητες επιβολής όταν ο ΔΣΜΚ επιδιώκει την ανάκτηση συμβατικών οφειλών, ωστόσο δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης.

Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών

Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών περιλαμβάνουν μετρητά και καταθέσεις όψεως και άλλες βραχυπρόθεσμες υψηλής ρευστότητας επενδύσεις οι οποίες είναι εύκολα μετατρέψιμες σε ένα γνωστό ποσό μετρητών και υπόκεινται σε ασήμαντο κίνδυνο μεταβολής στην αξία. Τα μετρητά και αντίστοιχα

μετρητών αναγνωρίζονται σε αποσβεσμένο κόστος επειδή: (i) κατέχονται για είσπραξη συμβατικών ταμιακών ροών και οι ταμειακές αυτές ροές αντιπροσωπεύουν ΑΠΚΤ, και (ii) δεν ταξινομούνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Υποχρεώσεις από εμπορικές δραστηριότητες

Οι υποχρεώσεις από εμπορικές δραστηριότητες αρχικά επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους και μεταγενέστερα επιμετρώνται στο αναπόσβεστο κόστος με την χρησιμοποίηση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου.

Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό απεικονίζεται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, όταν υπάρχει επί του παρόντος νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού των ποσών που αναγνωρίστηκαν και υπάρχει η πρόθεση είτε διακανονισμού του καθαρού υπολοίπου, είτε είσπραξης του ποσού της απαίτησης με ταυτόχρονη εξόφληση της υποχρέωσης. Αυτό δεν συμβαίνει κατά κανόνα με κύριες συμφωνίες συμψηφισμού, και τα σχετικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού παρουσιάζονται συνολικά στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης.

Εμπορικά εισπρακτέα

Τα εμπορικά εισπρακτέα είναι ποσά που οφείλονται από πελάτες για πώληση εμπορευμάτων ή παροχή υπηρεσιών κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών. Εάν η είσπραξη αναμένεται σε ένα χρόνο ή λιγότερο (ή κατά τη συνήθη πορεία του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, εάν είναι μεγαλύτερος), ταξινομούνται ως κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού. Αν όχι, παρουσιάζονται ως μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού. Τα εμπορικά εισπρακτέα αναγνωρίζονται αρχικά σε εύλογη αξία και μετέπειτα παρουσιάζονται σε αποσβεσμένο κόστος, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μείον πρόνοιας για απομείωση της αξίας.

Τα εμπορικά εισπρακτέα αναγνωρίζονται αρχικά στο ποσό της άνευ όρων αντιπαροχής εκτός και αν περιλαμβάνουν σημαντικά στοιχεία χρηματοδότησης, στην οποία περίπτωση αναγνωρίζονται σε εύλογη αξία. Ο ΔΣΜΚ κατέχει τα εμπορικά εισπρακτέα με σκοπό να συλλέξει τις συμβατικές ταμιακές ροές και επομένως τα επιμετρά σε μεταγενέστερο στάδιο σε αποσβεσμένο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Τα εμπορικά εισπρακτέα εναπόκεινται επίσης στις απαιτήσεις απομείωσης του ΔΠΧΑ 9. Ο ΔΣΜΚ εφαρμόζει την απλοποιημένη μέθοδο του ΔΠΧΑ 9 για την αποτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών η οποία χρησιμοποιεί μια πρόνοια για απομείωση στην αξία όλων των εμπορικών εισπρακτέων κατά τη διάρκεια ζωής τους. Ανατρέξτε στην Σημείωση 6 Πιστωτικός Κίνδυνος.

Τα εμπορικά εισπρακτέα διαγράφονται όταν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης. Οι δείκτες ότι δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία είσπραξης περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αποτυχία ενός οφειλέτη να συμμετάσχει σε σχέδιο αποπληρωμής με τον ΔΣΜΚ και την αποτυχία να καταβάλει συμβατικές πληρωμές για περίοδο μεγαλύτερη των 180 ημερών λόγω καθυστέρησης.

Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν ο ΔΣΜΚ έχει μια παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση που προκύπτει από προηγούμενα γεγονότα, είναι πιθανό να υπάρξει ροή στοιχείων ενεργητικού για εξόφληση αυτής της υποχρέωσης, και το ποσό της υποχρέωσης μπορεί να υπολογιστεί αξιόπιστα. Όταν ο ΔΣΜΚ αναμένει η πρόβλεψη να αποπληρωθεί, για παράδειγμα με βάση ένα ασφαλιστικό συμβόλαιο, η αποπληρωμή αναγνωρίζεται ως ξεχωριστό στοιχείο ενεργητικού μόνο όταν η αποπληρωμή είναι σχεδόν βεβαία.

Συγκριτικά ποσά

Όπου χρειάζεται τα συγκριτικά ποσά αναπροσαρμόζονται για να συνάδουν με τις μεταβολές στην παρουσίαση του τρέχοντος έτους.

5. Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου

Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου

Ο ΔΣΜΚ εκτίθεται σε κίνδυνο τιμής αγοράς, κίνδυνο επιτοκίου, πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο ρευστότητας, άλλους κινδύνους τιμών αγοράς, λειτουργικό κίνδυνο, κίνδυνο συστημάτων και εσωτερικών ελέγχων και άλλους κινδύνους που προκύπτουν από τα χρηματοοικονομικά μέσα που κατέχει. Η πολιτική που εφαρμόζει ο ΔΣΜΚ στη διαχείριση των κινδύνων, ώστε να τους ελέγχει, εξηγείται πιο κάτω:

5.1 Χρηματοοικονομικά μέσα κατά κατηγορία την 31 Δεκεμβρίου 2017:

Οι λογιστικές πολιτικές σε σχέση με τα χρηματοοικονομικά μέσα έχουν εφαρμοστεί στα ακόλουθα στοιχεία:

31 Δεκεμβρίου 2017	Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση		Σύνολο
	€	€	
Στοιχεία ενεργητικού ως η κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης:			
Απαιτήσεις από εμπορικές δραστηριότητες	-	9.398	9.398
Χρεωστικό υπόλοιπο από συγγενικό Οργανισμό	-	750.428	750.428
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	1.916	-	1.916
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών	-	3.076.289	3.076.289
Σύνολο	1.916	3.836.115	3.838.031
		Δάνεια και άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	Σύνολο
Υποχρεώσεις ως η κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης:		€	€
Υποχρεώσεις από εμπορικές δραστηριότητες		2.445.442	2.445.442
Σύνολο		2.445.442	2.445.442

5.2 Κίνδυνος τιμής αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος η εύλογη αξία ή οι μελλοντικές ταμιακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου να παρουσιάσουν διακυμάνσεις εξαιτίας μεταβολών στις τιμές της αγοράς και οι μεταβολές θα επηρεάσουν τα έσοδα ή την αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχει ο ΔΣΜΚ.

Ο ΔΣΜΚ εκτίθεται σε κίνδυνο τιμής αγοράς μετοχικών τίτλων λόγω επενδύσεων που κατέχονται και ταξινομούνται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης ως διαθέσιμα προς πώληση.

Οι επενδύσεις του ΔΣΜΚ σε μετοχικούς τίτλους εταιρειών οι οποίες εμπορεύονται δημόσια περιλαμβάνονται στο Γενικό Δείκτη του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου.

5.3 Κίνδυνος επιτοκίου

Ο κίνδυνος επιτοκίου είναι ο κίνδυνος όπου η εύλογη αξία ή οι μελλοντικές ταμιακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου να παρουσιάσουν διακυμάνσεις εξαιτίας μεταβολών στα επιτόκια αγοράς.

Καθώς ο ΔΣΜΚ έχει σημαντικά περιουσιακά στοιχεία που φέρουν τόκο, τα έσοδα και η ροή μετρητών από εργασίες του ΔΣΜΚ ουσιαστικά εξαρτώνται από αλλαγές στα επιτόκια της αγοράς.

Κατά την ημερομηνία παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων, η ανάλυση των τοκοφόρων χρηματοοικονομικών μέσων σε σχέση με τα επιτόκια ήταν:

	2018	2017
	€	€
Χρηματοοικονομικά μέσα σταθερού επιτοκίου		
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	-	17
Χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου		
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	<u>1.858.406</u>	<u>3.075.772</u>
	<u>1.858.406</u>	<u>3.075.789</u>

Ανάλυση ευαισθησίας

Η αύξηση των επιτοκίων κατά 100 βασικές μονάδες στις 31 Δεκεμβρίου 2018 θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση στα αποτελέσματα όπως παρουσιάζεται πιο κάτω. Ο υπολογισμός αυτός προϋποθέτει ότι άλλοι παράγοντες και συγκεκριμένα οι τιμές συναλλάγματος παραμένουν σταθεροί. Σε περίπτωση μείωσης των επιτοκίων κατά 100 βασικές μονάδες θα προκύψει η ίδια αλλά αντίθετη επίδραση στα αποτελέσματα.

	Αποτελέσματα	
	2018	2017
	€	€
Χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου	<u>18.584</u>	<u>30.758</u>

5.4 Πιστωτικός κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει από ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, και χρηματοοικονομικά στοιχεία που επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων και που επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, καθώς και από έκθεση σε πιστώσεις προς πελάτες χονδρικής και λιανικής πώλησης, περιλαμβανομένων εκκρεμών εισπρακτέων και δεσμευτικών συναλλαγών και συμβατικών στοιχείων ενεργητικού.

i. Διαχείριση κινδύνων

Πιστωτικός κίνδυνος όπου διαχειρίζεται σε ομαδική βάση.

Για τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μόνο οργανισμοί που αξιολογούνται από ανεξάρτητα μέρη με ελάχιστο βαθμό φερεγγυότητας το "C" γίνονται αποδεκτοί. Εάν πελάτες χονδρικού εμπορίου είναι αξιολογημένοι από ανεξάρτητο μέρος, τότε ο ΔΣΜΚ χρησιμοποιεί αυτές τις αξιολογήσεις.

Διαφορετικά, εάν δεν υπάρχει ανεξάρτητη αξιολόγηση, ο ΔΣΜΚ εκτιμά την πιστωτική ποιότητα του πελάτη, λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική του κατάσταση, προηγούμενες εμπειρίες και άλλους παράγοντες. Ξεχωριστά πιστωτικά όρια και πιστωτικοί όροι ορίζονται με βάση την πιστωτική ποιότητα του πελάτη σύμφωνα με όρια που καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Η χρήση των πιστωτικών ορίων παρακολουθείται σε συνεχή βάση. Οι πωλήσεις σε πελάτες λιανικού εμπορίου διευθετούνται σε μετρητά ή χρησιμοποιώντας πιστωτικές κάρτες.

ii. Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Ο ΔΣΜΚ διαθέτει τα ακόλουθα είδη χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που υπόκεινται στο μοντέλο της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας:

- απαιτήσεις από εμπορικές δραστηριότητες
- χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε αποσβεσμένο κόστος
- χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων
- μετρητά και αντίστοιχα μετρητών

Εμπορικά εισπρακτέα και συμβατικά στοιχεία ενεργητικού

Ο ΔΣΜΚ εφαρμόζει την απλοποιημένη προσέγγιση του ΔΠΧΑ 9 για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η οποία χρησιμοποιεί ένα επίδομα αναμενόμενης ζημίας καθ' όλη τη διάρκεια ζωής για όλα τα εμπορικά εισπρακτέα (περιλαμβανομένων των εμπορικών εισπρακτέων με σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης), τα εισπρακτέα από μισθώσεις και τα συμβατικά στοιχεία ενεργητικού.

Για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, τα εμπορικά εισπρακτέα και τα συμβατικά στοιχεία ενεργητικού έχουν ομαδοποιηθεί με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου και τις ημέρες καθυστέρησης. Ο ΔΣΜΚ ορίζει τον κίνδυνο αθέτησης μετά την αρχική αναγνώριση ως το αργότερο 90 ημέρες αφού ένα χρηματοοικονομικό μέσο εμφανίσει καθυστέρηση. Τα συμβατικά στοιχεία ενεργητικού αφορούν μη πραγματοποιηθείσες εργασίες που δεν έχουν εκτελεστεί και έχουν ουσιαστικά τα ίδια χαρακτηριστικά κινδύνου με τους ίδιους τύπους συμβάσεων. Ως εκ τούτου, ο ΔΣΜΚ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα αναμενόμενα ποσοστά ζημιάς για εμπορικά εισπρακτέα είναι μια δίκαιη προσέγγιση των ποσοστών ζημιάς για τα συμβατικά στοιχεία ενεργητικού.

Τα εμπορικά εισπρακτέα από πελάτες και τα συμβατικά στοιχεία ενεργητικού διαγράφονται όταν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης. Οι δείκτες ότι δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αποτυχία ενός οφειλέτη να συμμετάσχει σε σχέδιο αποπληρωμής με τον ΔΣΜΚ και την αποτυχία να καταβάλει συμβατικές πληρωμές για περίοδο μεγαλύτερη των 180 ημερών λόγω καθυστέρησης.

Οι ζημιές απομείωσης των εμπορικών εισπρακτέων και συμβατικών στοιχείων ενεργητικού παρουσιάζονται ως καθαρές ζημιές απομείωσης στο λειτουργικό κέρδος. Οι μεταγενέστερες ανακτήσεις ποσών που είχαν διαγραφεί προηγουμένως πιστώνονται στο ίδιο στοιχείο.

Προηγούμενη λογιστική πολιτική για απομείωση των εμπορικών εισπρακτέων

Κατά το προηγούμενο έτος, η απομείωση των εμπορικών εισπρακτέων εκτιμόταν με βάση το μοντέλο ζημιών. Μία πρόβλεψη απομείωσης των εμπορικών εισπρακτέων δημιουργούταν όταν υπήρχαν αντικειμενικά στοιχεία ότι ο ΔΣΜΚ δεν θα είναι σε θέση να εισπράξει όλα τα οφειλόμενα ποσά σύμφωνα με βάση τους αρχικούς όρους των εισπρακτέων. Σημαντικές οικονομικές δυσχέρειες του οφειλέτη, πιθανότητα ότι ο οφειλέτης θα εισέλθει σε πτώχευση ή παραβατικότητα στις πληρωμές (περισσότερες από 120 μέρες καθυστέρηση) θεωρούνταν δείκτες ότι η απαίτηση από εμπορικούς πελάτες έχει υποστεί απομείωση. Το ποσό της πρόβλεψης ήταν η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και του ανακτήσιμου ποσού, που είναι η παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, εφαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο.

5.4.3 Πιστωτική ποιότητα των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Η πιστωτική ποιότητα των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού τα οποία δεν είναι ούτε ληξιπρόθεσμα ούτε απομειωμένα, μπορεί να καθοριστεί με αναφορά σε εξωτερικές πιστωτικές αξιολογήσεις (εάν υπάρχουν) ή σε ιστορικές πληροφορίες σχετικά με τα ποσοστά αθέτησης εκπλήρωσης υποχρεώσεων από τα συμβαλλόμενα μέρη:

	2018	2017
	€	€
Εμπορικά εισπρακτέα που δεν είναι ληξιπρόθεσμα ή απομειωμένα		
Συμβαλλόμενα μέρη χωρίς εξωτερική πιστωτική αξιολόγηση		
Ομάδα 1	8.896	9.398
Ομάδα 2	876.238	750.428
Σύνολο εμπορικών εισπρακτέων που δεν είναι ληξιπρόθεσμα ή απομειωμένα	885.134	759.826
Μετρητά στην τράπεζα και βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις		
Caa1 (Moody's Corporation)	986.509	1.640.896
Caa2 (Moody's Corporation)	871.897	-
Caa2 (Moody's Corporation)	-	439.628
Caa3 (Moody's Corporation)	-	995.265
	1.858.406	3.075.789

Το υπόλοιπο του στοιχείου της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης «Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών» είναι μετρητά στο ταμείο.

Ομάδα 1 - νέοι πελάτες (λιγότερο από 6 μήνες)

Ομάδα 2 - εταιρείες υπό κοινή διεύθυνση και συγγενείς εταιρείες

Κανένα από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία δεν είναι ούτε ληξιπρόθεσμα ούτε απομειωμένα δεν έχει τύχει επαναδιαπραγμάτευσης.

5.5 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι ο κίνδυνος να αντιμετωπίσει ο ΔΣΜΚ δυσκολίες στην εκπλήρωση υποχρεώσεων δεσμεύσεων συνδεδεμένων με χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις. Ο ΔΣΜΚ εφαρμόζει διαδικασίες με σκοπό την ελαχιστοποίηση τέτοιων ζημιών όπως η διατήρηση ικανοποιητικών ποσών μετρητών και άλλων περιουσιακών στοιχείων με υψηλή ρευστότητα και ο Διευθυντής διατηρεί ευελιξία στη χρηματοδότηση διατηρώντας διαθεσιμότητα εντός των εξασφαλισμένων πιστωτικών ορίων και διατηρώντας δυνατότητα κάλυψης των αναγκών ρευστότητας από τον ΙΣΜ.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται η ανάλυση συμβατικής ληκτότητας των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων του ΔΣΜΚ, με βάση τις συμβατικές απροεξόφλητες ταμιακές ροές:

	Λογιστική αξία €	Εντός 3 μηνών €	Μεταξύ 3 και 12 μηνών €
31 Δεκεμβρίου 2018			
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	105.647	23.062	82.585
	105.647	23.062	82.585
31 Δεκεμβρίου 2017			
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	2.445.442	21.254	2.424.180
	2.445.442	21.254	2.424.180

5.6 Άλλοι κίνδυνοι τιμών αγοράς

Οι εισηγμένες σε χρηματιστήρια και οι μη εισηγμένες επενδύσεις σε χρηματιστήρια είναι επιρρεπείς στον κίνδυνο τιμών αγοράς που προκύπτει από την αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει τις μελλοντικές τιμές των επενδύσεων. Ο ΔΣΜΚ διαχειρίζεται τον κίνδυνο τιμών και εξετάζει και εγκρίνει όλες τις αποφάσεις για την διαχείρισή τους.

5.7 Άλλοι κίνδυνοι

Το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον που επικρατεί στην Κύπρο και διεθνώς ενδέχεται να επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό τις δραστηριότητες του ΔΣΜΚ. Έννοιες όπως ο πληθωρισμός, η ανεργία και εξέλιξη του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) είναι άμεσα συνυφασμένες με την οικονομική πορεία της κάθε χώρας και οποιαδήποτε μεταβολή αυτών καθώς και του εν γένει οικονομικού περιβάλλοντος δύναται να προκαλέσει αλυσιδωτές αντιδράσεις σε όλους τους τομείς επηρεάζοντας ανάλογα το ΔΣΜΚ.

5.8 Κίνδυνος συστημάτων και εσωτερικών ελέγχων

Ο κίνδυνος συστημάτων και εσωτερικών ελέγχων είναι ο κίνδυνος που απορρέει από αδυναμία των συστημάτων τεχνολογίας και ελέγχων του ΔΣΜΚ, καθώς και ο κίνδυνος που προέρχεται από ανθρώπινο λάθος και φυσικές καταστροφές. Τα συστήματα του ΔΣΜΚ ελέγχονται, συντηρούνται και αναβαθμίζονται σε συνεχή βάση.

5.9 Λειτουργικός κίνδυνος

Η κυπριακή οικονομία έχει επηρεαστεί αρνητικά τα τελευταία χρόνια από τη διεθνή πιστωτική κρίση, την αστάθεια των χρηματαγορών και την διόγκωση του τραπεζικού τομέα. Η οικονομική κατάσταση στην Κύπρο θα μπορούσε να επηρεάσει το ύψος των εσόδων και τις προβλέψεις του Διευθυντή του ΔΣΜΚ για τις αναμενόμενες ταμειακές ροές αναφορικά με την αξιολόγηση απομείωσης για χρηματοοικονομικά και μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία.

Ο λειτουργικός κίνδυνος σχετίζεται κυρίως με την ικανότητα του ΔΣΜΚ να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική οντότητα. Ο Διευθυντής του ΔΣΜΚ δεν είναι σε θέση να προβλέψει όλες τις εξελίξεις που θα μπορούσαν να έχουν αντίκτυπο στην οικονομία της Κύπρου και κατά συνέπεια, ποια επίδραση, αν υπάρχει, θα μπορούσαν να έχουν στη μελλοντική χρηματοοικονομική επίδοση, τις ταμειακές ροές και τη χρηματοοικονομική θέση του ΔΣΜΚ. Με βάση την αξιολόγηση που έγινε, ο Διευθυντής του ΔΣΜΚ έχει συμπεράνει ότι δεν χρειάζονται επιπλέον προβλέψεις ή χρεώσεις απομείωσης.

Ο Διευθυντής του ΔΣΜΚ εκτιμά ότι λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διατήρηση της βιωσιμότητας του ΔΣΜΚ και τη συνέχιση των εργασιών του στο σημερινό επιχειρηματικό και οικονομικό περιβάλλον.

Επιπρόσθετα, με το άρθρο 65 των Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων του 2003 μέχρι 2017 που αναφέρει ότι ο Ιδιοκτήτης Συστήματος Μεταφοράς θέτει στη διάθεση του ΔΣΜΚ τους αναγκαίους πόρους για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, η ΑΗΚ ως Ιδιοκτήτης του Συστήματος Μεταφοράς, καλύπτει τυχόν έλλειμμα στις λειτουργικές του δαπάνες.

Εκτίμηση εύλογων αξιών

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που εμπορεύονται σε ενεργείς αγορές (όπως οι τίτλοι προς εμπορία και οι διαθέσιμοι προς πώληση) βασίζεται στις χρηματιστηριακές τιμές την ημερομηνία της κατάστασης οικονομικής θέσης. Η χρηματιστηριακή τιμή που χρησιμοποιείται για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχει ο ΔΣΜΚ είναι η τρέχουσα τιμή προσφοράς.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων τα οποία δεν είναι υπό εμπορία σε ενεργείς αγορές καθορίζεται χρησιμοποιώντας διάφορες μεθόδους αποτίμησης αξιών. Ο ΔΣΜΚ χρησιμοποιεί διάφορες μεθόδους και κάνει υποθέσεις με βάση τις συνθήκες της αγοράς κατά την ημερομηνία της κατάστασης οικονομικής θέσης.

Η λογιστική αξία μείον πρόβλεψη για εμπορικά εισπρακτέα και πληρωτέα θεωρείται ότι προσεγγίζει τις δίκαιες αξίες τους. Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων για σκοπούς γνωστοποίησης υπολογίζεται με την προεξόφληση των μελλοντικών συμβατικών ταμειακών ροών χρησιμοποιώντας το τρέχον επιτόκιο της αγοράς που είναι διαθέσιμο στο ΔΣΜΚ για παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα.

Μετρήσεις εύλογης αξίας που αναγνωρίζονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης

Ο πίνακας που ακολουθεί αναλύει τα χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμώνται στην εύλογη αξία, με τη μέθοδο αποτίμησης. Τα διαφορετικά επίπεδα ορίζονται ως εξής:

- Επίπεδο 1 - τιμές χρηματιστηρίου (χωρίς διόρθωση) σε ενεργές αγορές για όμοια στοιχεία ενεργητικού ή υποχρεώσεις

- Επίπεδο 2 - πληροφορίες πέραν των τιμών χρηματιστηρίου που περιλαμβάνονται στο επίπεδο 1 και που αφορούν τα στοιχεία ενεργητικού ή υποχρεώσεις, είτε άμεσα (δηλαδή τιμές) είτε έμμεσα (δηλαδή που πηγάζουν από τις τιμές)
- Επίπεδο 3 - πληροφορίες για το στοιχείο ενεργητικού ή υποχρέωση που δεν βασίζονται σε δημοσιευμένα δεδομένα της αγοράς.

31 Δεκεμβρίου 2018	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
	€	€	€	€
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού				
Αξίες εισηγμένες στο ΧΑΚ	1.224	-	-	1.224
Σύνολο	1.224	-	-	1.224

31 Δεκεμβρίου 2017	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
	€	€	€	€
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού				
Αξίες εισηγμένες στο ΧΑΚ	1.916	-	-	1.916
Σύνολο	1.916	-	-	1.916

6. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις, κρίσεις και παραδοχές

Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων του ΔΣΜΚ προϋποθέτει τη χρήση εκτιμήσεων, κρίσεων και παραδοχών από τον ΔΣΜΚ, οι οποίες επηρεάζουν τα έσοδα, έξοδα, στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις που παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις κατά την ημερομηνία αναφοράς. Η αβεβαιότητα για αυτές τις εκτιμήσεις και τις παραδοχές θα μπορούσε να προκαλέσει σημαντικές αναπροσαρμογές στις λογιστικές αξίες των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων στο μέλλον.

Κατά την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών του ΔΣΜΚ, ο ΔΣΜΚ έχει προβεί στις ακόλουθες κρίσεις, εκτός από εκείνες που απαιτούν παραδοχές, που είχαν τις πιο σημαντικές επιπτώσεις στα ποσά που αναγνωρίστηκαν στις οικονομικές καταστάσεις:

• Φορολογία

Για τον προσδιορισμό της πρόβλεψης για εταιρικό φόρο απαιτούνται σημαντικές εκτιμήσεις. Για συγκεκριμένες συναλλαγές και υπολογισμούς, ο προσδιορισμός της τελικής φορολογίας είναι αβέβαιος κατά τη συνήθη πορεία της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Ο ΔΣΜΚ αναγνωρίζει υποχρεώσεις για προβλεπόμενα φορολογικά ζητήματα με βάση υπολογισμούς για το κατά πόσο θα προκύψει επιπρόσθετη φορολογία. Όπου το τελικό φορολογικό αποτέλεσμα αυτών των ζητημάτων διαφέρει από το ποσό που έχει αρχικά αναγνωριστεί, οι διαφορές επηρεάζουν την πρόβλεψη για εταιρικό φόρο και αναβαλλόμενη φορολογία στην περίοδο που έγινε ο προσδιορισμός της τελικής φορολογίας.

7. Έσοδα

	2018	2017
	€	€
Τέλος ΔΣΜΚ (1)	6.647.618	4.127.205
Ανάκτηση διοικητικών εξόδων από συνδέσεις δικτύου	36.648	631
Έσοδα από έκδοση πιστοποιητικών εγγύησης προέλευσης	11.136	10.990
	6.695.402	4.138.826

Σημείωση:

1. Το τέλος ΔΣΜΚ περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- α. Το έσοδο από Διατίμηση Δ ΔΣΜ. Το έσοδο για το 2018 καθορίστηκε με βάση την Απόφαση της ΡΑΕΚ, Αρ. 265/2017 ημερομηνίας 12/12/2017 στα €σεντ 0,15/kWh (2017: €σεντ 0,09/kWh) επί της τιμολογούμενης ενέργειας. Η απόφαση της ΡΑΕΚ είχε εφαρμογή από την 1η Ιανουαρίου 2018 ως ακολούθως:
- Για τους μηνιαίους καταναλωτές, από τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος η καταμέτρηση των οποίων γίνεται τέλος Ιανουαρίου 2018 και
 - Για τους διμηνιαίους καταναλωτές, από τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος η καταμέτρηση των οποίων γίνεται από την 1η Μαρτίου 2018 και μετέπειτα.

Ως αποτέλεσμα από το μεγαλύτερο μέρος της ενέργειας που τιμολογήθηκε κατά το 2018 εισπράχθηκε διατίμηση €σεντ0,15/kWh και για ένα μικρό μέρος της ενέργειας που τιμολογήθηκε κατά το 2018 εισπράχθηκε διατίμηση €σεντ0,09/kWh. Η συνολική τιμολογούμενη ενέργεια για το 2018 ήταν 4.546.113.174kWh (2017: 4.526.720.869kWh) και το έσοδο ανήλθε στα €6.541.391 (2017: €4.077.356).

β. Έσοδο €95.044 (2017: €45.315) σε σχέση με την επιβολή της χρέωσης €2,78 (2017:€1,48) ανά εγκατεστημένο kWp, του οικιακού φωτοβολταϊκού συστήματος του κάθε παραγωγού/καταναλωτή (συμψηφισμός μετρήσεων) ανά έτος. Η χρέωση προκύπτει από την Απόφαση 180/2018 της ΡΑΕΚ για «Αναθεώρηση χρεώσεων για τα Σχέδια Αυτοπαραγωγής, Συμψηφισμού Λογαριασμών (Net Billing) και Συμψηφισμού Μετρήσεων (Net Metering)».

γ. Έσοδο €11.183 (2017: €4.534) σε σχέση με την επιβολή της χρέωσης €σεντ 0,17 (2017: €σεντ 0,09) ανά παραγόμενη ενεργειακή μονάδα (kWh) του Φωτοβολταϊκού συστήματος του κάθε αυτοπαραγωγού. Η χρέωση προκύπτει από την Απόφαση 180/2018 της ΡΑΕΚ για «Αναθεώρηση χρεώσεων για τα Σχέδια Αυτοπαραγωγής, Συμψηφισμού Λογαριασμών (Net Billing) και Συμψηφισμού Μετρήσεων (Net Metering)».

8. Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης

	2018	2017
	€	€
Έσοδα από χορηγίες για συμμετοχή σε Ερευνητικά Προγράμματα ΕΕ (σημ. (i), (ii))	67.488	-
Έσοδα από χορηγίες για εκπαίδευση προσωπικού	477	1.271
Άλλα έσοδα	4.044	92
	72.009	1.363

Σημείωση:

Ο ΔΣΜΚ συμμετέχει σε δύο Ερευνητικά Προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ ως ακολούθως:

- i. Το "Concerted Action, supporting the transposition and implementation of Directive 2009/28EC on the promotion of the use of energy from renewable energy sources (RES Directive)". Τα έσοδα του ΔΣΜΚ, κατά το έτος 2018, ύψους €14.254 (2017: €μηδέν) από το Ερευνητικό Πρόγραμμα προκύπτουν από τους όρους του προγράμματος, όπως αυτοί καθορίζονται στο Πρόγραμμα - Πλαίσιο του Προγράμματος και έχουν ενσωματωθεί σε σύμβαση μεταξύ ΔΣΜΚ και Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας.
- ii. Το "Flexitranstore, an Integrated Platform for Increased FLEXibility in smart TRANSmision grids with STORage Entities and large penetration of Renewable Energy Source". Τα έσοδα του ΔΣΜΚ κατά το έτος 2018, ύψους €53.234 προκύπτουν από τους όρους το προγράμματος, όπως αυτοί καθορίζονται στο Πρόγραμμα Πλαίσιο.

9. Έξοδα διοίκησης

	2018 €	2017 €
Παροχές προσωπικού (Σημ. 10)	92.597	92.353
Μισθοί και έξοδα υπαλλήλων τοποθετημένων στο ΔΣΜΚ (Σημ. 20.4)	3.547.866	2.817.360
Ενοίκια	126.720	110.880
Κοινόχρηστα	5.153	5.130
Ενοίκιο χρήσης ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού (Σημ. 20.4)	105.881	121.626
Φωτισμός και θέρμανση (Σημ. 20.3)	50.227	44.164
Ασφάλιστρα	2.670	4.495
Προμήθειες και συντήρηση εξοπλισμού μεταφοράς και διανομής	124.845	111.112
Διάφορα έξοδα	18.234	20.605
Τηλεφωνικά και ταχυδρομικά	11.712	14.027
Γραφική ύλη και εκτυπωτικά	6.478	3.081
Συνδρομές	295.431	210.919
Χορηγία σε ακαδημαϊκά ιδρύματα της Κυπριακής Δημοκρατίας.	5.000	5.000
Εκπαίδευση προσωπικού	5.616	26.613
Άμεσα έξοδα για συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα ΕΕ	9.704	-
Αμοιβή ελεγκτών	6.725	6.275
Λογιστικά και άλλα επαγγελματικά δικαιώματα	1.300	14.160
Δικηγορικά δικαιώματα	8.067	13.660
Πρόστιμα	2	-
Έξοδα ταξιδιών	39.866	29.308
Οδοιπορικά	83	-
Έξοδα παραστάσεων	10.046	9.524
Έξοδα οχημάτων	1.933	793
Δημοσιεύσεις και διαφημίσεις	3.953	333
Συντήρηση κτηριακών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	1.696	31.314
Αμοιβές τρίτων	563.232	189.081
Έξοδα ευημερίας προσωπικού	3.451	1.744
Τέλη άδειας προς ΡΑΕΚ	8.543	8.543
Διοικητικά έξοδα ΙΣΜ (Σημ. 20.4)	102.891	80.992
	5.159.922	3.973.092

10. Παροχές προσωπικού

	2018	2017
	€	€
Μισθοί	78.403	69.585
Τιμαριθμικό επίδομα	9.026	17.600
Κοινωνικές ασφαλίσσεις και άλλα ταμεία	5.168	5.168
	<u>92.597</u>	<u>92.353</u>

Ο μέσος αριθμός των υπαλλήλων που εργοδοτήθηκαν από το ΔΣΜΚ στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν 1 (2017: 1).

Το μόνο άτομο που εργοδοτείται από το ΔΣΜΚ είναι ο Διευθυντής. Η στελέχωση του ΔΣΜΚ αποτελείται από 54 άτομα (2017: 36) τα οποία προέρχονται από το υφιστάμενο προσωπικό του ΙΣΜ.

11. Έσοδα/(έξοδα) χρηματοδότησης

	2018	2017
	€	€
Έσοδα χρηματοδότησης		
Τόκοι από τράπεζες	102	565
	<u>102</u>	<u>565</u>
Έξοδα χρηματοδότησης		
Πάνω σε τραπεζικά παρατραβήγματα	10	-
Τόκοι φόρων	1.712	6.151
Δικαιώματα τραπεζών	1.475	729
	<u>3.197</u>	<u>6.880</u>

12. Φορολογία

	2018	2017
	€	€
Εταιρικός φόρος - τρέχοντος έτους	200.992	14.083
Εταιρικός φόρος - προηγούμενων ετών	7.391	1.759
Αμυντική εισφορά - τρέχοντος έτους	31	169
Χρέωση έτους	<u>208.414</u>	<u>16.011</u>

Ο φόρος επί των κερδών του ΔΣΜΚ πριν τη φορολογία διαφέρει από το θεωρητικό ποσό που θα προέκυπτε χρησιμοποιώντας τα εφαρμόσιμα ποσοστά φορολογίας ως εξής:

	2018	2017
	€	€
Κέρδος πριν τη φορολογία	1.604.394	160.782
Φόρος υπολογιζόμενος με τα εφαρμόσιμα ποσοστά φορολογίας	200.549	20.098
Φορολογική επίδραση εξόδων που δεν εκπίπτουν για φορολογικούς σκοπούς	456	868
Φορολογική επίδραση εκπώσεων και εσόδου που δεν υπόκεινται σε φορολογία	(13)	(7.564)
10% επιπρόσθετη φορολογία	-	681
Αμυντική εισφορά - τρέχοντος έτους	31	169
Φόροι προηγούμενων ετών	7.391	1.759
Χρέωση φορολογίας	208.414	16.011

Ο συντελεστής εταιρικού φόρου είναι 12,5% (2017: 12,5%).

Κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις τόκοι εισπρακτέοι μπορεί να υπόκεινται σε αμυντική εισφορά με ποσοστό 30%. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι τόκοι αυτοί εξαιρούνται από εταιρικό φόρο.

13. Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

Κόστος	Βελτιώσεις κτηρίων €	Αναβαθμίσεις συστημάτων €	Οχήματα €	Έπιπλα και εξοπλισμός €	Σύνολο €
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2017	-	-	-	-	-
Προσθήκες	3.464	35.814	-	11.388	50.666
Πωλήσεις προς ΙΣΜ (σημ. (i))	(3.464)	(35.814)	-	(11.388)	(50.666)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2017	-	-	-	-	-
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2018	-	-	-	-	-
Προσθήκες	5.521	-	21.850	1.330	28.701
Πωλήσεις προς ΙΣΜ (σημ. (i))	(5.521)	-	(21.850)	(1.330)	(28.701)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018	-	-	-	-	-
Καθαρή λογιστική αξία					
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018	-	-	-	-	-
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2017	-	-	-	-	-

Σημείωση:

- ι. Στους Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμους του 2003 μέχρι 2018, αναφέρεται ότι «ο Ιδιοκτήτης Συστήματος Μεταφοράς (ΙΣΜ), θέτει στη διάθεση του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου τους αναγκαίους πόρους για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης, του προσωπικού και των υποστατικών του».

Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες πραγματοποιούνται από τον ΔΣΜΚ και μεταφέρονται στα στοιχεία πάγιου ενεργητικού της ΑΗΚ που είναι ο Ιδιοκτήτης του Συστήματος Μεταφοράς, κατόπιν έκδοσης σχετικού τιμολογίου από τον ΔΣΜΚ.

14. Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση

	2018	2017
	€	€
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου	1.916	2.287
Χρέωση για απομείωση στην αξία	-	(371)
Μεταφορά σε χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων (Σημ. 15)	(1.916)	-
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου	-	1.916

Το προηγούμενο έτος, έλλειμμα ύψους €371 μεταφέρθηκε στο αποθεματικό επανεκτίμησης επενδύσεων στην κατάσταση συνολικών εσόδων.

15. Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων

	2018	2017
	€	€
Μεταφορά από επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση (Σημ. 14)	1.916	-
Ποσό επανεκτίμησης που μεταφέρεται στα ίδια κεφάλαια	(692)	-
	1.224	-

Οι επενδύσεις που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων, αποτελούνται από εμπορεύσιμες μετοχές εισηγμένες στο ΧΑΚ και επανεκτιμούνται κάθε χρόνο σε εύλογες αξίες στις τιμές κλεισίματος στις 31 Δεκεμβρίου.

Ως αποτέλεσμα, έλλειμμα ύψους €692 μεταφέρθηκε στο αποθεματικό χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων.

Κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος, ο ΔΣΜΚ είχε προσδιορίσει επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους ως διαθέσιμες προς πώληση.

Οι σημειώσεις 3 και 4 εξηγούν τη μεταβολή της λογιστικής πολιτικής και την ανακατάταξη ορισμένων επενδύσεων σε μετοχικούς τίτλους από διαθέσιμα προς πώληση στην κατηγορία χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων.

16. Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα

	2018	2017
	€	€
Εμπορικά εισπρακτέα	8.896	9.398
Προκαταβολές και προπληρωμές	37.889	46.694
Χρεωστικό υπόλοιπο από συγγενικό οργανισμό (Σημείωση 20.2)	876.238	750.428
Άλλα εισπρακτέα	14.255	-
Επιστρεπτός Φόρος Προστιθέμενης Αξίας	926.388	792.428
	<u>1.863.666</u>	<u>1.598.948</u>

Η έκθεση του ΔΣΜΚ σε πιστωτικό κίνδυνο και ζημιές απομείωσης αναφορικά με εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις γνωστοποιείται στη σημείωση 5 των οικονομικών καταστάσεων.

17. Μετρητά στην τράπεζα και στο ταμείο

	2018	2017
	€	€
Μετρητά στο ταμείο	500	500
Μετρητά στην τράπεζα	1.858.406	3.075.772
Λογαριασμοί προειδοποίησης	-	17
	<u>1.858.906</u>	<u>3.076.289</u>

Για σκοπούς της κατάστασης ταμειακών ροών, τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών περιλαμβάνουν:

	2018	2017
	€	€
Μετρητά στην τράπεζα και στο ταμείο	1.858.906	3.076.289
	<u>1.858.906</u>	<u>3.076.289</u>

Ποσό ύψους €76.836 (2017: €2.401.674) που συμπεριλαμβάνεται στα μετρητά στην τράπεζα αφορά εισπράξεις από συνδέσεις αιτητών στο Σύστημα Μεταφοράς και είτε θα καταβληθεί στον ΙΣΜ εάν τα έργα προχωρήσουν στο στάδιο υλοποίησης ή θα επιστραφούν στον αιτητή εάν τα έργα ακυρωθούν.

Η έκθεση του ΔΣΜΚ σε πιστωτικό κίνδυνο και ζημιές απομείωσης αναφορικά με μετρητά και αντίστοιχα μετρητών γνωστοποιείται στη σημείωση 5 των οικονομικών καταστάσεων.

18. Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές

	2018	2017
	€	€
Εμπορικοί πιστωτές	54.216	3.228
Προπληρωμή συμβάσεων σύνδεσης (σημ.(ii))	-	1.511.018
Οφειλόμενα έξοδα	23.062	14.188
Άλλοι πιστωτές (σημ.(i))	20.230	890.656
Αναβαλλόμενο εισόδημα από συγχρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά προγράμματα	8.139	26.352
	<u>105.647</u>	<u>2.445.442</u>

Σημειώσεις:

- i. Σύμφωνα με τους Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμους του 2003 μέχρι 2018, ο ΔΣΜΚ δέχεται αιτήσεις για σύνδεση και χρήση του Συστήματος Μεταφοράς με αιτούμενη ισχύ σύνδεσης μεγαλύτερη των 8MW για παραγωγούς και μεγαλύτερη των 12 MVA για πελάτες (Καταναλωτές). Ο ΔΣΜΚ ενεργεί ως ενδιάμεσος φορέας και αφού ετοιμάσει σχετική τεχνοοικονομική μελέτη και συνάψει σύμβαση σύνδεσης με τον αιτητή, τιμολογεί τον αιτητή για την κεφαλαιουχική δαπάνη σύνδεσης σύμφωνα με την εγκριμένη πολιτική χρέωσης του ΔΣΜΚ. Η κεφαλαιουχική δαπάνη σύνδεσης αποτελείται από την κεφαλαιουχική συνεισφορά προς την ΑΗΚ (ΙΣΜ/ΔΣΔ) για το κεφαλαιουχικό κόστος του δικτύου σύνδεσης και από τα διοικητικά έξοδα του ΔΣΜΚ (2% επί του κεφαλαιουχικού κόστους). Παράλληλα η ΑΗΚ χρεώνει τον ΔΣΜΚ με το αντίστοιχο ποσό της κεφαλαιουχικής συνεισφοράς ώστε να προχωρήσει στην υλοποίηση του έργου. Το ποσό αυτό δεν παρουσιάζεται ως έσοδο στις Οικονομικές Καταστάσεις του ΔΣΜΚ.

Το ποσό που ο ΔΣΜΚ τιμολογεί τον αιτητή για τα διοικητικά έξοδα, συμπεριλαμβάνεται στο εισόδημα του ΔΣΜΚ.

Ποσό ύψους €20.230 (2017: €-) αφορά διοικητικά έξοδα του Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς και του Διαχειριστή Συστήματος Διανομής, δηλαδή την ΑΗΚ, το οποίο είναι πληρωτέο εντός του 2019.

Ποσό ύψους €- (2017: €890.656) αφορά προκαταβολή κεφαλαιουχικής συνεισφοράς για έργα σύνδεσης στο δίκτυο μεταφοράς τα οποία δεν έχουν προχωρήσει σε υλοποίηση. Τα σχετιζόμενα διοικητικά έξοδα των προκαταβολών έχουν αναγνωρισθεί στο έτος καταβολής της προκαταβολής. Το ποσό των €890.656, αφορούσε δύο συμβάσεις η οποίες ακυρώθηκαν και το συνολικό ποσό της προκαταβολής αφαιρουμένου μέρους των Διοικητικών εξόδων του ΔΣΜΚ και του ΙΣΜ, επιστράφηκε στους παραγωγούς το 2018. Περισσότερη αναφορά γίνεται στη σημείωση 21 των οικονομικών καταστάσεων

- ii. Το ποσό των €1.511.018, για το έτος 2017, αφορούσε προπληρωμή δόσης συμβάσεων σύνδεσης για το οποίο ο ΙΣΜ (ΑΗΚ), έχει χρεώσει τον ΔΣΜΚ ως επακόλουθο της εκτέλεσης/υλοποίησης του έργου εντός του 2018. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει μέρος της συνολικής Κεφαλαιουχικής Συνεισφοράς του τρίτου προς την ΑΗΚ και δεν παρουσιάστηκε ως έσοδο στις Οικονομικές Καταστάσεις του ΔΣΜΚ.

Η εύλογη αξία των εμπορικών και άλλων πιστωτών που έχουν λήξη εντός ενός έτους είναι περίπου η ίδια με τα ποσά που παρουσιάζονται πιο πάνω.

19. Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις

	2018	2017
	€	€
Εταιρικός φόρος	(2.204)	6.646
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα	47.004	-
	<u>44.800</u>	<u>6.646</u>

20. Συναλλαγές και υπόλοιπα με συνδεδεμένα μέρη

Συγγενικά μέρη υπάρχουν όταν το ένα μέρος έχει την ικανότητα να ελέγχει το άλλο ή να ασκεί σημαντική επιρροή πάνω στο άλλο μέρος σε χρηματοδοτικές και εμπορικές αποφάσεις.

Οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα με συνδεδεμένα μέρη είναι ως ακολούθως:

20.1 Αμοιβή και επιδόματα Διευθυντή

Η αμοιβή του Διευθυντή ήταν ως εξής:

	2018	2017
	€	€
Αμοιβή Συμβούλου υπό εκτελεστική ιδιότητα	87.429	87.185
Άλλες εισφορές	5.168	5.168
Επίδομα ταξιδιών και παραστάσεων	6.970	6.970
Επίδομα Προέδρου επιτροπών κανόνων	1.089	1.089
	<u>100.656</u>	<u>100.412</u>

20.2 Χρεωστικό υπόλοιπο από συγγενικό οργανισμό

	2018	2017
	€	€
	<u>Φύση συναλλαγών</u>	
Προμηθευτής Ηλεκτρισμού (ΑΗΚ) (Σημ. 16)	Εμπορικές	
	<u>876.238</u>	<u>750.428</u>

20.3 Συναλλαγές εσόδων με προμηθευτή ηλεκτρισμού (ΑΗΚ)

	2018	2017
	€	€
Έσοδα ΔΣΜΚ (Σημ. 7)	6.647.618	4.127.205
Κατανάλωση ηλεκτρισμού (Σημ. 9)	(50.227)	(44.164)
	<u>6.597.391</u>	<u>4.083.041</u>

20.4 Συναλλαγές εξόδων συστήματος μεταφοράς (ΑΗΚ)

	2018	2017
	€	€
Μισθοί και έξοδα υπαλλήλων τοποθετημένων στο ΔΣΜΚ (Σημ. 9)	3.547.866	2.817.360
Ενοίκιο χρήσης ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού (Σημ. 9)	105.881	121.626
Διοικητικά έξοδα ΙΣΜ (Σημ. 9)	102.891	80.992
Πάγια χρέωση για παροχή τηλεπικοινωνιακής εγκατάστασης	(3.000)	(3.000)
Πώληση άλλων στοιχείων ενεργητικού (Σημ. 13)	28.701	50.666
	<u>3.782.339</u>	<u>3.067.644</u>

20.5 Συναλλαγές με ΡΑΕΚ

	2018	2017
	€	€
Τέλη άδειας προς ΡΑΕΚ	8.543	8.543
	<u>8.543</u>	<u>8.543</u>

21. Δεσμεύσεις

21.1 Δεσμεύσεις συμβολαίων σύνδεσης

Κεφαλαιουχικές δαπάνες για τις οποίες υπογράφηκαν συμβόλαια κατά την ημερομηνία αναφοράς αλλά δεν έχουν υλοποιηθεί ακόμα είναι ως εξής:

	2018	2017
	€	€
Εντός ενός έτους		
Απαιτήσεις απο συμβάσεις σύνδεσης	<u>302.204</u>	<u>302.204</u>

	2018	2017
	€	€
Εντός ενός έτους		
Υποχρεώσεις απο συμβάσεις σύνδεσης	<u>302.204</u>	<u>302.204</u>

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω στις παραγράφους της σημείωσης 18, σύμφωνα με τους Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμους του 2003 μέχρι το 2018, ο ΔΣΜΚ δέχεται αιτήσεις για σύνδεση και χρήση του Συστήματος Μεταφοράς με αιτούμενη ισχύ σύνδεσης μεγαλύτερη των 8MW για παραγωγούς και μεγαλύτερη των 12MVA για πελάτες (Καταναλωτές). Ο ΔΣΜΚ ενεργεί ως ενδιαμέσος φορέας και αφού ετοιμάσει σχετική μελέτη τιμολογεί τον αιτητή με ποσό που αντιπροσωπεύει το κόστος της ΑΗΚ για σύνδεση αιτητών (παραγωγών και μεγάλων καταναλωτών) στο Δίκτυο Μεταφοράς. Η ΑΗΚ ακολούθως χρεώνει τον ΔΣΜΚ το αντίστοιχο ποσό ώστε να προχωρήσει στην υλοποίηση του έργου. Από την τακτική αυτή προκύπτουν απαιτήσεις και υποχρεώσεις από τα συμβόλαια σύμβασης.

Το πιο πάνω ποσό αφορά απαίτηση από τον παραγωγό και υποχρέωση προς τον ΙΣΜ (ΑΗΚ) η οποία προκύπτει από τους όρους σύμβασης και με βάση τους οποίους θα διευθετηθεί κατά την ημερομηνία σύνδεσης του δικτύου. Για το ποσό αυτό δεν γίνεται πρόβλεψη επειδή η υποχρέωση εξόφλησης του επέρχεται κατά την ημερομηνία σύνδεσης δικτύου, που όπως αναφέραμε αφορά ημερομηνία μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2018. Το πιο πάνω ποσό έχει τιμολογηθεί και εισπραχθεί από τον παραγωγό τον Μάρτιο του 2019 και αναμένεται να τιμολογηθεί και να καταβληθεί στον ΙΣΜ (ΑΗΚ) μέχρι τον Μάιο του 2019.

21.2 Λειτουργικές δεσμεύσεις

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ο ΔΣΜΚ είχε τις πιο κάτω δεσμεύσεις για λειτουργικές δαπάνες:

	2018	2017
	€	€
Εντός ενός έτους		
Ενοίκια	130.416	110.880
Άλλες λειτουργικές δαπάνες	688.357	749.726
Μεταξύ ενός και πέντε ετών		
Ενοίκια	176.352	36.960
Άλλες λειτουργικές δαπάνες	200.588	834.227
	1.195.713	1.731.793

22. Λογιστικές πολιτικές μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2017

Οι λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν κατά τη συγκριτική περίοδο που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017 και τροποποιήθηκαν από το ΔΠΧΑ 9 και το ΔΠΧΑ 15 έχουν ως εξής.

Χρηματοοικονομικά μέσα

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης του ΔΣΜΚ, από τη στιγμή που ο ΔΣΜΚ καθίσταται ένα μέρος εκ των συμβαλλόμενων του χρηματοοικονομικού μέσου.

Απαιτήσεις από εμπορικές δραστηριότητες

Οι απαιτήσεις από εμπορικές δραστηριότητες αρχικά επιμετρώνται στην εύλογη αξία και μεταγενέστερα επιμετρώνται στο αναπόσβεστο κόστος με τη χρήση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου. Κατάλληλες προβλέψεις για εκτιμώμενα μη ανακτήσιμα ποσά αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα έτους όταν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι το στοιχείο ενεργητικού έχει απομειωθεί. Η αναγνωριζόμενη πρόβλεψη επιμετράτε ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του στοιχείου ενεργητικού και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλημένων με το πραγματικό επιτόκιο που ίσχυε κατά την αρχική αναγνώριση.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

1. Ταξινόμηση

Ο ΔΣΜΚ ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού του σε δάνεια και εισπρακτέα και χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση. Η ταξινόμηση των επενδύσεων

εξαρτάται από το σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκαν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού. Ο Διευθυντής αποφασίζει την κατάλληλη ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού κατά την αρχική αναγνώριση.

- **Δάνεια και εισπρακτέα**

Τα δάνεια και εισπρακτέα είναι μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού με σταθερές ή προσδιορισίμες πληρωμές που δεν είναι εισηγμένες σε ενεργή αγορά και για τα οποία δεν υπάρχει πρόθεση για εμπορία του εισπρακτέου. Περιλαμβάνονται στα κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού, εκτός αν έχουν λήξη που υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες από την ημερομηνία αναφοράς. Αυτά ταξινομούνται ως μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού περιουσιακά στοιχεία. Τα δάνεια και εισπρακτέα του ΔΣΜΚ αποτελούνται από εμπορικά και άλλα εισπρακτέα και ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης.

2. Αναγνώριση και αποτίμηση

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση, παρουσιάζονται μετέπειτα σε εύλογη αξία. Τα δάνεια και εισπρακτέα μέχρι τη λήξη παρουσιάζονται σε αναπόσβεστο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Η εύλογη αξία των επενδύσεων που διαπραγματεύονται σε μια ενεργή αγορά βασίζεται στη χρηματιστηριακή τιμή πλειοδότησης.

Όταν τίτλοι που ταξινομούνται ως διαθέσιμοι προς πώληση πωληθούν ή υποστούν απομείωση στην αξία, οι συσσωρευμένες αναπροσαρμογές στην εύλογη αξία που αναγνωρίστηκαν στα άλλα συνολικά έσοδα, περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα ως κέρδη και ζημιές από επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση.

Ο τόκος στους τίτλους που είναι διαθέσιμοι προς πώληση ο οποίος υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Τα μερίσματα από μετοχικούς τίτλους διαθέσιμους προς πώληση αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα όταν αποδειχθεί το δικαίωμα του ΔΣΜΚ να εισπράξει.

Ο ΔΣΜΚ αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία αναφοράς κατά πόσον υπάρχουν αντικειμενικά στοιχεία ότι ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ή μια ομάδα χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, έχει υποστεί απομείωση στην αξία. Στην περίπτωση μετοχικών τίτλων που ταξινομήθηκαν ως διαθέσιμοι προς πώληση, μια σημαντική ή παρατεταμένη μείωση στην εύλογη αξία της μετοχής κάτω από το κόστος της λαμβάνεται υπόψη ως ένδειξη πιθανής απομείωσης στην αξία. Αν υπάρχουν τέτοιες ενδείξεις για χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση η συσσωρευμένη ζημιά η οποία προσδιορίζεται ως η διαφορά μεταξύ του κόστους απόκτησης και της παρούσας εύλογης αξίας, μείον ζημιές απομείωσης του στοιχείου ενεργητικού που προηγουμένως αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα, μεταφέρεται από τα ίδια κεφάλαια και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

Για χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος, εάν σε μεταγενέστερη περίοδο, το ποσό της απομείωσης μειώνεται και η μείωση μπορεί να συνδεθεί αντικειμενικά με ένα γεγονός που συνέβη μετά την αναγνώριση της απομείωσης. Η απομείωση που αναγνωρίστηκε προηγουμένως αναστρέφεται μέσω των αποτελεσμάτων στο βαθμό που η λογιστική αξία της επένδυσης, κατά την ημερομηνία της αναστροφής, δεν υπερβαίνει αυτό που το αποσβεσμένο κόστος θα υφίστατο αν η απομείωση δεν είχε αναγνωριστεί.

Όσον αφορά τις μετοχές διαθέσιμες προς πώληση, οι ζημιές απομείωσης που έχουν αναγνωριστεί στα αποτελέσματα προηγουμένως δεν αντιστρέφονται μέσω των αποτελεσμάτων. Οποιαδήποτε αύξηση στην εύλογη αξία τους μετά την μία ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα και θα συσσωρεύεται κάτω από τον τίτλο του αποθεματικού επανεκτίμησης επενδύσεων. Όσον αφορά τις διαθέσιμες προς πώληση χρεογράφων, η ζημιά απομείωσης της ανατρέπεται στη συνέχεια μέσω των αποτελεσμάτων εάν η αύξηση στην εύλογη αξία της επένδυσης μπορεί να συνδεθεί αντικειμενικά με γεγονός που επήλθε μετά την αναγνώριση της ζημιάς απομείωσης.

23. Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς

Δεν υπήρξαν σημαντικά γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς που να έχουν σχέση με την κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων.

Έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή στις σελίδες 137 μέχρι 140

